

**Місцевий план
управління відходами
Дубенської міської
територіальної громади
до 2033 року**

ЗМІСТ

Перелік умовних позначень, символів, скорочень	4
Перелік таблиць	6
Перелік рисунків	8
Перелік карт	9
Перелік додатків	10
ВСТУП	11
РОЗДІЛ I. ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	14
1.1. Адміністративно-територіальний устрій, демографічна та соціальна характеристика територіальної громади	14
1.2. Природно-географічна характеристика територіальної громади	21
1.3. Економічна характеристика територіальної громади	25
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ДУБЕНСЬКОЇ МТГ	37
2.1. Загальна характеристика управління відходами у Дубенській міській територіальній громаді	37
2.1.1. Параметри управління відходами та наявна інфраструктура	40
2.1.2. Інституційна структура управління відходами	51
2.1.3. Фінансово-економічне забезпечення управління відходами	62
2.2. Опис поточного стану за видами відходів	63
2.2.1. Побутові відходи	63
2.2.2. Небезпечні відходи	74
2.2.2.1. Відпрацьовані нафтопродукти	76
2.2.2.2. Відходи, що містять стійкі органічні забруднювачі	77
2.2.2.3. Відходи, що містять ртуть	79
2.2.2.4. Відходи, що містять поліхлоровані дифеніли/поліхлоровані терфеніли	81
2.2.2.5. Інші небезпечні відходи	82
2.2.3. Відходи промисловості	84
2.2.3.1. Промислові відходи	84
2.2.3.2. Відходи видобувної промисловості	87
2.2.3.3. Відходи будівництва та знесення	87
2.2.3.3. Відходи будівництва та знесення	90
2.2.4. Рослинні відходи сільського господарства та лісового господарства, харчопереробної промисловості, деревні відходи, біовідходи	92
2.2.5. Відходи упаковки	95
2.2.6. Відходи електричного та електронного обладнання	97
2.2.7. Відходи батарей і акумуляторів	99
2.2.8. Медичні відходи	101
2.2.9. Транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився	103
2.2.10. Осади стічних вод від комунальних очисних споруд	105
2.2.11. Відходи, що біологічно розкладаються	108

2.3. Аналіз ефективності управління відходами Дубенської МТГ	111
3. ПЛАНУВАННЯ УПРАВЛІННЯМ ВІДХОДАМИ ДУБЕНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	114
3.1. Цілі та цільові показники	114
3.2. Управління потоками відходів	129
3.2.1. Управління побутовими відходами	134
3.2.2 Управління небезпечними відходами	162
3.2.3 Управління відходами промисловості	169
3.2.3.1. Управління промисловими відходами	169
3.2.3.2. Управління відходами видобувної промисловості	172
3.2.3.3. Управління відходами будівництва та знесення	174
3.2.4. Управління рослинними відходами сільського господарства та лісового господарства, харчопереробної промисловості, деревними відходами, біовідходами	177
3.2.5. Управління відходами упаковки	182
3.2.6. Управління відходами електричного та електронного обладнання	184
3.2.7. Управління відходами батарей і акумуляторів	186
3.2.8. Управління медичними відходами	188
3.2.9. Управління транспортними засобами, строк експлуатації яких закінчився	192
3.2.10. Управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд	193
3.2.11. Управління відходами, що біологічно розкладаються	196
3.3. Інструменти забезпечення виконання МПУВ	198
3.4 Фінансово-економічне забезпечення управління відходами територіальної громади	221
3.5. План заходів МПУВ	227
Розділ IV. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ МІСЦЕВОГО ПЛАНУ	234
РОЗДІЛ V. ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ	238
ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА	239
ДОДАТКИ	244

Перелік умовних позначень, символів, скорочень

ВББА	відпрацьовані батарейки, батареї та акумулятори
ВЕЕО	відходи електричного та електронного обладнання
ВБЗ	відходи будівництва та знесення
грн	гривня, грошова одиниця України
га	гектар
ДП	державне підприємство
ЄС	Європейський Союз
ЖКГ та ПЕК	департамент житлово-комунального господарства та паливно-енергетичного комплексу
ЗГ	звалищний газ
МБО	механіко-біологічне оброблення відходів
МВВ	місце видалення відходів
МПУВ	місцевий план управління відходами
МВт	мегават
НПС	навколишнє природне середовище
НВ	небезпечні відходи
ОВД	оцінка впливу на довкілля
ОДА	обласна державна адміністрація
ОМС	орган місцевого самоврядування
ОУВ	об'єкт утворення відходів
ПАТ	публічне акціонерне товариство
ПрАТ	приватне акціонерне товариство
ПЕТ	поліетилентерефталат
ПВ	побутові відходи
ПКД	проектно-кошторисна документація
ПДВ	податок на додану вартість
ПЗФ	природно-заповідний фонд
р	річка
МТГ	міська територіальна громада
ТОВ	товариство з обмеженою відповідальністю
ТПВ	тверді побутові відходи (це скорочення вживається у тексті, оскільки підзаконні нормативно-правові акти ще не приведені у відповідність до термінології Закону України «Про управління відходами»)
т	тонн
КВЕД	класифікація видів економічної діяльності
Кластер управління відходами	локалізована територія суміжних територіальних громад, охоплена спільною системою управління побутовими відходами, що має взаємоузгоджену інфраструктуру управління відходами та обслуговується одним регіональним полігоном для захоронення побутових відходів
КМУ	Кабінет Міністрів України
м	метри
НАН	Національна академія наук

PBB	розширена відповідальність виробника
РПУВ	регіональний план управління відходами
RDF	паливо, отримане з твердих відходів
COT	світова організація торгівлі
CO3	стійкий органічний забруднювач
CEO	Стратегічна екологічна оцінка
ССЛ	сміттесортувальна лінія
SWOT	аналіз сильних і слабких сторін, можливостей і загроз
ТЕО	техніко-економічне обґрунтування
Фонд ОНПС	фонд охорони навколишнього природного середовища
X33P	хімічні засоби захисту рослин

Перелік таблиць

- Таблиця 1.1.1. Структура земель Дубенської міської ради.
- Таблиця 1.1.2. Порівняння громади, району, області.
- Таблиця 1.1.3. Розподіл постійного населення за віком.
- Таблиця 1.1.4. Динаміка чисельності населення Дубенської МТГ за 2014 – 2023 роки.
- Таблиця 1.1.5. Прогноз чисельності населення Дубенської МТГ на 2026-2036 роки.
- Таблиця 1.1.6. Динаміка показників наявного доходу на одну особу та сукупні ресурси на одне домогосподарство Рівненської області.
- Таблиця 1.2.1. Перелік зелених зон, інвентаризованих у Дубенській міській територіальній громаді.
- Таблиця 1.3.1. Відстань та час доїзду до пунктів пропуску.
- Таблиця 1.3.2. Характеристика багатоквартирного житлового фонду.
- Таблиця 1.3.3. Характеристика індивідуального житлового фонду.
- Таблиця 1.3.4. Характеристика закладів загальної середньої освіти.
- Таблиця 1.3.5. Характеристика закладів загальної середньої освіти.
- Таблиця 1.3.6. Найбільші підприємства-роботодавці громади.
- Таблиця 1.3.7. Показники власних доходів бюджету Дубенської МТГ у 2021-2023 рр.
- Таблиця 1.3.8. Показники видатків бюджету Дубенської МТГ у 2021-2023 рр.
- Таблиця 1.3.9. SWOT-аналіз Дубенської міської територіальної громади.
- Таблиця 2.1.1. Обсяги утворення відходів у Дубенській МТГ за 2020 – 2023 роки, тонн.
- Таблиця 2.1.2. Дані щодо управління відходами на території Дубенської МТГ.
- Таблиця 2.1.1.1. Обсяги утворення шламів від очищення стічних вод КП «Дубноводоканал».
- Таблиця 2.2.1.1. Морфологічний склад побутових відходів в Дубенській МТГ.
- Таблиця 2.2.1.2. Перелік пунктів збирання ресурсоцінних відходів.
- Таблиця 2.2.1.3. Роздільне збирання побутових відходів на період до 2021 року.
- Таблиця 2.2.1.4. Адреси контейнерних майданчиків.
- Таблиця 2.2.2.1.1. Обсяги утворення відпрацьованих нафтопродуктів у Дубенській МТГ за 2020 – 2023 роки, тонн.
- Таблиця 2.2.2.3.1. Обсяги утворення ламп люмінесцентних та відходів, які містять ртуть суб'єктами господарювання у Дубенській МТГ за 2020 – 2023 роки.
- Таблиця 2.2.1.4. Перелік підприємств, що здійснюють оброблення відходів на території Рівненської області.
- Таблиця 2.2.3.3.1. Прийняті припущення для розрахунків обсягів утворення відходів будівництва та знесення для цілей Місцевого плану управління відходами Дубенської МТГ.
- Таблиця 2.2.4.1. Перелік підприємств, що здійснюють оброблення відходів деревообробки на території Рівненської області.
- Таблиця 2.2.6.1. Прийняті припущення для розрахунків обсягів утворення відходів електричного та електронного обладнання (ВЕЕО) для цілей Місцевого плану управління відходами Дубенської МТГ.

Таблиця 2.2.6.1. Обсяги утворення відходів відпрацьованих батарей свинцевих у Дубенській МТГ за 2020 – 2023 роки. тонн.

Таблиця 2.2.6.2. Інформація щодо пунктів прийому відпрацьованих батарей і акумуляторів у Дубенській МТГ.

Таблиця 2.2.8.1. Інформація щодо медичних відходів за 2019 – 2023 роки у закладах охорони здоров'я Дубенської міської ради Рівненської області.

Таблиця 2.2.10.1. Обсяг утворення шламу від очищених стічних вод КП «Дубноводоканал» за 2020 – 2023 роки. тонн.

Таблиця 2.2.10.2. Загальна інформація про муловий майданчик з Реєстру місць видалення відходів в Рівненській області.

Таблиця 2.4.1. SWOT-аналіз системи управління відходами.

Таблиця 3.2.1.1. Основні характеристики Дубенського кластеру.

Таблиця 3.2.1.2. Основні характеристики Дубенського кластеру Варіант №2.

Таблиця 3.2.1.3. Перелік населених пунктів та їх об'єктів захоронення відходів, пропонованих для оброблення та захоронення побутових відходів по Сценарію № 1 (Дубенський кластер).

Таблиця 3.2.1.4. Перелік населених пунктів та їх об'єктів захоронення відходів, пропонованих для оброблення та захоронення побутових відходів по Сценарію № 2 (Дубенський кластер).

Таблиця 3.2.1.5. Перелік населених пунктів та їх об'єктів захоронення відходів, пропонованих для оброблення та захоронення побутових відходів по Сценарію № 3 (Дубенський кластер).

Таблиця 3.2.1.6. Прогнозна кількість ПВ, що утворюються на території Дубенської МТГ, м³.

Таблиця 3.2.8.1. Утилізатори термічні (технічні характеристики).

Таблиця 3.3.8.2. Утилізатори термічні (економічні параметри).

Таблиця 3.3.1. Наявні джерела інформації про поточний стан у сфері управління відходами.

Таблиця 3.3.2. Наявні механізми інформування з питань управління відходами.

Таблиця 4.1. Індикатори виконання заходів Місцевого плану управління відходами в Дубенській МТГ.

Перелік рисунків

- Рисунок 1.1.1. Розташування Дубенської міської територіальної громади.
- Рисунок 1.1.2. Положення територіальної громади в системі Дубенського району.
- Рисунок 1.1.3. Генеральний план м. Дубно.
- Рисунок 1.2.1. Рельєф території Дубенської МТГ.
- Рисунок 1.2.2. Схема протікання р. Іква у Дубенській МТГ.
- Рисунок 1.2.3. Dermansko-Ostrozkyi National Nature Park (SiteCode: UA0000102).
- Рисунок 1.2.4. Ostrozka prohidna dolyna (SiteCode: UA0000424).
- Рисунок 2.2.1.1. Місце видалення відходів Дубенської МТГ.
- Рисунок 2.2.9.1. Середній вік авто в парку, років.
- Рисунок 3.1.1. Ієрархія управління відходами.
- Рис. 3.1.2 Ієрархія пріоритетів управління відходами.
- Рис. 3.1.3. Ієрархія пріоритетів управління відходами.
- Рис. 3.1.4. Ієрархія пріоритетів управління відходами.
- Рисунок 3.2.1. Управління потоками небезпечних відходів.
- Рис. 3.1.1 Ієрархія пріоритетів управління відходами.
- Рисунок 3.2.1.1 Принципова схема логістики управління побутовими відходами.
- Рисунок 3.2.1.2. Сучасна система управління з побутовими відходами в м. Дубно.
- Рисунок 3.2.1.3. Контейнерні майданчики модульного типу.
- Рисунок 3.2.1.4. Структурно-технологічна схема сортувальної лінії.
- Рисунок 3.2.1.5. Склад побутових відходів Дубенської МТГ.
- Рисунок 3.2.3. Управління потоками відходів промисловості.
- Рисунок 3.2.4. Управління потоками відходів будівництво та руйнування.
- Рисунок 3.2.5. Схема управління потоками відходів сільського господарства.
- Рис. 3.2.1.1 Принципова схема логістики управління побутовими відходами.
- Рисунок 3.2.1.2. Склад побутових відходів Дубенської МТГ.

Перелік карт

Карта 3.2.1.1. Місця планованого розташування об'єктів розташування та оброблення побутових відходів по Сценарію №1.

Карта 3.2.1.2. Місця планованого розташування об'єктів розташування та оброблення побутових відходів по Сценарію №2 та Сценарію №3.

Карта 3.2.1.3. Місця планованого розташування об'єктів розташування та оброблення побутових відходів у Дубенському кластері, згідно з Регіональним планом управління відходами у Рівненській області до 2033 року.

Перелік додатків

- Додаток 1. Таблиця 1. Об'єкти управління відходами у Дубенській міській територіальній громаді.
- Додаток 2. Таблиця 1. Фінансування заходів з управління відходами у Дубенській міській територіальній громаді.
- Додаток 3. Таблиця 1. Надходження до бюджету Дубенської міської територіальної громади.
- Додаток 4. Таблиця 1. Дані щодо управління відходами на території Дубенської міської територіальної громади.
- Додаток 5. Таблиця 1. Дані управління відходами на об'єктах управління відходами.
- Додаток 6. Таблиця 1. Характеристики місць/об'єктів розміщення відходів (у т.ч. полігони та звалища) Дубенської міської територіальної громади.
- Додаток 7. Таблиця 1. Технічні характеристики місць / об'єктів розміщення відходів (у т.ч. полігони та звалища).
- Додаток 8. Таблиця 1. Охоплення утворювачів побутових відходів послугами з управління побутовими відходами.
- Додаток 9. Таблиця 1. Цілі та цільові показники МПУВ.
- Додаток 10. Таблиця 1. Цільові показники РПУВ, прийняті для МПУВ.
- Додаток 11. Таблиця 1. Дані щодо припинення експлуатації місць/об'єктів розміщення відходів у Дубенській міській територіальній громаді (у т.ч. полігони та звалища).
- Додаток 12. Таблиця 1. Дані щодо продовження експлуатації місць / об'єктів розміщення відходів (у т.ч. полігони та звалища).
- Додаток 13. Таблиця 1. Дані щодо об'єктів оброблення відходів, будівництво або реконструкція яких планується у період планування за МПУВ.
- Додаток 14. Таблиця 1. Технічне забезпечення збирання та перевезення побутових відходів.
- Додаток 15. Таблиця 1. Перелік пунктів прийому ресурсоцінних відходів.
- Додаток 16. Таблиця 1. Загальна потреба у фінансуванні заходів МПУВ.
- Додаток 17. Таблиця 1. Плановий розподіл обсягів фінансування за джерелами фінансування*.
- Додаток 18. Таблиця 1. Планові кількісні показники виконання МПУВ.
- Додаток 19. Таблиця 1. Завдання та заходи МПУВ.
- Додаток 20. Структура плану заходів МПУВ.

ВСТУП

Місцевий план управління відходами Дубенської міської територіальної громади розроблений з метою створення ефективної та інтегрованої системи управління відходами, яка відповідає сучасним вимогам екологічної безпеки та сталого розвитку.

Місцевий план управління відходами Дубенської міської територіальної громади розроблений на виконання вимог Закону України «Про управління відходами», Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 року №820-р, з урахуванням Національного плану управління відходами до 2033 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року №1353-р, Регіонального плану управління відходами у Рівненській області до 2033 року, затвердженого розпорядженням голови Рівненської ОДА від 30 вересня 2025 року №582 та показників державної екологічної політики України, затверджених Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».

Розроблення Місцевого плану управління відходами Дубенської міської територіальної громади здійснювалася відповідно до Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.2023 №947, Методичних рекомендацій з розроблення місцевих планів управління відходами, затверджених Наказом Міндовкілля України від 15.03.2023 року № 288 та з урахуванням місцевих особливостей та європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях:

Рамкової Директиви № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 року «Про відходи та скасування деяких директив»;

Директиви Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів»;

Директиви № 2006/21/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств, та якою вносяться зміни до Директиви 2004/35/ЄС»;

Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу на стан довкілля окремих проєктів та програм;

Директиви 94/62/ЄС Європейського парламенту та Ради від 20 грудня 1994 року «Про упаковку та відходи упаковки»;

Директиви 2012/19/ЄС Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)»;

Директиви 2006/66/ЄС Європейського парламенту та Ради від 6 вересня 2006 року «Про батареї і акумулятори та відпрацьовані батареї і акумулятори».

Крім того, Місцевий план управління відходами Дубенської міської територіальної громади узгоджується з наступними чинними нормативно-правовими документами та направлений на їх виконання, зокрема це: Закони України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про основні засади (стратегія) державної

екологічної політики України на період до 2030 року», «Про природно-заповідний фонд України», «Про екологічну мережу України», «Про рослинний світ», «Про основи містобудування», «Про землеустрій», «Про охорону земель», Водний Кодекс України, Земельний кодекс України, Кодекс України про надра, Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2006 № 1045 «Про затвердження Порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах», накази Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 № 105 «Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України», Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 24.12.2001 № 226 «Про затвердження Інструкції з інвентаризації зелених насаджень у населених пунктах України», ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів, ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» та іншими нормативно-правовими документами.

Метою Місцевого плану управління відходами є забезпечення сталого управління відходами Дубенської міської територіальної громади та впровадження стратегічного планування з урахуванням принципів співробітництва, сформованих на підставі оцінки поточного стану сфери управління відходами та вже розроблених моделей шляхом впровадження заходів зменшення утворення відходів, зниження негативних наслідків від діяльності з управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню, та здійснення заходів у сфері управління відходами без спричинення шкоди навколишньому природному середовищу та загрози здоров'ю людей.

Місцевий план управління відходами Дубенської міської територіальної громади спрямований на поліпшення стану благоустрою населених пунктів, охорони навколишнього природного середовища, санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, створення умов для залучення коштів бюджетів усіх рівнів, інвестиційних та кредитних ресурсів, міжнародної технічної допомоги.

Основними завданнями Місцевого плану управління відходами Дубенської міської територіальної громади є конкретні суспільні, інституційні, організаційно-технічні, регуляторні, освітньо-виховні, технологічні та технічні, екологічні заходи, які сформовані на основі заходів, передбачених Національною стратегією, Національним і Регіональним плану управління відходами в Рівненській області до 2033 року, та спрямовані на реалізацію державної та місцевої політики у сфері управління відходами.

На кожне завдання визначено заходи, відповідальні виконавці, строки реалізації заходів, джерела та обсяги фінансового забезпечення, засоби контролю за станом здійснення заходів та проведення моніторингу результатів їх впровадження у сфері управління відходами на території Дубенської міської ТГ.

Місцевий план управління відходами Дубенської міської територіальної громади охоплює всі види діяльності у сфері управління відходами на території Дубенської МТГ.

Відповідно до Закону України «Про управління відходами» Місцевий план управління відходами підлягає оновленню протягом шести місяців з дня

внесення змін до Регіонального плану управління відходами та після затвердження - оприлюдненню, шляхом розміщення на офіційному вебсайті органу, що його затверджує.

РОЗДІЛ І. ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

1.1. Адміністративно-територіальний устрій, демографічна та соціальна характеристика територіальної громади

Дубенська міська територіальна громада – територіальна громада в Україні, в Дубенському районі Рівненської області. Адміністративний центр – місто Дубно. Карта-схема розташування Дубенської міської територіальної громади зображена на рисунку 1.1.1.

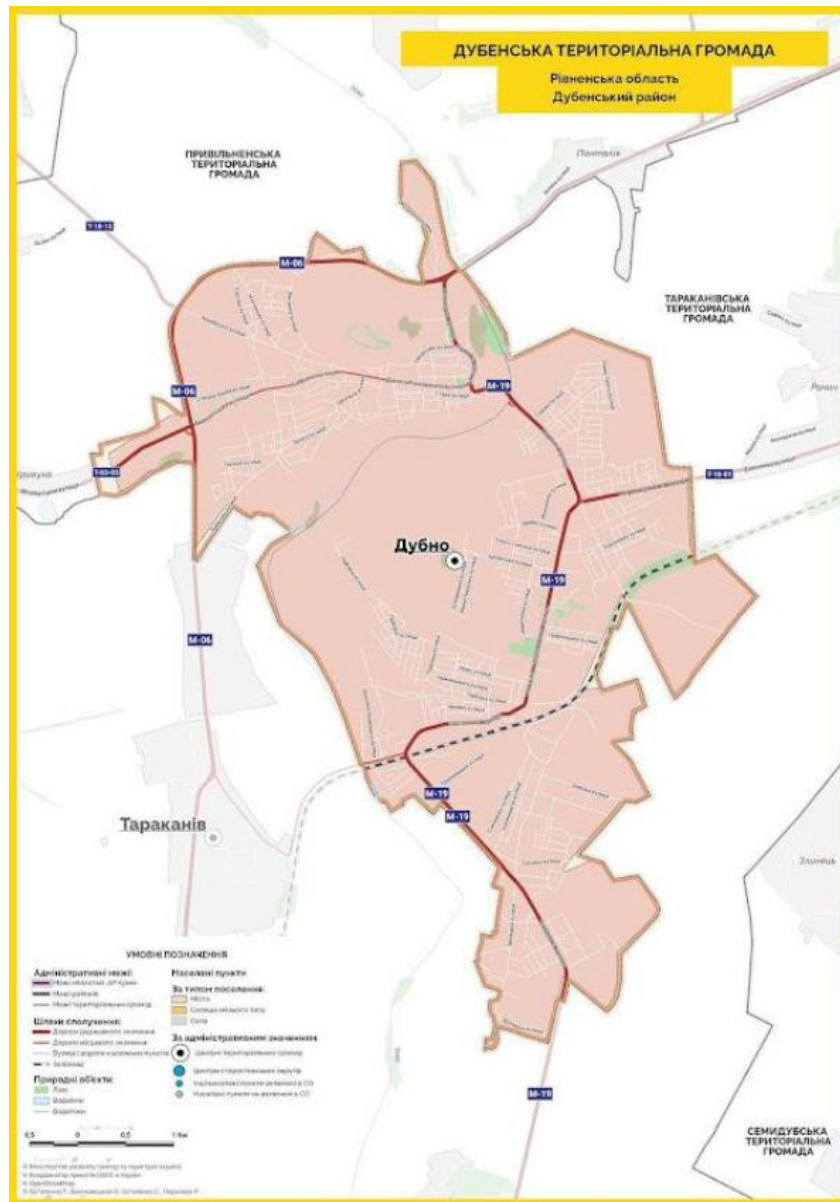

Рисунок 1.1.1. Розташування Дубенської міської територіальної громади

Площа територіальної громади – 27,04 км², кількість населення станом на 01 січня 2023 року становить 36 869 осіб.

Місто Дубно – один з чотирьох районних центрів Рівненської області. Місто розташоване в південно-західній частині області Волино-Подільської височини, на річці Іква. Положення територіальної громади в системі Дубенського району зображено на рисунку 1.1.2.

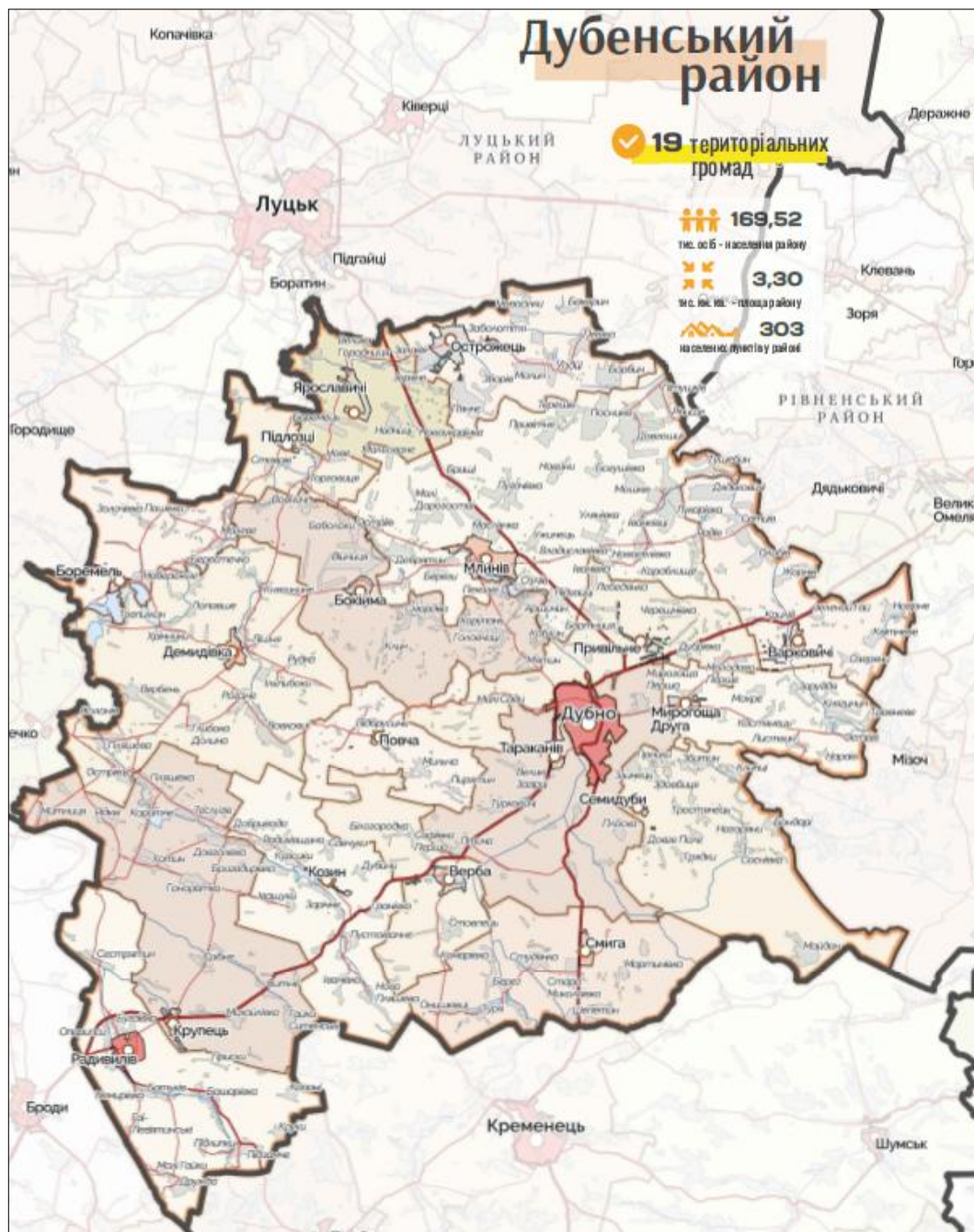

Рисунок 1.1.2. Положення територіальної громади в системі Дубенського району

Місто Дубно – одне з небагатьох міст України (лише 27, в тому числі м. Рівне), яке в результаті адміністративно-територіальної реформи не приєднало сусідні сільські територіальні громади. Поряд з містом у 2016 році було створено дві сільські територіальні громади – Тараканівську та Привільненську. Цей факт в короткостроковому періоді має ряд переваг – можливість сфокусувати наявні ресурси на вирішенні типових міських проблем, сформувати оптимальну мережу соціальних закладів тощо. В довгостроковому та навіть середньостроковому періоді просторова «блокада» міста матиме складність при залученні інвестицій та диверсифікації локальної економіки.

Площа міста Дубно – 2 704 га. Житлова забудова складає 27,6% від території міста. Території сільськогосподарського призначення складають 37,4%, території транспортної інфраструктури 9,8% та виробнича територія 8,6%.

Структура земель Дубенської міської територіальної громади наведена в таблиці 1.1.1.

Таблиця 1.1.1. Структура земель Дубенської міської ради

Категорія земель	Площа земель, га	%
Житлова забудова, всього, в т.ч.:	745,6	27,6
- багатоквартирна	29,4	1,1
- садибна	716,2	26,5
Громадська забудова	171,4	6,3
Виробнича територія	231,7	8,6
Комунальна та складська забудова	87,1	3,2
Територія транспортної інфраструктури, всього, в т.ч.:	265,9	9,8
- вулично-дорожньої мережі	231,9	8,5
- зовнішнього транспорту	34,0	1,3
Ландшафтно-рекреаційні та озеленені території, всього, в т.ч.:	47,6	1,8
- загального користування	29,2	1,1
- лісів	18,4	0,7
Території сільськогосподарського призначення	1 004,6	37,2
Території спецпризначення	71,0	2,6
Водні поверхні	53,3	2,0
Болота	5,4	0,2
Інші території	20,4	0,7
Всього	2 704,4	100,0

Основний містобудівний документ міста - Генеральний план забудови міста розроблено державним підприємством «Український державний науково-дослідний інститут проектування міст «Діпромісто» ім. Ю.М. Білоконя та затверджено міською радою у 2015 році.

Документом заплановано розміщення об'єктів більшого функціонального навантаження, зокрема, мультифункціональний спортивно- видовищний комплекс (стадіон, а у його функціонування: тренувальні центри, спортивні зали, центри спортивної реабілітації, водно-спортивні центри, центри екстремальних видів спорту, центр для стрільби з лука, заклади харчування, пункти прокату інвентаря, автомобільні автостоянки, автокінотеатри) – територія від центру міста та північним заходом.

У районі веслувальної бази заплановано створення дитячого спортивно-тренувального табору та ДЮСШ з водної греблі.

Східна частина міста в районі вул. Венецької орієнтована на екотуризм – сезонний відпочинок.

На лівому березі р. Іква (так звана рекреаційна зона «Лівобережна») заплановано молодіжний та дитячий відпочинок, де пропонується розмістити позашкільні табори: скаутський табір та молодіжний, сезонні центри відпочинку).

Згідно з рішеннями генерального плану передбачається благоустрій прибережних територій р. Іква, скверів, парків, влаштування набережних, зон відпочинку біля водних об'єктів, пляжів.

З огляду на те, що Дубно – це центр міжрайонної системи розселення, генеральним планом передбачається доповнити архітектурно-планувальну композицію загальноміського центру театром з концертним залом в районі вул. Т. Бульби. На території ВАТ «Дубнохміль» передбачається створення музею хмелярства з виставковими та дегустаційними залами.

Заплановано розміщення готельно-ресторанного комплексу на вул. Замковій, закладу торгівлі та дитячого кафе (на розі вулиць Замкова-Пекарська).

У районі вул. Вигнанка пропонується розмістити торговельно-побутовий центр, центр сімейної медицини, торговельний центр, навчально-виховний комплекс, мотель.

У районі вул. Берестецької пропонується розмістити торговельно-розважальний центр, торговельно-побутовий центр, навчально-виховний комплекс, позашкільну установу, загальноосвітню школу, дитячу дошкільну установу, центр сімейної медицини, міжшкільний навчально-виробничий комбінат, в районі вул. Львівської – готельно-ресторанний комплекс, заклади торгівлі.

У районі вул. Миру передбачається створення дитячої дошкільної установи, торговельного центру.

У районі ділянки «Військове містечко» – лікувально-діагностичний центр, загальноосвітню школу, позашкільну установу, культову споруду, спортивно-оздоровчий комплекс.

У районі ділянки Гірницька по вул. Гірницькій – дитячий садок, позашкільну установу, спортивний центр, торговельно-побутовий центр, центр сімейної медицини, клуб.

У районі вул. Заводської передбачено розмістити торговельно-побутовий центр та будинок культури. В районі ділянки вулиць Заводська-Волицька – торговельно-побутовий центр, дитячу дошкільну установу, заклади громадського харчування, будинок культури.

У районі проходження перспективного транспортного коридору пропонується розмістити виставковий центр, транспортно-логістичні комплекси, торговельно-офісний центр, будівельний гіпермаркет.

У січні 2022 року Дубенська міська рада ініціювала зміни до Генерального плану міста.

В сфері земельних відносин, архітектури та містобудування реалізуються наступні міські програми:

- Програма створення та ведення містобудівного кадастру в м. Дубно на 2021-2025 роки;

- Програма утримання та поточного ремонту доріг внутрішньоквартальних проїздів та вулиць м. Дубно на 2021-2025 роки;

- Програма розвитку земельних відносин у м. Дубно на 2021-2025 роки;

- Комплексна програма забезпечення містобудівною документацією м. Дубно на 2022-2024 роки.

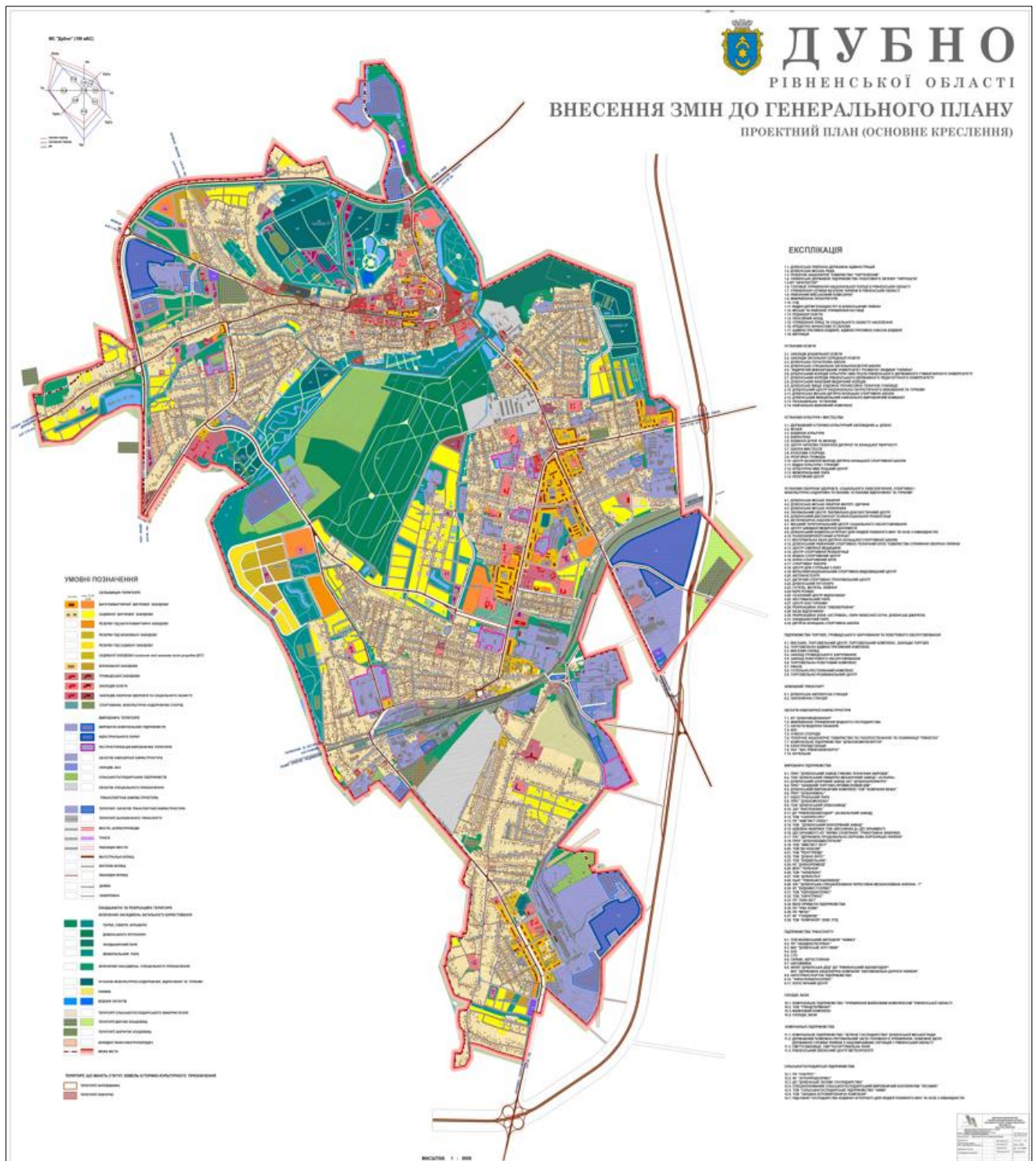

Рисунок. 1.1.3. Генеральний план м. Дубно

Місто займає близько 0,1% території Рівненської області, при цьому в ньому проживає 3,2% жителів регіону. Густота населення становить 1 366 осіб/км². (таблиця 1.1.2).

Таблиця 1.1.2. Порівняння громади, району, області

Регіони	Площа, км ²	Площа у % до загальної площі району/області	Населення, осіб	Населення у % до загального населення району/області	Густота населення, осіб на км ²
Громада	27,044	-	36 869	-	1 366

Район	3 294,2	0,82	165 707	22,25	50
Область	20 051,0	0,13	1 140 902,0	3,23	57

Джерело: Головне управління статистики у Рівненській області
<https://www.gusrv.gov.ua/statinform/demograf/2022/naselmis0122.htm>

Динаміка чисельності населення міста співвідноситься з динамікою чисельності населення всієї Рівненської області, адже місто займає 3,2% від загальної чисельності населення області. Згідно із даними Всеукраїнського перепису населення 2001 року, у місті: 95,2% українці, 3,6% - росіяни, 0,3% - білоруси та 0,2% - поляки, 0,7% - інші національності. Статевий розподіл населення Дубна: 45,1% чоловіків та 54,9% жінок. Вікова структура за останні 5 років є фактично незмінною. Однак, наявні тенденція до зменшення кількості населення працездатного віку. Найбільшу частку займало населення працездатного віку – 59,5% що відповідає середньонаціональним тенденціям. Частка населення старшого за працездатний вік в Дубно становить 22,5% та має стійку тенденцію до збільшення (табл. 1.1.3).

Таблиця 1.1.3. Розподіл постійного населення за віком

Населення у віці:	Осіб	%
молодшому за працездатний (0-15)	6 617	18,0
працездатному (16-59)	21 931	59,5
старшому за працездатний (60 і старше)	8 293	22,5
діти дошкільного віку	2 163	5,9
діти шкільного віку	5 185	14,1

Джерело: Головне управління статистики у Рівненській області

Динаміка чисельності населення Дубенської МТГ за 2014 – 2023 роки представлена у таблиці 1.1.4. Прогноз чисельності населення Дубенської МТГ взятий з Проекту генерального плану м. Дубно представлений в таблиці 1.1.5.

Таблиця 1.1.4. Динаміка чисельності населення Дубенської МТГ за 2014 – 2023 роки

Рік	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Назва показника	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1										
Всього, тис. осіб у тому числі:	38,1	38,1	37,9	37,9	37,6	37,5	37,3	36,9	36,9	*
міського, тис. осіб	38,1	38,1	37,9	37,9	37,6	37,5	37,3	36,9	36,9	*
селищного, тис. осіб	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
сільського, тис. осіб	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Таблиця 1.1.5. Прогноз чисельності населення Дубенської МТГ на 2026-2036 роки

Назва показника/Рік	2026 рік	2031 рік	2036 рік
1	2	3	4
Чисельність населення, тис. осіб у тому числі:	36,7	36,5	34,6
міського, тис. осіб	36,7	36,5	34,6

селищного, тис. осіб	-	-	-
сільського, тис. осіб	-	-	-

Джерело інформації: дані прогнозу, відповідно до Проекту генерального плану м. Дубно

Станом на 01.03.2024 в громаді офіційно обліковано 1519 внутрішньо переміщених особи, всі з яких залишилися на постійне проживання. Невелика кількість внутрішньо переміщених осіб (ВПО) забезпечена житлом, більшість вимушених переселенців живе у орендованих квартирах, приміщеннях, пристосованих для тимчасового перебування. Для забезпечення права на житло внутрішньо переміщених осіб у листопаді 2022 року прийнята Програма забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб у місті Дубно на 2022-2024 роки та 17 березня 2023 року підписано грантовий контракт «Підтримка ЄС у забезпеченні житлом ВПО в м. Дубно» (будівництво нового житлового будинку для забезпечення житлом близько 300 внутрішньо переміщених осіб з відповідними умовами проживання та соціальною інфраструктурою поблизу).

Середньомісячна номінальна заробітна плата штатного працівника підприємств, установ та організацій у Рівненській області у IV кварталі 2021р. становила 14 072 грн і зросла порівняно з IV кварталом 2020 р. на 19,5%.

Середня номінальна заробітна плата штатного працівника підприємств у грудні 2021 р. становила 17202 грн, що у 2,6 рази вище рівня мінімальної заробітної плати (6500 грн).

Індекс реальної заробітної плати (з урахуванням змін споживчих цін) у грудні 2021р. порівняно з листопадом 2021р. склав 135,7%, відносно грудня 2020р. – 111,4%.

Заборгованість із виплати заробітної плати впродовж грудня 2021р. зменшилася на 25,0 %, або на 7,4 млн.грн, і на 1 січня 2022р. становила 22,0 млн. грн.

Таблиця 1.1.6. Динаміка показників наявного доходу на одну особу та сукупні ресурси на одне домогосподарство Рівненської області

№	Назва показника/Рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Сукупні ресурси на одне домогосподарство										
2	грн. на рік	52126,8	60778,8	72674,4	96981,6	115329,0	148870,0	156370,0	189396,0	*	*
3	грн. на місяць	4343,9	5064,9	6056,2	8081,8	9610,8	12405,9	13030,9	15783,0	*	*
4	Наявний дохід на одну особу										
5	грн. на рік	36000,0	36000,0	48960,0	48960,0	61920,0	64320,0	69120,0	77520,0	*	*
6	грн. на місяць	3000,0	3000,0	4080,0	4080,0	5160,0	5360,0	5760,0	5960,0	*	*

* - відсутня інформація

Сукупні доходи на одну особу у 2021 році склали 189396 грн. на рік, що становить 15783 грн. на місяць (таблиця 1.1.6).

Середньомісячна заробітна плата працівників області за січень 2022 року становила 13 358 грн. і зросла порівняно з відповідним періодом 2021 року на 17,1 % та у 2,1 рази перевищила рівень мінімальної заробітної плати (6 500 грн). Індекс реальної заробітної плати склав 106,8 %.

1.2. Природно-географічна характеристика територіальної громади

Дубенська міська територіальна громада розташована у південно-західній частині Рівненської області на Волинсько-Подільській височині, на висоті 202 метрів над рівнем моря (рисунок 1.2.1.). Відстань від м. Дубно до обласного центру Рівненської області – м. Рівне, становить 47 км, часова доступність між містами – приблизно 40 хв.

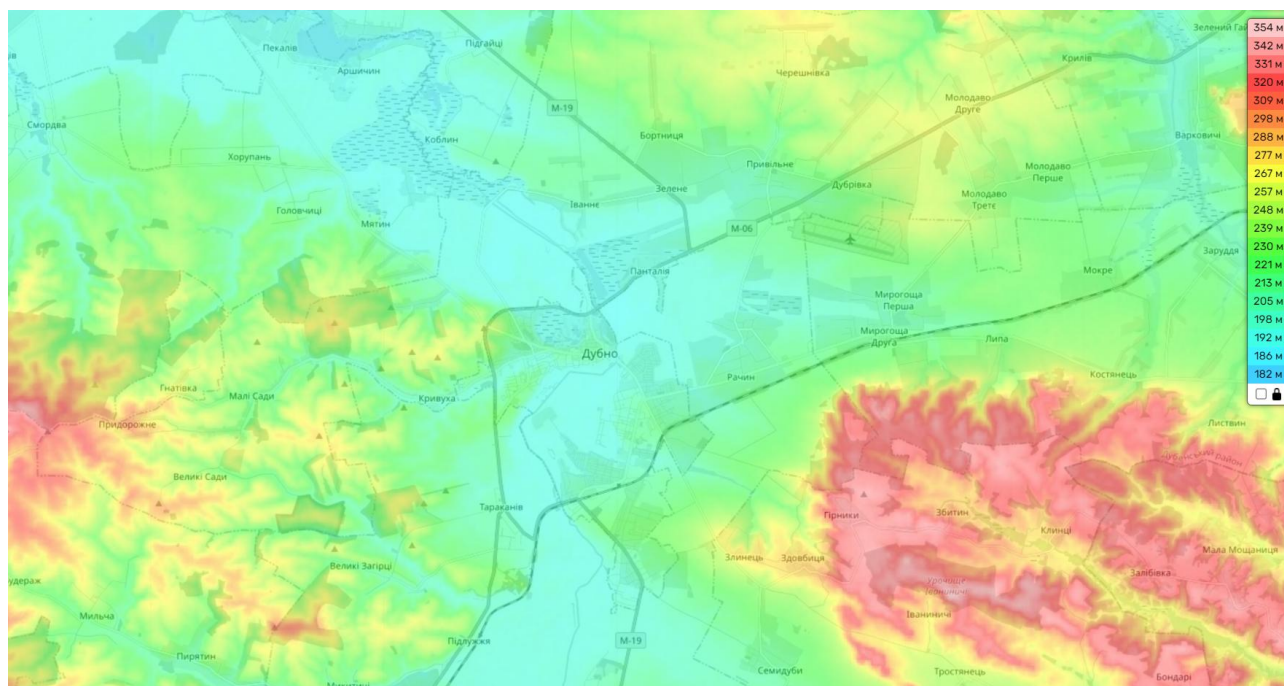

Рисунок 1.2.1. Рельєф території Дубенської МТГ

Рівненщина загалом характеризується сприятливим для життєдіяльності людини кліматом. Клімат Дубенської територіальної громади помірно-континентальний. Йому притаманні порівняно висока вологість, невеликі коливання температури, помірно тепле літо, м'яка зима з частими відлигами. Влітку переважно вітри північно-західні, взимку західні й південно-західні. Середня температура повітря в січні становить $-4,0^{\circ}\text{C}$, у липні – $+19,1^{\circ}\text{C}$, кількість сонячних днів у році – 70, кількість опадів 600-700 мм на рік, більше у літній період.

Щоденно на метеостанції «Дубно» проводяться спостереження за параметрами погоди, а саме за температурним режимом, опадами, небезпечними та стихійними явищами погоди – грозами, градом, шквальним вітром, снігопадами, ожеледдю, туманами тощо. Дані збираються та аналізуються, трансформуючись у прогнози погоди та попередження про виникнення небезпечних та стихійних явищ, а також поповнюють архів гідрометеорологічних даних (формують кліматичні ряди). Дані спостережень дозволяють констатувати, що за останніх 10 років клімат громади став значно теплішим, літо гарячим, малодощовим. Через посуху глибина ґрунтових вод збільшилась. Теплий період року збільшився, зима стала м'якшою та коротшою.

На території громади відсутні родовища корисних копалин. Поблизу м. Дубно розташоване родовище неметалічних корисних копалин, яке не

розробляється.

Ґрунтовий покрив території Дубенської громади й околиць досить різноманітний. Утім, найпоширенішими є опідзолені ґрунти переважно на лесових породах (зокрема, ясно-сірі опідзолені та сірі опідзолені ґрунти), а також чорноземи глибокі на лесових породах. На південно-східних околицях громади трапляються торфовища низинні та торфово-болотні ґрунти.

Ґрунтоутворюючими породами є ліс і лісовидні суглинки. Майже всі ґрунти не затримують шкідливих солей.

У Дубенській міській територіальній громаді інвентаризовано низку зелених зон (таблиця 1.2.1).

Таблиця 1.2.1. Перелік зелених зон, інвентаризованих у Дубенській міській територіальній громаді

Назва / адреса	Площа, га
вул. Львівська (меморіал танкової битви)	0,99
вул. М'ятинська	4,21
вул. Шевченка (існуючий сквер)	0,53
вул. Сурмичі (ставок)	1,76
вул. Сурмичі (ставок)	1,28
вул. Замкова (існуючий сквер)	0,32
вул. Грушевського (парк Афганців)	4,89
сквер в районі стадіону «Спартак»	7,39
сквер по вул. Т. Бульба	0,51
сквер на майдані Незалежності	0,79
майдан героїв УПА на вул. залізничній	0,24
сквер біля Центру зайнятості	0,1
в'їзд в Дубно, пам'ятник Іванову І.І.	0,2
сквер навпроти ринку «Козацький»	0,1

Органи місцевого самоврядування характеризуються проактивністю в контексті озеленення території громади. У плановому періоді планується збільшення протяжності лісопосадкових смуг, а також висадка нових дерев/кущів, зокрема, уздовж доріг із активним трафіком.

Гідрографічна мережа

Ріка Іква, яка протікає громадою, належить до басейну Дніпра (впадає в р. Стир). Це річка рівнинного типу, має повільну течію, меліорована в межах м. Дубно. Також у громаді розміщено 27 штучних водойм.

Іква – річка в Україні, в межах Золочівського району Львівської області, Кременецького району Тернопільської області та Дубенського району Рівненської області. Права притока Стиру (басейн Дніпра).

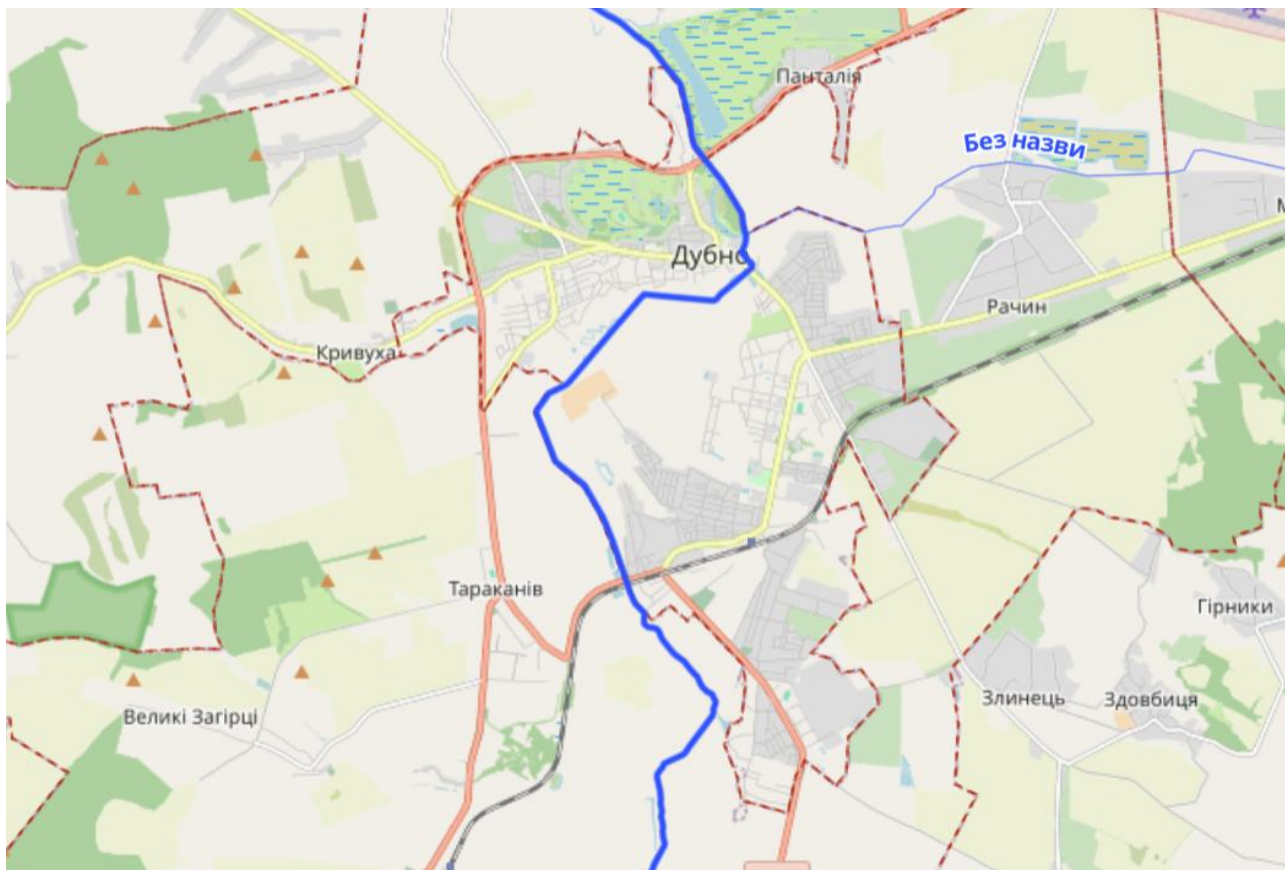

Рисунок 1.2.2. Схема протікання р. Іква у Дубенській громаді

Довжина Ікви 155 км, площа басейну 2250 км². Долина річки у верхів'ї коритоподібна, з крутими схилами, нижче ширина її перевищує 5 км. Заплава переважно двостороння, подекуди заболочена, від 100—200 до 650 м. Річище слабозвивисте (найбільше меандрів — біля сіл Війниці та Остріїв), на окремих ділянках зарегульоване ставками і водосховищами (зокрема Млинівське). Ширина річища від 5 до 25 м, глибина 0,5—2,2 м. Похил річки 0,89 м/км. Пересічна витрата води 5,5 м³/с, максимальна — 77 м³/с. Гідрологічні пости біля с. Млинівці (від 1945) та біля смт Млинів (від 1939).

Іква бере початок у селі Черниця. У межах Львівської області тече зі заходу на схід, у Тернопільській області повертає на північ та північний схід, а від міста Дубна (Рівненська область) до гирла тече на північний захід. Впадає у Стир поблизу села Торговиці (Рівненська область).

Міст через Ікву біля Добрятина.

Протікає через Вороняки, повз Кременецькі гори (з заходу та північного заходу), що на території національного природного парку «Кременецькі гори», через Кременецько-Дубнівську рівнину та Волинську височину (зокрема зі сходу та півночі Повчанської височини).

Протікає через місто Дубно і с-ще Млинів, а також багато сіл: Андруга, Берег, Богданівка, Великі Млинівці, Добрятин, Дунаїв, Іква, Коблин, Комарівка, Куликів, Малі Бережці, Мантин, Маслянка, Миньківці, Новий Кокорів, Новина-Добрятинська, Озліїв, Остріїв, Рудка, Попівці, Савчиці, Сапанів, Сапанівчик, Старий Кокорів, Стоморги, Травневе та Черниця.

Природно-ресурсний потенціал

Дубенська міська територіальна громада розміщена між Іквянським екологічним коридором та Мирогощансько-Бущанським екологічним субкоридором. Територія Дубенської громади за своїм рослинним покривом належить до Східноєвропейського округу мішаного, листяного лісу та лісостепу. У рослинному покриві переважають грабово-дубові, дубові ліси і остепнені луки.

Тваринний світ громади представлений ссавцями, птахами, плазунами та земноводними. Тут зустрічається чимало видів хребетних, зокрема представники орнітофауни – водоплавні, болотні та лучні птахи (качки, кулики, перепілки). Здебільшого ареалом їх мешкання є околиці міста, оскільки інтенсивний розвиток м. Дубно, промислових об'єктів, господарства і міської транспортної інфраструктури утруднює процес міграції, розмноження та розповсюдження диких тварин.

На території Дубенської громади наявні три природоохоронні об'єкти – ботанічні пам'ятки природи місцевого значення в Україні:

- дуб пана Василя (дуб звичайний). Розташований на території колишнього парку мисливської резиденції графині Шувалової, архітектурного комплексу XIX століття. Статус отриманий у 2018 році. Орієнтовний вік – понад 100 років, обхват стовбура – 4 м;

- дуб Діонісія Міклера (дуб каштанolistий). Статус отриманий у 2018 році. Орієнтовний вік – понад 100 років, обхват стовбура – 2,75 м;

- дуб графині Шувалової (дуб звичайний). Статус отриманий у 2018 році. Орієнтовний вік – понад 100 років, обхват стовбура – 2,78 м.

На території Дубенської міської територіальної громади об'єкти Смарагдової мережі України відсутні.

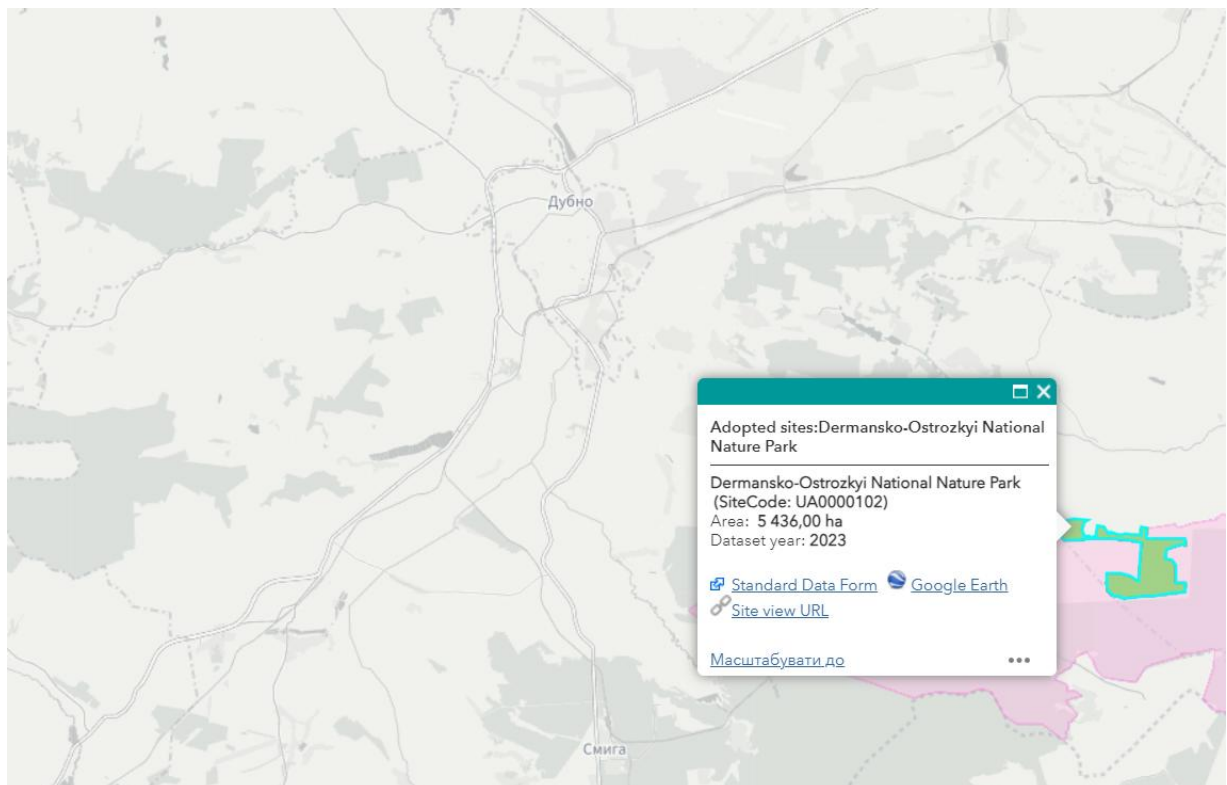

Рисунок 1.2.3. Dermansko-Ostrozkyi National Nature Park (SiteCode: UA0000102)

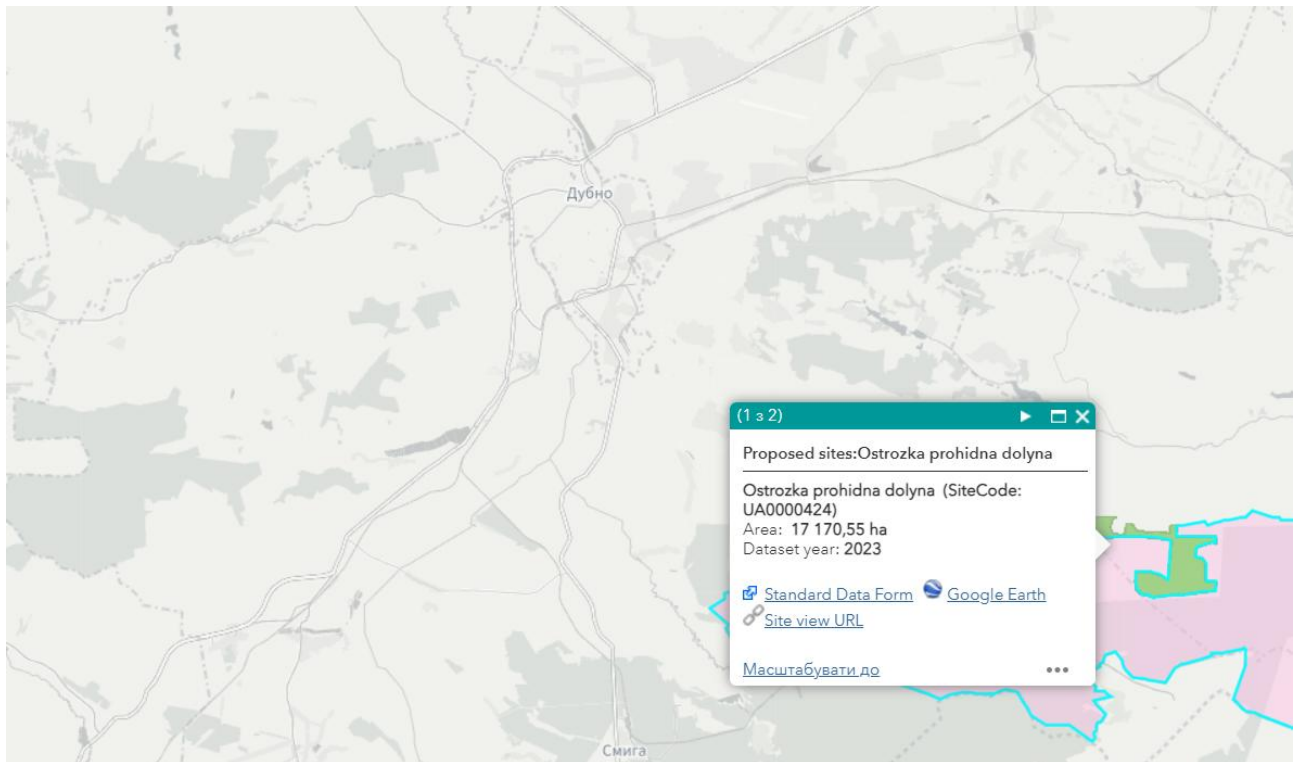

Рисунок 1.2.4. Ostrozka prohidna dolyna (SiteCode: UA0000424)

Зважаючи на це, а також беручи до уваги незначну кількість та площу об'єктів природно-заповідного фонду на території громади, доцільним є створення нових природоохоронних територій та розширення мережі природно-заповідного фонду, наприклад, на базі існуючих парків чи територій озеленення.

1.3. Економічна характеристика територіальної громади

Транспортно-комунікаційна сфера

Дубно розташоване на перетині міжнародних транспортних магістралей Київ-Чоп (М-06), Доманове-Ковель-Чернівці-Тереблече (М-19). Розвиненість дорожньо-транспортної інфраструктури, близькість до кордону з Європейським Союзом (відстань та час доїзду до пунктів пропуску наведено в таблиці 1.3.1.), наявність розвинутої автомобільної та залізничної мережі, а також розташування неподалік (45,0 км) міжнародного аеропорту, здатного приймати усі типи літаків, робить місто потенційно привабливим з точки зору розміщення виробництва, збуту продукції на ринки країн Центрально-Східної Європи.

Таблиця 1.3.1. Відстань та час доїзду до пунктів пропуску

Держава	Пункт пропуску	Відстань, км	Час доїзду, год.
Польща	Устилуг (Волинська область)	144	2
Молдова	Мамалига (Чернівецька область)	292	4
Румунія	Парубне (Чернівецька область)	313	4,5
Словаччина	Малий Березний (Закарпатська область)	382	5,5
Угорщина	Чоп (Закарпатська область)	435	5,5

Джерело: Державна прикордонна служба України, розрахунки googletaps

Залізнична станція Дубно підпорядкована відокремленому підрозділу «Рівненська дирекція залізничних перевезень» Львівської залізниці. За добу по залізничній колії проходять 8 електропотягів та 9 пасажирських потягів (в т.ч. 2 потяги Інтерсіті+), які зупиняються на станції Дубно, що розміщена на ділянці «Здолбунів -Красне»:

- відстань до Києва - 422 км;
- відстань до Львова - 152 км;
- відстань до Красного - 101 км;
- відстань до Здолбунова - 43 км.

Мережа вулиць і доріг комунальної власності міста Дубно складає 157,2 км, в тому числі:

- дороги з асфальтовим покриттям - 69,9 км;
- бруківка, цементобетонне, щебеневе, гравійне, шлакове - 7,2 км;
- дороги без покриття - 80,1 км.

Асфальтове покриття вулиць виконувалось в 60-70 роки ХХ століття. Це потребує значних щорічних витрат в утриманні його в належному стані. Питання проведення поточних ремонтів доріг та тротуарів міста постійно перебуває на контролі міської влади.

Стабільно функціонує транспортний комплекс громади. На сьогодні – це 25 маршрутів. Міські перевезення здійснюють 7 приватних перевізників 33 автобусами. У 2020 році затверджено міську автобусну маршрутну мережу загального користування по Дубно та розклад руху автобусів у звичайному режимі, з яким можна ознайомитись на офіційній вебсторінці міської ради. На всіх міських автобусах встановлено GPS-трекери, які дозволяють через вебсайт та мобільний додаток «Dozor City» відслідковувати рух транспорту онлайн.

У 2020 році громада Дубно отримала у своє розпорядження апаратно-програмний комплекс з потужними інструментами управління та безпеки, відеоаналітики та моніторингу, побудований на сучасній відмовостійкій PSIM-платформі із застосуванням ІР-технологій. У майбутньому планується прокладання кабельних оптичних ліній в усі частини міста та встановлення камер спостереження.

Житлово-комунальна сфера

Житловий фонд міста Дубно складається з 231 багатоквартирного житлового будинку і гуртожитків (без урахування будинків садибного типу приватного сектору) загальною площею 241,2 тис. м² (таблиця 1.3.2.). Позитивну динаміку має створення об'єднань співвласників багатоквартирних будинків.

Таблиця 1.3.2. Характеристика багатоквартирного житлового фонду

Показники	01.01.2020	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024
Загальна кількість багатоквартирних будинків, од.,	229	230	231	231	231
в т.ч. створено ОСББ	65	68	70	72	73
Загальна площа багатоквартирних будинків, тис. м ²	233,0	237,0	241,2	241,2	241,2
Загальна кількість квартир у багатоквартирних будинках, од.	4550	4610	4682	4682	4682

Кількість мешканців, осіб	10725	10780	10820	10860	10890
---------------------------	-------	-------	-------	-------	-------

Абсолютна більшість багатоквартирних будинків введена в експлуатацію понад 40 років тому. Враховуючи це, а також постійно зростаючу вартість енергоносіїв дуже актуальним є питання ремонту та модернізації житлового фонду. З цією метою міською радою прийнято та реалізовується ряд програм, зокрема:

– програма капітального ремонту житлового фонду міста Дубно на 2021-2025 роки, яка передбачає фінансування капітального ремонту житлових будинків на умовах співфінансування. А саме: кошти бюджету міста - 90%, кошти громади - 10%;

– програма підтримки об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельних кооперативів у місті Дубно на 2021-2025 роки, яка передбачає фінансування ремонту житлових будинків, які створили ОСББ, ЖБК та виявили бажання взяти участь у співфінансуванні проектів на умовах: 50% - кошти мешканців від загальної вартості проекту та 50% - кошти міської територіальної громади.

– програма «Енергодім Дубно на 2022-2025 роки», яка передбачає механізм підтримки ОСББ шляхом відшкодування частини суми кредиту, отриманого на впровадження енергоефективних та енергозберігаючих заходів, передбачених державною Програмою підтримки енергомодернізації багатоквартирних будинків «Енергодім». Частка відшкодування з місцевого бюджету становить 30% від загальної вартості ремонтних робіт, обладнання і матеріалів у Пакеті заходів «Б» та 20% у Пакеті заходів «А».

Майже 70% жителів міста проживають в індивідуальних житлових будинках, більшість з яких підключені до комунальних мереж (детальніше в таблиці 1.3.3.).

Таблиця 1.3.3. Характеристика індивідуального житлового фонду

Показники	01.01.2020	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024
% будинків, підключених до комунального водопостачання	85	87	90	91	93
% будинків, підключених до централізованого газопостачання	88	89	90,9	91	92
% будинків, підключених до централізованого каналізування	38	39	41	42	43
% будинків, забезпечених централізованим вивозом ПВ	84	86	88	89	91

Джерело: Дубенська міська рада

Міське сміттєзвалище займає площу 5 га та експлуатується з 1972 року. За час експлуатації на сміттєзвалищі накопичилось близько 1500,0 тис. м³ відходів.

Середньорічний обсяг видалення відходів у Дубенській МТГ складає 60 тис. м³, обсяг утворення відходів в місті складає 62,3 тис. м³ в рік.

На території громади розташовано 10 кладовищ, які утримуються та прибираються за рахунок коштів бюджету громади. Площа газонів в місті

складає 160,5 тис. м², площа квітників - 5,0 тис. м².

Водопостачання Дубно здійснюється з 6 артезіанських свердловин. Мережа водопостачання складається з 93,2 км водопровідних мереж (52,7 км - вуличних мереж, 33,0 км - дворових, 7,5 км - водоводів). Централізованим водопостачанням забезпечено 26,7 тис. споживачів (11,8 тис. абонентів).

Система відведення стічних вод складається з 24,6 км каналізаційних мереж, в т.ч.: 8,8 км головних колекторів, 12,1 км вуличних та 3,7 км дворових мереж, а також 10 каналізаційних насосних станцій. Господарсько-побутові, виробничі та дощові стоки по закритому колектору потрапляють до каналізаційних очисних споруд проектною потужністю 4,2 тис. м³/добу.

Каналізаційні очисні споруди міста збудовані у 1982 році та займають площу 2,5 га. Очисні споруди не відповідають діючим потребам громади. З цією метою у 2019 році розроблено проектну документацію щодо збільшення потужності очисних споруд каналізації з 4,2 до 10,0 тис. м³/добу. Для ефективного очищення стічних вод запропоновано сучасну технологію, яка включає 4 стадії очистки: механічне очищення, біологічне очищення, фізико-хімічне доочищення та знезараження стічних вод. Загальна кошторисна вартість, згідно із відкоригованою у 2023 році документацією, становить 782,1 млн. грн.

Централізоване теплопостачання вмісті забезпечує КП «Дубнокомуненергія», яке експлуатує 6 джерел теплопостачання (одне з яких в якості резервного), підприємство опалює 59 житлових будинки (57 багатоповерхових) – 1274 абоненти, 28 платників (але 53 абоненти) бюджетних установ та 23 платники (але 28 абонентів) інших споживачів. Загальна опалювальна площа – 131,7 тис. м², з них 62,9 тис. м² – населення та 68,8 тис. м² – бюджетні та інші споживачі. Встановлена потужність – 30,8 Гкал/год, кількість котлів – 15, з них 5 котлів на твердому паливі. Фактичне приєднане теплове навантаження – 10,2 Гкал/год, або 28,1% від встановленого. На сьогоднішній день експлуатується 10,2 км теплових мереж у двотрубному виконанні (схема прокладання переважно традиційна лоткова), з них 6,8 км (66,7%) експлуатуються більше 30 років і тільки 1,9 км (18,5%) сучасні попередньо-ізолювані пінополіуретаном трубопроводи прокладені безканалним способом.

Протяжність мережі зовнішнього освітлення міста складає 93,2 км, кількість світлоточок - 2410 одиниць.

Газопостачання забезпечується по розподільчих газопроводах високого, середнього та низького тиску. У місті діє 10 газорегуляторних пунктів, 38 шафних регуляторних пунктів, 40,6 км газопроводів середнього тиску, 111,4 км - низького.

Освітня та спортивна сфери

У місті функціонує 9 шкіл в т.ч. приватний заклад «Дубенська гімназія «Премудрість», в яких навчається 5039 учнів та 6 закладів дошкільної освіти, які відвідують 846 діточок. Детальна інформація щодо закладів загальної середньої освіти наведена в таблицях 1.3.4. та табл. 1.3.5. Рівень охоплення дітей постійними закладами дошкільної освіти – 44%. Норматив охоплення у ЄС – 95%. Низький рівень охоплення пояснюється нестачею закладів дошкільної освіти та недостатньою площею укриттів у них.

Для реалізації права дітей з особливими освітніми потребами віком від 0 до 18 років на здобуття дошкільної та загальної середньої освіти в Дубно у 2018 створено комунальну установу «Інклюзивно-ресурсний центр». На обліку в ІРЦ перебуває 198 дітей віком від 0 до 18 років. На території міста діє Дубенська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат для дітей з особливими потребами (близько 100 учнів), школа має обласне підпорядкування.

Таблиця 1.3.4. Характеристика закладів загальної середньої освіти

Освітній заклад	Тип	Потужн., учнів	К-сть учнів	К-сть класів	К-сть приміщень	К-сть персоналу
Дубенська початкова школа	Початкова школа з дошкільним відділ.	-	408	15	23	56
Дубенський ліцей №1	Ліцей з початковою школою та гімназією	440	618	25	29	69
Дубенський ліцей №2	Ліцей з початковою школою та гімназією	530	529	22	21	47
Дубенський ліцей №3	Ліцей з початковою школою та гімназією	500	408	19	30	58
Дубенський ліцей №5	Ліцей з початковою школою та гімназією	366	519	21	29	51
Дубенський ліцей №6	Ліцей з початковою школою та гімназією	1200	931	34	92	119
Дубенський ліцей №7	Ліцей з початковою школою та гімназією	800	582	24	170	70
Дубенський ліцей №8	Ліцей з гімназією	760	631	23	63	77
Дубенська гімназія «Премудрість»	Гімназія з початковою школою	570	337	14	3	36
Всього		-	5039	197	460	583

Джерело: Інформаційна система управління освітою Рівненської області

Таблиця 1.3.5. Характеристика закладів загальної середньої освіти

Показники	01.01.2020	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024
Кількість загальноосвітніх навчальних закладів*, од.	8 / 1	8 / 1	8 / 1	8 / 1	8 / 1
Кількість учнів у загальноосвітніх навчальних закладах*, осіб	4460 / 108	4524 / 130	4511 / 185	4368 / 337	4626 / 413
Кількість вчителів у загальноосвітніх навчальних закладах*, осіб	466 / 17	426 / 20	426 / 30	418 / 30	412 / 37

* через/вказано показники комунальних та приватних закладів освіти (приватного закладу «Дубенська гімназія «Премудрість»)
Джерело: Дубенська міська рада

Для підтримки здібностей школярів в місті працюють позашкільні заклади:

- Будинок дітей та молоді (гурткова діяльність за напрямками: художньо-естетичний відділ та дозвілєво-оздоровчий);
- Центр науково-технічної дитячої та юнацької творчості (авіамоделювання, ракетомоделювання, оригамі, основи інформатики тощо);
- Дитячо-юнацька спортивна школа;
- Центр національно-патріотичного виховання та туризму (туристичне краєзнавство, історичне краєзнавство, пішохідний туризм, спортивне орієнтування);

– Школа мистецтв (більше 300 дітей навчаються за напрямками: музичний; образотворче мистецтво; хореографія).

Заклади професійної (професійно-технічної) та вищої освіти представлені Державним навчальним закладом «Дубенське вище художнє професійно-технічне училище», ВСП «Дубенський педагогічний фаховий коледж Рівненського державного гуманітарного університету», ВСП «Дубенський фаховий коледж культури і мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету», Дубенський фаховий коледж Університету «Україна», ВП «Дубенський фаховий медичний коледж» КЗВО «Рівненська медична академія» Рівненської обласної ради.

Для занять фізичною культурою та спортом, проведення учбово-тренувальної роботи в місті працюють: 3 стадіони, десять спортивних залів, шість спортивних майданчиків зі штучним покриттям. На річці Ікві функціонує дві веслувальні бази, на яких тренуються та змагаються дорослі та діти з веслування на байдарках та каное. За забезпечення розвитку сфери фізичного здоров'я населення, його активного довголіття, популяризації здорового способу життя тощо реалізовується Програма розвитку фізичної культури і спорту в місті Дубно на 2021-2025 роки.

Медична та соціальна сфери

Для надання медичної допомоги населенню в місті функціонують лікувально-профілактичні заклади:

- комунальне некомерційне підприємство «Центр первинної медико-санітарної допомоги»;
- комунальне некомерційне підприємство «Міська поліклініка»;
- комунальне некомерційне підприємство «Пологовий будинок»;
- комунальне некомерційне підприємство «Дубенська міська лікарня»;
- Дубенська станція екстреної швидкої медичної допомоги (підрозділ Обласного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф).

Також функціонують приватний лікувально-діагностичний центр, 20 приватних стоматологічних кабінетів та клінік, 31 сімейний лікар та 54 медсестри сімейної медицини.

У галузі соціального забезпечення та опіки функціонують:

- територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг);
- міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (підтримка сімей, «служба волонтерів», «телефон довіри», консультаційний пункт).

Діє Дубенська спеціальна школа I-II ступенів (близько 120 учнів, обласне підпорядкування).

Культурна та туристична сфери

Для задоволення культурних потреб жителів та гостей міста діє музей при Державному історико-культурному заповіднику м. Дубно, 2 міські будинки культури, міський клуб, школа мистецтв та 6 бібліотек. Бібліотеки міста обслуговують більше 7 тис. користувачів.

Дубно – один з регіональних туристичних центрів, цьому сприяє значний

історико-культурний потенціал, збережений історичний центр міста та зручне транспортне сполучення зі столицею та найближчими обласними центрами – Рівним, Львовом, Луцьком та Тернополем.

Державний історико-культурний заповідник міста Дубно існує з червня 1993. До його складу входять найвидатніші архітектурні пам'ятки міста:

– Дубенський замок XV – XVIII ст. (палац князів Острозьких, палац князів Любомирських і надбрамний корпус),

– Луцька брама XVI ст.,

– синагога XVI ст.,

– Спасо-Преображенська церква XVII ст.,

– костел та монастир бернардинів і його келії XVII ст.,

– монастир кармеліток XVII ст.,

– Свято-Юріївська церква XVIII ст.,

– Свято-Іллінська церква поч. XX ст.,

– костел Яна Непомука XX ст. та ін.

Для задоволення туристичних потреб гостей міста у Дубно функціонує близько 60 готельно-ресторанних закладів. Зокрема, 3 готелі: «Дубно», готельно-ресторанні комплекси «Едем» та «Антик хаус».

Економіка

Місто Дубно в минулому промислове, проте в умовах ринку суттєво трансформувало свою економіку, розвинувши сферу торгівлі та послуг. В громаді зареєстровано 884 юридичні особи та 1759 ФОП, майже половина усіх суб'єктів господарювання працює в торгівлі.

У місті функціонує 271 об'єкт роздрібної торгівлі, загальна площа яких складає 21,9 тис. м², з них 118 продовольчих магазинів з торговою площею 4,7 тис. м², 138 непродовольчих магазинів з торговою площею 9,4 тис. м² та 15 магазинів зі змішаним асортиментом товарів загальною площею 7,9 тис. м². Функціонують 3 ринки, на яких облаштовано 1,6 тис. торгових місць.

На території міста свою діяльність здійснюють такі торгові мережі: Епіцентр, Prostor, Eva, Золотий вік, АТБ, Сім 23, Spirit & food, Expert, Дзвінок, Комп'ютерний всесвіт, Алло, Київстар, Vodafone, Lifecell.

Мережа підприємств побутових послуг нараховує 57 одиниць, серед них:

– перукарські послуги - 26 об'єктів;

– фотопослуги - 4 об'єкти;

– послуги з ремонту та обслуговування електронної техніки - 3 об'єкти;

– послуги з виготовлення та ремонту одягу - 5 об'єктів;

– ремонту взуття - 3 об'єкти тощо.

Промисловість міста представлена одним великим підприємством з виробництва сирів, 13 середніми підприємствами (харчової, деревообробної, хімічної, текстильної, металургійної галузей промисловості та обробки листового скла) та 159 різнопрофільними малими підприємствами. Основна галузева орієнтація промислового сектору міста – харчова, оскільки 93,5% всієї виробленої містом продукції – продукти харчування.

Провідними промисловими підприємствами є:

– ПрАТ «Дубномолоко» – сири тверді та плавлені;

- ТОВ «Компанія «Зевс ЛТД» – м'ясні продукти: напівфабрикати, м'ясні субпродукти, ковбаси і копченості тощо;
- ПП «Аметист Плюс» – кондитерські вироби;
- ТОВ «ДН «Класик» – кондитерські вироби;
- ТОВ «Дубенський консервний завод» – виробництво консерв: овочевих, грибних, м'ясних, рибних, соків та напоїв, меду;
- ПрАТ «Дубенський завод ГТВ» – гумові та гумовотехнічні вироби;
- ТОВ «Склоресурс» – формування та обробка листового скла.

Таблиця 1.3.6. Найбільші підприємства-роботодавці громади

Підприємство	Сфера діяльності	Чисельність працівників
ПрАТ «Дубномолоко»	сири тверді та плавлені	590
ТОВ «Склоресурс»	формування та обробка листового скла	248
ПрАТ «Дубенський завод ГТВ»	гумові та гумовотехнічні вироби	225
ТОВ «ДН «Класик»	кондитерські вироби	172
КП «Дубноводоканал»	комунальні послуги	111

Джерело: Дубенська міська рада

У Дубно працюють відділення наступних банківських установ: АТ «Ощадбанк», АТ КБ «Приватбанк», АБ «Укргазбанк», АТ «Ідея Банк», АТ «Укрсиббанк».

З метою залучення інвестицій, рішенням міської ради затверджено перелік з 12 інвестиційно-привабливих земельних ділянок, які пропонуються для продажу через аукціон або продажу права оренди з аукціону. Триває створення індустріального парку.

Фінансово-бюджетна сфера

Дубенська міська територіальна громада - одна з найбільш фінансово спроможних у Рівненській області. Навіть дуже складні 2022-2023 роки показали, наскільки стійкими та прогнозованими є основні види надходжень. Динаміка основних видів власних доходів місцевого бюджету наведена в таблиці 1.3.7.

Таблиця 1.3.7. Показники власних доходів бюджету Дубенської МТГ у 2021-2023 рр.

	2021 факт, тис. грн.	2022 факт, тис. грн.	2023 факт, тис. грн.	2022 / 2021,%		2023 / 2022,%
				Дубно	Україна*	
Власні доходи	227 672,3	301 253,0	330 204,4	132,3	113,1	109,6
ПДФО	148 545,8	227 689,0	227 903,1	153,3	128,3	100,1
Акциз	15 885,8	12 726,3	23 667,4	80,1	73,3	186,0
Податок на майно	25 931,6	22 371,9	28 805,0	86,3	83,9	128,8
Єдиний податок	29 471,9	29 098,8	36 494,1	98,7	102,0	125,4
Неподаткові надходження	7 745,2	9 281,3	12 988,1	119,8	113,0	139,9

* за даними <https://decentralization.gov.ua/> Джерело: <https://openbudget.gov.ua/>

**Таблиця 1.3.8. Показники видатків бюджету Дубенської МТГ у 2021-2023
рр.**

	2021 факт, тис. грн.	2022 факт, тис. грн.	2023 факт, тис. грн.	2022 / 2021,%	2023 / 2022,%
Видатки, всього	346 794,0	412 084,7	482 975,2	118,8	117,2
Органи місцевого самоврядування	40 947,0	59 739,6	55 817,6	145,9	93,4
Громадський порядок, безпека	267,3	2 571,5	1 801,9	962,0	70,1
Економічна діяльність	22 115,5	29 589,5	54 280,4	133,8	183,4
Охорона навколишнього природного середовища	320,5	120,3	1 347,9	37,5	1 120,4
Житлово-комунальне господарство	23 817,7	17 071,5	28 390,9	71,7	166,3
Охорона здоров'я	16 842,0	19 673,5	29 060,9	116,8	147,7
Фізична культура і спорт	4 745,1	4 834,8	6 650,1	101,9	137,5
Культура та мистецтво	11 273,8	16 235,9	17 217,7	144,0	106,0
Освіта, всього, в т.ч.:	188 350,2	234 770,4	210 056,5	124,6	89,5
- дошкільна освіта	35 528,5	38 798,6	45 242,5	109,2	116,6
- загальна середня освіта	122 739,8	162 712,8	130 893,4	132,6	80,4
- позашкільна освіта	17 888,2	22 584,7	12 446,7	126,3	55,1
Соціальний захист	12 826,1	14 262,5	27 737,5	111,2	194,5

Джерело: <https://openbudget.gov.ua/>

Загалом структура видатків є типовою для міських територіальних громад. Основна складова – видатки на загальну середню освіту – 34% в середньому за 2021-2023 роки. У 2022 році суттєво зросли видатки на громадський порядок та безпеку – майже у 10 разів, у 2023 році - на охорону навколишнього природного середовища - в 11 разів.

За результатами проведеного аналізу соціально-економічного стану громади, оцінки її природно-ресурсного потенціалу визначено сильні і слабкі сторони та встановлено можливості і загрози розвитку громади в перспективі.

Сильні сторони – це позитивні фактори громади, які можуть бути використані для її розвитку; Слабкі сторони – це негативні фактори громади, які заважають її розвитку; Можливості – це позитивні фактори зовнішнього впливу, які сприяють розвитку громади; Загрози – це негативні фактори зовнішнього впливу, які заважають розвитку громади.

Таблиця 1.3.9. SWOT-аналіз Дубенської міської територіальної громади

Сильні сторони	Слабкі сторони
Населення, зайнятість	
Однорідний національний склад населення.	Зниження народжуваності, старіння населення. Низькі зарплати для молодих спеціалістів не стимулюють залишатися перспективну молодь в місті. Незабезпеченість більшості ВПО житлом.
Наявність достатньої кількості трудових ресурсів.	
Професійні, професійно-технічні навчальні заклади сприяють приїзду молоді в місто.	
Наявність великої кількості релігійних громад різних конфесій.	
Наявність значної кількості ВПО (близько 1,5 тис. осіб) та сімей військовослужбовців.	

Наявність системи підготовки кадрів в Дубенському міськрайонному центрі зайнятості.	
Комунальна інфраструктура	
Охоплення всієї території міста централізованим водопостачанням, електропостачанням. Наявність альтернативного теплопостачання. Охоплення всіх мікрорайонів міста громадським транспортом (маршрутками) Охоплення всієї території міста інтернетом та мобільним зв'язком. Зручне розташування на перетині автомобільних шляхів Брест-Одеса, Київ-Чоп, а також залізнична магістраль. Значні результати щодо підвищення енергоефективності.	Відсутність централізованого каналізування в більшій частині міста. Застарілість та невідповідність актуальним потребам міста очисних споруд. Дефіцит житла, зокрема для оренди. Застарілий житловий фонд, зношеність будівель комунальної власності. Неприспосованість транспорту та інфраструктури для людей з особливими потребами, дитячих візочків.
Соціальна інфраструктура	
Наявність достатньої кількості закладів загальної середньої освіти, закладів позашкільної освіти. Наявність медичних закладів різного рівня (в т.ч. кластерної лікарні). Наявність достатньої кількості закладів культури (будинки культури, бібліотеки) Наявність дитячих майданчиків. Діючі інклюзивно-ресурсний центр (ІРЦ), Центр психосоціальної підтримки та КЗ «Дубенський Центр національно-патріотичного виховання та туризму».	Недостатня кількість закладів дошкільної освіти (рівень охоплення 44%). Відсутність студмістечка, студентські гуртожитки знаходяться в не належному стані. Відсутність центру молодіжного дозвілля. Незадовільна інфраструктура відпочинку та дозвілля в місті (майже 90% опитаних).
Система управління, безпека	
Статус районного центру, наявність органів управління районного рівня. Компактність та однорідність території міста. Наявний Генеральний план міста з історико-архітектурним опорним планом.	Відсутність сільських територій, «затисненість» міста. Значна кількість та розпорошеність міських програм, відсутність актуальної стратегії розвитку.
Сильні сторони	Слабкі сторони
Успішний досвід залучення грантів. Налагоджені стосунки з муніципалітетами-побратимами з різних країн. Наявність відеоспостереження громадських місцях.	Пасивність частини мешканців міста та організацій громадянського суспільства щодо спільного планування та вирішення внагальних проблем міста.

Економіка, туризм	
Розвинена переробна промисловість та наявність великих та середніх промислових підприємств.	Недостатність вільних земельних ділянок, готових до промислового інвестування.
Помірна орендна плата, наявність вільних торгових площ.	Недостатня кількість приміщень комунальної власності для оренди.
Наявність ЦНАПу та інституцій сприяння бізнесу в місті.	Низька обізнаність місцевого бізнесу в залученні інвестицій.
Розвиненість роздрібної торгівлі та сфери послуг, наявність облаштованих ринків.	Відсутність готелів, парковок, вело доріжок для прийому туристів.
Наявність індустріального парку (в процесі реєстрації).	Поганий стан частини пам'яток архітектури.
Державний історико-культурний заповідник міста Дубно, пам'ятки архітектури та культурної спадщини.	Недостатня промоція туристичного потенціалу міста, відсутність туристично-інформаційного центру.
Довкілля	
Наявність якісної питної води Активне використання енергозберігаючих технологій.	Відсутність належного благоустрою берегів р. Іква. Переповненість та закінчення терміну експлуатації полігону ПВ, проблеми із роздільним збиранням та сортуванням побутових відходів. Неефективна система очистки стічних вод.
Можливості	Загрози
Процес післявоєнного відновлення створить попит на промислову продукцію та будівельні матеріали, пожвавить економічну ситуацію в державі. Зниження адміністративних бар'єрів для розвитку підприємництва, дерегуляційні процеси у сфері господарської діяльності, спрощення умов ведення бізнесу на законодавчому рівні. Створення аграрних, переробних виробництв, індустріальних парків, розташування. логістичних хабів, транспортної інфраструктури, в т.ч. релокованого бізнесу, через зовнішні інвестиції. Зростання іміджу громади, посилення інтересу до громади, інвестиційної репутації через популяризацію туристичних "магнітів" та використання можливостей індустріального парку тощо.	Поглиблення та затягування війни з РФ, що призведе до загострення економічної, соціальної та політичної нестабільності. Відсутність міжнародної макрофінансової підтримки на економічну стабільність та відбудову України. "Відтік" кваліфікованих кадрів та молоді за кордон, зменшення кількості мешканців у працездатному віці та зниження рівня народжуваності у місті. Закриття або суттєве зниження активності основних суб'єктів господарської діяльності в громаді, відтік інвестицій.. Зростання безробіття та зниження платоспроможності мешканців. Забруднення території міста (ПВ, неочищені стоки). Зростання кількості неблагополучних сімей через зниження економічної

Використання транзитного потенціалу для створення допоміжної інфраструктури міжнародних вантажних перевезень.	активності, неможливості інтегруватись сім'ям ВПО, сирітство, вимушену еміграцію батьків тощо.
Розширення готельно-відпочинкової мережі, в т.ч. для проведення міжнародних та національних заходів.	Підвищення тарифів на природний газ, електроенергію, водопостачання. Загроза тривалої відсутності електропостачання (через ураження).
Демографічне зростання через створення комфортних умов проживання та обслуговування в громаді, дружніх до сімей та дітей (в т.ч. військових та ВПО).	Зменшення податкових надходжень від військових через перерозподіл військових частин, зменшення персонального складу або інші процеси в умовах воєнного стану чи після перемоги.

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ДУБЕНСЬКОЇ МТГ

2.1. Загальна характеристика управління відходами у Дубенській міській територіальній громаді

Основною тенденцією розроблених та вже прийнятих нормативно-правових актів у сфері управління відходами є перехід від захоронення побутових відходів на полігонах до відновлення з метою запобігання негативному впливу на здоров'я людей та навколишнє природне середовище. До основних напрямів державної політики щодо реалізації зазначених принципів належить:

- забезпечення повного збирання і своєчасного знешкодження та видалення відходів, а також дотримання правил екологічної безпеки при управлінні ними;
- зведення до мінімуму утворення відходів та зменшення їх небезпечності;
- забезпечення комплексного використання матеріально-сировинних ресурсів;

- сприяння максимально можливому обробленню відходів шляхом прямого повторного чи альтернативного використання ресурсоцінних відходів;

- забезпечення безпечного видалення відходів, що не підлягають відновленню, шляхом розроблення відповідних технологій, екологічно безпечних методів та засобів управління відходами;

- організація контролю за місцями чи об'єктами розміщення відходів для запобігання шкідливому впливу їх на навколишнє природне середовище та здоров'я людини;

- здійснення комплексу науково-технічних та маркетингових досліджень для виявлення і визначення ресурсної цінності відходів з метою їх ефективного використання;

- забезпечення соціального захисту працівників, зайнятих у сфері управління відходами;

- створення умов для реалізації роздільного збирання побутових відходів шляхом запровадження соціально-економічних механізмів, спрямованих на заохочення утворювачів цих відходів до їх роздільного збирання;

- сприяння залученню недержавних інвестицій та інших позабюджетних джерел фінансування сфери управління відходами.

Питання управління відходами є дуже актуальною, адже Україна посідає одне з чільних місць у світі за масштабом, гостротою та складністю проблеми відходів. Відсутність ефективної системи управління відходами на рівні регіону зумовлює накопичення їх значної кількості у місцях видалення, що призводить до антропогенного навантаження на довкілля, забруднення його основних компонентів: земельних, водних ресурсів, повітря, погіршення умов проживання населення.

Середньорічний обсяг видалення відходів у Дубенській МТГ складає 60,0 тис. м³, обсяг утворення відходів в місті складає 62,3 тис. м³ в рік.

Міське сміттєзвалище займає площу 5 га та експлуатується з 1972 року. За час експлуатації на сміттєзвалищі накопичилось близько 1500,0 тис. м³ відходів.

За даними, наданими КП «Дубноводоканал» обсяги утворення відходів у

Дубенській МТГ за останні 4 роки наведені в таблиці 2.1.1.

**Таблиця 2.1.1. Обсяги утворення відходів у Дубенській МТГ
за 2020 – 2023 роки. тонн**

Назва відходу	2020	2021	2022	2023
Шлам від очищених вод стічних комунальних (міських), тонн	289,080	280,320	274,100	268,280
Батареї свинцеві, зіпсовані або відпрацьовані	0,100	0,100	0,100	0,055
Масла та мастила моторні трансмісійні інші зіпсовані або відпрацьовані	0,090	0,090	0,090	0,070
Шини, зіпсовані перед початком експлуатації, пошкоджені чи забруднені під час експлуатації	0,800	0,800	0,800	0,800
Лампи люмінесцентні та відходи, які містять ртуть інші зіпсовані або відпрацьовані	0,010	0,008	0,013	-
Відходи комунальні (міські) змішані, в т.ч. відходи з урн	10305,300	10697,100	10311,900	10484,400

Таблиця 2.1.2. Дані щодо управління відходами на території Дубенської МТГ

№ з/п	Показники/Рік	Одиниці виміру	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Утворення відходів	м ³	53342,1	54678,8	59305,8	58552,0	61308,2	61847,0	61374,7	63657,4	61301,0	62346,2
2	Збирання та перевезення відходів на об'єкти управління відходами	м ³	53342,1	54678,8	59305,8	58552,0	61308,2	61847,0	61374,7	63657,4	61301,0	62346,2
3	Ввезення відходів на територію територіальної громади	м ³	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Вивезення відходів за межі територіальної громади	м ³	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Відновлення відходів	м ³	5600,0	5600,0	5600,0	5600,0	5600,0	5600,0	6500,0	6500,0	6500,0	6500,0
6	Видалення відходів	м ³	47742,1	49078,8	53705,8	52952,0	55708,2	56247,0	54874,7	57157,4	54801,0	55846,2

2.1.1. Параметри управління відходами та наявна інфраструктура

Проблема управління ПВ у Рівненській області, та у Дубенській МТГ зокрема, входить до найважливіших проблем довкілля, оскільки стосується усієї без винятку території. Очевидно, що існуюча система управління відходами є застарілою і неефективною.

Утворювачами побутових відходів виступають домогосподарства, підприємства, установи та організації всіх форм власності, якщо утворювані ними відходи подібні за своїм складом до відходів домогосподарств.

Керуючись Законом України «Про управління відходами» – побутові відходи - змішані та/або роздільно зібрані відходи від домогосподарств, включаючи відходи паперу, картонну, скла, пластику, деревини, текстилю, металу, упаковки, біовідходи, відходи електричного та електронного обладнання, відходи батарей та акумуляторів, небезпечні відходи у складі побутових, великогабаритні та ремонтні відходи, а також змішані та/або роздільно зібрані відходи з інших джерел, якщо ці відходи подібні за своїм складом до відходів домогосподарств.

Побутові відходи не включають відходи промисловості, сільського і лісового господарства, рибальства та аквакультури, резервуарів для септиків, каналізаційних мереж та відходи їх оброблення, включаючи осад стічних вод, транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився, відходи будівництва та знесення, вуличний змет, медичні відходи.

Згідно з Методичними рекомендаціями з визначення морфологічного складу побутових відходів (наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 03.05.2024 №409), морфологічний склад побутових відходів рекомендується визначати за такою класифікацією:

- папір та картон;
- скло;
- пластик (пластмаси та інші полімери);
- деревина; текстиль;
- метали (чорні та кольорові);
- комбінована упаковка (упаковка, яка може містити в собі різні поєднання, наприклад картон та метали);
- біовідходи (харчові відходи, овочі, фрукти, відходи садівництва, відходи від зелених насаджень тощо);
- відходи електричного та електронного обладнання (телефони, комп'ютери, телевізори, холодильники, праски, радіопристрої тощо);
- відходи батарей та акумуляторів (пальчикові, автомобільні, тощо);
- небезпечні відходи (тара від розчинників, фарб, ртутні лампи, прострочені ліки, отрута, хімікати, гербіциди та пестициди, засоби гігієни, памперси, тощо);
- великогабаритні побутові відходи (меблі, матраци, тощо);
- ремонтні побутові відходи (цегла, штукатурка, шпалери, тощо);
- залишок побутових відходів (кістки, шкіра, гума (шини, гумові рукавички тощо), каміння, вуличний змет тощо).

Для більш глибокого дослідження морфологічного складу побутових відходів рекомендується додавати компоненти у складі видів побутових відходів.

Морфологічний склад сучасних побутових відходів значно відрізняється від того, що був кілька десятиліть тому. Останнім часом почалось інтенсивне використання пакувального матеріалу і напівфабрикатів, що призводить до накопичення все більшої кількості не тільки паперу, а й полімерів. Основними факторами, які впливають на зміни у складі відходів є кліматичні умови, рівень життя населення і рівень розвитку ринку відновлення ресурсоцінних відходів. Крім того, морфологічний склад побутових відходів також залежить від джерела їх утворення. Морфологічний склад відходів значно змінюється не тільки з часом, але і залежить від того, на якій конкретній території він збирається (регіон, місто, сільська місцевість тощо).

Сезонні зміни складу відходів характеризуються збільшенням вмісту харчових відходів в теплий період року до 40 %, що пов'язано з великим вживанням овочів і фруктів в раціоні харчування населення. Восени збільшуються відходи деревини та листя з 7 % до 20 % у місті. З урахуванням 90–100 % вологості, відходи можуть містити: органічні відходи – 30 %; макулатуру – 20 %; пластмаси – 18 % відповідно до пори року.

Нормативно-правове забезпечення управління відходами на території Дубенської МТГ визначається чинними законодавчими та нормативно-правовими документами:

- Закон України «Про управління відходами»;
- «Правила благоустрою і утримання території м. Дубно» затверджені рішенням Дубенської міської ради від 24 лютого 2006 року № 1586;
- «Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць» (наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.03.2011 р. №145).

Збирання та перевезення побутових відходів у межах певної території здійснюється суб'єктом господарювання, який уповноважений на це Дубенською міською радою на конкурсних засадах відповідно до Порядку проведення конкурсу на надання послуг з перевезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2011 року № 1173.

Зберігання побутових відходів здійснюється з вимогами Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17 березня 2011 року № 145, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05 квітня 2011 року за № 457/19195, та Методики роздільного збирання побутових відходів, затвердженої наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 01 серпня 2011 року № 133, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 10 жовтня 2011 року за № 1157/19895. Роздільне збирання побутових відходів, включаючи небезпечні відходи у їх складі, здійснюється власниками таких відходів з дотриманням вимог.

Для збирання побутових відходів застосовується як планово-подвірна так і планово-поквартирна системи збирання побутових відходів. Планово-подвірна

система збирання побутових відходів (контейнерний метод з використанням контейнерів місткістю 1,1 м³) застосовується для збирання відходів в зонах багатоповерхової та частково індивідуальної забудови, від організацій, установ і закладів.

Планово-поквартирна системи збирання побутових відходів застосовується для збирання відходів в зонах садибної забудови (з використанням контейнерів місткістю 240 літрів).

По окремих установах, закладах та організаціях, вивіз побутових відходів здійснюється за заявочною системою.

Збирання ремонтних і великогабаритних відходів здійснюється за заявочною системою.

Збирання рідких відходів здійснюється за заявочною системою.

Основним способом видалення побутових відходів (далі – ПВ) на сьогодні є їх захоронення на полігоні. Складування відходів проводиться за схемою: розрівнювання, ущільнення, ізоляція ґрунтом.

Разом з тим, органи місцевого самоврядування та виконавчої влади визначаються з методами та засобами роздільного збирання компонентів побутових відходів з урахуванням їх морфологічного складу, річного обсягу утворення, потреб у вторинних енергетичних та матеріальних ресурсах, органічних добривах, наявності підприємств, які можуть переробляти окремі компоненти побутових відходів та інших економічних факторів.

Експлуатація полігонів побутових відходів має здійснюватися згідно з Правилами експлуатації полігонів побутових відходів, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01.12.2010 №435 та Правил експлуатації об'єктів управління побутовими відходами, затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 04.05.2012 № 196.

Місця видалення відходів

До реєстру МВВ у Рівненській області внесено паспорти МВВ суб'єктів господарювання, які знаходяться на території Дубенської МТГ (додаток 1), зокрема:

- №45 – Мулові майданчики КП “Дубноводоканал”, місцезнаходження - 1 км від р. Іква очисні споруди м. Дубно,
- №49 – Поля фільтрації ДП “Дубенський цукровий завод” (місцезнаходження -1.5км на пд.захід від с.Злинець)
- №62 - Сміттєзвалище м.Дубно, місцезнаходження -2,5 км на північ від м.Дубно.

На даний час ПВ на території Дубенської МТГ вивозиться без сортування за видами місцевою комунальною службою КП «Дубноводоканал» на міський полігон ПВ.

Згідно паспорту МВВ власником МВВ є Виробниче управління комунального господарства міста Дубно.

Рік початку експлуатації – 1960 р. Згідно з паспортом – це діючий полігон, обсягом видалених відходів 700 тис тонн (паспорт від 27 серпня 2001 р.). Площа полігону – 5,0 га із невизначеним терміном експлуатації.

При подальшому опрацюванні інформації паспорту МВВ встановлено, що дотримано норм віддаленості полігону ПВ від населеного пункту (2,5 км), водотоків та водойм (0,5 км).

Щодо якості підземних вод

, що знаходяться в межах полігону ПВ можна сказати, що вони лише умовно захищені і потребують додаткової уваги. Санітарно-захисна зона, що встановлена дотримана і складає 500 м.

За техніко-технологічними характеристиками МВВ: полігон насипний, відкритий із заглибленням у землю, з донним та бортовими глинистими ізоляційним екранами.

Щодо видалення відходів, то використовується технологія ущільнення відходів та присипка ґрунтово-глиниста поверхнева. Заходи щодо знешкодження відходів, сортування відходів перед видаленням не здійснюються.

До полігону ПВ веде під'їзний шлях з твердим покриттям.

У громаді розроблені Правила благоустрою і утримання території м. Дубно.

Збір побутових відходів здійснюється контейнерним та безконтейнерним методами. Роздільне збирання побутових відходів запроваджене у територіальній громаді не повністю, тільки на окремих контейнерних майданчиках встановлено контейнери для паперу та ПЕТ-пляшок.

Станом на 01.01.2025 року для збирання побутових відходів в місті застосовуються наступні види контейнерів:

- контейнери місткістю 1,1 м³ пластикові - для збирання ПВ від населення багатоповерхової забудови, установ, підприємств та організацій;
- контейнери місткістю 1,1 м³ оцинковані з напівкруглою кришкою - для збирання ПВ від населення багатоповерхової забудови, установ, підприємств та організацій;
- контейнери місткістю 120 літрів пластикові на коліщатах - для збирання ПВ від населення садибної забудови та окремих установ, підприємств та організацій;
- спеціалізовані контейнери - для збирання небезпечних відходів (відпрацьованих батарейок та енергозберігаючих ламп).

Окремі установи, організації та підприємства мають власні контейнери які застосовуються для збирання відходів. Для роздільного збирання ресурсоцінних відходів використовуються контейнери-сітки - для збирання пластикової тари та контейнери металеві місткістю 0,75 м³ - для збирання скла. Для збирання ремонтних, великогабаритних та будівельних відходів використовуються контейнери місткістю 7 м³.

Контейнерні майданчики для збирання побутових відходів знаходяться в зонах багатоповерхової забудови, як на прибудинковій території так і на узбіччі вулиць.

Параметри управління небезпечними відходами та наявна інфраструктура

Основними утворювачами небезпечних відходів в місті є промислові та транспортні підприємства, заклади охорони здоров'я, домогосподарства, а також інші підприємства, установи та організації всіх форм власності.

Відходи, що містять стійкі органічні забруднювачі

Стійкі органічні забруднювачі (СОЗ) мають токсичні властивості, виявляють стійкість до розкладання, характеризуються біоаккумуляцією і є об'єктом трансграничного перенесення по повітрю, воді й мігруючими видами, а також осаджуються на великій відстані від джерела їхнього викиду, нагромаджуючись в екосистемах суші та водних екосистемах.

З метою здійснення заходів щодо зменшення та ліквідації виробництва, використання та випуску стійких органічних забруднювачів було укладено Стокгольмську конвенцію про стійкі органічні забруднювачі, у якій наведений перелік СОЗ, та дії відповідно до кожного з них.

Конвенцію ратифіковано Законом України №949–V від 18.04.2007 р. Відповідно до ст. 3 Стокгольмської Конвенції:

1. Кожна Сторона:

- забороняє та (або) уживає правових та адміністративних заходів, що необхідні для ліквідації:

- виробництва й використання нею хімічних речовин, наведених у додатку А, відповідно до положень цього додатка;
- свого імпорту та експорту хімічних речовин;
- обмежує своє виробництво й використання хімічних речовин.

2. Кожна Сторона вживає заходів з метою забезпечення того, щоб хімічна речовина, наведена у додатках А чи В, імпортувалася тільки з метою екологічно безпечного видалення, як це зазначено в підпункті «d» пункту 1 статті 6; або з метою використання або цілі, які санкціоновані для цієї Сторони згідно з додатком А чи В.

Методичними рекомендаціями щодо визначення територій, що містять стійкі органічні забруднювачі затверджені наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 12 жовтня 2021 року №668, пропонують єдиний підхід визначення територій, які можуть бути забруднені:

- хімічними засобами захисту рослин, що містять стійкі органічні забруднювачі;
- поліхлорованими дифенілами;
- іншими стійкими органічними забруднювачами в місцях утворення або накопичення відходів, та на об'єктах оброблення або видалення відходів.

Джерелами утворення стійких органічних забруднювачів є промисловість, включаючи хімічну промисловість, сільське господарство (пестициди), енергетичний сектор, техніка (електричне та електронне обладнання). Ненавмисне утворення СОЗ (діоксини) відбувається під час термічних процесів спалювання викопного палива та відходів.

На даний час в Україні немає промислових потужностей для повного відновлення та видалення відходів, що містять СОЗ. Збір та зберігання здійснюється компаніями, що мають ліцензії на управління небезпечними відходами.

Відходи, що містять азбест

Найбільш широко використовується в будівельній промисловості – припадає 70-80 % всього споживання азбесту. Значні кількості його використовують для виготовлення азбестоцементних труб, шиферу тощо.

Науковці довели, що всі форми азбесту є канцерогенами і кожен контакт з ним має ризики для людини. небезпека, спричинена впливом хризотилового азбесту, також підтверджена Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ).

В Україні азбест (волокнистий силікат) – під заборонаю лише з 2022 року. Угода про асоціацію з ЄС зобов'язує Україну заборонити використання азбесту у виробництві. Тож 6 вересня 2022 року Верховна Рада ухвалила Закон №4142 «Про систему громадського здоров'я», що забороняє використання у будівництві азбесту, виробів та матеріалів з його вмістом.

Азбест використовують для виробництва:

- шиферу (для покриття даху),
- азбестових труб (для водопостачання, каналізації, кабельних мереж, димоходів тощо),
- азбестоцементних листів (для теплоізоляції приміщень: в промисловості, в приватних будівлях),
- азбестових шнурів та інших матеріалів (для термоізоляції та гнучкості),
- азбестової тканини (для виготовлення теплозахисного спецодягу),

Азбест застосовувався у виробництві будівельних матеріалів, передусім – шиферу.

Відходи, що містять ртуть

Найпоширенішим видом приладів, що містять ртуть є лампи та термометри. Усі люмінесцентні лампи та ртутьвмісні вироби відносять до небезпечних відходів, оскільки містять отруйні сполуки ртуті у своєму складі.

До приладів, що містять у своєму складі ртуть, належать:

- лампи люмінесцентні (довгі, короткі, компактні, бактерицидні);
- термометри відпрацьовані ртутні;
- ігнітрони, що використовують у випрямляючих приладах;
- перемикачі з ртутним наповненням (серед них зустрічаються навіть побутові дзвінки);
- терморегулятори;
- ареометри – прилади для вимірювання щільності рідини;
- манометри та барометри (вимірювачі тиску, вологості).

На сьогодні в територіальній громаді відсутні підприємства із оброблення небезпечних відходів.

Параметри управління промисловими відходами та наявна інфраструктура

У Дубенській громаді накопичувачами промислових відходів є промислові підприємства, установи та організації.

Провідними промисловими підприємствами є:

- ПрАТ «Дубномолоко» – сири тверді та плавлені;
- ТОВ «Компанія «Зевс ЛТД» – м'ясні продукти: напівфабрикати, м'ясні субпродукти, ковбаси і копченості тощо;
- ПП «Аметист Плюс» – кондитерські вироби;
- ТОВ «ДН «Класик» – кондитерські вироби;
- ТОВ «Дубенський консервний завод» – виробництво консерв: овочевих, грибних, м'ясних, рибних, соків та напоїв, меду;
- ПрАТ «Дубенський завод ГТВ» – гумові та гумовотехнічні вироби;
- ТОВ «Склоресурс» – формування та обробка листового скла.

Інформації щодо об'ємів утворення, управління промисловими відходами відсутня.

Параметри управління рослинних відходів сільського господарства та лісового господарства, харчопереробної промисловості, деревних відходів, біовідходів

Збір даних відходів здійснюється спільно з побутовими відходами, облік об'ємів утворення не ведеться. Перевезення даних відходів здійснюється на полігон побутових відходів.

Параметри управління відходами упаковки та наявна інфраструктура

Утворювачами побутових відходів виступають домогосподарства, підприємства, установи та організації всіх форм власності, якщо утворювані ними відходи подібні за своїм складом до відходів домогосподарств. Відходи упаковки утворюються на всіх рівнях ланцюга постачання продукції.

В Україні облік утворення, відновлення та видалення упаковки та відходів упаковки на державному рівні не проводиться, а управління упаковкою та відходами упаковки є складовою системи управління побутовими відходами і значна частка таких відходів видаляється на звалища та полігони ПВ.

Державний статистичний облік відходів упаковки відсутній, оскільки відсутнє роздільне збирання відходів упаковки.

Законом України «Про управління відходами» запроваджується розширена відповідальність виробника та встановлюються вимоги щодо виробників продукції, у результаті споживання/використання якої утворюються відходи упаковки та запроваджується, у тому числі шляхом створення систем розширеної відповідальності виробника відповідно до вимог та порядку, визначених законом.

Також громадське обговорення проходить законопроект «Про упаковку та відходи упаковки». Розроблений законопроект імплементує в українське законодавство європейські підходи, а саме директиви:

94/62/ЄС «Про упаковку та відходи упаковки»;

2018/852/ЄС про внесення змін до директиви щодо упаковки та відходів упаковки в рамках сприяння переходу ЄС до економіки замкненого циклу.

Суть розширеної відповідальності виробника полягає в тому, що саме той, хто виробив упаковку та продукцію в ній, має забезпечити її приймання,

роздільне збирання, сортування, підготовку до повторного використання та відновлення. Тобто цей обов'язок переходить від держави до виробника продукції.

Впровадження розширеної відповідальності стимулюватиме виробників створювати необхідну інфраструктуру для роздільного збирання та оброблення відповідних відходів, а також змінювати підходи до виробництва упаковки – щоб її можна було відновити та використати повторно.

Що відноситься до упаковки, яку збиратимуть та перероблятимуть ОРВВ: це не лише звичні для всіх паперові чи пластикові пакети, це також харчова плівка, алюмінієва фольга тощо.

Параметри управління відходами електричного та електронного обладнання та наявна інфраструктура

До відходів електронного та електричного обладнання належать:

- великі побутові прилади, наприклад: холодильники, плити, пральні машини;
- мала побутова техніка: пилососи, праски, чайники, тостери;
- ІТ і телекомунікаційне обладнання: комп'ютери, принтери, копії, телефони;
- споживча електроніка: телевізори, музичні центри, програвачі, музичні інструменти;
- освітлювальне обладнання: лампи;
- електричні та електронні інструменти (за винятком великих стаціонарних промислових інструментів): дрилі, швейні машини, пили, газонокосарки;
- іграшки, обладнання для відпочинку та спортивне обладнання, що містить електронні компоненти та складові;
- медичне обладнання (за винятком імплантованого та інфікованого): апарати для діалізу, аналізатори, кардіологічне обладнання;
- інструменти автоматизації, моніторингу та контролю: детектори диму, термостати, регулятори опалення;
- торгівельні та роздаткові автомати: машини з видачі квитків, напоїв, банкомати.

Відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО) одні із найбільш зростаючих видів відходів.

За відсутності законодавства, управління відходами електричного та електронного обладнання (ВЕЕО) здебільшого знаходиться «в тіні». Оброблення певних компонентів здійснюють компанії, що мають ліцензії на операції управління небезпечними відходами або компанії, які вилучають корисні компоненти, чорні та кольорові метали для подальшого використання як сировини, або для продажу в якості сировинних матеріалів. Зазвичай металеві компоненти відходів електричного та електронного обладнання здають до пунктів прийому металобрухту.

Через відсутність законодавства управління відходами електричного та електронного обладнання, інфраструктура для технологічно правильного відновлення відходів електричного та електронного обладнання не розвинута.

Оскільки чіткої системи управління відходами електричного та електронного обладнання не створено, не можна сказати про об'єкти інфраструктури оброблення в повному значенні цього терміну. На даний час операції з управління відходами електричного та електронного обладнання здійснюється через приватні майстерні, які займаються ремонтом техніки, таких у місті є чимало. Даних щодо їх діяльності немає. Ремонт електронного обладнання можна віднести до операції попередження утворення відходів. Ця послуга є доволі поширеною.

Параметри управління відходами батарей та акумуляторів та наявна інфраструктура

Повноцінна модель управління відпрацьованими батареями та акумуляторами ще не створена на державному рівні. В Україні збирання та переробка відпрацьованих батарейок, батарей та акумуляторів ємністю більше 7 ампер–годин регулюється Законом України «Про хімічні джерела струму» та спільним наказом Міністерства промисловості України, Міністерства економіки України, Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 31 грудня 1996 р. №223/154/165 «Про затвердження Положення про порядок збирання та переробки відпрацьованих свинцево–кислотних акумуляторів».

На сьогодні готується законопроект «Про батареї, акумулятори та відходи батарей та акумуляторів», який імплементує Регламент Європейського Парламенту і Ради 2023/1542 від 12 липня 2023р. про батареї та відходи батарей, що вносить зміни до Директиви 2008/98/ЄС і Регламенту (ЄС) 2019/1020 та скасовує Директиву 2006/66/ЄС.

Зібрані небезпечні відходи передаються на оброблення спеціалізованим підприємствам. Також за ініціативою громадських організацій і приватних підприємств та підприємців здійснюється збір використаних батарейок в картонні коробки в магазинах окремих торгових мереж, аптеках, магазинах електротоварів та в пунктах продажу мобільних телефонів.

Параметри управління медичними відходами та наявна інфраструктура

За визначенням, поданим у Законі України «Про управління відходами», медичні відходи - відходи, що утворюються внаслідок здійснення діяльності з медичного обслуговування або ветеринарної практики, здійснення експертиз та досліджень у сфері охорони здоров'я, ветеринарної медицини, у тому числі наукових або дослідницьких робіт.

Згідно з Базельською конвенцією про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх видаленням (1989 року), до якої Україна приєдналась у 1999 році, медичні відходи – це відходи, що утворились у результаті лікарського догляду за пацієнтами в лікарнях, поліклініках та клініках; відходи виробництва і переробки фармацевтичної продукції; непотрібні фармацевтичні товари, ліки та препарати.

Основними джерелами медичних відходів є:

- лікарні та інші медичні заклади;
- лабораторії та дослідницькі центри;
- морги та патологоанатомічні заклади;
- лабораторії, де здійснюються дослідження та тестування на тваринах;
- банки крові та служби, які здійснюють забір крові;
- будинки для людей похилого віку тощо.

З закладів охорони здоров'я в місті функціонують міські стаціонари

КНП «Дубенська міська лікарня» і КПН «Пологовий будинок» на 326 ліжок, станція екстреної (швидкої) медичної допомоги на 10 автомобілів та поліклінічні заклади (КПН «Міська поліклініка», КПН «Центр первинної медико-санітарної допомоги» на 1,3 тис. відвідувань за зміну. Також функціонує приватна стоматологічна клініка, 11 стоматологічних кабінетів, діагностично-лікувальний центр «Інтамед», діагностичний центр «Піраміда».

Медичні відходи що утворюються в закладах охорони здоров'я громади передаються на оброблення за договорами із спеціалізованими підприємствами.

Параметри управління транспортними засобами, строк експлуатації яких закінчився та наявна інфраструктура

Вимоги до організації управління знятими з експлуатації транспортними засобами визначаються Директивою 2000/53/ЄС Європейського Парламенту та Ради про транспортні засоби, що вийшли з експлуатації, в Україні Законами України «Про управління відходами» та «Про оброблення транспортних засобів, знятих з обліку» та іншими нормативно-правовими актами. Підприємства, що виробляють (виготовляють) транспортні засоби та взяли на себе зобов'язання забезпечити оброблення транспортних засобів власного виробництва, подають звітність у встановленому порядку (наказ Міністерства промислової політики України від 25.11.2013 № 63 «Про затвердження форми та порядку подання звітів підприємств, що виробляють (виготовляють) транспортні засоби та взяли на себе зобов'язання забезпечити оброблення транспортних засобів власного виробництва»).

Державний реєстр суб'єктів господарювання, які здійснюють приймання та/або розбирання транспортних засобів, що обробляються регулюється порядком формування та ведення Державного реєстру суб'єктів господарювання, які здійснюють приймання та/або розбирання транспортних засобів, що обробляються, затверджений наказом Міністерства екології та природних ресурсів від 15.08.2013 року.

Закон України «Про управління відходами» передбачає, щодо виробників транспортних засобів застосовуватиметься система розширеної відповідальності виробника.

Проблема оброблення відходів, зокрема транспортного комплексу, одна з найактуальніших. В області відходи все ще здебільшого перевозять на звалища, що часто є несанкціонованими, непристосованими для певних видів відходів, і залишаються там, займаючи все більшу і більшу площу земель.

Параметри управління відходів будівництва та знесення

Відходи будівництва та знесення утворюються з багатьох видів діяльності, таких як: будівництво нових будівель та споруд, їх реконструкція та остаточне знесення. Частково до цієї категорії відносять відходи будівельних матеріалів, що утворюються в результаті транспортування, зберігання та ін. Відходи будівництва та знесення відносяться до відходів, що не є небезпечними і є значним та невикористаним ресурсом. Основна частина відходів будівельно-ремонтних робіт вивозиться на звалища та місця захоронення, що призводить до їх перевантаження, частина відходів використовуються протягом будівельних робіт.

Через повномасштабне вторгнення РФ та ведення бойових дій на території України, до побутових відходів додалися відходи руйнування. Погіршення матеріально-побутових потреб населення в обслуговуванні торкнулося і системи управління цими відходами, через масштаби руйнування інфраструктури внаслідок обстрілів росією. Проблему становлять також руйнації та пожежі, які виникають через влучання снарядів та ракет.

Відходи, що утворилися внаслідок руйнувань будівель від вибухів та обстрілів, складаються з різноманітних залишків, які вирізняються за структурою й походженням матеріалів, тому це значно ускладнює їх оброблення.

Загальний обсяг відходів будівництва та знесення на території Дубенської громади не обліковується у статистичних чи звітних матеріалах.

Параметри управління осадами стічних вод та наявна інфраструктура

Основним нормативним документом, що регламентує використання осаду стічних вод є «Порядок повторного використання очищених стічних вод та осаду за умови дотримання нормативів гранично-допустимих концентрацій забруднюючих речовин», затверджений наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 12 грудня 2018 року №341. Згідно з ДБН В.2.5–75:2013 «Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування» осади, що утворюються в процесі очищення стічних вод, мають проходити оброблення, яка забезпечує їх повторне використання, раціональне використання території, захист ґрунту, ґрунтових вод й атмосфери, можливість утилізації біогазу (для населених пунктів з навантаженням понад 300 000,0 еквівалентних жителів). Осади стічних вод, що використовуються для удобрення, повинні відповідати вимогам ДСТУ 7369:2013 та мати позитивний висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи.

Осади стічних вод, які пройшли необхідні технологічні стадії оброблення, можуть використовуватися:

- для удобрення ґрунтів відповідно до Закону України «Про охорону земель» з урахуванням обмежень та особливостей, визначених ст. 39;
- як альтернативний вид палива відповідно до Закону України «Про альтернативні джерела енергії».

Осади стічних вод від комунальних очисних споруд на території громади утворюються від комунальних міських очисних споруд КП «Дубноводоканал».

Відповідно до інформації, наданої КП «Дубноводоканал» обсяги утворення шламів від очищення стічних вод представлені в таблиці 2.1.1.1.

**Таблиця 2.1.1.1. Обсяги утворення шламів від очищення стічних вод
КП «Дубноводоканал»**

	2020	2021	2022	2023
Шлам від очищених вод стічних комунальних (міських), тонн	289,080	280,320	274,100	268,280

Рідкі відходи з зон садибної забудови, яка не забезпечена централізованим водовідведенням (каналізацією) із водонепроникних вигребів приймаються на зливній станції КП «Дубноводоканал» та видаляються на каналізаційні очисні споруди для знешкодження шляхом відстоювання та біологічного очищення.

2.1.2. Інституційна структура управління відходами

У загальному вигляді інституційна структура управління відходами на місцевому рівні включає учасників системи управління відходами (їх обов'язки та повноваження), принципи їх взаємодії, а також інформаційного обміну. Суб'єктами системи управління відходами є: утворювачі відходів (населення, організації, підприємства, установи), суб'єкти що надають послуги в сфері управління відходами, органи державної влади та місцевого самоврядування що приймають управлінські рішення та виконують функції контролю у сфері управління відходами.

Інституційну спроможність в сфері управління відходами можна оцінити через фактичні показники функціонування системи управління.

Функції утворювачів відходів визначені законодавством. Управління з відходами здійснюється відповідно до державних норм, стандартів і правил.

Власники або наймачі, користувачі, у тому числі орендарі, джерел утворення відходів укладають договори з виконавцем послуг з перевезення відходів, здійснюють оплату послуг з управління відходами та забезпечують роздільне збирання відходів.

Суб'єктами у сфері управління відходами є громадяни України, іноземці та особи без громадянства, суб'єкти господарювання незалежно від форми власності, діяльність яких призводить до утворення відходів, а також суб'єкти господарювання у сфері управління відходами.

Суб'єкт господарювання у сфері управління відходами – юридична особа або фізична особа-підприємець, що здійснює збирання, купівлю, зберігання, перевезення, відновлення та/або видалення відходів відповідно до законодавства.

Згідно із статтею 17 Закону України «Про управління відходами», суб'єкти господарювання у сфері управління відходами зобов'язані:

- 1) дотримуватися вимог щодо збирання, перевезення та оброблення відходів, встановлених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами;
- 2) не допускати змішування відходів, що можуть бути відновлені, з відходами, що не можуть бути відновлені;
- 3) вести облік відходів, що утворилися у результаті їхньої діяльності чи були отримані від інших суб'єктів господарювання, облік операцій з управління відходами та подавати звітність відповідно до закону;
- 4) класифікувати свої відходи відповідно до Національного переліку відходів та Порядку класифікації відходів;
- 5) забезпечувати здійснення операцій з оброблення відходів на об'єктах оброблення відходів;
- 6) забезпечувати утримання в належному санітарному і технічному стані об'єктів оброблення відходів, забезпечувати дотримання правил техніки безпеки та пожежної безпеки на них;
- 7) надавати місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, уповноваженим органам виконавчої влади у сфері управління відходами інформацію про відходи та пов'язану з ними діяльність;
- 8) відшкодовувати шкоду, заподіяну здоров'ю та майну громадян України, навколишньому природному середовищу, підприємствам, установам та організаціям внаслідок порушення встановлених правил управління відходами, відповідно до закону;
- 9) мати дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів;
- 10) мати ліцензію на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами та/або письмову згоду (повідомлення) на транскордонне перевезення небезпечних відходів чи висновок на транскордонне перевезення відходів відповідно до закону;
- 11) забезпечувати професійну підготовку, підвищення кваліфікації та проведення атестації фахівців у сфері управління відходами;
- 12) призначати відповідальних осіб у сфері управління відходами;
- 13) виконувати інші обов'язки, передбачені законом.

Виконавця послуг з перевезення побутових відходів визначає орган місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Виконавець послуг з перевезення побутових відходів укладає договори про надання послуг з управління побутовими відходами із споживачами.

Виконавець послуг з перевезення побутових відходів зобов'язаний укласти договори про надання послуг з оброблення та захоронення побутових відходів із суб'єктами господарювання, що надають такі послуги відповідно до правил благоустрою території населеного пункту, розроблених з урахуванням схеми санітарного очищення населеного пункту. Договори про надання послуг з управління побутовими відходами мають містити інформацію про укладені договори між виконавцем послуг з перевезення побутових відходів та суб'єктами господарювання, що надають послуги з оброблення та/або захоронення побутових відходів.

Згідно із статтею 25 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що споживачі зобов'язані укласти договір про управління

побутовими відходами з виконавцем послуги з управління побутовими відходами, визначеним у встановленому законодавством порядку.

Організація роздільного збирання побутових відходів здійснюється виконавчим органом сільських, селищних, міських рад, згідно з Методикою роздільного збирання побутових відходів, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 13.12.2023 р. №1130.

Для багатоквартирних будинків передбачена контейнерна схема перевезення побутових відходів із затвердженим графіком відповідно до СанПіН 42-128-4690-88 «Санітарні правила утримання територій населених місць».

Роздільне збирання побутових відходів здійснюється їх власниками згідно з методикою роздільного збирання побутових відходів, яка затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

Великогабаритні та ремонтні відходи у складі побутових відходів мають збиратися окремо від інших видів побутових відходів.

Небезпечні відходи у складі побутових відходів збираються окремо від інших видів побутових відходів, а також мають відокремлюватися на етапі збирання чи сортування та передаватися спеціалізованим підприємствам, що одержали ліцензії на здійснення операцій у сфері управління небезпечними відходами.

Перевезення побутових відходів здійснюється транспортними засобами спеціального призначення.

Перевезення інших відходів здійснюється на загальних принципах ведення господарської діяльності. Утворювачі інших відходів самостійно приймають рішення щодо варіанту оброблення відходів, що утворюються на їх об'єктах.

Оброблення небезпечних відходів здійснюється суб'єктами господарської діяльності, які мають відповідну ліцензію.

Облаштування та експлуатація полігонів побутових відходів має здійснюватися у відповідності до Правил експлуатації полігонів побутових відходів.

Учасниками системи управління відходами є суб'єкти у сфері управління відходами є Рівненська обласна державна адміністрація, Державна екологічна інспекція Поліського округу (Житомирська та Рівненська області), Головне управління Держпродспоживслужби в Рівненській області, органи місцевого самоврядування; місцеві державні адміністрації та їх структурні підрозділи, які виконують завдання у сфері управління відходами.

Рівненська обласна державна адміністрація – місцевий орган державної виконавчої влади, здійснює виконавчу владу на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці – області, а також реалізує повноваження, делеговані їй відповідною обласною радою.

Відповідно до ст. 25 частини другої ЗУ «Про управління відходами» до повноважень обласних державних адміністрацій у сфері управління відходами належить:

1) участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері управління відходами;

- 2) розроблення та реалізація регіональних планів управління відходами, здійснення оцінки ефективності їх виконання;
- 3) сприяння створенню об'єктів оброблення відходів у рамках співробітництва територіальних громад;
- 4) забезпечення реалізації заходів Національного плану управління відходами та Національної програми запобігання утворенню відходів;
- 5) створення умов для організації та будівництва об'єктів оброблення відходів;
- 6) взаємодія з органами місцевого самоврядування;
- 7) облік несанкціонованих сміттєзвалищ та відходів, власник яких не встановлений;
- 8) ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ;
- 9) надання інформації, проведення роз'яснювальної та просвітницької роботи з населенням щодо управління відходами;
- 10) погодження місцевих планів управління відходами.

Для виконання вищезазначених завдань, в структурі обласної державної адміністрації створені структурні підрозділи, відповідальні за питання управління відходами:

Департамент екології та природних ресурсів Рівненської обласної державної адміністрації:

Відповідно до Положення, затвердженого розпорядженням голови Рівненської обласної державної адміністрації – начальник Рівненської обласної військової адміністрації від 31.12.2025 № 819, основним завданням департаменту є:

- 1) забезпечення реалізації державної політики у сферах охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів (земля, надра, поверхневі та підземні води, атмосферне повітря, ліси, тваринний (у тому числі мисливських та немисливських видів тварин) і рослинний світ), управління відходами (крім управління радіоактивними відходами), пестицидами та агрохімікатами, екологічної безпеки, заповідної справи, формування, збереження та використання екологічної мережі;
- 2) здійснення регулювання, в межах повноважень, у сферах охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, управління відходами (крім управління радіоактивними відходами), організації, охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду області, формування, збереження та використання екологічної мережі;
- 3) здійснення оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки;
- 4) інформування населення через засоби масової інформації про стан навколишнього природного середовища на території Рівненської області.

Департамент відповідно до покладених на нього завдань у сфері управління відходами:

- 1) сприяє екологічній освіті та екологічному вихованню громадян, діяльності громадських екологічних організацій, об'єднань, рухів;

2) бере участь у реалізації повноважень Рівненської обласної державної адміністрації у сфері управління відходами відповідно до чинного законодавства;

3) бере участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері управління відходами;

4) забезпечує реалізацію заходів Національного плану управління відходами та Національної програми запобігання утворенню відходів;

5) організовує розробку регіонального плану управління відходами, здійснює оцінку ефективності його виконання;

6) розглядає та вносить пропозиції Рівненській обласній державній адміністрації щодо погодження місцевих планів управління відходами;

реалізовує інші повноваження у сфері управління відходами відповідно до законодавства;

7) здійснює інші передбачені законодавством повноваження.

Департамент житлово-комунального господарства, енергетики та енергоефективності Рівненської обласної державної адміністрації:

Відповідно до Положення, затвердженого розпорядженням голови Рівненської облдержадміністрації від 23.07.2025 № 439, основним завданням департаменту є реалізація державної політики у галузі житлово-комунального господарства, енергетики та енергоефективності.

Департамент, відповідно до визначених галузевих повноважень виконує такі завдання що стосуються сфери управління відходами:

1) бере участь у розробленні та реалізації регіональних планів управління відходами;

2) інформує населення про здійснення заходів з благоустрою населених пунктів;

3) здійснює аналіз стану сфер благоустрою населених пунктів, управління побутовими відходами, галузі поховання;

4) надає пропозиції щодо збирання і видалення побутових відходів, створення полігонів для їх захоронення, а також здійснення роздільного збирання корисних компонентів цих відходів;

5) сприяє створенню об'єктів оброблення відходів у рамках співробітництва територіальних громад;

Управління інфраструктури та промисловості Рівненської обласної державної адміністрації:

Основними завданнями управління є забезпечення реалізації державної політики у сферах транспорту (авіаційного, автомобільного, залізничного) та галузі промисловості.

Управління відповідно до визначених галузевих повноважень виконує такі завдання:

1) організовує виконання Конституції України і законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, наказів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, розпоряджень голови обласної державної адміністрації та здійснює контроль за їх реалізацією;

2) надає пропозиції щодо розроблення і здійснення заходів для покращення інвестиційного та інноваційного клімату регіону у сферах транспорту (автомобільного, залізничного) та галузі промисловості;

3) здійснює організаційні заходи щодо стабілізації роботи і нарощування обсягів виробництва промисловими підприємствами;

4) надає пропозиції щодо розроблення програм економічного і соціального розвитку регіону, державних і регіональних програм розвитку у галузях транспорту і промисловості, нормативно-правових актів щодо стратегічного планування розвитку зазначених галузей;

5) організовує роботу щодо створення належних умов для доступу осіб з обмеженими фізичними можливостями до об'єктів фізичного оточення та транспорту загального користування для перевезення пасажирів;

6) здійснює аналіз стану і тенденцій розвитку сфер транспорту та промисловості, бере участь у визначенні пріоритетів їх розвитку та підготовці пропозицій із зазначених питань;

7) здійснює відповідно до своєї компетенції підготовку пропозицій до проектів державного і обласного бюджетів;

8) здійснює відповідно до своєї компетенції підготовку пропозицій щодо реформування і розвитку сфер транспорту і промисловості та забезпечує здійснення заходів для їх реалізації;

9) бере участь у розробленні проектів нормативно-правових актів у сферах транспорту і промисловості у законодавчо визначених випадках;

10) здійснює спільно з відповідними організаціями заходи, спрямовані на забезпечення безпеки руху на всіх видах транспорту загального користування;

11) вносить пропозиції щодо вдосконалення маршрутної мережі міжміських, приміських та внутрішньообласних автобусних маршрутів загального користування, проведення конкурсів з метою розвитку конкуренції, обмеження монополізму на ринку пасажирських транспортних послуг та вибору на конкурсних засадах юридичних або фізичних осіб (автомобільних перевізників), які спроможні забезпечувати належну якість обслуговування перевезень пасажирів на автобусних маршрутах загального користування відповідно до вимог законодавства України;

12) сприяє розвитку регіонального ринку транспортних послуг, координації роботи окремих видів транспорту;

13) сприяє розміщенню на території області нових, а також реконструкції і ліквідації існуючих об'єктів виробничого і невиробничого призначення підприємств, що належать до сфери управління облдержадміністрації;

14) в межах функціональних повноважень погоджує призначення на посади та звільнення з посад керівників структурних підрозділів районних державних адміністрацій згідно з чинним законодавством;

15) забезпечує у межах своїх повноважень захист прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб;

16) здійснює контроль за дотриманням підприємствами, установами та організаціями правил, норм, стандартів у межах визначених повноважень;

17) аналізує стан та тенденції соціально-економічного розвитку галузей транспорту, зв'язку та промисловості, вживає заходів до усунення недоліків;

- 18) забезпечує ефективне і цільове використання відповідних бюджетних коштів;
- 19) бере участь у підготовці заходів щодо регіонального розвитку;
- 20) розробляє проекти розпоряджень голови обласної державної адміністрації, у визначених законом випадках - проекти нормативно-правових актів з питань реалізації галузевих повноважень;
- 21) бере участь у погодженні проектів нормативно-правових актів, розроблених іншими органами виконавчої влади;
- 22) бере участь у розробленні проектів розпоряджень голови обласної державної адміністрації, проектів нормативно-правових актів, головними розробниками яких є інші структурні підрозділи облдержадміністрації;
- 23) бере участь у підготовці звітів голови обласної державної адміністрації для їх розгляду на сесії обласної ради;
- 24) готує самостійно або разом з іншими структурними підрозділами інформаційні та аналітичні матеріали для подання голові обласної державної адміністрації;
- 25) забезпечує здійснення заходів щодо запобігання і протидії корупції;
- 26) готує (бере участь у підготовці) проекти угод, договорів, меморандумів, протоколів зустрічей делегацій і робочих груп у межах своїх повноважень;
- 27) розглядає в установленому законодавством порядку звернення громадян;
- 28) опрацьовує запити і звернення народних депутатів України та депутатів відповідних місцевих рад;
- 29) забезпечує доступ до публічної інформації, розпорядником якої є управління;
- 30) постійно інформує населення про стан здійснення визначених законом повноважень;
- 31) контролює органи місцевого самоврядування та надає методичну допомогу з питань здійснення наданих їм законом повноважень органів виконавчої влади;
- 32) здійснює повноваження, делеговані обласною радою;
- 33) забезпечує у межах своїх повноважень виконання завдань мобілізаційної підготовки, цивільного захисту населення, дотримання вимог законодавства з охорони праці, пожежної безпеки;
- 34) організовує роботу з укомплектування, зберігання, обліку та використання архівних документів;
- 35) забезпечує у межах своїх повноважень реалізацію державної політики стосовно захисту інформації з обмеженим доступом;
- 36) бере участь у вирішенні відповідно до законодавства колективних трудових спорів (конфліктів);
- 37) забезпечує захист персональних даних;
- 38) здійснює інші повноваження, передбачені чинним законодавством.

Окрім цього,

Департамент цивільного захисту та охорони здоров'я населення Рівненської обласної державної адміністрації забезпечує реалізацію державної політики в галузі охорони здоров'я, виконання актів чинного

законодавства в галузі охорони здоров'я, державних стандартів, критеріїв та вимог, спрямованих на збереження навколишнього природного середовища і санітарно-епідемічного благополуччя населення.

Департамент економічного розвитку і торгівлі Рівненської обласної державної адміністрації забезпечує реалізацію на території області державної політики економічного і соціального розвитку України, державної регіональної політики, державної політики у сфері торгівлі та побутових послуг, державної регуляторної політики, зовнішніх зносин, взаємодії з економічними та міжнародними організаціями, розвитку підприємництва, туризму, іміджевої та виставкової діяльності.

Державна екологічна інспекція Поліського округу (Житомирська та Рівненська області) до повноважень якої належить здійснення державного нагляду (контролю) з питань запобігання утворенню та управління відходами, зокрема щодо:

1) дотримання вимог документів дозвільного характеру на здійснення операцій у сфері управління відходами;

2) складення і ведення реєстру об'єктів утворення та оброблення відходів, реєстру місць видалення відходів;

3) перевезення небезпечних відходів територією України та транскордонних перевезень відходів;

4) збирання, перевезення, зберігання, оброблення, видалення, захоронення відходів (у тому числі недопущення змішування та захоронення відходів, які можуть бути оброблені);

5) ведення первинного обліку кількості, типу і складу відходів, що утворюються, збираються, перевозяться, зберігаються, обробляються та видаляються, подання відповідної статистичної звітності в установленому порядку та паспортизації таких відходів;

6) дотримання вимог нормативно-технічної та технологічної документації, погодженої в установленому порядку, під час виробництва продукції (крім дослідних зразків) з відходів чи з їх використанням;

7) дотримання правил і режиму експлуатації установок, виробництв з оброблення відходів;

8) дотримання вимог екологічної безпеки під час транспортування, зберігання, використання, знешкодження та захоронення хімічних засобів захисту рослин, мінеральних добрив, токсичних речовин і відходів;

9) своєчасного та повного здійснення заходів із захисту земель від засмічення та забруднення відходами;

10) погодження схем санітарного очищення населених пунктів.

Головне управління Держпродспоживслужби в Рівненській області відповідно до статті 24 Закону України «Про управління відходами», до Законів України «Про систему громадського здоров'я», «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною», «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» та Положення про Головне управління Держпродспоживслужби в Рівненській області затвердженим наказом Держпродспоживслужби від 8 вересня 2025 року № 956 здійснює:

- державний нагляд (контроль) за організацією роботи зі збирання, утилізації та знищення загиблених тварин і побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною;

- санітарні заходи щодо охорони території України шляхом проведення державного санітарно-епідеміологічного нагляду (контролю) за дотриманням санітарного законодавства, медико-санітарного контролю (огляду) з метою запобігання в'їзду на територію України транспортних засобів, ввезення вантажів, товарів та інших предметів, у тому числі лікарських засобів, біологічних, хімічних і радіоактивних речовин, а також матеріалів і відходів, що можуть створювати небезпеку для життя і здоров'я населення (крім заходів, пов'язаних із здійсненням медико-санітарного спостереження (епідеміологічного нагляду (спостереження)), та крім виконання функцій із здійснення дозиметричного контролю робочих місць і доз опромінення працівників).

Органи місцевого самоврядування у сфері управління відходами, реалізують повноваження згідно з вимогами статті 26 Закону України «Про управління відходами», а саме:

- 1) участь у реалізації державної політики у сфері управління відходами;
- 2) участь у розробленні та реалізації регіональних планів управління відходами;
- 3) затвердження місцевих планів управління відходами;
- 4) вирішення питань щодо розміщення на території відповідних територіальних громад об'єктів оброблення відходів;
- 5) створення пунктів роздільного збирання побутових відходів.

До повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у сфері управління відходами належить:

- 1) розроблення та реалізація місцевих планів управління відходами;
- 2) організація управління побутовими відходами, відходами будівництва та знесення;
- 3) визначення у встановленому порядку суб'єктів господарювання, які здійснюють збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів;
- 4) запровадження роздільного збирання побутових відходів та забезпечення виконання цільових показників щодо підготовки для повторного використання та рециклінгу побутових відходів;
- 5) організація роботи пунктів роздільного збирання побутових відходів;
- 6) забезпечення ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ у межах населених пунктів;
- 7) передача відходів, власник яких не встановлений, суб'єктам господарювання у сфері управління відходами для їх оброблення;
- 8) надання інформації, проведення роз'яснювальної та просвітницької роботи серед населення щодо управління відходами;
- 9) визначення одиниці вимірювання обсягу наданої послуги з управління побутовими відходами;
- 10) затвердження норм надання послуги з управління побутовими відходами;

11) затвердження інвестиційних програм суб'єктів господарювання у сфері управління побутовими відходами;

12) встановлення тарифів на послугу з управління побутовими відходами, а також тарифів на збирання, перевезення, відновлення, видалення побутових відходів окремо за видами побутових відходів (змішані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні);

13) укладення договорів з організаціями розширеної відповідальності виробників щодо запровадження приймання та роздільного збирання видів побутових відходів, на які поширюється розширена відповідальність виробника.

Відповідно до ст. 25 ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні», до компетенції **сільських, селищних, міських рад входить:**

1) надання відповідно до законодавства згоди на розміщення на території села, селища, міста нових об'єктів, у тому числі місць чи об'єктів для управління відходами;

2) вирішення питань управління небезпечними відходами у складі побутових відходів;

3) затвердження місцевих планів управління відходами;

4) визначення адміністратора послуги з управління побутовими відходами;

Відповідно до ст. 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» **до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать:**

1) організація управління побутовими відходами, відходами будівництва та знесення, знешкодження та захоронення трупів тварин;

2) розроблення та реалізація місцевих планів управління відходами;

3) затвердження норм надання послуг з управління побутовими відходами;

4) визначення одиниці виміру обсягу наданих послуг з управління побутовими відходами;

5) визначення у встановленому порядку суб'єктів господарювання, які здійснюють збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів;

6) прийняття рішення про початок та закінчення опалювального періоду з урахуванням кліматичних умов згідно з будівельними нормами і правилами, правилами технічної експлуатації теплових установок і мереж, державними санітарними нормами і правилами та іншими нормативними документами;

7) запровадження роздільного збирання побутових відходів та забезпечення виконання цільових показників щодо підготовки для повторного використання та рециклінгу побутових відходів;

8) забезпечення ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ у межах населених пунктів;

9) передача відходів, власник яких не встановлений, суб'єктам господарювання у сфері управління відходами для їх оброблення;

10) надання інформації та проведення просвітницької роботи серед населення щодо управління відходами;

11) встановлення тарифу на послугу з управління побутовими відходами та тарифів на збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів як окремих його складових;

12) затвердження інвестиційних програм суб'єктів господарювання у сфері управління побутовими відходами.

Відповідно до ст. 33 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» **до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать:**

1) підготовка і подання на затвердження ради проектів місцевих програм охорони довкілля, участь у підготовці загальнодержавних і регіональних програм охорони довкілля;

2) здійснення контролю за діяльністю суб'єктів господарювання у сфері управління побутовими відходами;

3) здійснення контролю за додержанням юридичними та фізичними особами вимог у сфері управління відходами та розгляд справ про адміністративні правопорушення або передача їх матеріалів на розгляд інших державних органів у разі порушення законодавства про управління відходами.

Аналіз інституційної спроможності структур, відповідальних за управління відходами, наявні проблеми, що потребують вирішення

Основний закон, який регулює систему управління відходами – Закон України «Про управління відходами». Закон імплементує положення Директиви №2008/98/ЄС про відходи, частину положень Директиви №1999/31/ЄС щодо захоронення відходів, положення щодо спалювання відходів Директиви 2010/75/ЄС про промислові викиди, Директив про розширену відповідальність виробника, Базельської конвенції щодо транскордонного перевезення відходів та інших європейських актів). Закон України «Про управління відходами» є рамковий, на виконання якого необхідна розробка та прийняття ряду суміжних законів, підзаконних актів та порядків, які на сьогодні вступають в дію, або на стадії розробки та проектів (законопроекти «Про упаковку та відходи упаковки», «Про відходи електричного та електронного обладнання», «Про батареї та акумулятори» тощо).

Виконання заходів, які регулюють питання в частині розширеної відповідальності виробника будуть корегуватись після прийняття вищевказаних законопроектів.

Розробка Місцевого плану управління відходами у Дубенській міській територіальній громаді до 2033 року здійснюється згідно з Порядком розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.2023 року №947, Методичних рекомендацій з розроблення місцевих планів управління відходами, затверджених наказом Міністерства захисту довкілля України від 15.03.2024 року №288 з врахуванням завдань та заходів Регіонального плану управління відходами Рівненської області до 2033 року.

Отримання дозволів на здійснення діяльності у сфері управління відходами потребує певного часу для підготовки документів та інформації, які подаються в Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України для отримання цього дозволу. Ліцензія на управління небезпечними відходами – вимоги до порядку та переліку документів на отримання ліцензії майже не

змінилися, однак, нові правила визначають необхідності пройти обов'язкову перевірку відповідності та наявності матеріально-технічної бази заявника встановленим вимогам. Перевірку проводить Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України.

Органи місцевого самоврядування докладають максимальних зусиль для вирішення проблем, пов'язаних із забезпеченням ефективного функціонування системи управління побутовими відходами.

Залучення додаткових фінансових ресурсів, міжнародних грантів, інвестицій, кредитів у сферу управління відходами є одним з найважливіших напрямів розвитку системи управління відходами.

Органам місцевої влади рекомендується:

- з метою впровадження новітніх наукових розробок та практик у сфері управління відходами, необхідне ознайомлення з позитивним практичним досвідом;

- підвищувати обмін інформацією між територіальними громадами з метою вдосконалення процесу прийняття рішень у сфері охорони довкілля та використання природних ресурсів;

- створювати механізми участі громадськості і промислових підприємств під час розроблення та впровадження місцевої екологічної політики;

- інформувати мешканців громади та залучати їх до процесу прийняття рішень.

Головна мета реалізації інституційного забезпечення екологічної політики в умовах децентралізації полягає в досягненні стійкості системи або зниженні рівня її невизначеності шляхом запровадження більш стійких і довготривалих механізмів взаємодії між окремими інститутами та структурними елементами системи.

2.1.3. Фінансово-економічне забезпечення управління відходами

Фінансове забезпечення діяльності у сфері управління відходами є важливою складовою формування ефективної системи управління відходами на території Дубенської міської ТГ.

Реалізація заходів у цій сфері здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету, зокрема фонду охорони навколишнього природного середовища, а також інших джерел фінансування, передбачених законодавством.

Аналіз фінансування заходів у сфері управління відходами за останні п'ять років свідчить, що основним джерелом фінансування є бюджет територіальної громади. Частина заходів реалізується за рахунок коштів фонду ОНПС.

До основних заходів, що фінансувалися протягом 2021-2025 років, належать придбання контейнерів для збирання побутових відходів, оновлення матеріально-технічної бази комунального підприємства, закупівля спеціалізованого обладнання.

Реалізація таких заходів спрямована на покращення санітарного стану території громади, підвищення рівня екологічної безпеки та зменшення негативного впливу відходів на довкілля.

Фінансова спроможність територіальної громади щодо реалізації заходів у сфері управління відходами значною мірою залежить від дохідної частини місцевого бюджету та обсягів коштів фонду ОНПС. Водночас обсяги такого фінансування є відносно невеликими та нерівномірними за роками.

З огляду на це, подальший розвиток системи управління відходами потребує залучення додаткових фінансових ресурсів, зокрема коштів державного бюджету, обласних програм, міжнародної технічної допомоги та інвестиційних проєктів.

Це дозволить модернізувати інфраструктуру управління відходами, розвинути систему роздільного збирання відходів, підвищити рівень їх відновлення та зменшити негативний вплив відходів на здоров'я населення та навколишнє природне середовище.

Джерелами фінансування діяльності у сфері управління відходами є:

- 1) обласний бюджет, у т.ч. обласний фонд охорони навколишнього природного середовища;
- 2) місцеві бюджети, у т.ч. місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища;
- 3) кошти підприємств, установ та організацій;
- 4) кошти, залучені за рахунок інвестицій, кредитів та безповоротної допомоги;
- 5) надходження за надані послуги та реалізовану продукцію;
- 6) фінансування за принципом розширеної відповідальності виробника;
- 7) інші джерела, не заборонені законодавством.

Фінансування в межах Дубенської міської ТГ громади здійснюється в основному за рахунок коштів фонду охорони навколишнього середовища міської ради, коштів підприємств та інших джерел фінансування, не заборонених законодавством, що зазначено у додатках 2, 3.

2.2. Опис поточного стану за видами відходів

Нижче наводиться детальний опис поточного стану за кожним із видів відходів, а також у додатку 4 наведено дані щодо управління відходами на території Дубенської МТГ.

2.2.1. Побутові відходи

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про управління відходами», побутові відходи – змішані та/або роздільно зібрані відходи від домогосподарств, включаючи відходи паперу, картонну, скла, пластику, деревини, текстилю, металу, упаковки, біовідходи, відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО), відходи батарей та акумуляторів, небезпечні відходи у складі побутових, великогабаритні та ремонтні відходи, а також змішані та/або роздільно зібрані відходи з інших джерел, якщо ці відходи подібні за своїм складом до відходів домогосподарств.

Для класифікації побутових відходів (ПВ) служить Порядок класифікації відходів та Національний перелік відходів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2023 року №1102.

Порядок класифікації відходів визначає процедуру проведення класифікації відходів за видами та властивостями з метою належного управління відходами, запобігання їх негативному впливу на здоров'я людей і навколишнє природне середовище або зменшення такого впливу

Класифікація здійснюється відповідно до Національного переліку відходів з урахуванням властивостей, що роблять відходи небезпечними.

У Національному переліку використовується термін «Побутові відходи (відходи домогосподарств та подібні відходи комерційних організацій, промислових підприємств, установ), включаючи окремо зібрані фракції та відходи інфраструктури населених пунктів» (код 20).

Джерела утворення та обсяги відходів

Побутові відходи утворюються в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, крім відходів, пов'язаних з виробничою діяльністю підприємств) і не використовуються за місцем їх накопичення.

До джерел утворення побутових відходів належать об'єкти, на яких утворюються побутові відходи (житловий будинок, підприємство, установа, організація, земельна ділянка). Кількісні та якісні характеристики побутових відходів не є постійними та залежать від джерел їх утворення.

Середньорічний обсяг видалення відходів у Дубенській МТГ складає 60,0 тис. м³, обсяг утворення відходів в місті складає 62,3 тис. м³ в рік.

Припущення морфологічного складу побутових відходів в Дубенській МТГ наведено у таблиці 2.2.1.1. та рисунку 2.2.1.1. у відсотковому відношенні.

Таблиця 2.2.1.1. Морфологічний склад побутових відходів в Дубенській МТГ

Назва	Значення, %
Органічні рештки	41,05
Дрібні фракції	11,71
Пластик	8,42
Скло	7,52
Горючі матеріали	5,19
Негорючі матеріали	5,02
Текстиль	4,84
Картон	4,26
Папір	4,13
Інше	7,86

У складі побутових відходів жителів Дубенської міської ТГ наявна значна кількість відходів харчових продуктів (41%) та ресурсоцінних відходів, які підлягають відновленню - до 40%. При цьому виявлено що до 10% відходів харчових продуктів можливо обробляти при запровадженні домашнього

компостування в зонах садибної забудови. Також велику частину у складі ПВ займають пластик та скло. Найнижчий відсоток у складі ПВ складають відходи паперу.

Житловий фонд міста: житловий фонд міста на 1.01.2022 р. становить 795,7 тис.м² загальної площі. Середня житлова забезпеченість на одного мешканця складає 21,8м², це вище аналогічного показника в цілому по Україні - 24,3 м².

Житлова забудова представлена багатоквартирною та одноквартирною (садибною і блокованою) забудовою. В структурі житлового фонду міста частка багатоквартирного житла становить 31,5% - 250,7 тис.м² загальної площі (4,98 тис. квартир), питома вага одноквартирного житлового фонду міста 68,5% - 545,0 тис.м² загальної площі (8,0 тис. квартир).

Загальна площа житлового фонду багатоквартирної забудови представлена малоповерховими (1-3 поверхів), середньоповерховими (4-5 поверхів) та багатоповерховими (6 поверхів і вище) будинками. В структурі поверховості малоповерховий фонд складає 70,3 тис.м² (28,04%), середньоповерховий - 160,5 тис. м² (64,02%), багатоповерховий - 19,9 тис. м² (7,94%). Середній розмір квартири в багатоквартирній забудові становить 50,3 м² загальної площі, в тому числі: в малоповерховій забудові - 50,2 м² загальної площі, середньоповерховій забудові - 50,3 м² загальної площі, багатоповерховій забудові - 51,0 м² загальної площі. Забезпеченість населення загальною площею житла в багатоквартирній забудові складає 17,8 м²/особу. Гуртожитковий фонд складає 1,7% (4,3 тис. м²) багатоквартирного житлового фонд.

Одноквартирний житловий фонд представлений в основному забудовою садибного типу. Середній розмір квартири в одноквартирній забудові складає 68,1 м² загальної площі. Забезпеченість населення загальною площею житла в одноквартирній забудові - 24,3 м²/особу.

Водопостачання та водовідведення: характеристика існуючого стану водопостачання м. Дубно наведена на підставі звітних даних КП «Дубноводоканал» Дубенської міської ради (лист КП «Дубноводоканал» від 06.06.2022 року №01-08/277). При розробці рішень по розвитку систем водопостачання використано матеріали чинного Генерального плану м. Дубно, виконаного у 2015 році інститутом ДП «ДІПРОМІСТО»; ТР 36.0-31525841-001:2019 «Технологічний регламент з виробництва питної вод» КП «Дубноводоканал»: норми споживання води для споживачів м. Дубно, затверджені рішенням виконавчого комітету Дубенської міської ради від 27 січня 2022 року №14.

Водопостачання міста здійснюється централізованою комунальною системою господарсько-питного водопостачання, локальними системами водопостачання промислових підприємств.

Комунальний водопровід обслуговує населення м. Дубно, комунальні, бюджетні, комерційні установи, окремі промислові підприємства та потреби пожежогасіння. Установлена виробнича потужність комунального водопроводу 10.00 тис.м³/добу.

Промисловість міста представлена підприємствами харчового, текстильного виробництва, оброблення деревини та виробів з деревини, поліграфічної діяльності, виробництва гумових і пластмасових виробів, іншої

неметалевої мінеральної продукції, металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, виробництво машин і устаткування, ремонт і монтаж машин і устаткування, постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, будівництва, транспорт, складського господарства.

Каналізування м.Дубно здійснюється по повній розподільній схемі. Відведення та очищення побутових і виробничих стічних вод здійснюється централізованої комунальної системою каналізування міста та локальними системами промислових підприємств.

За рік КП "Дубноводоканал" по місту було відведено та очищено на очисних спорудах 1,18 млн. м³ (3.24 тис. м³ середньодобово) стічних вод. Установлена пропускна потужність міської комунальної системи каналізації 10.00 тис. м³/добу.

Від забудови північної та центральної частини міста стічні води по самопливних колекторах потрапляють на головну каналізаційну насосну станцію. Від багатоквартирної забудови по вул. Мирогощанська стічні води потрапляють на КНС-7 і далі в самопливну мережу по вул. Мирогощанська. Стічні води по вул. Шевченко потрапляють на КНС-8 і далі в напірний трубопровід, який подає стічні води на очисні споруди каналізації. Від ГКНС стічні води по напірному трубопроводу 0500 мм подаються на міські очисні споруди.

З південної частини міста стічні води від житлової забудови, установ, підприємств обслуговування по басейнам каналізування потрапляють на каналізаційні насосні станції (5 одиниць), далі за допомогою системи самопливно-напірних трубопроводів подаються на КНС-6 і по напірному трубопроводу 0200 мм перекачуються на каналізаційні очисні споруди цукрового заводу.

Система управління відходами

Збирання побутових відходів здійснюється контейнерним та безконтейнерним методами.

За контейнерним методом побутові відходи збираються в:

- стандартні незмінювані контейнери місткістю 0,7 м³ (металеві), 1,1 м³ (пластикові) в зонах багатоквартирної забудови, на території установ, організацій, підприємства;
- стандартні незмінювані контейнери місткістю 120 літрів - в зонах садибної забудови (індивідуальні будинки) та в окремих організаціях.

За безконтейнерним методом збирання побутових відходів проводиться в житловому секторі індивідуальної забудови який ще не повністю забезпечений контейнерами на 120 літрів. Збирання ПВ проводиться мешканцями в полімерні пакетах (чи іншу тару) і завантажуються в сміттєзбиральний транспорт який рухається за встановленим маршрутом і графіком і вивозяться на полігон ПВ.

Рівень охоплення планово-регулярною системою санітарного очищення становить в місті 100%. Для збирання побутових відходів застосовується як планово-подвірна так і планово-поквартирна системи збирання побутових відходів.

Планово-подвірна система збирання побутових відходів (контейнерний метод з використанням контейнерів місткістю 1,1 м³) застосовується для збирання відходів в зонах багатоповерхової та частково індивідуальної забудови, від організацій, установ і закладів.

Планово-поквартирна системи збирання побутових відходів застосовується для збирання відходів в зонах садибної забудови (з використанням контейнерів місткістю 240 літрів).

По окремих установах, закладах та організаціях, вивіз побутових відходів здійснюється за заявочною системою.

Збирання ремонтних і великогабаритних відходів здійснюється за заявочною системою.

Збирання рідких відходів здійснюється за заявочною системою (додатки 6, 7).

Перевезення побутових відходів здійснюється спеціально обладнаними транспортними засобами за договорами утворювачів відходів з юридичною особою, яка в установленому порядку визначена виконавцем послуг на збирання, перевезення, оброблення та захоронення побутових відходів - КП «Дубноводоканал».

Таким чином від організацій, установ і закладів, жителів багатоквартирної забудови перевезення ПВ здійснюється за сучасною планово-регулярною системою при якій утворювачі відходів в зручний для себе час виносять відходи в контейнери, де відходи за графіком завантажуються в смітєвози і вивозяться для розміщення на полігоні.

Тарифи на перевезення побутових відходів

Згідно рішення виконавчого комітету Дубенської міської ради 27 січня 2022 року №15 «Про затвердження норм надання послуг з вивезення побутових відходів» та від 18 січня 2024 року №9 «Про встановлення тарифів на збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів» тариф на послугу становить 232,0 грн за 1 м³.

Перевезення побутових відходів:

- населення, бюджетні установи – 202,00 грн/м.куб

- інші споживачі – 277,13 грн/м.куб

Захоронення побутових відходів:

- населення, бюджетні установи – 30,00 грн/м.куб

- інші споживачі – 106,06 грн/м.куб

Перевезення рідких побутових відходів:

- населення, бюджетні установи – 100,00 грн/м.куб

- інші споживачі – 169,23 грн/м.куб (додаток 8).

За інформацією Дубенської міської ТГ, у місті працюють 2 пункти збирання ресурсоцінних відходів, що наведені в таблиці 2.2.1.2.

Таблиця 2.2.1.2. Перелік пунктів збирання ресурсоцінних відходів

Місце розташування	Види відходів, що приймаються	Спосіб організації діяльності	Джерела фінансування витрат на здійснення роздільного збирання побутових відходів	Початок експлуатації, рік
м.Дубно, вул. Кирила і Мефодія	папір, скло, пластик	пункт приймання ресурсоцінних відходів	власні кошти підприємця	2014
м.Дубно, вул. Залізнична	папір, скло, пластик	пункт приймання ресурсоцінних відходів	власні кошти підприємця	2014

Основними постачальниками ресурсоцінних відходів є дрібні заготівельники, населення, підприємства, учбові заклади, торговельні мережі та інші.

Населення міста Дубно на 66,5 % охоплено роздільним збиранням побутових відходів, яке запроваджено в місті з 2008 році (таблиця 2.2.1.3).

Таблиця 2.2.1.3. Роздільне збирання побутових відходів на період до 2021 року

№ з/п	Найменування населеного пункту	Відсоток населення охопленого роздільним збиранням побутових відходів, %	Рік впровадження роздільного збирання ПВ	Кількість контейнерів за видами окремих компонентів, перелік компонентів ПВ, які збираються окремо
1	2	3	4	5
1.	м. Дубно	66,5	2008	20 од. - ПЕТ-пляшка та інші вироби з поліетилену 10 од. - скло, 10 од. – папір

Контроль у сфері управління відходами здійснює Державна екологічна інспекція України – центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, управління відходами.

На місцевому рівні сферу управління відходами контролюють виконавчі органи міських рад, громадські інспектори з благоустрою населених пунктів.

Громадський контроль у сфері управління відходами здійснюють громадські інспектори з охорони довкілля відповідно до законодавства.

Інфраструктура оброблення та видалення відходів

Побутові відходи з території міста Дубно вивозяться на сміттєзвалище площею 5,0 га, яке розташоване на землях Привільненської сільської ради та Дубенської міської ради та експлуатується з 1972 року. Відстань від

сміттєзвалища до річки Іква складає до 3 км, до об'єктів міської забудови - до 5 км, до центрального міського водозабору – до 10 км (додаток 5).

Функціонування сміттєзвалища в 1972 році розпочато без виготовлення відповідної проектно-технічної документації.

Міське звалище експлуатує комунальне підприємство “Дубноводоканал”. Звалище внесено до Реєстру місць видалення відходів Рівненської області згідно Порядку ведення означеного реєстру. На звалище розроблений, погоджений та зареєстрований в Державному управлінні охорони навколишнього природного середовища у Рівненській області відповідний паспорт місця видалення відходів (реєстраційний номер №62 від 13.02.2004 року). Також КП “Дубноводоканал” у 2023 році оформлено право постійного користування земельної ділянки для цілей управління відходами площею 1,5 га (кадастровий номер 5621682000:07:001:0141). На рисунку 2.2.1.1. зображено місцезнаходження місця видалення відходів Дубенської МТГ.

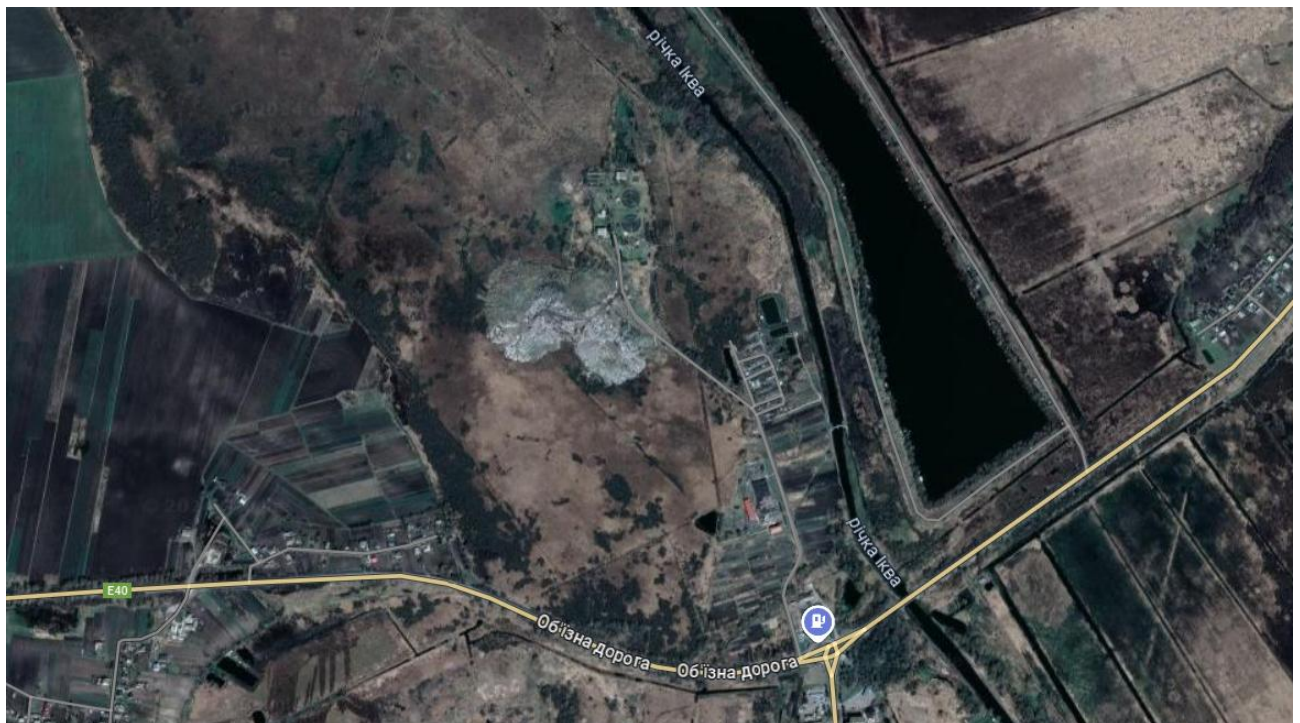

Рисунок 2.2.1.1. Місце видалення відходів Дубенської МТГ

Сміттєзвалище обваловане, поділене на робочі карти, на в'їзді встановлено, інформаційний щит, контрольно-пропускний пункт, відходи обліковуються. Під'їзна дорога має тверде покриття. На звалищі працює працівник з обліку відходів та тракторист. Розрівнювання та ущільнення відходів проводиться гусеничним бульдозером ДТ-75.

Глибина складування відходів 8,0 м, товщина закриваючого шару – 0,2 м.

Подача води на сміттєзвалище проводиться із міського водопроводу, влаштованого до каналізаційних очисних споруд на вул. Комунальній.

За час експлуатації на території сміттєзвалища розміщено понад 4,0 млн.м³ відходів. Щорічно на звалище вивозиться більше 60,0 тис.м³ відходів. Через відсутність технічної документації на сміттєзвалище визначити рівень його завантаження не можливо.

На базі існуючого сміттєзвалища можливе створення та розширення в подальшому нового полігону побутових відходів.

Також місто потребує будівництво комплексу по сортуванню побутових відходів з розміщенням сміттесортувальної станції та встановлення обладнання для компостування органіки на території міської територіальної громади.

Несанкціоновані (стихийні) сміттєзвалища

Сміттєзвалища є одними із основних джерел забруднення навколишнього середовища. Стихийні сміттєзвалища на відміну від полігонів, не є спеціально обладнаними, відтак забруднюють ґрунти, повітря й ґрунтові води. Вони стають джерелом неприємних запахів, у весняно-осінній період можуть бути джерелом виникнення пожеж та додаткового фактору на забруднення довкілля.

Законом України «Про управління відходами» забороняється несанкціоноване скидання і розміщення відходів, у тому числі побутових на території міст та інших населених пунктів та в інших місцях, що може створювати небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини. Розміщувати відходи дозволяється лише у спеціально відведених для цього місцях, які не допускають негативного впливу відходів на довкілля та здоров'я людей.

Інформація про кількість несанкціонованих місць розміщення побутових відходів у м.Дубно наведена у додатку 11.

Контейнерні майданчики

КП «Дубноводоканал» здійснює перевезення побутових відходів від мешканців та суб'єктів господарювання міста. За інформацією Дубенської міської ТГ в місті нараховується 37 контейнерних майданчиків, що розташовані, в основному, в районах багатоповерхової забудови, приватного сектору (на перетинах вулиць), в бюджетних та комерційних організаціях міста, які обладнані 265 контейнерами різних об'ємів. На сьогоднішній день контейнерні майданчики міста потребують благоустрою. На багатьох майданчиках відсутнє тверде покриття, під'їзні та пішохідні доріжки. В таблиці 2.2.1.4 наведено адреси місць розташування контейнерних майданчиків. На карті 2.2.1.1. наведено Схеми розташування контейнерних майданчиків збирання ПВ м.Дубно.

Таблиця 2.2.1.4. Адреса місць розташування контейнерних майданчиків

№ з/п	Адреса контейнерної площадки	Загальна кількість контейнерів	Змішані відходи	Скло	Папір	Пластик
1	вул. Заводська, 30	9	6	1	1	1
2	вул. Заводська, 8	5	4	-	-	1
3	пров. Проїзний, 5	1	1	-	-	-
4	вул. Заводська, 27	3	2	-	-	1
5	пров. Центральний, 8	2	2	-	-	-
6	вул. Заводська, 15	1	1	-	-	-

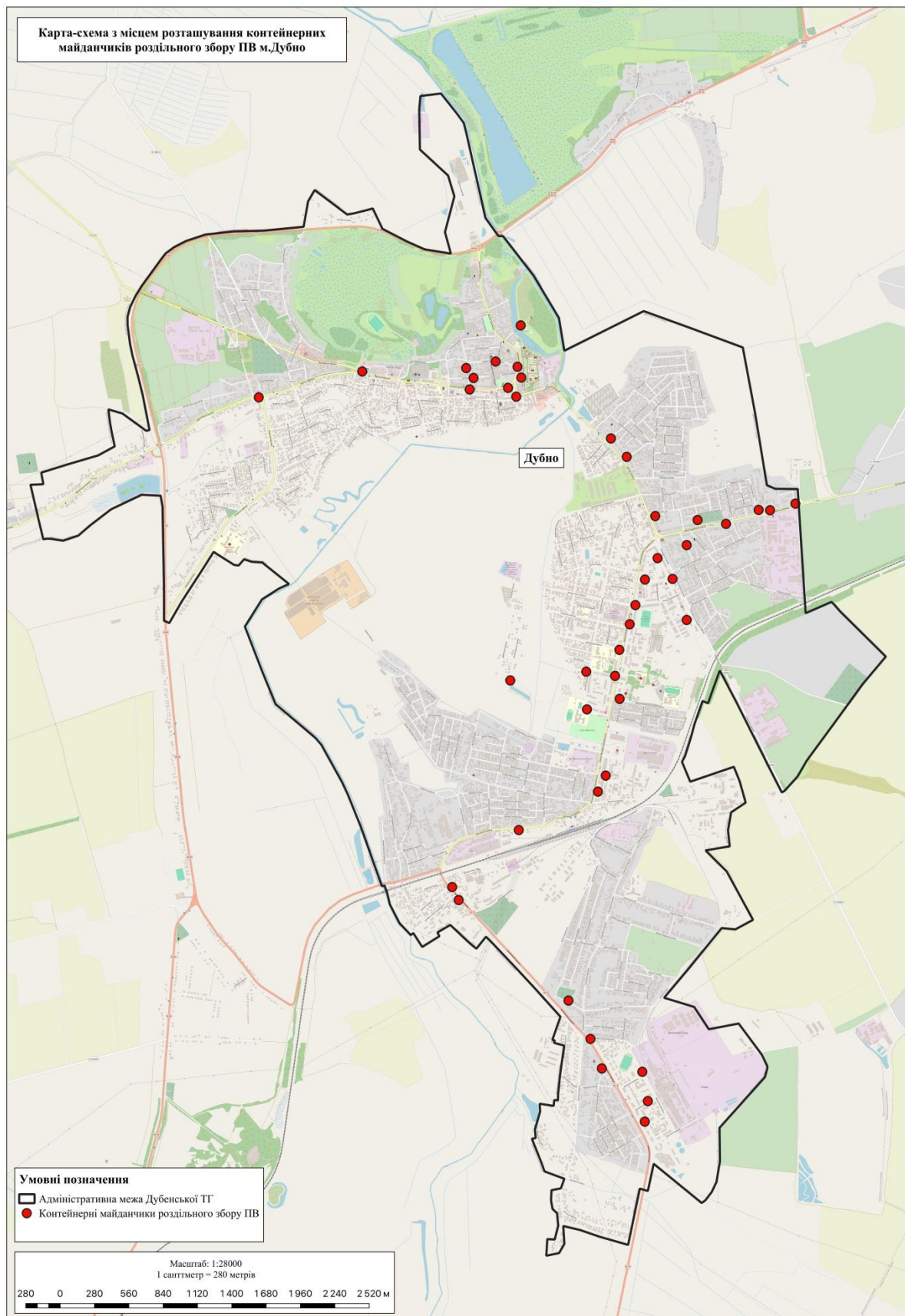
7	вул. Грушевського, 137	2	2	-	-	-
8	вул. Грушевського, 119	6	5	-	-	1
9	вул. Морозенка, 83 (шоста школа)	9	8	-	-	1
10	вул. Морозенка, 76	7	6	-	-	1
11	вул. Грушевського, 158-160	5	4	-	-	1
12	вул. Грушевського, 162	6	5	-	-	1
13	вул. Грушевського, 49	3	3	-	-	-
14	вул. Грушевського, 51	4	4	-	-	-
15	вул. Грушевського, 177	7	6	-	-	1
16	вул. Семидубська, 24	4	4	-	-	-
17	вул. Грушевського, 159 (магазин "Під ключ")	5	4	-	-	1
18	вул. Семидубська, 10	6	5	-	-	1
19	вул. Грушевського, 81	6	5	-	-	1
20	вул. Семидубська, 8	9	6	1	1	1
21	вул. Щоголіва, 2а	5	4	-	-	1
22	вул. Мирогощанська, 65-67	5	3	1	1	-
23	вул. Мирогощанська, 57-59	1	1	-	-	-
24	вул. Мирогощанська, 41	2	2	-	-	-
25	вул. Сурмичі, 101	8	5	1	1	1
26	вул. Сурмичі, 15	9	6	1	1	1
27	вул. Сурмичі, 13	6	5			1
28	вул. Замкова, 21	4	2	1	1	-
29	вул. Замкова, 15	1	1	-	-	-
30	вул. Острозького, 13	8	5	1	1	1
31	вул. Д.Галицького, 3, 5	7	4	1	1	1
32	вул. Свободи, 7	7	4	1	1	1
33	вул. Свободи, 11	5	4	-	-	1
34	вул. Забрама (автостанція)	3	3	-	-	-
35	вул. Берестецька, 1	1	1	-	-	-
36	вул. Стара, 2	6	3	1	1	1
37	майдан Незалежності	2	2	-	-	-
Всього		180	138	10	10	22

Матеріально-технічна база з управління побутовими відходами

КП «Дубноводоканал» є виконавцем послуги на збирання та перевезення, відновлення і видалення побутових відходів на території міста Дубно, визначений міською радою на конкурсних засадах відповідно до Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2023 року №918, як від населення, так і від бюджетних установ і комерційних організацій і має для цього всю матеріально-технічну базу, а саме:

- сміттєвози малої, середньої та великої місткості;
- великовантажні автомобілі для транспортування не габаритних відходів;
- автотранспортувачі;
- ремонтно-технічну базу для підтримки техніки та обладнання у належному стані.

Збирання побутових відходів по місту здійснюється щодня з 7-00 до 19-00 відповідно до узгоджених графіків.

**Карта 2.2.1.1. Схема розташування контейнерних майданчиків збирання
ПВ м.Дубно**

Короткі висновки щодо поточного стану організації надання послуг із управління побутовими відходами

Організаційна структура послуг із управління ПВ охоплює більш-менш всі функції за винятком оброблення відходів.

Послуги надаються комунальним підприємством «Дубноводоканал», що належить місту.

– Приватні підприємці, які утримують пункти збирання ресурсоцінних відходів (папір, картон, скло) не працюють під безпосереднім контролем міста. Вони працюють згідно з вимогами національного законодавства.

Місто активно контролює послуги зі збирання, перевезення та видалення відходів.

Постачальники послуг, які беруть участь у збирання, перевезенні та захороненні відходів, мають певні інвестиційні потреби та надають послуги настільки, наскільки це дозволяє матеріально-технічна база і обставини часу.

2.2.2. Небезпечні відходи

Небезпечні відходи в складі побутових

Згідно статті 7 Закону України «Про управління відходами», відходи поділяються на два класи – небезпечні відходи та відходи, що не є небезпечними, класифікація яких здійснюється відповідно до Національного переліку відходів і Порядку класифікації відходів.

Небезпечні відходи визначаються, як «відходи, що мають такі фізичні, хімічні, біологічні чи інші небезпечні властивості, що створюють або можуть створити значну небезпеку для навколишнього природного середовища і здоров'я людини та потребують спеціальних методів і засобів управління ними».

Законом України «Про управління відходами» (Додаток 3) до небезпечних відходів слід відносити «відходи, що мають одну чи більше властивостей, що роблять їх небезпечними», а саме:

- вибухонебезпечність;
- окисна здатність;
- легкозаймистість (НВ3), зокрема:
 - легкозаймисті рідкі відходи;
 - легкозаймисті пірофорні рідкі або тверді відходи;
 - легкозаймисті тверді відходи;
 - легкозаймисті газоподібні відходи;
 - відходи, що вступають у реакцію з водою;
 - інші легкозаймисті відходи (аерозолі, відходи, що саморозігріваються, органічні пероксиди, самореактивні відходи);
- подразнювальна здатність;
- вибіркова токсичність для окремих органів-мішеней (ВТОМ)/токсичність при аспірації;
- гостра токсичність;

- канцерогенність;
- корозивність;
- інфекційність;
- токсичність для репродуктивної системи;
- мутагенність;
- здатність виділяти гостротоксичний газ;
- сенсibiliзуюча здатність;
- екотоксичність.

Одна з головних вимог управління небезпечними відходами — це обов'язковість здійснення утворення, збирання, перевезення та оброблення відходів цього класу у спосіб, що є безпечним для здоров'я людини та навколишнього природного середовища.

Джерела утворення та обсяги відходів

До небезпечних відходів, що утворюються на території Дубенської громади відносяться наступні категорії відходів:

- відпрацьовані нафтопродукти;
- відходи, що містять стійкі органічні забруднювачі;
- відходи, що містять ртуть;
- відходи, що містять поліхлоровані дифеніли/поліхлоровані терфеніли
- відходи батарей та акумуляторів.

В м.Дубно небезпечні відходи утворюються:

- домогосподарствами;
- об'єктами соціальної інфраструктури;
- медичними закладами;
- підприємствами утримання та обслуговування транспорту;
- промисловими підприємствами.

Небезпечні відходи, утворені *домогосподарствами та об'єктами соціальної інфраструктури*, обчислюються в складі побутових відходів; за видами — це непридатні для експлуатації батарейки та акумулятори, зламані електроприлади, залишки лакофарбових речовин у тарі, різні добрива або отрутохімікати, прострочена побутова хімія і медичні препарати, термометри на основі ртуті, люмінесцентні і енергозберігаючі лампи, що містять ртуть. Інформація щодо відходів батарей та акумуляторів подана у підрозділі 2.2.7, щодо медичних препаратів - у підрозділі 2.2.8, щодо відходів, що містять ртуть — у підрозділі 2.2.2.3.

Збір небезпечних відходів у складі побутових відходів організовано за кошти міського бюджету шляхом облаштування пунктів збирання відпрацьованих батарейок та енергозберігаючих ламп. В подальшому зібрані небезпечні відходи передаються на оброблення спеціалізованим підприємствам.

Вимоги до управління небезпечними відходами регламентуються Законом України «Про управління відходами» та іншими галузевими підзаконними актами.

Напрямки управління небезпечними відходами – комплекс операцій із збирання та оброблення, збирання та зберігання для подальшого експорту з метою оброблення та видалення відходів – підлягають ліцензуванню.

Не потребує отримання ліцензії діяльність з утворення, приймання та зберігання небезпечних відходів, якщо протягом 1-го року вони передаються суб'єкту господарювання, що має відповідну ліцензію; збирання небезпечних відходів в складі побутових у порядку, визначеному законодавством; діяльність аварійно-рятувальних формувань, пов'язана з ліквідацією надзвичайних ситуацій та їх наслідків.

Суб'єкти господарювання, діяльність яких призводить до утворення небезпечних відходів у порядку, визначеному законодавством, один раз на рік подають декларацію про відходи.

Небезпечні відходи, зокрема у складі побутових відходів, згідно з вимогами екологічного законодавства України, збираються окремо від інших видів побутових відходів, а також мають відокремлюватися на етапі збирання чи сортування та передаватися спеціалізованим підприємствам, що одержали ліцензії на здійснення операцій у сфері управління з небезпечними відходами.

2.2.2.1. Відпрацьовані нафтопродукти

Джерела утворення та обсяги відходів

На території Дубенської МТГ відсутня система централізованого управління відходами транспортних засобів (моторні та інші масла, акумулятори, шини, тощо). Підприємства що займаються експлуатацією, ремонтом та обслуговуванням транспортних засобів і в яких утворюються дані відходи, заключають договори безпосередньо з організаціями, які займаються збиранням та обробленням відходів. Відходи транспортних засобів від приватних осіб, на жаль, часто вивозяться на полігон разом з ПВ.

Обсяги утворення відпрацьованих нафтопродуктів у Дубенській МТГ за 2020 – 2023 роки наведені в таблиці 2.2.2.1.1.

Таблиця 2.2.2.1.1. Обсяги утворення відпрацьованих нафтопродуктів у Дубенській МТГ за 2020 – 2023 роки. тонн

Назва відходу	2020	2021	2022	2023
Масла та мастила моторні трансмісійні інші зіпсовані або відпрацьовані	0,090	0,090	0,090	0,070

Порядок управління відпрацьованими нафтопродуктами регламентований положеннями Закону України «Про управління відходами» в частині небезпечних відходів та постановою Кабінету Міністрів України від 17.12.2012 р. №1221 «Деякі питання збирання, видалення, знешкодження та утилізації відпрацьованих мастил (олив)».

Внаслідок відсутності в місті системи роздільного збирання, відпрацьовані нафтопродукти та відходи, що містять нафтопродукти, від населення збираються разом з побутовими відходами та перевозяться на полігони ПВ.

Управління відпрацьованими нафтопродуктами на промислових підприємствах здійснюється на засадах управління небезпечними відходами. Відходи зберігаються, тобто утримуються на об'єктах збирання і протягом звітного року передаються на оброблення організаціями, що мають відповідну ліцензію на управління небезпечними відходами.

Первинне збирання відпрацьованих нафтопродуктів, зокрема відходів, що містять нафтопродукти, повинно здійснюватися роздільно від інших відходів у спеціально призначені ємності. Ємності для збирання та зберігання відходів можуть знаходитися як в ремонтній зоні, так і поза нею. У разі якщо ємності встановлюються на прилеглій території, майданчик для первинного збирання повинний мати тверде покриття і навіс, що виключає потрапляння води і сторонніх предметів.

Інфраструктура оброблення відходів

У основі оброблення відпрацьованих нафтопродуктів та відходів, що містять нафтопродукти, покладені технології, які дозволяють максимально виділити відходи і шлами, і використовувати їх для отримання альтернативних видів палива.

На території м.Дубно відсутні суб'єкти господарювання, які займаються обробленням відпрацьованих нафтопродуктів.

Інформація щодо суб'єктів господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів знаходиться за посиланням: <https://eco.gov.ua/registers/deklaratsii-pro-provadhennia-hospodarskoi-diiialnosti-dozvil-na-zdiisnennia-operatsii-z-obroblennia-vidkhodiv>.

Загальний реєстр суб'єктів господарювання, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами знаходиться за посиланням: <https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy>.

2.2.2.2. Відходи, що містять стійкі органічні забруднювачі

Стійкі органічні забруднювачі (СОЗ) – це органічні сполуки стійкі до розкладання за допомогою хімічних, біологічних і фотолітичних процесів, мають токсичні властивості, мають потенціал біоаккумуляції та біозбільшення і є об'єктом транскордонного перенесення вітром, водою, мігруючими видами тварин і птахів.

В 2001 році Програмою ООН з довкілля (ЮНЕП) була прийнята Стокгольмська конвенція про стійкі органічні забруднювачі, метою якої є «захист здоров'я людини та навколишнього середовища від стійких органічних забруднювачів». Попередньо Стокгольмською конвенцією як СОЗ було класифіковано 12 хімічних речовин, названих «брудною дюжиною». Згодом до списку було внесено ще 9 речовин.

Більшість СОЗ є пестицидами або інсектицидами; можуть також бути віднесені деякі розчинники, фармацевтичні препарати, промислові хімікати.

Джерела утворення та обсяги відходів

Джерелами утворення СОЗ, здебільшого, є промисловість, включаючи хімічну промисловість, сільське господарство (пестициди), енергетичний сектор, техніка (електричне та електронне обладнання). Ненавмисне утворення СОЗ (діоксини) відбувається під час термічних процесів спалювання викопного палива та відходів.

Потрапляння СОЗ в навколишнє природне середовище відбувається при використанні в домогосподарствах трансформаторів, генераторів, компресорів, спалювання викопного палива, застосуванні пестицидів та інсектицидів при обробці городньої та садової рослинності.

В м. Дубно незначний промисловий сектор, який супроводжується утворенням стійких органічних забруднювачів.

Відсутність ефективної системи контролю та недостатність інформації про рівні та види застосовуваних небезпечних речовин та обладнання, на сьогоднішній день не дає можливості визначити справжні, фактичні обсяги утворення СОЗ від діяльності населення.

Промислові підприємства в своїй виробничій діяльності використовують обладнання – електричні трансформатори і конденсатори, що містять поліхлоровані дифеніли (ПХД), які відносяться до стійких органічних забруднювачів.

Система управління відходами

Серйозною проблемою є управління населенням непридатними пестицидами та отрутохімікатами, що, внаслідок відсутності в місті спеціалізованих пунктів прийому та потужностей з оброблення, викидають їх разом з побутовими відходами, чим збільшуючи негативний вплив на здоров'я населення та оточуюче довкілля.

За даними, наведеними в Регіональній доповіді про стан навколишнього природного середовища у Рівненській області за 2023 рік зберігання непридатних до використання та заборонених пестицидів у м. Дубно не зареєстровано.

Інфраструктура оброблення відходів

На даний час в Україні відсутні промислові потужності для повного відновлення та видалення відходів, що містять СОЗ.

Інформація щодо суб'єктів господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів знаходиться за посиланням: <https://eco.gov.ua/registers/deklaratsii-pro-provadžhennia-hospodarskoi-dialnosti-dozvil-na-zdiisnennia-operatsii-z-obroblennia-vidkhodiv>.

Загальний реєстр суб'єктів господарювання, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами знаходиться за посиланням: <https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy>.

2.2.2.3. Відходи, що містять ртуть

Ртуть – одна із самих небезпечних і отруйних речовин, рідкий метал при температурі вище (-)38,8°C. Ртуть, а також більшість її сполук (сулема, каломель, ціанід ртуті) є летючими. Пари ртуті, а також металева ртуть, дуже отруйні, можуть викликати важке отруєння з летальним результатом.

До приладів, які містять у своєму складі ртуть, належать:

- лампи люмінесцентні (довгі, короткі, компактні (КЛЛ – лампи спіральної форми, що застосовують у побуті), бактерицидні, типу ЛБ (двоцокольні люмінесцентні) та ДРЛ (дугові ртутні люмінесцентні);
- термометри ртутні;
- ігнітрони, що використовують у випрямляючих приладах;
- перемикачі з ртутним наповненням (серед них зустрічаються навіть побутові дзвінки);
- терморегулятори;
- ареометри (прилади для вимірювання щільності рідин), гігрометри (прилади для вимірювання вологості), тонометри, манометри, барометри (прилади для вимірювання тиску);
- електронне та електричне обладнання (ЕТП-монітори, деяка комп'ютерна техніка тощо).

Із даних наданих Дубенською міською радою встановлено, що із небезпечних відходів, які збираються на території громади облаштовані пункти збирання для відпрацьованих батарейок та енергозберігаючих ламп, інформації по відходах, що містять ртуть (наприклад, термометр) немає.

Джерела утворення та обсяги відходів

Джерелами утворення відходів, що містять ртуть в місті є домогосподарства, організації, установи, малі підприємства державної, комунальної та приватної власності, промислові підприємства.

Найбільш широко в побуті та господарській діяльності використовуються люмінесцентні лампи і ртутні термометри. Проте з появою світодіодних ламп та

електронних термометрів, спостерігається тенденція, до зменшення використання населенням люмінесцентних ламп і ртутних термометрів у побуті.

На теперішній час немає даних щодо обсягів ртутьвмісних відходів від утворювачів відходів, крім промислових підприємств, внаслідок відсутності централізованої системи обліку і системи управління небезпечними відходами.

Основні промислові підприємства міста обліковують ртутьвмісні відходи за наступними видами відповідно до Національного переліку відходів:

група **20**, підгрупа **20 01**

код **20 01 21*** Люмінесцентні лампи та інші ртутьвмісні відходи – за інвентаризацією підприємств сюди віднесено «лампи люмінесцентні відпрацьовані», «термометри ртутні зіпсовані»;

код **20 01 35*** Списане електричне і електронне обладнання інше, ніж зазначено в 20 01 21 та 20 01 23, що містять небезпечні компоненти – сюди віднесено відпрацьовані монітори та списана оргтехніка.

Обсяги утворення ламп люмінесцентних та відходів, які містять ртуть суб'єктами господарювання у Дубенській МТГ за 2020 – 2023 роки наведені в таблиці 2.2.2.3.1.

Таблиця 2.2.2.3.1. Обсяги утворення ламп люмінесцентних та відходів, які містять ртуть суб'єктами господарювання у Дубенській МТГ за 2020 – 2023 роки. тонн

Назва відходу	2020	2021	2022	2023
Лампи люмінесцентні та відходи, які містять ртуть інші зіпсовані або відпрацьовані	0,010	0,008	0,013	-

Згідно з даними, представленими в Доповіді про стан навколишнього природного середовища в Рівненській області за 2019-2022 роки, до одних з найбільших підприємств, на яких утворюються відходи, що містять ртуть, відноситься ПрАТ «Дубномолоко».

Система управління відходами

Система управління відходами, що містять ртуть, на промислових підприємствах здійснюється у відповідності до вимог Закону України «Про управління відходами», щодо управління небезпечними відходами. Відходи зберігаються на об'єктах збирання в спеціально відведених приміщеннях, на стелажах в один шар в заводській упаковці, або в спеціальних контейнерах та протягом звітного року передаються на оброблення організаціями, що мають відповідну ліцензію на управління небезпечними відходами.

Інфраструктура оброблення відходів

В м. Дубно відсутні підприємств та організацій, що отримали ліцензії на управління небезпечними відходами. На теперішній час підприємства, які мають право на проведення операцій з управління відходами, що містять ртуть, це: ДП

«Боднарівка» Львівського КП «Зелений Львів» м. Львів, ТОВ «НБК «Укрекопром» м. Одеса.

Інформація щодо суб'єктів господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів знаходиться за посиланням: <https://eco.gov.ua/registers/deklaratsii-pro-provazhennia-hospodarskoi-diialnosti-dozvil-na-zdiisnennia-operatsii-z-obroblennia-vidkhodiv>.

Загальний реєстр суб'єктів господарювання, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами знаходиться за посиланням: <https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy>.

2.2.2.4. Відходи, що містять поліхлоровані дифеніли/поліхлоровані терфеніли

Поліхлоровані дифеніли (ПХД) – це висококанцерогенні органічні сполуки хлору, що використовуються як теплоносії, в електричних трансформаторах і конденсаторах, а також як добавки до фарб, безвуглецевого копіювального паперу та пластмас.

З відкриттям екологічної токсичності ПХД і класифікацією їх як стійких органічних забруднювачів їхнє виробництво було заборонено федеральним законом Сполучених Штатів у 1978 році та Стокгольмською конвенцією про стійкі органічні забруднювачі у 2001 році.

Джерела утворення відходів

Джерелами утворення відходів, що містять ПХД є промислові підприємства.

Відповідно до Національного переліку відходів зазначені відходи відносяться до групи **16**, підгрупи **16 02**, код **16 02 09*** Трансформатори і конденсатори, що містять поліхлоровані дифеніли (ПХД) та поліхлоровані терефталати (ПХТ). За інвентаризацією підприємств це «трансформатори і конденсатори, які містять ПХД, зіпсовані або відпрацьовані», «списане обладнання, що містить ПХД», «совол відпрацьований».

Дані щодо обсягів утворення відходів на території Дубенської МТГ відсутні.

Система управління відходами

Система управління відходами, що містять ПХД, на промислових підприємствах регламентована Законом України «Про управління відходами», в частині управління з небезпечними відходами. Відходи зберігаються на об'єктах збирання в спеціально відведених приміщеннях і протягом звітного року передаються на оброблення організаціями, що мають відповідну ліцензію на управління небезпечними відходами.

Інфраструктура оброблення відходів

Ліцензії на оброблення відходів, що містять ПХД, мають ТОВ «Тарком Екосервіс» м. Київ, ТОВ «Втормаг» с. Семиполки Київська обл.

Інформація щодо суб'єктів господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів знаходиться за посиланням: <https://eco.gov.ua/registers/deklaratsii-pro-provadhennia-hospodarskoi-dialnosti-dozvil-na-zdiisnennia-operatsii-z-obroblennia-vidkhodiv>.

Загальний реєстр суб'єктів господарювання, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами знаходиться за посиланням: <https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy>.

2.2.2.5. Інші небезпечні відходи

Відходи, які можна віднести до категорії інші небезпечні відходи на території Дубенської МТГ відсутні.

Інфраструктура оброблення відходів

На території міста Дубно знаходиться підприємство ПрАТ «Дубенський завод ГТВ» (м. Дубно, вул. Млинівська, 69), яке пропонує послуги зі збирання, оброблення та переробки автомобільних шин, на сьогодні готують документи на отримання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів, що не є небезпечними потужністю менше 100 т на добу.

Окрім цього, у Рівненській області наявні підприємства, які займаються обробленням окремих видів відходів, що наведені в таблиці 2.2.1.4.

Таблиця 2.2.1.4. Перелік підприємств, що здійснюють оброблення відходів на території Рівненської області

№ з/п	Назва підприємства, адреса	Спеціалізація (види відходів, що обробляються)	Потужність, тонн/рік
1	2	3	4
1	ПрАТ «Рівнеазот» м. Городок, вул. Штейнгеля барона, 139А, Рівненського району	Оброблення відпрацьованих мастильно-охолоджувальних рідин та відпрацьованих масел та мастил моторних, трансмісійних	5010 м3 15 м ³ /добу
2	Костопільська філія ДП «Укрветсанзавод» с. Лісопіль Рівненського району	Оброблення м'ясних відходів для виробництва кісткової муки для потреб сільського господарства (труп тварин, кістки тощо)	12 000
3	ТОВ «Свиспан Лімітед» м. Костопіль, вул. Степанська, 9	рециклінг відходів деревообробки в котлоагрегатах	1 3840
4	ТОВ «ОДЕК» Україна смт Оржів Рівненського району, вул. Заводська, 9	Рециклінг відходів деревообробки в котлоагрегатах товариства	63 500
5	ТзОВ «Здолбунівський	Рециклінг відходів поліетилену	60

	завод пластмасових виробів «Іскра» м. Здолбунів, вул. С.Наливайка, 1		
6	Цех ПП «Торгово-промислове підприємство «Політор» с. Бабин, вул. Заводська, 8	рециклінг, переробка та виробництво поліетиленових виробів	200
7	ТОВ «Папірінвест» с. Моквин Рівненського району	відновлення ресурсоцінних відходів (паперу) та випуск паперової продукції	6 500
8	ТОВ «Костопільський фанерний завод» м. Костопіль, вул. Бурова, 9	Рециклінг відходів деревообробки в котлоагрегатах товариства	129 600

Серед підприємств, що здійснюють оброблення відходів необхідно виділити:

Здолбунівський завод пластмасових виробів «Іскра», що спеціалізується на обробці сировини та відходів поліетилену, полістиролу, поліпропілену. Технологічний процес безвідходний. Відходи плівки, обрізки, брак продукції після дроблення і гранулювання використовуються у виробництві як вторсировина, що йде на виготовлення пластмасових труб.

Костопільська філія ДП «Укрветсанзавод» спеціалізується на виробництві кісткового борошна для потреб сільського господарства, сировиною для якого є відходи обвалування туш, кістки, тощо.

Відновленням ресурсоцінних відходів (паперу) та випуск з неї паперової продукції в області займається ТОВ «Папірінвест» с.Моквин Березнівського району.

ТОВ «Еко-Хелп» м. Рівне мало ліцензію на здійснення операцій у сфері оброблення небезпечних відходів – збирання, перевезення, зберігання відпрацьованих люмінесцентних ламп. Зібрані від підприємств, установ та організацій відпрацьовані лампи та термометри передаються до спеціалізованого товариства ТзОВ «Еко-Терра» м. Київ для подальшого управління ними. На даний час підприємство призупинило свою діяльність.

ТОВ «УКРРЕСУРСИ-2011» (Рівненська філія) проводили збір відпрацьованих люмінесцентних ламп та термометрів, що містять ртуть та має ліцензію на здійснення операцій у сфері оброблення небезпечних відходів - збирання, перевезення, зберігання відпрацьованих ламп, що містять ртуть.

На сьогодні в Рівненській області наявні також підприємства, які займаються збиранням автомобільних шин, а саме:

- КАТП 1728 (м. Рівне, вул. Стельмаха Володимира, 22) – з березня по грудень 2023 року було зібрано 4683 легкові та 1246 вантажні автомобільні шини та передано на оброблення ТОВ «ЖИВА ЕНЕРДЖІ» (м. Івано-Франківськ);

- ПрАТ «Дубенський завод ГТВ» (інформація подана вище у розділі).

2.2.3. Відходи промисловості

Згідно Методичних рекомендацій розроблення місцевих планів управління відходами, затверджених наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 15.03.2024 №288, у розділі «Відходи промисловості» доцільно розглядати «Промислові відходи», «Відходи видобувної промисловості» та відходи «Будівництва та знесення».

2.2.3.1. Промислові відходи

Джерела утворення та обсяги відходів

Промисловість є основою господарського комплексу міста і його виробничої сфери. На 01.01.2022р. кількість зайнятих у промисловості міста склала 2.2 тис. осіб.

Промисловість міста представлена біля 13 великих і середніх підприємствах (харчової, деревообробної, хімічної, текстильної, металургійної направленості та виробництвом іншої неметалевої мінеральної продукції) та 159 різнопрофільними малими підприємствами. Провідний сектор промисловості - виробництво харчових продуктів і напоїв, оскільки лєвова доля всієї виробленої містом продукції - продукти харчування. Основні виробництва промисловості та їх провідні підприємства представлені нижче.

Виробництво харчових продуктів та напоїв представлене підприємствами:

- ТОВ «Компанія «Зевс ЛТД», ТОВ «Дубноагротрейд». ТОВ «Гурман Аланія Груп». ВАТ «Дубенський м'ясокомбінат»(не діє) (Виробництво м'ясних продуктів: напівфабрикатів, субпродуктів, ковбас та копченостей);

- ТОВ «Дубенський консервний завод». ПП «МПЗС». ПП «Вітлар» (виробництво консервів: овочевих, грибних, м'ясних, рибних, соків та напоїв, меду);

- ПАТ «Дубномолоко» (Перероблення молока, виробництво масла та сиру);

- ТОВ «Хлібна майстерня». ТОВ «Дубенський хлібзавод», ТОВ «Бактек», ПП «Галушко», філія ПАТ «Державна продовольчо-зернова корпорація України» «Дубенський комбінат хлібопродуктів» (Виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості, виробництво хліба та хлібобулочних виробів; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок);

- ТОВ «Аметист Плюс». ТОВ «Аметист 2017», ТОВ «ДН «Класик» (Виробництво какао, шоколаду та кондитерських виробів);

- Дубенський цукровий завод ПАТ «Дубноцукор» (діяльність припинено) — (виробництво цукру);

- МПП (виробництво пива):

- ТОВ «ЧАРДУБНО» - переробка продукції сільського господарства: ПрАТ «Дубнохміль» — (Переробка, зберігання, вирощування прямих. ароматичних, сильнодіючих наркотичних і фармацевтичних культур).

Текстильне виробництво та виробництво одягу представлене:

- ТОВ «Ле Тренд», ПП «Геральдика» - виробництво готових текстильних виробів;
 - ТОВ «Веснянка-Д» — Швейна фабрика по виробництву одягу з трикотажних тканин:
 - ДП «Орнамент» КП «Фірма «Слов'янка». ПММ «Ярославна» — виробництво трикотажних та в'язаних виробів:
 - МПП «Колонок» — виробництво іншого верхнього одягу.
- Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини, крім меблів. представлено багатьма підприємствами лісопильного та стругального виробництва: підприємств з виробництва дерев'яних будівельних конструкцій і столярних виробів:
- ТОВ «Компанія «Вежа», ТОВ «Дубно брус», ТОВ «Дубнобудматеріали», ТОВ «Лайф Смайл» (Лісопильне та стругальне виробництво)
 - МПП «Горизонт» (виробництво дерев'яної тари)
 - ПП «Уфа Нова» (Виробництво інших будівельних дерев'яних конструкцій і столярних виробів);
 - ПП «Інтеграл» (Виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння).
- Поліграфічна діяльність, тиражування записаної інформації, яку представляють:
- ПП «Редакція газети «Замок». ТОВ «Видавничий дім «ГОР» (Видання газет, журналів, періодичних видань);
- Виробництво гумових і пластмасових виробів. Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції представлено:
- ПрАТ «Дубенський завод гумово-технічних виробів» (виробництво інших гумових виробів):
 - ТОВ «Склоресурс» (Формування й оброблення листового скла); ПП «Лакі акт» (виробництво і оброблення інших скляних виробів);
 - МПП «Теренок», ТОВ «ДБК Буд» (Виробництво цегли, черепиці та інших будівельних виробів із випаленої глини);
 - ТОВ «Будівельник». ТОВ «Дубнобетон» (виготовлення готового бетону; виготовлення виробів із бетону для будівництва);
 - ТОВ «Дубнопобутсервіс» (Виробництво інших виробів із бетону, гіпсу та цементу):
 - Асфальтний завод ДП «Рівнеоблавтодор» (діяльність припинено). ТОВ «Дубно будматеріали» (Виробництво неметалевих мінеральних виробів).
- Металургійним виробництвом, виробництвом готових металевих виробів, крім машин і устаткування, займаються підприємства:
- ТОВ «Ливарно-механічний завод «Ісполін» (лиття чавуну: виготовлення готових металевих виробів);
 - КП «Будінвестсервіс» (виробництво будівельних металевих конструкцій і частин конструкцій):
 - Виробництво машин і устаткування представлено:
 - ТОВ «Дубнотех» (виробництво обладнання для виробництва і переробки продуктів харчування, напоїв, тютюнових виробів)

Підприємства інших галузей промисловості:

- МПП «Олімп»
- ПП «Полі-М» (Виробництво меблів);
- ТОВ «Промінь» (Виробництво ігор та іграшок);
- Господарське товариство «Ритуал» (Виробництво іншої продукції не введені в інші угруповання).

Ремонт і монтаж машин і устаткування:

- ТОВ «Іква-Ресурс» (Демонтаж (розбирання) машин і устаткування): Авто ТОВ «Євротранс».

Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря: Водопостачання: каналізація, управління відходами. Підприємства цього виду діяльності відносяться до сфери комунальних послуг і виконують важливу задачу — забезпечення безперебійного водо-, газо- та теплопостачання споживачам, а також сталого електропостачання у м. Дубно. Цей вид діяльності представлено підприємствами:

- ТОВ «Вієнто». ТОВ «Макані» (Виробництво електроенергії);
- КП «Дубнокомуненергія» Дубенської міськради. ТОВ «Біоенергосила» (Постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря);
- КП «Дубноводоканал» Дубенської міськради (Забір, очищення та постачання води).

Система управління відходами

Управління відходами промисловості у місті Дубно здійснюється на загальних засадах управління промисловими відходами.

Загальна система управління промисловими відходами на території Дубенської громади не запроваджена. Підприємства, які утворюють промислові відходи самостійно здійснюють їх облік і тимчасове зберігання та передають на оброблення суб'єктам господарювання, які мають відповідну ліцензію на оброблення відходів.

Інфраструктура оброблення промислових відходів

Інфраструктура оброблення відходів у місті Дубно включає тільки підприємство ПрАТ «Дубенський завод ГТВ» (м. Дубно, вул. Млинівська, 69), яке пропонує послуги зі збирання, оброблення автомобільних шин.

Інші підприємства, які здійснюють оброблення відходів наведені в таблиці 2.2.1.4 у підрозділі 2.2.1.

Інформація щодо суб'єктів господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів знаходиться за посиланням: <https://eco.gov.ua/registers/deklaratsii-pro-provadhennia-hospodarskoi-diialnosti-dozvil-na-zdiisnennia-operatsii-z-obroblennia-vidkhodiv>.

Загальний реєстр суб'єктів господарювання, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами знаходиться за посиланням: <https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy>.

2.2.3.2. Відходи видобувної промисловості

Відходи видобувної промисловості на території Дубенської громади відсутні по причині відсутності підприємств видобувної промисловості.

2.2.3.3. Відходи будівництва та знесення

Відходи будівництва та знесення - відходи, що утворилися внаслідок діяльності з капітального ремонту, будівництва або знесення будівель і споруд.

Згідно з Національним переліком відходів, відходи будівництва та знесення відносяться до груп:

- 16 12 Відходи, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків;
- 17 Відходи будівництва та знесення (включаючи ґрунт знятий із забруднених ділянок).

Загалом відходи будівництва та знесення складаються з таких продуктів, як: бетон та залізобетон, цегла, метал, ґрунт, пісок, забруднений глиною, сантехнічна кераміка, деревина, скло, гіпсокартон, пластмаса, асфальтобетон.

За оцінками дослідників, за масовим вмістом 52% відходів будівельно-ремонтних робіт становить бетон та залізобетон, 32% - кам'яні стінові матеріали (цегла, стінові блоки, піно- та газобетон), 8% - відходи асфальту та будівельних розчинів, 4% - відходи металів, 2% - відходи деревини та пластмас, 1% - керамічні вироби (сантехнічна кераміка, керамічна плитка), 1% - гіпсокартон, скло та інші відходи.

Джерела утворення та обсяги відходів

У зв'язку з відсутністю методології обліку та розрахунків утворення відходів будівництва та знесення у даному розділі прийняті припущення, наведені у таблиці 2.2.3.3.1.

Таблиця 2.2.3.3.1. Прийняті припущення для розрахунків обсягів утворення відходів будівництва та знесення для цілей Місцевого плану управління відходами Дубенської МТГ

Показник утворення відходів інфраструктури населених пунктів	Значення
Річна норма утворення відходів будівництва та знесення, кг/рік на 1 міського мешканця	200
Підвищення норм утворення відходів будівництва та знесення для населення у 2030 р. - міське, кг/рік на людину	350

Відходи будівництва та знесення утворюють промислові підприємства міста та передають їх на видалення.

Ще одним джерелом утворення відходів будівництва та знесення є організації та приватні особи, що здійснюють ремонти окремих будівель та

приміщень. Їх діяльність, як правило, не контролюється системою управління відходами будівництва та знесення.

Також до відходів будівництва і знесення слід віднести відходи від руйнувань.

Відходи від руйнувань - частини (уламки) пошкоджених (зруйнованих) об'єктів, а також матеріали, предмети, які були всередині або поряд з такими об'єктами у момент пошкодження (руйнування) та/або виконання робіт з демонтажу та які повністю або частково втратили свої споживчі властивості та не можуть у подальшому використовуватись за місцем їх утворення чи виявлення.

Відходи руйнації складаються з основних та супутніх компонентів.

До основних компонентів належать: частини (уламки, бій) будівельних конструкцій, заповнень дверних та віконних блоків, інженерних мереж, санітарно-технічних приладів тощо.

Серед супутніх компонентів – матеріали, предмети, які були всередині або поряд з об'єктом у момент пошкодження (руйнування) або виконання робіт з його демонтажу, зокрема устаткування, особистих речей, предметів вжитку (меблів, побутової техніки), органічних речовин.

Детальний перелік компонентів відходів від руйнувань визначений постановою Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2022 р. № 1073.

На території м.Дубно відсутні відходи від руйнувань.

В умовах військової агресії Росії проти України екологія та природно-ресурсний потенціал Дубенської громади зазнали значного негативного впливу. Зокрема, внаслідок ракетно-бомбового удару по нафтових базах у м. Дубно 26 березня 2022 року відбувся витік нафтопродуктів з наступним їх загорянням. Сума збитків внаслідок забруднення земельних ділянок склала 7,6 млн грн, атмосферного повітря – 94,1 млн грн.

Система управління відходами

Згідно з пунктом 7 статті 13 Закону України «Про управління відходами» суб'єкти господарювання, що здійснюють будівництво або знесення будівель та інженерних споруд, зобов'язані забезпечити роздільне збирання відходів будівництва та знесення, їх облік та передачу суб'єктам господарювання у сфері управління відходами для забезпечення їх оброблення. Відходи будівництва та знесення, що не є небезпечними, підлягають підготовці до повторного використання, рециклінгу, іншому матеріальному відновленню, включаючи зворотне заповнення.

Система управління відходами будівництва та знесення діє на рівні фіксації статистичних даних, що подаються суб'єктами господарювання у щорічній звітності (форма державного статистичного спостереження №1–відходи (річна)).

Розчищення територій від руйнувань повинно здійснюватися після виконання комплексу підготовчих заходів у складі невідкладних робіт з ліквідації наслідків збройної агресії російської федерації, пов'язаних із пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд, відповідно до пунктів 5 та 8

Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії російської федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 р. №473.

У разі виявлення під час виконання робіт з розчищення територій небезпечних предметів, вибухових пристроїв, останків загиблих, запаху газу або інших характерних запахів, пробою електричного струму, а також пов'язаного з цим погіршення самопочуття роботи слід негайно припинити та невідкладно повідомити про це територіальним органам ДСНС та правоохоронним органам.

Інфраструктура оброблення відходів

Видалення відходів будівництва та знесення будівель та споруд здійснюється утворювачами самостійно.

Згідно з постановами Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 №473 «Про затвердження Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд», від 19.04.2022 №474 «Про затвердження Порядку виконання робіт з демонтажу об'єктів, пошкоджених або зруйнованих внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів» передбачено, що управління відходами від руйнувань, що утворилися під час виконання робіт з демонтажу, здійснюється відповідно до Порядку управління відходами, що утворилися у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків (надалі – Порядок), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27.09.2022 №1073.

Пунктом 5 Порядку передбачено, що організація здійснення операцій з управління відходами від руйнувань може забезпечуватись на територіях, на яких відсутні або завершені активні фази бойових дій власником/управителем об'єкта, в результаті пошкодження (руйнування) якого утворилися такі відходи, або власником чи користувачем земельної ділянки, в межах якої такі відходи розміщені.

Відповідно до пункту 4 Порядок управління відходами від руйнувань передбачає комплекс організаційно-технічних заходів та робіт (операцій), що здійснюються з метою забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, відновлення, видалення таких відходів. Зокрема, пунктом 15 Порядку визначено, що операції управління відходами руйнувань включають, зокрема видалення відходів від руйнувань, включаючи їх захоронення.

За інформацією КП «Дубноводоканал» відповідно до паспорту місць видалення відходів «Дубенське міське сміттєзвалище» на зазначеному полігоні можуть розміщуватися відходи будівельних робіт, знесення будівель і споруд та відходи, з метою перешарування тіла полігону інертним матеріалом.

2.2.3.3. Відходи будівництва та знесення

Система управління відходами

Згідно з пунктом 7 статті 13 Закону України «Про управління відходами», суб'єкти господарювання, що здійснюють будівництво або знесення будівель та інженерних споруд, зобов'язані забезпечити роздільне збирання відходів будівництва та знесення, їх облік та передачу суб'єктам господарювання у сфері управління відходами для забезпечення їх оброблення. Відходи будівництва та знесення, що не є небезпечними, підлягають підготовці до повторного використання, рециклінгу, іншому матеріальному відновленню, включаючи зворотне заповнення.

Розчищення територій від руйнувань здійснюється після виконання комплексу підготовчих заходів у складі невідкладних робіт з ліквідації наслідків збройної агресії російської федерації, пов'язаних із пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд, відповідно до пунктів 5 та 8 Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії російської федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 року №473.

У разі виявлення під час виконання робіт з розчищення територій небезпечних предметів, вибухових пристроїв, останків загиблих, запаху газу або інших характерних запахів, пробою електричного струму, а також пов'язаного з цим погіршення самопочуття роботи слід негайно припинити та невідкладно повідомити про це територіальним органам ДСНС та правоохоронним органам.

Згідно з постановами Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 року №473 «Про затвердження Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії російської федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд», від 19.04.2022 року №474 «Про затвердження Порядку виконання робіт з демонтажу об'єктів, пошкоджених або зруйнованих внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів» передбачено, що управління відходами від руйнувань, що утворились під час виконання робіт з демонтажу, здійснюється відповідно до Порядку управління відходами, що утворилися у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків (надалі – Порядок), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27.09.2022 року №1073.

Джерела утворення та обсяги відходів

Відходи будівництва і знесення, в основному, утворюються в результаті життєдіяльності мешканців Дубенської міської територіальної громади, у місцях виробничої інфраструктури при будівництві нових будівель і споруд, а також при ремонті або знесенні будівель.

Відходи будівництва і знесення утворюються під час будівництва нових будівель та споруд, їх реконструкції, остаточного знесення у зв'язку із закінченням строку експлуатації будівлі чи споруди тощо.

Відходи будівництва і знесення складаються з таких продуктів, як бетон та залізобетон, цегла, метал, ґрунт, пісок, забруднений глиною, сантехнічна кераміка, деревина, скло, гіпсокартон, пластмаса, асфальтобетон. За оцінками дослідників, за масовим вмістом 52% відходів будівництва і знесення становить бетон та залізобетон, 32% - кам'яні стінові матеріали (цегла, стінові блоки, піно- та газобетон), 8% – відходи асфальту та будівельних розчинів, 4% – відходи металів, 2% – відходи деревини та пластмас, 1% - керамічні вироби (сантехнічна кераміка, керамічна плитка), 1%- гіпсокартон, скло та інші відходи.

До відходів будівництва і знесення також слід віднести відходи від руйнувань.

Відходи від руйнувань – частини (уламки) пошкоджених (зруйнованих) об'єктів, а також матеріали, предмети, які були всередині або поряд з такими об'єктами у момент пошкодження (руйнування) та/або виконання робіт з демонтажу та які повністю або частково втратили свої споживчі властивості та не можуть у подальшому використовуватись за місцем їх утворення чи виявлення.

Відповідно до постанови КМУ №1073 від 27 вересня 2022 року відходами від руйнувань є тільки такі відходи, що утворилися внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків.

Відходи від руйнувань складаються з основних та супутніх компонентів.

До основних належать частини:

- (уламків, бою) будівельних конструкцій;
- заповнень дверних та віконних блоків;
- інженерних мереж;
- санітарно-технічних приладів тощо.

Серед супутніх компонентів – матеріали, предмети, які були всередині або поряд з об'єктом у момент пошкодження (руйнування) або виконання робіт з його демонтажу, зокрема устаткування, особистих речей, предметів вжитку (меблів, побутової техніки), органічних речовин.

Загальний обсяг відходів будівництва та знесення та відходів від руйнувань на території Дубенської міської територіальної громади не обліковується у статистичних чи звітних матеріалах.

Інфраструктура оброблення відходів

Інфраструктура оброблення відходів будівництва та знесення відсутня у Дубенській міській ТГ.

Для забезпечення ефективного управління відходами будівництва та знесення і відходами від руйнувань необхідно розвивати відповідну інфраструктуру та запроваджувати належний екологічний контроль.

2.2.4. Рослинні відходи сільського господарства та лісового господарства, харчопереробної промисловості, деревні відходи, біовідходи

Відходи сільського господарства

Джерела утворення та обсяги відходів сільського господарства

Найбільший обсяг сільськогосподарської продукції за напрямками КВЕД характерний для наступних компаній:

– Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин (КВЕД 46.21): ПрАТ "Західний торгово-промисловий дім" (м. Дубно), ТОВ "Евервелле Україна" (м. Дубно).

Джерело: Каталог компаній України. Сільськогосподарські компанії Рівненської області - <https://catalog.youcontrol.market/silskohospodarstvo/rivnenska-oblast>.

Система управління відходами

Управління відходами сільського господарства здійснюється на загальних засадах управління відходами рослинного та тваринного походження.

Оскільки, за останні 10 років, лише 17% відходів рослинного походження відновлюється, а 3% спалюється для отримання енергії, значна частина відходів може залишатися невикористаною, що може призвести до накопичення органічної речовини, сприяти поширенню шкідників та хвороб. Спалювання відходів для отримання енергії може супроводжуватися викидами парникових газів, що сприяє зміні клімату. При цьому ефективність такого спалювання може бути низькою.

Рослинні відходи сільського господарства використовуються в сільському господарстві як матеріали для виробництва сільськогосподарської продукції (як органічні добрива в рослинництві) та на корм тварин в тваринництві.

При неефективному управлінні, залишки відходів можуть накопичуватися на полігонах, що займає значні площі землі і може призвести до деградації місцевих екосистем. Навіть при високому рівні відновлення (80%), залишкові 20% відходів тваринних екскрементів, сечі та гною можуть бути джерелом забруднення ґрунтів і водних ресурсів, особливо якщо відходи неправильно зберігаються або обробляються. Зокрема, недостатнє очищення стоків або неправильне застосування відходів тваринного походження як добрив може призвести до забруднення підземних вод нітратами та іншими шкідливими речовинами. Відходи тваринного походження захороненні на худобомогильниках можуть бути джерелом патогенних мікроорганізмів, утворювати неприємні запахи, що може впливати на якість життя населення та призводити до соціальних конфліктів. При розкладанні органічних речовин, що містяться у тваринних залишках та екскрементах, виділяється метан, який є потужним парниковим газом.

Інфраструктура оброблення відходів

На території Дубенського району наявні 2 діючі худобомогильники:

- с. Крупець, урочище «Зацвинтарське» Дубенського району, площа 200 м²;
- с. Михайлівка, урочище «Брошково» Дубенського району, площа 200 м².

Відходи лісового господарства

Джерела утворення та обсяги відходів

Діяльність, що проваджується в галузі лісового господарства:

- Лісівництво та інша діяльність у лісовому господарстві (КВЕД 02.10);
- Лісозаготівлі (КВЕД 02.20)
- Збирання дикорослих недеревних продуктів (КВЕД 02.30);
- Надання допоміжних послуг у лісовому господарстві (КВЕД 02.40).

У лісовому господарстві утворюються кілька видів відходів, які можна класифікувати за походженням та характером: лісосічні відходи, деревні обрізки, кора, стружка, листя та хвоя, деревний пил і волокна. Утворюються також відходи від лісопосадкових робіт та після лісових пожеж (вугілля та попіл).

Офіційні дані про обсяги утворення відходів за КВЕД у галузі лісового господарства відсутні.

Загальний обсяг лісових відходів, який утворюється при вирубуванні, може сягати до 50% і більше від загальної біомаси вирубаного дерева. Методи вирубування та оброблення деревини можуть значно впливати на обсяги утворення відходів. Використання більш ефективних технологій дозволяє мінімізувати кількість залишків і навіть перетворити частину відходів на корисні продукти, такі як біопаливо, компост, або сировину для промислового виробництва.

Система управління відходами лісового господарства

Управління відходами лісового господарства здійснюється на загальних засадах управління відходами рослинного та тваринного походження. Управління лісовим господарством на території громади здійснює ДП «Дубенський лісгосп».

Інфраструктура оброблення відходів сільського господарства

З метою посилення екологічних, соціальних та економічних функцій лісів, у межах кожного лісгоспу проводяться відповідні заходи (<https://www.rivnelis.gov.ua/material/1092>). Серед заходів у межах обласної програми «Ліси Рівненщини» на 2021-2023 роки діяльності щодо управління відходами галузі не заплановано (<https://ror.gov.ua/rishennya-oblasnoyi-radi-8-sklikannya/155-pro-oblasnu-programu-lisi-rivnenshini-na-2021-2023-roki-1623057852>).

Відходи харчопереробної промисловості

Джерела утворення та обсяги відходів

Найбільш поширеними є молокопереробна, м'ясопереробна, борошномельно-круп'яна, макаронна, хлібопекарська, кондитерська, овочепереробна та олійно-жирова галузі.

У місті функціонують наступні суб'єкти господарювання, які займаються виробництвом харчових продуктів:

- Виробництво хліба та хлібобулочних виробів; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок нетривалого зберігання (КВЕД 10.71): ТОВ "Дубенський хлібозавод"

- Виробництво молочних продуктів ПрАТ «Дубномолоко»

Система управління відходами

Управління відходами харчопереробної промисловості здійснюється на загальних засадах управління відходами промислового походження.

Інфраструктура оброблення відходів

Інфраструктура оброблення відходів харчопереробної промисловості на території міста не числиться. Суб'єкти господарювання – утворювачі відходів харчопереробної промисловості передають свої відходи на оброблення ліцензованим підприємствам, згідно з укладеними угодами

Відходи деревообробної промисловості

Джерела утворення та обсяги відходів

Деревообробна та меблева промисловість міста представлена ПП "Уфа нова" (м. Дубно).

Система управління відходами

Управління відходами деревообробної промисловості здійснюється на загальних засадах управління промисловими відходами.

Серед наявних способів управління відходами деревини, пріоритет має метод спалювання з метою виробництва енергії або матеріальних ресурсів. Такий підхід є цілком виправданим, однак вимагає належної організації процесу задля запобігання надходження продуктів згоряння до атмосферного повітря.

Інфраструктура оброблення відходів

Інфраструктура оброблення відходів деревообробки в області представлена наступними суб'єктами господарювання, що наведено у таблиці 2.2.4.1.

Таблиця 2.2.4.1. Перелік підприємств, що здійснюють оброблення відходів деревообробки на території Рівненської області

№ з/п	Назва підприємства, адреса	Спеціалізація (види відходів, що обробляються)	Потужність, т /рік
1	2	3	4
1	ТОВ «Свиспан Лімітед» м. Костопіль, вул. Степанська, 9	рециклінг відходів деревообробки в котлоагрегатах	13840
2	ТзОВ «ОДЕК» Україна смт Оржів Рівненського району, вул. Заводська, 9	Рециклінг відходів деревообробки в котлоагрегатах товариства	63500
3	ТзОВ «Костопільський фанерний завод» м. Костопіль, вул. Бурова, 9	Рециклінг відходів деревообробки в котлоагрегатах товариства	129600

Відходи зеленого господарства міста

Відходи зеленого господарства міста збираються в місцях утворення (при виконанні робіт працівниками комунальних підприємств, наприклад при підстриганні газонів) або накопичуються на контейнерних майданчиках, після чого транспортуються на захоронення.

Змет та відходи із прибудинкових територій багатоквартирної забудови збирається і складається у спеціально відведених місцях і вивозиться на полігон ПВ.

Змет та відходи із вулично-дорожньої мережі збирається періодично по мірі накопичення і необхідності (значний рівень накопичення) механізованим способом (окремі вулиці) або вручну і вивозиться на полігон ПВ спеціалізованим транспортом.

Деревні відходи утворюються при обрізанні дерев як в комунальному господарстві так і в приватних домоволодіннях. Використовуються деревні відходи, як паливо в твердопаливних котлах на виробничих підприємствах або в приватних домоволодіннях.

Прибиранням в парках зелених насаджень здійснюється комунальним підприємством «Зелене господарство» Дубенської міської ради.

2.2.5. Відходи упаковки

Джерела утворення та обсяги відходів

Відходи упаковки у місті Дубно збираються значною мірою населенням та здаються до пунктів збирання, але більша частина таких відходів потрапляє у контейнери для побутових відходів.

Стаття Закону України «Про управління відходами» містить вимогу до запровадження системи розширеної відповідальності виробника для виробників товарів, зокрема товарів в упаковці.

Законопроект «Про упаковку та відходи упаковки» імплементує в українське законодавство європейські підходи, а саме директиви: 94/62/ЄС «Про упаковку та відходи упаковки»; 2018/852/ЄС про внесення змін до директиви щодо упаковки та відходів упаковки в рамках сприяння переходу ЄС до економіки замкненого циклу.

Відповідно до Директиви №94/62/ЄС «Про упаковку та відходи упаковки» Європейського парламенту і Ради до 2030 року визначено, що 70% від ваги всіх відходів пакування буде перероблено (55% пластику, 85% паперу та картонну, 30% деревини, тощо).

Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року визначає обов'язкові до виконання виробниками та імпортерами норми підготовки для повторного використання та оброблення відходів упаковки, зокрема:

- до 31 грудня 2023 р. - до 60% маси відходів упаковки;
- до 31 грудня 2025 р. - не менше як 60% маси відходів упаковки, 40% пластику; 45% деревини; 50% чорних металів; 50% алюмінію; 50% скла; 50% паперу і картонну;
- до 31 грудня 2030 р. – 65% маси відходів упаковки, 60% пластику; 65% деревини; 75% чорних металів; 75% алюмінію; 75% скла; 75% паперу і картонну.

Передумовою виконання вищезазначених норм є прийняття Закону України «Про упаковку та відходи упаковки», що дозволить:

- урегулювати питання щодо управління відходами упаковки;
- розподілити обов'язки між компетентними органами та учасниками процесу управління відходами упаковки;
- встановити вимоги до роздільного збирання та зберігання відходів упаковки на основі найкращих європейських практик та конкретних місцевих вимог;
- забезпечити розвиток конкуренції у сфері управління відходами упаковки та заборона встановлення будь-яких монополій у зазначеній сфері.

Для зменшення обсягу використання пластикових пакетів, обмеження їх розповсюдження з метою поліпшення стану навколишнього природного середовища та благоустрою територій, в Україні з початку 2023 року діє Закон України «Про обмеження обігу пластикових пакетів на території України».

Законом забороняється використання в об'єктах роздрібної торгівлі, громадського харчування та надання послуг усіх надтонких, тонких та надтонких пластикових пакетів, у тому числі для пакування льоду, сипучих продуктів, м'яса, свіжої риби. Альтернативою їм мають стати біорозкладні.

Державний контроль за дотриманням законодавства у сфері розповсюдження пластикових пакетів в об'єктах роздрібної торгівлі, громадського харчування та надання послуг здійснюється Державною службою

України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів України та його територіальними органами на місцях.

Відходи упаковки які утворюються в домогосподарствах та організаціях чи установах Дубенської міської ТГ частково здаються у пунктах збирання ресурсоцінних відходів (папір, скло) інші потрапляють у контейнери для змішаних відходів і вивозяться на захоронення на полігон.

Інфраструктура оброблення відходів

Відходи упаковки, як сировинний потенціал, можуть замінювати первинні ресурси і відігравати важливу роль в економіці міста, сприяючи ресурсозбереженню і забезпеченню сировинним матеріалом.

Вони можуть використовуватися для широкої лінійки промислової продукції, будівельних матеріалів, вторинної упаковки.

Також, доцільно впровадити у співробітництві з найбільшими виробниками області продукції в упаковці пілотний проєкт зі збирання відходів упаковки та їх відновлення.

З метою просування принципів запобігання утворенню відходів, відповідального споживання, повторного використання, роздільного збирання, оброблення та оброблення відходів упаковки, органам місцевого самоврядування на місцях важливо постійно проводити роз'яснення законодавства, надання інформації та проведення інформаційних кампаній для громадськості щодо управління відходами упаковки та створення необхідних умов для стимулювання залучення населення до роздільного збирання відходів упаковки.

На території міста Дубно відсутні підприємства, які займаються обробленням відходів упаковки.

2.2.6. Відходи електричного та електронного обладнання

Відходи електричного та електронного обладнання - прилади, що працюють за допомогою електроенергії або електромагнітного поля, строк експлуатації яких закінчився або власник має намір їх позбутися шляхом відновлення чи видалення. Такі відходи мають у своєму складі різноманітні матеріали, а також небезпечні компоненти, що містять токсичні речовини, здатні забруднити навколишнє природне середовище і поставити під загрозу здоров'я людей у разі їх належного видалення.

До ВЕЕО відносять також усі компоненти, вузли та витратні матеріалами, які є частиною електричного та електронного обладнання на момент, коли його позбуваються, згідно з Директивою 2012/19/ЄС «Про відходи електронного та електричного обладнання».

Застосування нових технологій, функцій, зміни дизайну призводить до скорочення життєвого циклу продуктів і прискорення виведення із використання застарілих електричних та електронних приладів та різкого зростання кількості їх відходів.

Згідно з Національним переліком відходів, відходи електричного та електронного обладнання відносяться до:

- підгрупи 16 02 Відходи електричного та електронного обладнання; код 16 02 14 Відходи обладнання інші, ніж зазначено за кодами з 16 02 09 по 16 02 13.
- підгрупи 16 12 відходи, що утворились у зв'язку з порушенням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведення робіт з ліквідації її наслідків; код 16 12 39* Електричне і електронне обладнання, що містить небезпечні компоненти, код 16 12 40 Електричне і електронне обладнання інше, ніж зазначене в 16 12 39.
- підгрупи 20 01 Окремо зібрані фракції (за винятком 15 01); код 20 01 35* Списане електричне і електронне обладнання інше, ніж зазначено в 20 01 21 та 20 01 23; код 20 01 36 Списане електричне і електронне обладнання інше, ніж зазначено в 20 01 21, 20 01 23 та 20 01 35.

Джерела утворення та обсяги відходів

Джерелом утворення відходи електричного та електронного обладнання являються: домогосподарства, комерційні, промислові, державні та інші установи.

У даний час не існує методики обліку відходів електричного та електронного обладнання.

Таблиця 2.2.6.1. Прийняті припущення для розрахунків обсягів утворення відходів електричного та електронного обладнання (ВЕЕО) для цілей Місцевого плану управління відходами Дубенської МТГ

Показник утворення відходів ВЕЕО		Значення	Примітка
Річна норма утворення відходів ВЕЕО на одного мешканця (кг на душу населення)	Річна норма утворення відходів ВЕЕО на одного мешканця (кг на душу населення)	6.5	Глобальний моніторинг електронних відходів (https://collections.unu.edu/eserv/UNU:6341/GEM_2017-R.pdf)
	Відходи електричного та електронного обладнання (кг на одного мешканця)	6.0	За ДБН Б.2.2-12:2019
	Прийнята в розрахунках, станом на 2019 р. (кг на душу населення)	6.0	На основі інформації Глобальний моніторинг електронних відходів (https://collections.unu.edu/eserv/UNU:6341/GEM_2017-R.pdf) та ДБН Б.2.2-12:2019
	Індекс паритету купівельної спроможності (ПКС)	9.1	Паритет купівельної спроможності (https://knoema.ru/atlas/Украина/topics/Экономика/Инфляция-и-Цены/Паритет-покупательной-способности)

	Приріст річної норми утворення ВЕЕО (% до попереднього року)	13	Глобальний моніторинг електронних відходів (https://collections.unu.edu/eserv/UNU:6341/GEM_2017-R.pdf)
--	---	----	--

Відходи електричного та електронного обладнання утворюють також і промислові підприємства міста, та передають їх на рециклінг спеціалізованим підрядним організаціям, згідно з укладеними договорами.

Система управління відходами

На території Дубенської громади відсутні підприємства, які здійснюють діяльність у сфері управління відходами електричного та електронного обладнання.

Спеціальних контейнерів для збирання відходів електричного та електронного обладнання у власності комунального підприємства міста немає.

Інфраструктура оброблення відходів

У місті Дубно відсутні об'єкти для оброблення ВЕЕО.

2.2.7. Відходи батарей і акумуляторів

Батареї та акумулятори - небезпечні відходи, які підлягають рециклінгу відповідно до законодавства України. Відходи батарей та акумуляторів містять у собі токсичні хімічні елементи: кадмій, ртуть, свинець, сірчана кислота, а також небезпечний електроліт.

Згідно з Національним переліком відходів, відходи батарей і акумуляторів відносяться до груп:

- 16 06 Батареї та акумулятори;
- 20 01 Окремо зібрані фракції (за винятком 15 01).

Джерела утворення та обсяги відходів

Джерелами утворення відпрацьованих батарейок, батарей та акумуляторів в місті Дубно є юридичні та фізичні особи, які у своїй діяльності використовують хімічні джерела струму для електричних приладів побутового чи промислового значення.

Обсяги утворення відходів батарей та акумуляторів на промислових підприємствах наведені в таблиці 2.2.7.1. і рисунку 2.2.7.1.

Таблиця 2.2.6.1. Обсяги утворення відходів відпрацьованих батарей свинцевих у Дубенській МТГ за 2020 – 2023 роки. тонн

Назва відходу	2020	2021	2022	2023
Батареї свинцеві, зіпсовані або відпрацьовані	0,100	0,100	0,100	0,055

Оскільки у місті інфраструктура збирання відпрацьованих елементів живлення від населення представлена суб'єктами господарювання, що на добровільних засадах здійснюють їх збирання, дані про кількість утворених елементів живлення відсутня.

Система управління відходами

Зокрема, за інформацією із сайту Всеукраїнського екоруху «Батарейки здавайтеся» <https://batareiky.ua/post/kudy-zdaty>, у місті Дубно діють 2 пункти збирання батарейок, що наведені у таблиці 2.2.6.2. Ці компанії втілюють в Україні модель відповідальності виробника. Контейнери для збирання батарейок встановлюються в торгових мережах, а їх оброблення оплачується завдяки відсотку з продажів.

Таблиця 2.2.6.2. Інформація щодо пунктів прийому відпрацьованих батарей і акумуляторів у Дубенській МТГ

№ з/п	Місце розташування	Адреса
1	Епіцентр, контейнер «Батарейки, здавайтеся!»	Дубно, вул. Грушевського, 119-В
2	WOG, контейнер «Батарейки, здавайтеся!»	м.Дубно, вул. Комунальна, 2 А

Ці компанії втілюють в Україні модель відповідальності виробника. Контейнери для збирання батарейок встановлюються в торгових мережах, а їх оброблення оплачується завдяки відсотку з продажів. У вищезазначених пунктах можна здавати наступні види відходів: пальчикові батарейки та акумулятори, батарейки-таблетки, акумулятори від телефонів та ноутбуків

Інфраструктура оброблення відходів

Управління небезпечними відходами здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами» щодо управління небезпечними відходами. Системою управління передбачено роздільний збір у спеціально відведених місцях, тимчасове зберігання та подальшу передачу суб'єктам господарювання, що мають відповідні ліцензії на управління небезпечними відходами.

На сайті Міндовкілля розміщений реєстр ліцензіатів, які отримали ліцензію з управління небезпечними відходами: <https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy>

На даний час у місті Дубно і в Україні відсутні промислові потужності, які здійснюють оброблення відходів відпрацьованих батарейок та акумуляторів побутового призначення. Зібрані батарейки, по мірі накопичення контейнерів чи ємностей, тимчасово зберігаються на території пунктів прийому з подальшою передачею суб'єктам господарювання, що мають відповідну ліцензію на управління небезпечними відходами. На сьогоднішній день всі зібрані в рамках Всеукраїнського екоруху «Батарейки здавайтеся» вивозяться на оброблення за кордон (в Румунію).

Тому, збір та зберігання здійснюється суб'єктами господарювання, що мають ліцензії на управління небезпечними відходами. Відповідно до чинного законодавства, підприємства, які мають намір працювати у цій сфері, повинні не лише збирати та зберігати небезпечні відходи, а й здійснювати їх оброблення (операції з відновлення або видалення).

2.2.8. Медичні відходи

Джерела утворення та обсяги відходів

У місті функціонують наступні заклади здоров'я:

- Комунальний заклад «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Дубенської міської ради;
- Комунальний заклад «Пологовий будинок» Дубенської міської ради;
- Комунальний заклад «Дубенська центральна районна лікарня»;
- Комунальний заклад «Дубенський районний центр первинної медичної допомоги» Дубенської районної ради
- Дубенська міська стоматологічна поліклініка
- Вищий комунальний навчальний заклад «Дубенський медичний коледж» Рівненської обласної ради
- Відділ охорони здоров'я Дубенської районної державної адміністрації
- Відділ охорони здоров'я Дубенської міської ради
- Приватна стоматологічна клініка;
- 11 стоматологічних кабінетів;
- 24 аптечних заклади (в тому числі 3 — комунальні);
- Діагностично-лікувальний центр «Інтамед»;
- Діагностичний центр «Піраміда»;
- Дубенський диспансер психосоціальної реабілітації (обласне підпорядкування);
- Дубенська станція екстреної швидкої медичної допомоги (обласне підпорядкування).

Медичні відходи що утворюються в закладах охорони здоров'я, передаються на оброблення за договорами із спеціалізованими підприємствами.

Інформація щодо медичних відходів за 2019 – 2023 роки у закладах охорони здоров'я Дубенської МТГ наведена в таблиці 2.2.8.1.

Ветеринарні відходи захоронюються в ямах Беккера на полігоні ПВ.

Таблиця 2.2.8.1. Інформація щодо медичних відходів за 2019 – 2023 роки у закладах охорони здоров'я Дубенської міської ради Рівненської області

Назва медичного закладу	Кількість утворених медичних відходів за 2019 – 2023 рр., в тому числі відходів від ковіду, тонн			Організація/підприємство/установа з якою укладено договір щодо оброблення медичних відходів (назва, ЄДРПОУ, адреса розташування)
	епідемічно безпечні (категорія А)	епідемічно небезпечні (категорія В)	токсикологічно небезпечні (категорія С)	
КНП «Дубенська міська лікарня» ДМР	284,54	5,94	0,001	ТОВ «Науково-виробнича компанія «Укрекопром» 65059, м.Одеса.просп.Адміралівський 34 А. ЄДРПОУ 39624900; КП «Дубеноводоканал» ЄДРПОУ 31525841 м.Дубно, вул.Гірницька ,3а
КНП «Міська поліклініка» Дубенської МР	80,56	0,5	0	ТОВ «Науково-виробнича компанія «УКРЕКОПРОМ» 65059, м.Одеса просп.Адміралівський 34 А. ЄДРПОУ 39624900; КП «Дубеноводоканал» ЄДРПОУ 31525841, м.Дубно, вул.Гірницька, 3-а
КНП «Пологовий будинок» Дубенської МР	113,11	4,1	0	КП «Дубеноводоканал», ЄДРПОУ 31525841, м. Дубно вул. Гірницька, 3А. ТОВ «ОЛЕСТАС ЕКО» ЄДРПОУ 38469527, м. Черкаси, б-р Т.Шевченка, 190
КНП «ЦПМСД» Дубенської МР	0	0,5429	0	Товариство з обмеженою відповідальністю «Науково-виробнича компанія» «Укрекопром» ЄДРПОУ 39624900 Адреса м. Одеса, просп. Адміральський,34А.
Всього	478,21	11,0829	0,001	-

Система управління відходами

Збирання та тимчасове зберігання медичних відходів здійснюється безпосередньо медичними закладами, де утворюються відповідні відходи.

Управління медичними відходами складається з наступних етапів:

- збір всередині закладів;
- сортування відходів при збиранні;
- маркування; знезараження;
- тимчасове зберігання відходів у контейнерах в межах закладу;
- передача відходів на оброблення суб'єктам господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів і ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Станом на сьогодні управління медичними відходами регламентується Законом України «Про управління відходами», Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року, Національним планом управління відходами до 2033 року, Наказом Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм щодо поводження з медичними відходами» від 08 червня 2015 року № 325 та іншими нормативно-правовими документами у цій сфері.

Відповідно до Національного плану управління відходами до 2033 року Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, обласні та Київська міська держадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою) є відповідальними за створення інфраструктури у сфері управління медичними відходами.

2.2.9. Транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився

Джерела утворення та обсяги відходів

Основними утворювачами відходів транспортних засобів, що були зняті з експлуатації виступають:

автовиробники та дистриб'ютори – компанії, що виробляють та реалізують транспортні засоби, відповідальні за життєвий цикл своєї продукції, включаючи етап зняття з експлуатації;

власники транспортних засобів – фізичні та юридичні особи, які експлуатують транспортні засоби та приймають рішення про їх зняття з експлуатації;

страхові компанії – юридичні особи, що можуть ініціювати процес зняття з експлуатації транспортних засобів у випадку їхнього значного пошкодження.

Станом на початок 2023 року середній вік автомобілів в українському автопарку становить 23,2 роки (рисунки 2.2.9.1.). Дані опублікувала інформаційно-аналітична група “Auto-Consulting”.

На початок 2012 року, середній вік автопарку в Україні становив 19,1 роки. Тобто за цей час автопарк постарішав на 4 роки.

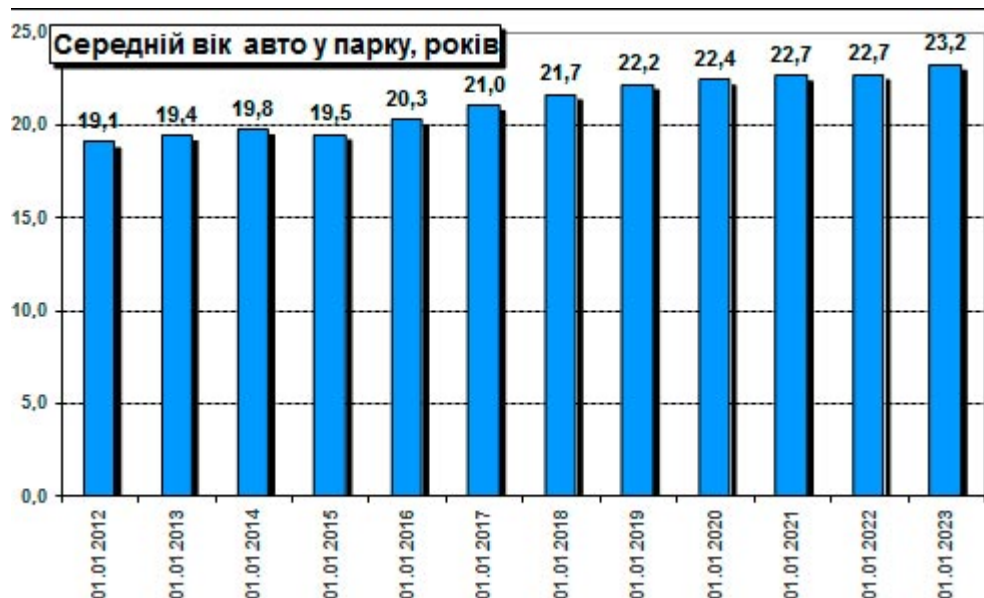

Рисунок 2.2.9.1. Середній вік авто в парку, років

Система управління відходами

Згідно з Національним переліком відходів, відходи транспортних засобів, строк експлуатації яких закінчився, відноситься до груп:

16 01 транспортні засоби різних видів (включаючи машини позадорожнього призначення), зняті з експлуатації, відходи від демонтажу транспортних засобів, знятих з експлуатації, і від обслуговування транспортних засобів.

Вимоги до організації управління знятими з експлуатації транспортними засобами визначаються Директивою 2000/53/ЄС Європейського Парламенту та Ради про транспортні засоби, що вийшли з експлуатації, в Україні Законами України «Про управління відходами» та «Про оброблення транспортних засобів знятих з обліку» та іншими нормативно–правовими актами. Підприємства, що виробляють (виготовляють) транспортні засоби та взяли на себе зобов'язання забезпечити оброблення транспортних засобів власного виробництва, подають звітність у встановленому порядку (Наказ Міністерства промислової політики України від 25.11.2013 № 63 «Про затвердження форми та порядку подання звітів підприємств, що виробляють (виготовляють) транспортні засоби та взяли на себе зобов'язання забезпечити оброблення транспортних засобів власного виробництва»).

Державний реєстр суб'єктів господарювання, які здійснюють приймання та/або розбирання транспортних засобів, що підлягають обробленню регулюється порядком формування та ведення Державного реєстру суб'єктів господарювання, які здійснюють приймання та/або розбирання транспортних засобів, що обробляються, затверджений наказом Міністерства екології та природних ресурсів від 15.08.2013 року.

Згідно Державного реєстру на території Рівненської області діють наступні суб'єкти господарювання, які здійснюють приймання та/або розбирання транспортних засобів, що обробляються:

1. ПАТ "Рівне-Авто" м.Рівне, вул.Київська,110
2. ТОВ "Вік-Експо" м.Рівне, вул.Пухова,85

3. ТОВ "Богдан-Авто Рівне», м.Рівне, вул.Млинівська, 3

Інформація щодо їх діяльності відсутня.

Закон України «Про управління відходами» передбачає, що до виробників транспортних засобів застосовуватиметься система розширеної відповідальності виробника.

На території Дубенської МТГ відсутня система централізованого управління відходами транспортних засобів (моторні та інші масла, акумулятори, шини, тощо). Підприємства що займаються експлуатацією, ремонтом та обслуговуванням транспортних засобів і в яких утворюються дані відходи, заключають договори безпосередньо з організаціями, які займаються збиранням та обробленням відходів. Відходи транспортних засобів від приватних осіб часто вивозяться на полігон разом з ПВ.

Інфраструктура та технічне забезпечення управління відходами

Оброблення транспортних засобів може відбуватися лише за бажанням самого власника. Закон України «Про оброблення транспортних засобів, знятих з обліку» не встановлює ні критеріїв до транспортних засобів, що підлягають обробленню, ані вимог коли такі транспортні засоби повинні бути оброблені. Проблемою є відсутність в чинному законодавстві України норм та вимог, які б запровадили механізми стимулювання оброблення, які допоможуть спрямувати власників до оброблення своїх автомобілів.

Проблема оброблення транспортних засобів в Україні сягає величезних масштабів. Однак, на сьогодні Україні відсутні організаційно-економічні механізми забезпечення оброблення транспортних засобів, знятих з експлуатації.

2.2.10. Осади стічних вод від комунальних очисних споруд

Осади стічних вод – осади, що утворюються на очисних спорудах систем водовідведення в процесі очищення стічних вод.

Згідно з Національним переліком відходів, осад стічних вод від комунальних очисних споруд відноситься до груп:

- 20 03 Інші побутові відходи.

Згідно з ДБН В.2.5-75:2013 «Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проєктування» осади, що утворюються в процесі очищення стічних вод, мають проходити оброблення, яка забезпечує їх повторне використання, раціональне використання території, захист ґрунту, ґрунтових вод й атмосфери, можливість утилізації біогазу.

Джерела утворення та обсяги відходів

Обсяг утворення шламу від очищених стічних вод КП «Дубноводоканал» за 2020 – 2023 роки представлений у таблиці 2.2.10.1.

**Таблиця 2.2.10.1. Обсяг утворення шламу від очищених стічних вод КП
«Дубноводоканал» за 2020 – 2023 роки. тонн**

Назва відходу	2020	2021	2022	2023
Шлам від очищених вод стічних комунальних (міських), т	289,080	280,320	274,100	268,280

Система управління відходами

Управління осадами та відведення стічних вод в Дубенській МТГ є вкрай важливим питанням.

У районах населеного пункту, де виключена можливість підключення до мереж централізованої або децентралізованої господарсько-побутової каналізації, не можна застосовувати введення водопроводу у будинок, внутрішньобудинкову та зовнішню каналізацію з подальшим відведенням стічних вод у вигрібні ями.

Очищення вигребів із використанням асенізаційних машин допускається здійснювати за схемами очищення цього населеного пункту на зливальні станції.

Перевозити рідкі відходи з вигребів на території приватних володінь і використовувати їх як добрива у сільському господарстві не можна.

Обладнання внутрішньодомової каналізації з відведенням побутових стоків у вигріб забороняється.

Умови приймання та сплати за очищення таких стічних вод необхідно визначати місцевими правилами приймання. Приймання стічних вод споживачів до системи централізованого водовідведення або безпосередньо на каналізаційні очисні споруди необхідно здійснювати виключно за договорами.

Згідно з санітарними правилами і нормами перевезення рідких відходів повинно здійснюватися не пізніше ніж через дві доби після прийняття замовлення.

До систем централізованого водовідведення допускається приймати стічні води споживачів, які не призводять до порушення роботи каналізаційних мереж та очисних споруд, безпеки їх експлуатації та можуть бути очищені на КОС виробників відповідно до вимог Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 1999 року № 465.

Управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд належить до відповідальності КП «Дубноводоканал» (додаток 5).

Система управління здійснюється **КП «Дубноводоканал»** в рамках технологічного регламенту, а саме зневоднення на мулових майданчиках, де осади зберігаються протягом тривалого часу. Відповідно до Директиви Ради 91/271/ЄС «Про очистку міських стічних вод» осад повинен, за можливості повторно використовуватись.

**Таблиця 2.2.10.2. Загальна інформація про муловий майданчик з
Реєстру місць видалення відходів в Рівненській області**

№ з/п	Реєстраційний номер МВВ, дата реєстрації	Найменування МВВ, код	Місце знаходження МВВ, (населений пункт, район), код	Координати МВВ	Повне найменування МВВ-та адреса власника МВВ, код	Режим функціонування МВВ- (діючих, закритих)	Категорія екологічної безпеки МВВ	Характеристика МВВ (обсяг, площа, наземне, підземне)	Характеристика відходів (найменування, група, клас небезпек)
1	45 04.04.20 03 р.	Мулові майданчик и КП “Дубново доканал” 01009	1км від р.Іква очисні споруд и м.Дубно 561030 0000	50.450 556 25.752 500	КП “Дубново доканал” 31525841	діюче	малонебезпечні	10.600 тис тонн 0.13 га, наземне	Відходи від біологічного оброблення відходів 1.48.00 4

Інфраструктура оброблення відходів

Осад стічних вод має статус відходів та розміщується у спеціально відведених місцях.

За таких умов, підприємство є платником екологічного податку за обсяги та розміщення відходів. Зважаючи на те, що власниками осадів стічних вод в області є підприємства комунальної форми власності, з метою зниження фінансового навантаження, доцільно розглянути осад стічних вод як сировину, і спрямувати її на повторне використання.

Порядком повторного використання очищених стічних вод та осаду стічних вод за умови дотримання нормативів гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 №341, встановлено, осад стічних вод, які пройшли необхідні технологічні стадії оброблення, можуть використовуватися:

- 1) для удобрення ґрунтів, відповідно до Закону України «Про охорону земель» з урахуванням особливостей;
- 2) як альтернативний вид палива, відповідно до Закону України «Про альтернативні джерела енергії».

При підготовці осадів для повторного використання з метою удобрення ґрунтів та використання як альтернативного виду палива впровадження технологічних стадій знезараження та сушки осадів є обов'язковим.

Осади стічних вод, що використовуються для удобрення, повинні відповідати вимогам ДСТУ 7369:2013 та мати позитивний висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи.

Загалом на очисних спорудах застосовують наступні процеси оброблення осадів стічних вод:

- попереднє ущільнення (або згущення);
- аеробну стабілізацію в стабілізаторах при продуктивності станції 64-100 тис.м³ /добу чи анаеробну стабілізацію в метантенках при продуктивності станції понад 100 тис.м³ /добу;

- механічне зневоднення з попереднім кондиціонуванням осадів на вакуум-фільтрах, фільтр-пресах або центрифугах;
- зневоднення на мулових майданчиках;
- термічне оброблення шляхом сушіння і спалювання.

Економічно вигіднішими технологіями оброблення стічних вод є компостування у валках і тунельне компостування. Метод забезпечує необхідні характеристики для використання осадів як органічного добрива. Його альтернатива – вермікомпостування - становить собою сучасну, недорогу і екологічно чисту біотехнологію, в якій дощові черв'яки використовуються в якості природних біореакторів для розкладання органічних речовин.

Захоронення осаду можна здійснювати на полігонах побутових відходів, відповідно до вимог будівництва полігонів для твердих побутових відходів, тобто створювати геологічні бар'єри, засоби поводження з фільтратом та біогазом. На полігони не дозволяється приймати осад стічних вод, вологість якого менше 15%.

Місцевим планом управління відходами рекомендується на етапі будівництва або модернізації очисних споруд міста Дубно визначити спосіб управління осадом очисних споруд та спроектувати відповідні установки для переробки осадів очисних споруд з метою отримання бажаних властивостей, що дозволить здійснювати екологічно безпечне управління ними.

Окрім цього, Місцевим планом управління відходами рекомендується при створенні компостувальних станцій відправляти осад стічних вод на дані об'єкти оброблення відходів для переробки та компостування.

2.2.11. Відходи, що біологічно розкладаються

Відповідно до статті 1 Закону України «Про управління відходами» біовідходи – відходи, що мають властивість піддаватися анаеробному (без доступу кисню) або аеробному (з доступом кисню) розкладу, такі як відходи харчових продуктів або відходи харчової промисловості на всіх етапах виробництва та споживання, відходи від зелених насаджень. Більш детальна інформація про відходи харчової промисловості наведена у розділі 2.2.4.

Джерела та обсяги утворення

Харчові відходи які утворюються населенням видаляються утворювачами таких відходів в контейнери для змішаних відходів і вивозяться на захоронення на полігон.

Відходи зеленого господарства збираються в місцях утворення або накопичуються на контейнерних майданчиках, після чого транспортуються на захоронення.

Мешканці приватного сектору самостійно здійснюють часткове захоронення та переробку відходів, що біологічно розкладаються, на територіях присадибних ділянок, отримуючи компост, що використовується для покращення якості ґрунту та підвищення врожайності.

Рамкова директива про відходи 2008/98/ЕС від 19.11.2008 р. визначає, що біовідходи - це біорозкладні садові та паркові відходи, харчові та кухонні відходи домогосподарств, установ, ресторанів, гуртової торгівлі, їдалень, закладів громадського харчування і роздрібної торгівлі, а також аналогічні відходи харчопереробних підприємств.

Вони поділяються на два основних потоки:

зелені відходи з парків і садів, які містять близько 50-60% вологи;
деревні і кухонні відходи, де вміст вологи досягає до 80%, природні добрива, осад стічних вод або інші біологічно розкладні відходи такі як натуральний текстиль, папір або оброблена деревина.

Відповідно до Рамкової Директиви про відходи 2008/98/ЕС, країни-члени повинні вживати заходів і заохочувати:

а) роздільне збирання біовідходів з метою компостування та анаеробної деградації біовідходів;

б) оброблення біовідходів у спосіб, який забезпечує високий ступінь захисту навколишнього середовища;

в) використання екологічно безпечних матеріалів виробництва органічних відходів.

Українське законодавство, яке регулює питання управління із відходами та матеріалами, що біологічно розкладаються:

Закон України «Про управління відходами» визначає термін «біовідходи». Відповідно до вимог Закону, для вдосконалення підготовки відходів до повторного використання, забезпечення високоякісного рециклінгу та інших операцій з відновлення відходів створюються умови для забезпечення роздільного збирання біовідходів, текстилю, небезпечних відходів у складі побутових та інших видів відходів, що підлягають роздільному збиранню.

Закон України «Про альтернативні джерела енергії» - визначає правові, економічні, екологічні та організаційні засади використання альтернативних джерел енергії (біомаси, газу з органічних відходів, газу каналізаційно-очисних станцій, біогазів) та сприяння розширенню їх використання у паливно-енергетичному комплексі. Регулювання питання встановлення «зеленого тарифу».

Закон України «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною» - визначає організаційні та правові засади діяльності фізичних та юридичних осіб, пов'язаної з утворенням, збиранням, перевезенням, зберіганням, обробленням, переробкою, відновленням, видаленням побічних продуктів тваринного походження.

Наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 27.07.2023 №489 «Про затвердження Правил компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках» (далі – Правила), до біовідходів відносять:

- Змішані органічні відходи;
- Скошена трава, листя, сіно, солома;
- Рослинні відходи, квіти;

- Деревна кора, деревина, обрізки дерев і кущів, відходи від оброблення деревини (тирса, стружка тощо), які не були оброблені хімічними речовинами;
- Крупи, фрукти та фруктові соки, овочі, варення;
- Листя чаю, гуща та зерна кави, харчові спеції;
- Прострочені продукти харчування (продукти рослинного походження);
- Харчові відходи (окремо зібрані біовідходи);
- Корм для тварин;
- Насіння, відходи від олійних культур (осад від миття, очищення, лущення, центрифугування тощо), ячменю, хмелю, які не були оброблені біологічними або хімічними реагентами;
- Ціле та подрібнене зерно;
- Підводні рослини, водорості;
- Паперова та картонна упаковки для продуктів харчування та кормів для тварин.

Правила визначають умови та вимоги до компостування та включають рекомендовані норми компосту для поліпшення якості ґрунтів та їх підживлення.

Для утворювачів відходів стаття 31 Закону України «Про управління відходами» визначає право самостійно шляхом компостування обробляти біовідходи на присадибних, дачних і садових ділянках згідно з Правилами.

Відповідно до Правил утворювачі біовідходів мають право самостійно організовувати їх компостування на присадибних, дачних і садових ділянках з метою отримання компосту та його використання для власних потреб або передавати їх на пункти компостування.

Пункти компостування утворюються за рішенням керівних органів дачних або садівничих кооперативів (товариств) з метою організації централізованого компостування біовідходів, що утворилися на загальних територіях таких кооперативів (товариств) з метою отримання компосту та його використання для благоустрою їх територій.

Пункти компостування, утворені керівними органами дачних або садівничих кооперативів (товариств) мають відповідати вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища та про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Інфраструктура та технічне забезпечення управління відходами

Станції компостування у місті немає. Управління відходами, здійснюється відповідно до Схеми санітарної очистки міста та Правил благоустрою території міста.

Конкретні обсяги зелених садово-паркових відходів залежать від кількості зелених насаджень у відповідному житловому масиві, яка згідно з нормами ДБН повинна складати не менше 5 м² на людину. Загалом кількість цих відходів у містах оцінюється в 25-30 кг/жителя на рік.

2.3. Аналіз ефективності управління відходами Дубенської МТГ

В Україні існує чітка національна політика щодо управління відходами, відображена й зафіксована у Національній стратегії управління відходами до 2030 року. Національна стратегія базується на принципі ієрархії управління відходами, де пріоритет має попередження їх утворення, повторне використання, сортування, відновлення і лише після цього – видалення, яка включає компостування, отримання біогазу й добування енергії з відходів шляхом термічного оброблення та захоронення відходів. Національна стратегія повністю відповідає сучасному уявленню про стале управління відходами і концептуально тяжіє до моделі Zero Waste та до принципів європейського зеленого курсу.

Відповідно до нової державної політики України у сфері управління відходами, відображеної у Національній стратегії управління відходами до 2030 року та ЗУ «Про управління відходами» (який набув чинності у липні 2023 року), основним документом стратегічного характеру щодо управління відходами в області є Регіональний план управління відходами. Цей документ розробляється на період 10 років та підлягає перегляду кожні чотири роки з дати набрання чинності. Також він є основою для розроблення місцевих планів управління відходами, зокрема також і для Дубенської МТГ.

Згідно вимог щодо управління відходами на національному, регіональному рівнях та вище згаданої стратегії в межах Дубенській МТГ виділено основні цілі та заходи, які потрібно реалізувати:

1. Результативно впровадити роздільний збір ПВ, ефективно використовуючи фінансові ресурси.
2. Забезпечити на регулярній основі збирання та перевезення 100% відходів, що утворюються у Дубенській МТГ.
3. Впровадити роздільне збирання та відправку на оброблення відходів, що біологічно розкладаються, а також небезпечних відходів.
4. Забезпечити експлуатацію діючого полігону ПВ у спосіб, що не спричиняє негативного впливу на довкілля.
5. Зменшити обсяг утворення із розрахунку на душу населення небезпечних відходів та тих, що не переробляються.
6. Реалізувати комплексну освітньо-інформаційну складову.

Однак однією із ключових проблем є недостатнє фінансування з боку держави та місцевих органів влади, що обмежує можливості для впровадження сучасних технологій оброблення та видалення відходів. Для подолання цих труднощів необхідно залучати приватні інвестиції, створювати стимули для бізнесу та розробляти інноваційні фінансові механізми, які б підтримували екологічні ініціативи.

Розвиток інфраструктури для управління відходами також потребує значних капіталовкладень в реконструкцію та розширення полігону побутових відходів, проведення технічної та біологічної рекультивациі відпрацьованих карт складування відходів, створення сміттесортувальної станції, компостувальної станції, створення пункту прийому і сортування великогабаритних відходів впровадження системи роздільного збирання побутових відходів та забезпечення

ефективної логістики. Такий підхід дозволить впровадити ефективну систему управління відходами на території Дубенської МТГ.

Окрім фінансових аспектів, важливою складовою ефективного управління відходами є підвищення рівня екологічної свідомості населення. Проведення інформаційних кампаній, освітніх програм та залучення громади до процесів сортування та оброблення відходів можуть суттєво підвищити ефективність усіх заходів. Синергія між державним, приватним секторами та громадою є запорукою успішного фінансово-економічного забезпечення управління відходами у Дубенській МТГ.

Таблиця 2.4.1. SWOT-аналіз системи управління відходами

Сильні сторони	Слабкі сторони
Наявність системи збирання та перевезення побутових відходів. Доступність землі для потенційного створення нових полігонів або сміттесортувальних станцій. Активна підтримка з боку місцевої влади у питаннях екології. Залучення місцевих громад до вирішення проблем управління відходами. Співпраця з регіональними та національними програмами для отримання фінансування. Збільшення обізнаності населення про важливість сортування відходів. Присутність природних ресурсів для використання органічних відходів у сільському господарстві. Створення нових робочих місць у сфері управління відходами.	Недостатня кількість сміттєпереробних заводів та сортувальних станцій. Відсутність повноцінної інфраструктури для сортування та переробки відходів. Незадовільний рівень роздільного збирання побутових відходів серед населення. Низький рівень фінансування місцевих екологічних ініціатив. Недостатня кількість спеціалізованого обладнання для збирання та перевезення відходів. Погана організація оброблення небезпечних та медичних відходів. Відсутність ефективного контролю за незаконними звалищами. Слабка координація між громадами для спільного вирішення проблем.
Можливості	Загрози
Можливість отримання грантів і фінансування від міжнародних організацій для впровадження нових технологій. Розвиток інфраструктури для роздільного збирання та оброблення відходів. Впровадження освітніх програм щодо управління відходами для населення. Створення регіональної сміттєпереробної станції на базі громади. Використання досвіду інших регіонів України, які успішно вирішили проблеми відходів. Потенціал для розвитку зеленої економіки та нових технологій у сфері управління відходами. Підтримка місцевих бізнесів для впровадження екологічно чистих процесів та переробки.	Екологічні ризики через перевантаженість існуючих полігонів. Нелегальні сміттєзвалища, які можуть негативно впливати на навколишнє середовище та здоров'я людей. Недостатня законодавча база для ефективного контролю за обробленням відходів. Економічна нестабільність, яка може призвести до скорочення фінансування екологічних ініціатив. Відсутність мотивації серед населення до активного сортування відходів. Негативний вплив кліматичних змін на інфраструктуру для управління відходами. Можливі соціальні конфлікти у разі невдоволення громади щодо місць розташування нових полігонів чи заводів.

Залучення приватних інвесторів для побудови екологічної інфраструктури.	Триваючі військові дії та ракетні обстріли території України
---	--

Аналізуючи ситуацію з управлінням відходами в громаді можна зробити декілька важливих висновків. По-перше, у територіальній громаді існує проблема зі збиранням та обробленням відходів. Незважаючи на наявність законодавчих актів і нормативів, що регулюють управління відходами, їх дотримання залишається на недостатньому рівні. Основна частина відходів направляється на захоронення, що погіршує екологічний стан міста та створює додаткові ризики для здоров'я населення. По-друге, відсутність належного фінансування та інвестицій також є критичною проблемою, яка заважає впровадженню ефективних заходів. По-третє, для покращення ситуації необхідно впроваджувати сучасні технології та підходи до управління відходами, розвивати систему роздільного збирання та оброблення відходів, а також активно співпрацювати з міжнародними організаціями для залучення грантів і інвестицій. Підвищення обізнаності населення щодо управління відходами також може сприяти зменшенню обсягів відходів та покращенню екологічної ситуації в громаді.

Базуючись на результатах соціально-економічного аналізу, SWOT-аналізу громада повинна максимально використати свої сильні сторони. Таким чином, були обрані три головні сфери зосередження зусиль на розвиток Дубенської МТГ: підвищення економічної спроможності громади, покращення інфраструктури в громаді та розвиток людського капіталу та підвищення якості життя у громаді.

3. ПЛАНУВАННЯ УПРАВЛІННЯМ ВІДХОДАМИ ДУБЕНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

3.1. Цілі та цільові показники

Цілі місцевого плану та його цільові показники визначаються на основі аналізу поточного стану управління відходами, а також з урахуванням Національного і Регіонального планів управління відходами.

Відповідно до Закону України «Про управління відходами» визначено цільові показники з управління побутовими відходами.

Зокрема у ст. 37 Закону зазначено, що органи місцевого самоврядування забезпечують виконання цільових показників щодо підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів.

Встановлюються такі цільові показники щодо підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів:

- 1) до 2025 року - не менше 10 % їх маси;
- 2) до 2030 року - не менше 20 % їх маси;
- 3) до 2035 року - не менше 25 % їх маси;
- 4) до 2040 року - не менше 35 % їх маси.

Методика розрахунку цільових показників щодо підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів, порядок та форми подання звітності щодо їх виконання встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

Згідно із Законом до побутових відходів належать: змішані та/або роздільно зібрані відходи від домогосподарств, включаючи відходи паперу, картону, скла, пластику, деревини, текстилю, металу, упаковки, біовідходи, відходи електричного та електронного обладнання, відходи батарей та акумуляторів, небезпечні відходи у складі побутових, великогабаритні та ремонтні відходи, а також змішані та/або роздільно зібрані відходи з інших джерел, якщо ці відходи подібні за своїм складом до відходів домогосподарств.

Наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 23.07.2023 № 599/25/63-23 визначено Методику розрахунків цільових показників з підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів.

Відповідно до Наказу, «цільові показники» – це співвідношення матеріалів, що були підготовлені до повторного використання та/або пройшли рециклінг до загальної кількості утворених побутових відходів.

Розрахунок цільових показників з підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів повинен здійснюватися щорічно за результатами діяльності з підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів. Розрахунковий період становить 1 календарний рік з 1 січня по 31 грудня.

Цільові показники з підготовки до повторного використання та/або рециклінгу побутових відходів розраховуються виконавчими органами сільських, селищних, міських рад за результатами діяльності суб'єктів

господарювання у сфері управління відходами, що здійснюють операції з відновлення побутових відходів, в межах системи управління побутовими відходами територіальної громади.

Цільові показники з підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів вимірюються у відсотках та визначаються як сума обсягів побутових відходів, що були підготовлені до повторного використання та пройшли рециклінг, до загального обсягу утворених побутових відходів у територіальній громаді.

Якщо підготовка до повторного використання та/або рециклінгу побутових відходів здійснюються більш ніж на одному об'єкті, на якому здійснюється операція з відновлення побутових відходів, цільові показники з підготовки до повторного використання та/або рециклінгу побутових відходів територіальної громади розраховуються за результатами діяльності з відновлення на першому такому об'єкті.

Зберігання побутових відходів перед здійсненням підготовки їх до повторного використання та/або рециклінгу не враховуються в обчислення цільових показники з підготовки до повторного використання та/або рециклінгу побутових відходів.

Якщо побутові відходи були роздільно зібрані або відсортовані, а також відправлені на рециклінг або відновлення матеріалів, ці побутові відходи враховуються до обсягу побутових відходів щодо яких розраховуються цільові показники з підготовки до повторного використання та/або рециклінгу побутових відходів.

Якщо цільовий показник з підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів застосовується до аеробного або анаеробного оброблення біовідходів, вхідні фракції можуть вважатися такими, що пройшли рециклінг, якщо результатом такого оброблення є компост, який в подальшому використовується як добриво для земель різного призначення або для операції із зворотного заповнення.

Металобрухт, отриманий із золи або шлаку після операції з відновлення побутових відходів на спалювальних установках, вважається таким, що пройшов рециклінг, якщо він пройшов процедуру оголошення припинення статусу відходів.

Якщо побутові відходи або їх вид, що пройшли попередні операції з побутовими відходами відповідно до позиції R12 переліку, наведеного в додатку 2 до Закону України «Про управління відходами», експортуються з відповідним документальним підтвердженням за межі України для підготовки до повторного використання та/або рециклінгу, вони вважаються такими, що були підготовлені до повторного використання та/або пройшли рециклінг.

Зокрема в переліку операцій з відновлення відходів зазначено, що:

R1 Використання переважно як палива чи в інший спосіб для виробництва енергії*;

R2 Відновлення/регенерація розчинників;

R3 Рециклінг/відновлення органічних речовин, що не використовуються як розчинники, у тому числі компостування та інші процеси біологічної трансформації, а також підготовка до повторного використання, газифікація та

піроліз, коли компоненти використовуються як хімікати, та відновлення органічних матеріалів у вигляді засипки;

R4 Рециклінг/відновлення металів та їх сполук (включаючи підготовку до повторного використання);

R5 Рециклінг/відновлення інших неорганічних матеріалів (включаючи підготовку до повторного використання, рециклінг неорганічних будівельних матеріалів, відновлення неорганічних матеріалів у вигляді зворотного заповнення та очищення ґрунту, що приводить до відновлення ґрунту);

R6 Регенерація кислот чи основ;

R7 Відновлення компонентів, що використовуються для зменшення забруднення;

R8 Відновлення компонентів із каталізаторів;

R9 Очищення нафтопродуктів чи інші види їх повторного використання;

R10 Оброблення ґрунту, що сприяє веденню сільського господарства чи поліпшує стан навколишнього природного середовища;

R11 Використання відходів, утворених під час здійснення операцій, визначених у позиціях R1-R10 цього додатка;

R12 Попередні операції з відходами для здійснення операцій, визначених у позиціях R1-R11. Якщо інший код R не підходить, це може включати попередні операції до відновлення, включаючи попереднє оброблення, у тому числі демонтаж, сортування, дроблення, ущільнення, гранулювання, сушіння, подрібнення, кондиціонування, перепакування, відокремлення, змішування або змішування перед подачею на будь-які операції, визначені у позиціях R1- R11.

R13 Зберігання відходів перед здійсненням операцій, визначених у позиціях R1-R12 цього додатка (крім операції збирання).

Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року, що затверджена розпорядженням КМУ від 08.11.2017 №820-р, було визначено цільові показники. Цільові показники реалізації цієї Стратегії були визначені на основі існуючих статистичних показників, а також за експертними оцінками у разі відсутності відповідних даних чи недосконалості використаної статистичної методології. Також в документі було зазначено, що в процесі реалізації Стратегії зазначені показники можуть переглядатися з метою уточнення. Запропоновані цільові показники було розраховано на 2017-2018, 2019-2023, 2024-2030 роки.

Щодо запобігання утворенню відходів, передбачено створення мережі пунктів запровадження більш чистих виробництв (технологій) для мінімізації обсягів утворення відходів, одиниць і цей показник мав зрости з 5 до 20% у 2030 році.

Зменшення обсягів використання первинної сировини скоротитися з 90 до 70%.

Для підготовки до повторного використання відходів було передбачено запровадження у населених пунктах роздільного збирання відходів, які придатні до повторного використання та оброблення, зростання передбачено в одиницях з 575 до 5000. Показник створення пунктів із збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання (насамперед відходів електричного та електронного обладнання), також розраховувався в одиницях і до 2030 року мав становити 250 одиниць.

Збільшення обсягів побутових відходів, що спрямовуються на повторне використання, мав зрости з 5 до 10%. Створення нових потужностей з оброблення ресурсоцінних відходів до 2030 року мав налічувати 800 об'єктів.

Створення потужностей з компостування біовідходів, заплановано на рівні 500 об'єктів у 2030 році.

Збільшення обсягів відходів, що спрямовуються на відновлення заплановано зростання з 3 до 50% у 2030 році.

Інші види оброблення, у тому числі отримання енергії будівництво стаціонарних потужностей з термічного оброблення відходів, 20 одиниць у 2030 році.

Збільшення обсягів побутових відходів, що спрямовуються на термічне оброблення до 10 % (3 млн т) у 2030 році.

Щодо видалення відходів зменшення кількості місць для видалення побутових відходів (відповідно до Директиви 1999/31/ЄС), з 6 000 до 300 об'єктів. Зменшення загального обсягу відходів, що захоронюються, до 35%. Зменшення обсягу захоронення побутових відходів з 95 до 30 відсотків.

Створення мережі регіональних полігонів побутових відходів (відповідно до Директиви 1999/31/ЄС) 50 одиниць у 2030 році.

МПУВ передбачається реалізація заходів, направлена на досягнення показників визначених Національним та регіональним планом управління відходами. Однак зважаючи на зміни в законодавстві, які відбулися з 2017 року та введення воєнного стану, більшість цих цільових показників не буде досягнуто у зв'язку з об'єктивними причинами.

Згідно з розділом III Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (набув чинності 01.01.2020) визначено стратегічні цілі та завдання, у тому числі у сфері управління відходами.

Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва.

Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України.

Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України.

Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення.

Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління

Щодо фактичних цільових показників у сфері управління відходами визначено, що частка відходів, що захоронюються від загального обсягу утворених відходів до 2030 року повинна становити – 35%. Обсяги використання первинної сировини у відсотках до загального обсягу використаної сировини до 2030 року повинна становити 70 %.

Для виконання закону необхідне формування ефективних інструментів реалізації у форматі підзаконних актів одним із яких повинен стати Національний план управління відходами.

Зокрема, у Національному плані управління відходами на основі аналізу існуючого стану управління відходами наведено кількісні цільові показники, терміни досягнення яких, наскільки це можливо, відповідають діючому законодавству, стратегічним цілям та обмеженням, зокрема:

збільшити рівень підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів не менше 10 % їх маси до 2025 року, 20 % – до 2030 року, 25 % – до 2035 року, 35 % – до 2040 року (ст. 37 Закону України «Про управління відходами»). Ця ціль потребує досягнення в рамках реалізації МПУВ;

збільшити охоплення послугами з управління побутовими відходами до 98% міського та 95% сільського населення до 2033 року. Ця ціль досягнута станом на момент розроблення МПУВ;

впровадити системи роздільного збирання відходів, що підлягають рециклінгу, для охоплення 100% населення великих міст; 95% міського населення та 70% сільського населення до 2033 року. Ця ціль потребує корегування в рамках реалізації МПУВ;

організувати схему розширеної відповідальності виробника (РВВ) для відходів упаковки, загальний рівень рециклінгу яких має становити 45% на 5-й рік введення в дію відповідного закону (орієнтовно 2030р.); 60% - на 9-й рік (орієнтовно до 2033, залежить від фінальної редакції Закону України «Про відходи упаковки»). Може бути розглянута за умови затвердження відповідного закону та підзаконних актів;

організувати компостування зелених відходів з громадських парків та садів до 2030 року для всіх населених пунктів з населенням понад 100 000 мешканців та для інших населених пунктів – за бажанням. Частково виконується в межах присадибних ділянок та для відходів зеленого господарства. Може бути досягнута при впровадженні діяльності підприємства з оброблення відходів;

зменшення частки відходів, що біологічно розкладаються, що підлягають видаленню на полігони до 50% у 2033 року. Може бути досягнута при впровадженні діяльності підприємства з оброблення відходів.

створити загальнонаціональну мережу регіональних полігонів для видалення побутових відходів до 2033 року. Попередній аналіз показує, що для покриття території України необхідно 146 полігонів. Не може бути досягнута в рамках реалізації МПУВ та повинна бути розглянута на регіональному рівні;

збільшення підготовки до повторного використання, рециклінгу та іншого відновлення матеріалів, відходів будівництва та знесення, що не є небезпечними щонайменше до 70% за масою до 2033 р. Може бути досягнута за умови доступності технологій та законодавчих інструментів, потребує врегулювання на регіональному рівні.

Також на сьогодні є чинним Порядок управління відходами, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27.09.2022 №1073, однак цільові показники в цьому документі відсутні. МПУВ передбачається реалізація заходів у сфері управління відходами будівництва, знесення та відходами руйнувань.

Для всіх суб'єктів господарювання - виробників, імпортерів мастил (олив), переробників відпрацьованих мастил (олив) та споживачів мастил (олив) встановлюються норми збирання відпрацьованих мастил (олив), зокрема на 2015-2019 роки – 40% загального обсягу мастил (олив) та поступове збільшення такого показника до 70% загального обсягу мастил (олив) у 2030-2035 роках.

Щодо інших типів відходів цільові показники в нормативних документах відсутні.

Зазначимо, щодо більшості типів відходів національним планом не визначено цільових показників оскільки не прийнято базових законів та підзаконних актів, тому забезпечити їх встановлення у МПУВ немає змоги. Також у зв'язку зі змінами підходів до моніторингу та обліку, які зумовлені децентралізаційними процесами та інструментарними змінами законодавчого характеру, цільові показники потребують обґрунтувань на основі моніторингу на всіх рівнях від національного до локального.

Цілями розробки та впровадження Регіонального плану управління відходами у Рівненській області є:

- зменшення забруднення навколишнього природного середовища, а також покращення санітарного та епідеміологічного стану регіону, шляхом створення та впровадження сучасної системи ефективного управління у сфері управління відходами у Рівненській області, враховуючи економічні та ресурсні можливості області, територіальних громад і суб'єктів господарювання – утворювачів відходів;

- визначення пріоритетних напрямів діяльності місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, організацій, установ, підприємств, громадських організацій та суспільства в цілому щодо переходу системи управління відходами на інноваційну модель;

- сприяння втіленню вимог європейських директив та впровадження провідних світових екологічних стандартів у сфері управління відходами;

- прискорення впровадження найкращих доступних технологій з оброблення, відновлення та видалення відходів на регіональному і загальнодержавному рівні;

- забезпечення сталого розвитку Рівненської області шляхом виконання завдань, спрямованих на екологічну та ресурсну безпеку під час експлуатації об'єктів управління відходами і зниження рівня соціальної напруги;

- зменшення адміністративного навантаження на суб'єктів господарювання, підвищення якості надання адміністративних послуг, забезпечення законності та передбачуваності адміністративних дій у сфері управління відходами;

- підтримка суб'єктів господарювання щодо провадження виробничої діяльності з використанням безвідходних та екологічно безпечних технологій;

- стимулювання розробки новітніх екологічних проектів та залучення капітальних інвестицій зі створенням сучасної інфраструктури у сфері управління відходами;

- підвищення ефективності цільового використання коштів державного та місцевих бюджетів щодо реалізації природоохоронних заходів у сфері управління відходами;

- сприяння створенню та розбудови регіональної системи моніторингу, інформаційного забезпечення сфери управління відходами, удосконаленню

порядку ведення державного обліку відходів, інформування про розташування місць чи об'єктів управління відходами, їх вплив на стан навколишнього природного середовища і здоров'я людини.

Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року передбачаються спеціальні заходи у сфері управління:

1) побутовими відходами:

1.1 створення органами місцевого самоврядування в населених пунктах з чисельністю більш як 50 тис. осіб пункту роздільного збирання побутових відходів з урахуванням площі, густоти та кількості населення населеного пункту, які забезпечуватимуть збирання та приймання таких видів відходів:

- небезпечних відходів у складі побутових;
- великогабаритних відходів (меблів, великих речей домашнього вжитку тощо);
- ресурсоцінних відходів;
- відходів електричного та електронного обладнання, відпрацьованих батарейок, батарей та акумуляторів;
- садових та паркових відходів біологічного походження (трави, листя, гілок тощо);
- ремонтних та будівельних відходів;

1.2 створення в рамках пілотних проєктів об'єктів з виробництва палива з побутових відходів на базі об'єктів механіко-біологічного оброблення за умови їх наближеного розташування до цементних заводів. Кількість і розташування виробництв залежатиме від прийняття нормативних документів, які регулюватимуть питання використання альтернативного палива;

2) у сфері промислових відходів:

- запровадження більш чистих виробництв/технологій і створенням мережі центрів, які надаватимуть необхідну технічну, консалтингову та інформаційну підтримку;

- визначення основних технологічних процесів - найкращих доступних технологій для повторного використання і відновлення промислових відходів;

- створення системи екологічно безпечного видалення відходів у спеціально відведених та належно облаштованих місцях та об'єктах з урахуванням моделі регіональних полігонів промислових відходів, для повторного використання і відновлення яких відсутні екологічно безпечні технології;

- створення централізованих регіональних потужностей з відновлення промислових відходів;

- впровадження системи класифікації промислових відходів відповідно до європейського законодавства;

- реєстрацію джерел утворення промислових відходів у розрізі суб'єктів господарювання;

- стимулювання відновлення промислових відходів;

- стимулювання повторного використання матеріалів та продукції для будівництва із ресурсоцінних відходів, зокрема для будівельної галузі економіки та дорожнього будівництва;

- безпечного управління відходами, що утворюються в результаті видобування, оброблення і зберігання мінеральних ресурсів;

- заходів під час будівництва нового об'єкта або модернізації/реконструкції існуючого, які стосуються умов розміщення, попередження забруднення ґрунтів, атмосферного повітря та водних об'єктів, проведення моніторингу та інспекційних перевірок;

- заходів із закриття об'єкта, рекультивації земель та процедур моніторингу після його закриття;

- попередження аварій та створення систем управління безпекою для об'єктів з підвищеними ризиками для здоров'я людини та навколишнього природного середовища;

- планів управління відходами, що включатимуть заходи із попередження або мінімізації обсягів утворення відходів, їх повторного використання та відновлення;

- процедур контролю та моніторингу об'єктів управління відходами, у тому числі після їх закриття;

- заходів із попередження забруднення навколишнього природного середовища;

- розроблення, проектування та виробництво устаткування для управління промисловими відходами;

- розроблення плану заходів щодо закриття полігону, що передбачає проведення моніторингу та відновлення стану навколишнього природного середовища, та інтеграція його до плану управління відходами, що свідчитиме про врахування до початку діяльності заходів і витрат, спрямованих на поліпшення ситуації;

- визначення ступеня впливу діяльності полігону захоронення промислових відходів на навколишнє природне середовище і можливості використання у майбутньому відновлених земель, що є основою для розрахунку розміру фінансової гарантії;

- створення ефективної системи підготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері управління промисловими відходами, їх навчання та сертифікації.

3) у сфері відходів будівельно-ремонтних робіт створення ефективної інфраструктури управління такими видами відходів, зокрема шляхом забезпечення функціонування централізованих потужностей для оброблення відходів будівництва та знесення і створення регіональних об'єктів, призначених для приймання та зберігання відходів будівельно-ремонтних робіт, функціонування мережі мобільних дробарок;

4) у сфері небезпечних відходів створення та функціонування потужностей з переробки небезпечних відходів органічного та неорганічного походження фізичними/хімічними методами за наявності висновків експертиз, систем очищення викидів і скидів забруднюючих речовин, моніторингу викидів та скидів забруднюючих речовин;

5) у сфері відходів електричного та електронного обладнання розроблення законопроекту про відходи електричного та електронного обладнання щодо організації системи збирання шляхом створення власних пунктів збирання, де буде організовано прийом різних фракцій роздільно зібраних відходів електричного та електронного обладнання;

6) у сфері відпрацьованих батарейок, батарей та акумуляторів розроблення законопроекту який передбачатиме визначення обов'язків місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування і виробників батарейок, батарей та акумуляторів щодо організації системи збирання в шляхом створення власних, у тому числі мобільних, пунктів збирання відпрацьованих батарейок, батарей та акумуляторів, де буде організовано прийом різних роздільно зібраних їх фракцій;

7) у сфері медичних відходів передбачається запровадження роздільного збирання медичних відходів як мінімум на три потоки: безпечні відходи, аналогічні побутовим відходам; інфекційні відходи і гострі предмети; фармацевтичні відходи з можливістю їх ідентифікації (збереженням упаковок).

На національному рівні для досягнення цілі зменшення утворення відходів, передбачено досягнення зниження обсягу побутових та промислових відходів на одиницю валового внутрішнього продукту (ВВП) або валової доданої вартості (ВДВ) протягом наступних 10 років. Співпраця з промисловими підприємствами для розроблення та впровадження технологій та практик, які зменшують утворення відходів та сприяють стійкому виробництву.

Зменшення обсягів утворення відходів з урахуванням впровадження найкращих доступних технологій і методів управління у процесі промислового виробництва.

Окремим інструментом для досягнення цілей управління відходами є Національна програма запобігання утворення відходів.

Програма запобігання утворенню відходів передбачена в секторі управління відходами, проте її сфера охоплює економіку, матеріальні потоки та продукти, що використовуються в країні, від їхнього виробництва до викидання. Таким чином, Програма запобігання утворенню відходів стосується не лише сектору управління відходами, а й видобувної та переробної промисловості, проектувальників і постачальників послуг, державних і приватних споживачів. Отже, всі сектори економіки можуть бути зацікавленими сторонами в реалізації Програми запобігання утворення відходів та її підготовки.

Місцевий плану управління відходами спрямований на здійснення заходів у сфері управління відходами та мінімізацію їх негативного впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я людей, що досягається шляхом:

- дотримання ієрархії управління відходами;
- посилання регулювання та контролю в секторі управління відходам;
- створення інтегрованої системи управління відходами як для побутових, так і для інших потоків відходів;

На основі аналізу поточного стану управління відходами, а також з урахуванням Стратегії державної екологічної політики України та Національної стратегії управління відходами до 2030 року, Національного і Регіонального планів управління відходами розроблено цілі і цільові показники, які наведено у додатках 9 та 10.

З метою реалізації МПУВ визначено наступні пріоритетні цілі:

- вдосконалення інституційної структури та зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами;

- вдосконалення системи інформаційного забезпечення управління відходами та підвищення обізнаності й екологічної свідомості населення, суб'єктів господарювання, здобувачів освіти;

- збільшення охоплення населення послугою з управління побутових відходів, запровадження роздільного збирання, підготовка до повторного використання та оброблення побутових відходів, відновлення порушених земель;

- удосконалення системи управління відходами промисловості та відходами видобувної промисловості, створення сучасної інфраструктури управління даним видом відходів, запровадження новітніх технологій зменшення обсягів їх захоронення та збільшення обсягів переробки, та інше;

- створення інфраструктури для оброблення відходів будівництва і знесення та відходів руйнувань, у т.ч. шляхом створення об'єктів з оброблення таких відходів;

- удосконалення інфраструктури для управління медичними відходами шляхом застосування комбінованих підходів оброблення медичних видів відходів;

- упровадження заходів з екологізації транспортних засобів;

- підвищення ефективності системи управління осадами стічних вод;

- впровадження систем збирання та оброблення відходів, що біологічно розкладаються та проведення широкої інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення у цьому напрямку.

За умови досягнення цільових показників на кожному з етапів реалізації МПУВ є:

- сприяння реалізації державної політики у сфері управління відходами на місцевому рівні. Створення передумов для фінансування та залучення інвестицій у сектор управління відходами;

- покращення стану довкілля та здоров'я людей. Ключовим інструментом у досягненні комплексного управління відходами, що передбачає зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище, захист здоров'я населення та збереження ресурсів;

- удосконалення системи управління відходами на інноваційних засадах шляхом створення сучасної інфраструктури та запровадження новітніх технологій;

- ефективне використання ресурсів. Зменшення обсягів відходів, підвищення рівнів повторного використання та рециклінгу, що сприяє циркулярній економіці та сталому використанню ресурсів;

- створення нових робочих місць та сприяння економічному зростанню. Розвиток сектора управління відходами може створити нові робочі місця, сприяти економічному зростанню і забезпечити додаткові джерела прибутку;

- забезпечення основи для стратегічного планування управління відходами на місцевому рівні, а також на рівні підприємств, організацій та установ;

- покращення системи моніторингу та контролю за управлінням відходами.

Ієрархія управління відходами

Ієрархія управління відходами впроваджується центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями з метою (у порядку пріоритетності):

- 1) запобігання утворенню відходів;
- 2) підготовки відходів до повторного використання;
- 3) рециклінг;
- 4) відновлення відходів (у тому числі виробництво енергії);
- 5) видалення відходів.

Підприємства, установи та організації, діяльність яких призводить до утворення відходів, забезпечують дотримання ієрархії управління відходами шляхом:

1) планування та здійснення своєї діяльності таким чином, щоб запобігати утворенню відходів, зменшувати їх утворення, запобігати їх негативному впливу на здоров'я людей та навколишнє природне середовище під час проектування продукції, її виробництва, під час і після використання продукції;

2) здійснення відновлення відходів, утворенню яких не вдалося запобігти, забезпечуючи підготовку відходів до повторного використання, рециклінг або проведення інших операцій з відновлення, включаючи виробництво енергії;

3) видалення лише тих відходів, що непридатні з технологічних чи економічних причин до рециклінгу або інших операцій з відновлення відходів.

Рисунок. 3.1.1. Ієрархія управління відходами

Запобігання утворенню відходів досягається реалізацією таких заходів:

- 1) заохочення та підтримка сталого виробництва і споживання продукції;
- 2) заохочення проектування, виробництва та використання ресурсоефективної та більш довговічної продукції, у тому числі подовження

строку її використання, а також продукції, придатної до ремонту, повторного використання та модернізації;

3) виділення з відходів сировини, яка може бути використана повторно;

4) забезпечення доступності запасних частин, інструкцій з експлуатації, технічної інформації чи інших інструментів, обладнання або програмного забезпечення, що дозволяють проводити ремонт і забезпечують повторне використання продукції без зниження рівня її якості та безпечності функціонування;

5) зменшення обсягів утворення відходів з урахуванням впровадження найкращих доступних технологій і методів управління у процесі промислового виробництва;

6) зменшення вмісту небезпечних речовин у продукції відповідно до технічних регламентів;

7) зменшення утворення відходів, непридатних з технічних чи економічних причин до рециклінгу або інших операцій з відновлення відходів;

8) визначення продукції, яка є основним джерелом засмічення навколишнього природного середовища, та вжиття відповідних заходів для запобігання та зменшення утворення відходів такої продукції;

9) проведення інформаційних кампаній для підвищення обізнаності громадськості з питань запобігання утворенню відходів та забрудненню навколишнього природного середовища;

10) створення суб'єктами господарювання, органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування відповідно до компетенції та забезпечення діяльності пунктів приймання відходів продукції для ремонту та підготовки їх до повторного використання;

11) зменшення обсягів утворення відходів харчових продуктів у роздрібних та інших торговельних мережах, закладах громадського харчування та домогосподарствах.

Забезпечення підготовки відходів до повторного використання, рециклінгу та інших операцій з відновлення відходів здійснюється шляхом створення та діяльності об'єктів оброблення відходів, запровадження економічних інструментів та встановлення цільових показників із збирання, підготовки відходів до повторного використання, рециклінгу або інших операцій з відновлення відходів, а також інших заходів.

Для вдосконалення підготовки відходів до повторного використання, забезпечення високоякісного рециклінгу та інших операцій з відновлення відходи підлягають роздільному збиранню та не повинні змішуватися з іншими відходами або матеріалами, що мають різні властивості.

Роздільно зібрані відходи, призначені для підготовки до повторного використання та рециклінгу, не можуть видалятися шляхом спалювання чи в інший спосіб, крім відходів, що утворюються внаслідок сортування або інших операцій з оброблення роздільно зібраних відходів та відходів, непридатних до повторного використання та рециклінгу.

Цільові показники щодо збирання, підготовки до повторного використання та рециклінгу або іншого відновлення відходів, необхідні для досягнення цілей, встановлених частиною першою статті 3 Закону України «Про управління

відходами», визначаються законами України щодо продукції, на яку поширюється розширена відповідальність виробника та Кабінетом Міністрів України (щодо інших видів відходів).

Запобігання утворенню відходів

Запобігання утворенню відходів досягається реалізацією таких заходів:

- 1) заохочення та підтримка сталого виробництва і споживання продукції;
- 2) заохочення проектування, виробництва та використання ресурсоефективної та більш довговічної продукції, у тому числі подовження строку її використання, а також продукції, придатної до ремонту, повторного використання та модернізації;
- 3) виділення з відходів сировини, яка може бути використана повторно;
- 4) забезпечення доступності запасних частин, інструкцій з експлуатації, технічної інформації чи інших інструментів, обладнання або програмного забезпечення, що дозволяють проводити ремонт і забезпечують повторне використання продукції без зниження рівня її якості та безпечності функціонування;
- 5) зменшення обсягів утворення відходів з урахуванням впровадження найкращих доступних технологій і методів управління у процесі промислового виробництва;
- 6) зменшення вмісту небезпечних речовин у продукції відповідно до технічних регламентів;
- 7) зменшення утворення відходів, непридатних з технічних чи економічних причин до рециклінгу або інших операцій з відновлення відходів;
- 8) визначення продукції, яка є основним джерелом засмічення навколишнього природного середовища, та вжиття відповідних заходів для запобігання та зменшення утворення відходів такої продукції;
- 9) проведення інформаційних кампаній для підвищення обізнаності громадськості з питань запобігання утворенню відходів та забрудненню навколишнього природного середовища;
- 10) створення суб'єктами господарювання, органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування відповідно до компетенції та забезпечення діяльності пунктів приймання відходів продукції для ремонту та підготовки їх до повторного використання;
- 11) зменшення обсягів утворення відходів харчових продуктів у роздрібних та інших торговельних мережах, закладах громадського харчування та домогосподарствах.

Підготовка відходів до повторного використання, рециклінг та інші операції з відновлення відходів

Забезпечення підготовки відходів до повторного використання, рециклінгу та інших операцій з відновлення відходів здійснюється шляхом створення та діяльності об'єктів оброблення відходів, запровадження економічних інструментів та встановлення цільових показників із збирання, підготовки

відходів до повторного використання, рециклінгу або інших операцій з відновлення відходів, а також інших заходів.

Для вдосконалення підготовки відходів до повторного використання, забезпечення високоякісного рециклінгу та інших операцій з відновлення відходи підлягають роздільному збиранню та не повинні змішуватися з іншими відходами або матеріалами, що мають різні властивості.

Роздільно зібрані відходи, призначені для підготовки до повторного використання та рециклінгу, не можуть видалятися шляхом спалювання чи в інший спосіб, крім відходів, що утворюються внаслідок сортування або інших операцій з оброблення роздільно зібраних відходів та відходів, непридатних до повторного використання та рециклінгу.

Цільові показники щодо збирання, підготовки до повторного використання та рециклінгу або іншого відновлення відходів, необхідні для досягнення цілей, встановлених частиною першою статті 3 Закону України «Про управління відходами», визначаються законами України щодо продукції, на яку поширюється розширена відповідальність виробника, та Кабінетом Міністрів України (щодо інших видів відходів).

Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року

Дії стосовно управління відходами відповідно до Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року слід виконувати відповідно до встановленої ієрархії управління відходами у такій послідовності (рисунки 3.1.1):

- запобігання утворенню відходів з метою оптимізації процесів проектування видобутку ресурсів, виробництва товарів (екодизайн) та утворення відходів;
- підготовку до повторного використання – створення цілої галузі для проведення перевірки, очищення чи визначення придатності продуктів або їх компонентів для повторного їх використання без попереднього оброблення;
- оброблення відходів – оброблення з поверненням у виробничий цикл різних матеріалів, що містяться у відходах;
- інші види оброблення відходів, у тому числі термічне оброблення, використання відходів як вторинних енергетичних ресурсів;
- видалення відходів – захоронення їх у спеціально обладнаних місцях/об'єктах та знищення (знешкодження) на установках, що відповідають екологічним нормативам, лише у разі відсутності можливості виконати попередні ступені ієрархії.

Рисунок 3.1.2. Ієрархія пріоритетів управління відходами

Відповідно до Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, одним із важливих елементів реалізації місцевого плану управління відходами має стати проведення поетапної контейнеризації територіальної громади, яка передбачає визначення необхідної кількості контейнерів для роздільного збирання побутових відходів за умови повного охоплення населення послугою управління відходами.

Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року передбачаються спеціальні заходи у сфері управління побутовими відходами, виконання яких покладено на органи місцевого самоврядування:

1) створення органами місцевого самоврядування в населених пунктах з чисельністю більш як 50 тис. осіб пунктів роздільного збирання побутових відходів з урахуванням площі, густоти та кількості населення населеного пункту, які забезпечуватимуть збирання та приймання таких видів відходів:

- небезпечних відходів у складі побутових;
- великогабаритних відходів (меблів, великих речей домашнього вжитку тощо);
- ресурсоцінних відходів;
- відходів електричного та електронного обладнання, відпрацьованих батарейок, батарей та акумуляторів;
- садових та паркових відходів біологічного походження (трави, листя, гілок тощо);
- ремонтних відходів;

2) створення в обласних центрах мережі пунктів збирання для повторного використання меблів, побутової техніки, одягу та інших товарів, які були у вжитку.

Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року передбачається:

– для будівельних та ремонтних відходів забезпечити функціонування централізованих потужностей для їх оброблення та створення регіональних об'єктів, призначених для приймання та зберігання цих відходів;

– у сфері відходів електричного та електронного обладнання розроблення законопроекту про відходи електричного та електронного обладнання щодо організації системи збирання шляхом створення власних пунктів збирання, де буде організовано прийом різних фракцій роздільно зібраних відходів електричного та електронного обладнання;

– у сфері відпрацьованих батарейок, батарей та акумуляторів розроблення законопроекту який передбачатиме визначення обов'язків місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування і виробників батарейок, батарей та акумуляторів щодо організації системи збирання в шляхом створення власних, у тому числі мобільних, пунктів збирання відпрацьованих батарейок, батарей та акумуляторів, де буде організовано прийом різних роздільно зібраних їх фракцій;

– у сфері медичних відходів передбачається запровадження роздільного збирання медичних відходів як мінімум на три потоки: безпечні відходи, аналогічні побутовим відходам; інфекційні відходи і гострі предмети; фармацевтичні відходи з можливістю їх ідентифікації (збереженням упаковок).

3.2. Управління потоками відходів

На місцевому рівні здійснюється управління відходами за наступними потоками відходів:

- побутові відходи;
- небезпечні відходи (окремо зазначаються відпрацьовані нафтопродукти, відходи, що містять стійкі органічні забруднювачі, відходи, що містять ртуть, а також відходи, що містять поліхлоровані дифеніли/поліхлоровані терфеніли);
- відходи промисловості (промислові відходи, відходи видобувної промисловості, відходи будівництва та знесення);
- рослинні відходи сільського господарства та лісового господарства, харчопереробної промисловості, деревні відходи, біовідходи;
- відходи упаковки;
- відходи електричного та електронного обладнання;
- відходи батарей і акумуляторів;
- медичні відходи;
- транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився;
- осади стічних вод від комунальних очисних споруд;
- відходи, що біологічно розкладаються.

Побічні продукти

Речовини, предмети, що утворюються при виробництві основної продукції і не є метою даного виробництва, але придатні як сировина в іншому виробництві чи для використання як готова продукція, розглядаються як побічні продукти, а не відходи, у разі дотримання сукупності таких умов:

- 1) визначено подальше використання речовини або предмета;
- 2) речовина, предмет можуть бути використані в тому вигляді, в якому вони утворилися, без подальшого оброблення, крім нормальної виробничої практики, передбаченої галузевими стандартами;
- 3) речовина, предмет утворюються як невід'ємна складова виробничого процесу;
- 4) речовина, предмет відповідають всім встановленим вимогам до продукції, а також вимогам щодо захисту здоров'я людей і охорони навколишнього природного середовища, їх використання не становить небезпеки для здоров'я людей та навколишнього природного середовища.

Загальні вимоги до управління відходами

Відходи збираються, перевозяться та оброблюються залежно від їх виду, складу і властивостей у спосіб, що:

- 1) сприяє їх подальшому відновленню;
- 2) є безпечним для здоров'я людини та не завдає шкоди навколишньому природному середовищу, у тому числі:
 - не становить загрози забруднення води, атмосферного повітря, ґрунту, для рослин і тварин, не спричиняє негативного впливу (незручностей) через шум і запах;
 - не спричиняє негативного впливу на землі сільськогосподарського призначення, природні території та об'єкти, що підлягають особливій охороні;
- 3) відповідає встановленим стандартам або нормативам шкідливого впливу фізичних та біологічних факторів та найкращим доступним технологіям і методам управління.

Для сприяння відновленню відходів забезпечується їх роздільне збирання. Змішування відходів з іншими відходами чи матеріалами, якщо такі дії ускладнюють операції з відновлення, **забороняється**.

Утворювачі або власники відходів, які не є суб'єктами господарювання у сфері управління відходами, зобов'язані забезпечувати зберігання відходів у спосіб, що є безпечним для здоров'я людини та навколишнього природного середовища, та передавати відходи суб'єктам господарювання у сфері управління відходами протягом одного року з моменту їх утворення.

Передача суб'єктам господарювання у сфері управління відходами відходів (крім побутових відходів) з метою збирання, перевезення та оброблення здійснюється на підставі договору, укладеного відповідно до законодавства, в якому зазначається код відходів згідно з Національним класифікатором відходів, їх обсяг, найменування та код операції з відновлення та/або видалення відходів.

Суб'єкти господарювання, що здійснюють будівництво або знесення будівель та інженерних споруд, зобов'язані забезпечити роздільне збирання відходів будівництва та знесення, їх облік та передачу суб'єктам господарювання у сфері управління відходами для забезпечення їх оброблення. Відходи будівництва та знесення, що не є небезпечними, підлягають підготовці до повторного використання, рециклінгу, іншому матеріальному відновленню, включаючи зворотне заповнення.

Цільові показники щодо підготовки відходів до повторного використання, рециклінгу, іншого матеріального відновлення, включаючи зворотне заповнення, та порядок їх виконання затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Ввезення в Україну відходів з метою їх видалення **забороняється**.

Управління окремими видами відходів, що утворилися внаслідок виникнення надзвичайної ситуації техногенного, природного або воєнного характеру, здійснюється відповідно до порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

Кожен район Рівненської області має свою специфіку утворення відходів. Якщо побутові відходи утворюються і накопичуються у кожній територіальній громаді, то відходи від економічної діяльності підприємств утворюються по області нерівномірно.

Схема управління потоками побутових відходів

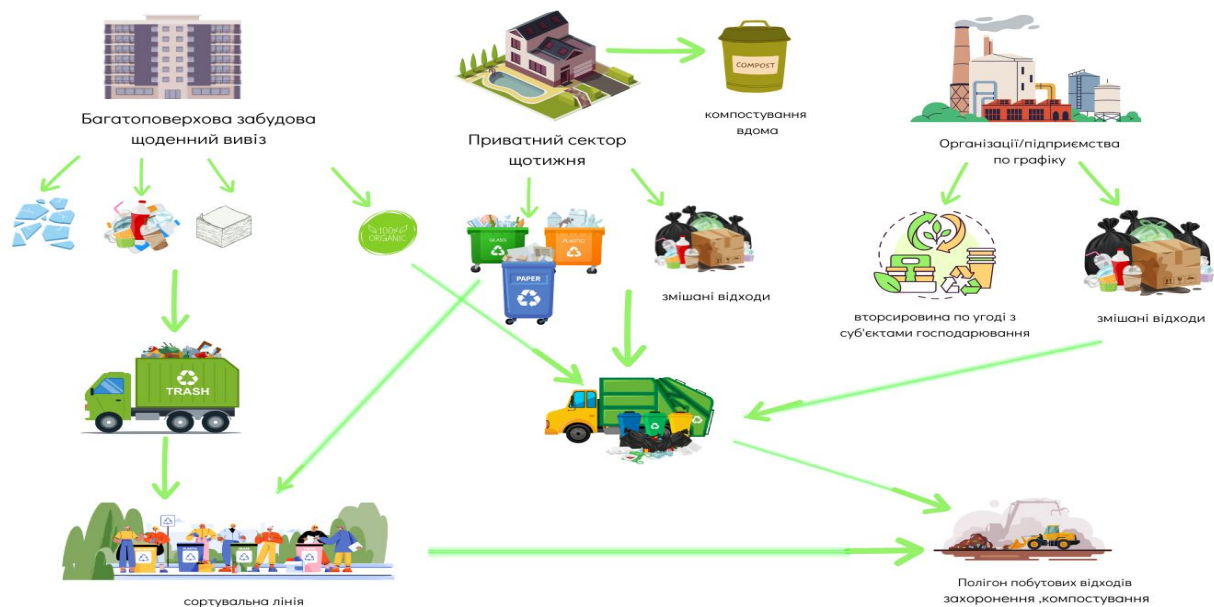

Рисунок 3.2.1. Управління потоками побутових відходів

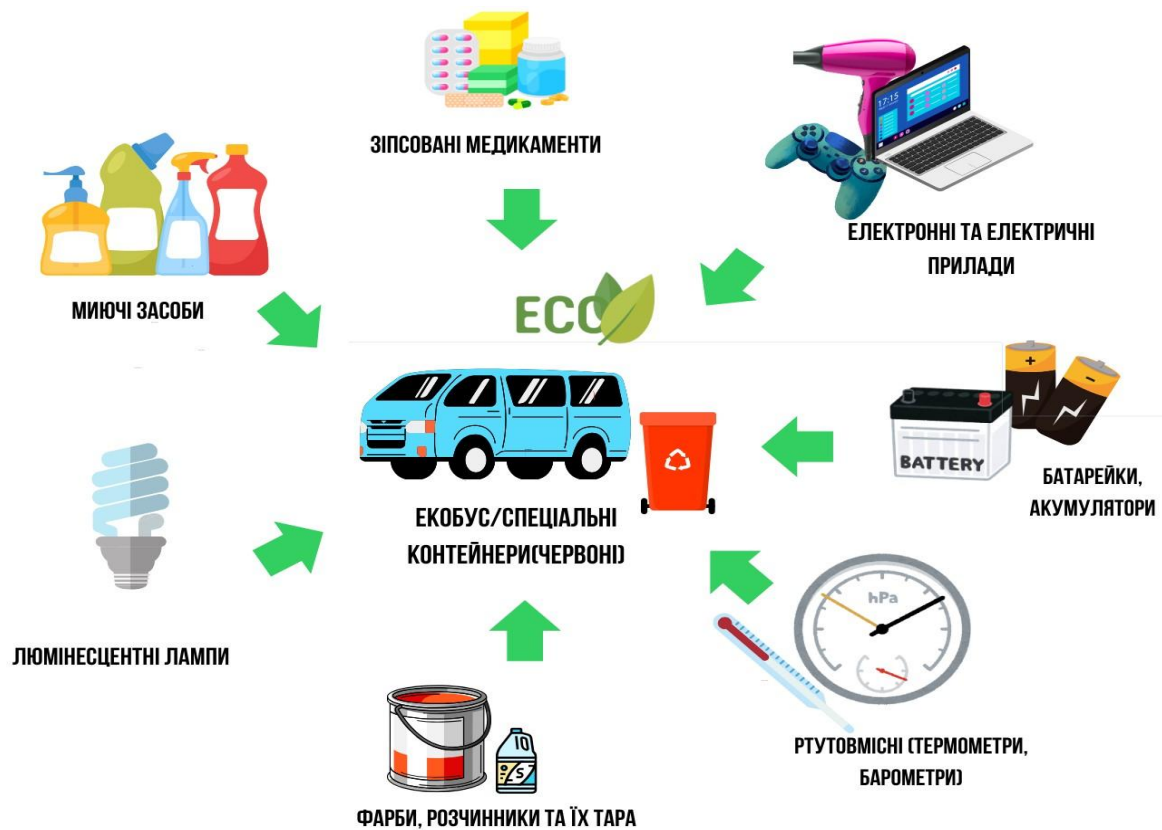

Рисунок 3.2.2. Управління потоками небезпечних відходів

Рисунок 3.2.3. Управління потоками відходів промисловості

Рисунок 3.2.4. Управління потоками відходів будівництва та руйнування

Рисунок 3.2.5. Схема управління потоками відходів сільського господарства

Дубенська МТГ

Дубенська МТГ представлена харчовою промисловістю – Дубенський комбінат хлібопродуктів, ПрАТ «Дубномолоко» - що входить до складу торгової марки "Кома" і є найбільшим підприємством молочної галузі області, проектною

потужністю 450 тонн переробки молока за добу та віднесений до хімічно-небезпечних об'єктів області та ТОВ «Дубенський консервний завод». Деревообробна промисловість функціонує завдяки діяльності ТзОВ «Уфа-Нова».

У територіальній громаді є підприємства, що які можуть здійснювати у своїй діяльності оброблення ресурсоцінних відходів: ПрАТ «Дубенський завод ГТВ» (м. Дубно, вул. Млинівська, 69) – завод з виробництва гумових та гумовотехнічних виробів та ТОВ «Склоресурс» формування та оброблення листового скла.

3.2.1. Управління побутовими відходами

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

Відповідно до Закону України «Про управління відходами» система управління побутовими відходами - комплекс заходів із збирання, перевезення та оброблення побутових відходів, включаючи створення та забезпечення діяльності об'єктів, нагляд за ними та подальший догляд за об'єктами видалення побутових відходів, а також діяльність суб'єктів господарювання, що здійснюють окремі операції з управління побутовими відходами в межах територіальної громади або декількох територіальних громад.

Для формування ефективної системи управління побутовими відходами необхідно мати чітке розуміння вихідних параметрів відходів як сировини для подальшого оброблення. Ключовим елементом такого аналізу є визначення морфологічного складу побутових відходів.

Методичні рекомендації з визначення морфологічного складу побутових відходів затверджені наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 03.05.2024 № 409 і спрямовані на запровадження єдиних підходів до проведення відповідних досліджень у населених пунктах.

Дослідження морфологічного складу відходів здійснюється з метою впровадження сучасних та ефективних технологій управління побутовими відходами, довгострокового прогнозування обсягів утворення ресурсоцінних компонентів, а також планування інфраструктури з їх збирання та оброблення.

Розуміння органами місцевого самоврядування фактичного складу побутових відходів, що утворюються на території громади, є передумовою для впровадження ефективної реформи управління відходами. Наявність такої інформації є необхідною для залучення інвестицій, вибору оптимальних технологічних рішень з оброблення відходів, а також для обґрунтованого формування тарифів на послуги з управління побутовими відходами.

Відповідно до «Правил надання послуг з управління побутовими відходами», затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 р. № 835 та «Правил визначення норм надання послуги з управління побутовими відходами», затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 30.07.2010р. №259 зі змінами та доповненнями для населених пунктів Дубенської міської територіальної громади мають бути розроблені норми надання послуги з управління побутовими відходами для населених пунктів.

Відповідно до Закону України «Про управління відходами» виконавчий орган міських рад у встановленому Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2023 р. № 918 обирає суб'єктів господарювання, які здійснюють збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26.09.2023 року №1031 «Про затвердження Порядку формування середньозваженого тарифу на послугу з управління побутовими відходами, а також тарифів на збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів» Дубенською міською ТГ встановлюється тариф на послуги управління побутовими відходами. Тариф на послугу є середньозваженим тарифом, що формується на основі тарифів на операції.

Розрахунок тарифу на послугу здійснює виконавець послуги з управління відходами. Розрахунок тарифів на операції здійснюють суб'єкти господарювання, які здійснюють відповідні операції.

Тариф на послугу, а також тарифи на операції встановлюються органом місцевого самоврядування окремо за видами побутових відходів (змішані, роздільно зібрані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні, відходи зелених насаджень).

Формування тарифів на операції суб'єктом господарювання здійснюється відповідно до річних планів здійснення операцій і економічно обґрунтованих планованих витрат, визначених на підставі державних і галузевих нормативів (норм) витрат ресурсів, техніко-економічних розрахунків та кошторисів, ставок податків, зборів, платежів та цін у планованому періоді, встановлених на підставі індексів зміни цін виробників промислової продукції.

Управління побутовими відходами здійснюється згідно з правилами благоустрою населених пунктів територіальної громади, регіональним та місцевим планами управління відходами із уможливленням кожному утворювачу побутових відходів надання послуги з управління побутовими відходами та забезпечується органами місцевого самоврядування.

З метою удосконалення системи управління побутовими відходами Розробниками місцевого плану рекомендується виконавчим органам місцевого самоврядування врахувати положення Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023р. №835, а також Методичних рекомендацій з організації збирання та перевезення побутових відходів, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 23 жовтня 2024 року за № 1172 та основних положень щодо порядку проведення роздільного збирання побутових відходів викладених в Методиці роздільного збирання побутових відходів, затвердженій наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 13 грудня 2023 року №1130.

Управління побутовими відходами здійснюється згідно з правилами благоустрою населених пунктів територіальної громади, регіональним та місцевим планами управління відходами із уможливленням кожному утворювачу

побутових відходів надання послуги з управління побутовими відходами та забезпечується органами місцевого самоврядування.

З метою удосконалення системи управління побутовими відходами Розробниками місцевого плану рекомендується виконавчим органам місцевого самоврядування врахувати положення Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023р. №835, а також Методичних рекомендацій з організації збирання та перевезення побутових відходів, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 23 жовтня 2024 року за № 1172 та основних положень щодо порядку проведення роздільного збирання побутових відходів викладених в Методиці роздільного збирання побутових відходів, затвердженій наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 13 грудня 2023 року №1130.

Роздільне збирання побутових відходів здійснюється з метою зменшення захоронюється ресурсоцінних відходів на полігонах побутових відходів, поліпшення екологічного стану довкілля.

Відходи підлягають роздільному збиранню, та не повинні змішуватися з іншими відходами або матеріалами, що мають різні властивості, з метою вдосконалення підготовки відходів до повторного використання, забезпечення високоякісного рециклінгу та інших операцій з відновлення.

Роздільне збирання відходів здійснюється для таких видів відходів, як папір і картон, пластик, скло, метал.

При цьому створюються умови для забезпечення роздільного збирання біовідходів, текстилю, небезпечних відходів у складі побутових та інших видів відходів, що підлягають роздільному збиранню.

Роздільно зібрані відходи, призначені для підготовки до повторного використання та рециклінгу, не можуть видалятися шляхом спалювання чи в інший спосіб, крім відходів, що утворюються внаслідок сортування або інших операцій з оброблення роздільно зібраних відходів та відходів, непридатних до повторного використання та рециклінгу (рис. 3.2.1.1).

Організація роздільного збирання побутових відходів здійснюється виконавчими органами органів місцевого самоврядування згідно з методикою роздільного збирання побутових відходів, яка затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

Роздільне збирання ПВ доцільно впроваджувати і шляхом проведення експериментів з роздільного збирання ПВ в окремих районах населеного пункту з використанням різних технологічних схем з метою визначення найбільш ефективної та прийнятної для даних населених пунктів.

Великогабаритні, ремонтні, небезпечні відходи, відходи зелених насаджень збираються окремо від інших побутових відходів.

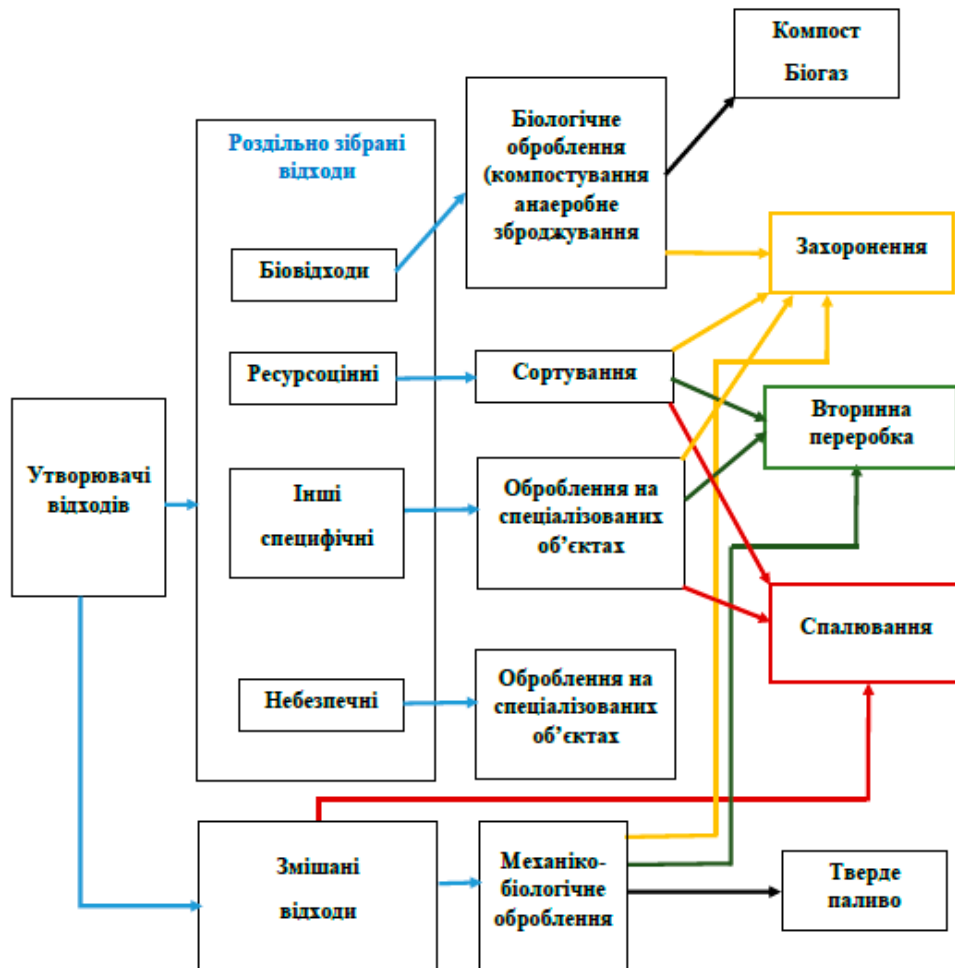

Рисунок 3.2.1.1 Принципова схема логістики управління побутовими відходами

Планування Дубенського кластеру

Кластерний підхід повинен бути одним із ключових елементів політики у сфері управління відходами.

Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року передбачається формування кластерного підходу при здійсненні стратегічного планування усіх питань управління відходами.

Відповідно до інформації з РПУВ у Рівненській області Дубенська МТГ увійде до Дубенського кластеру (додаток 14). Основні характеристики Дубенського кластеру наведені в таблиці 3.2.1.1.

Для планування кластеру враховано пропозиції територіальних громад, що ґрунтуються на витратах перевезення побутових відходів, відсутністю спецтехніки та фінансових ресурсів їх придбання.

Таблиця 3.2.1.1. Основні характеристики Дубенського кластеру

№ з/п	Назва кластеру	Кількість населення у кластері ¹	Обсяг утворення побутових відходів, тонн/рік
1	Дубенський	165 707	62 902,4

¹ - Інформація Головного управління статистики у Рівненській області за 2022 рік

У рамках РПУВ у Рівненській області до 2033 року була зроблена також оцінка різних сценаріїв реалізації системи управління побутовими відходами, що передбачають послідовність операцій від збирання до оброблення побутових відходів: від початкового сценарію №1, орієнтованого на мінімізацію місць видалення відходів в рамках кожної з 64 територіальних громад, до перспективного сценарію №3 (або альтернативного сценарію №2), орієнтованого на впровадження переробних технологій й організації системи комплексного управління відходами в рамках створених кластерів.

Сценарій № 1 - оброблення відходів планується здійснювати на об'єктах, спеціально визначених у межах однієї або декількох територіальних громад.

Відповідно в рамках даного сценарію планується перехід від 364 місць видалення побутових відходів, що експлуатуються на території Рівненської області до 16 об'єктів захоронення (полігони) та видалення (звалища) побутових відходів, що є контрольованими об'єктами.

Навколо цих об'єктів формуються зони охоплення – декілька територіальних громад – 16 зон охоплення. Даний сценарій є початковим етапом реалізації РПУВ й має на меті зменшення загальної кількості місць видалення відходів (сміттєзвалищ) в області й створення передумов для реалізації плану закриття несанкціонованих сміттєзвалищ та сміттєзвалищ, що не відповідають санітарним та екологічним вимогам, який є одним із головних орієнтирів РПУВ.

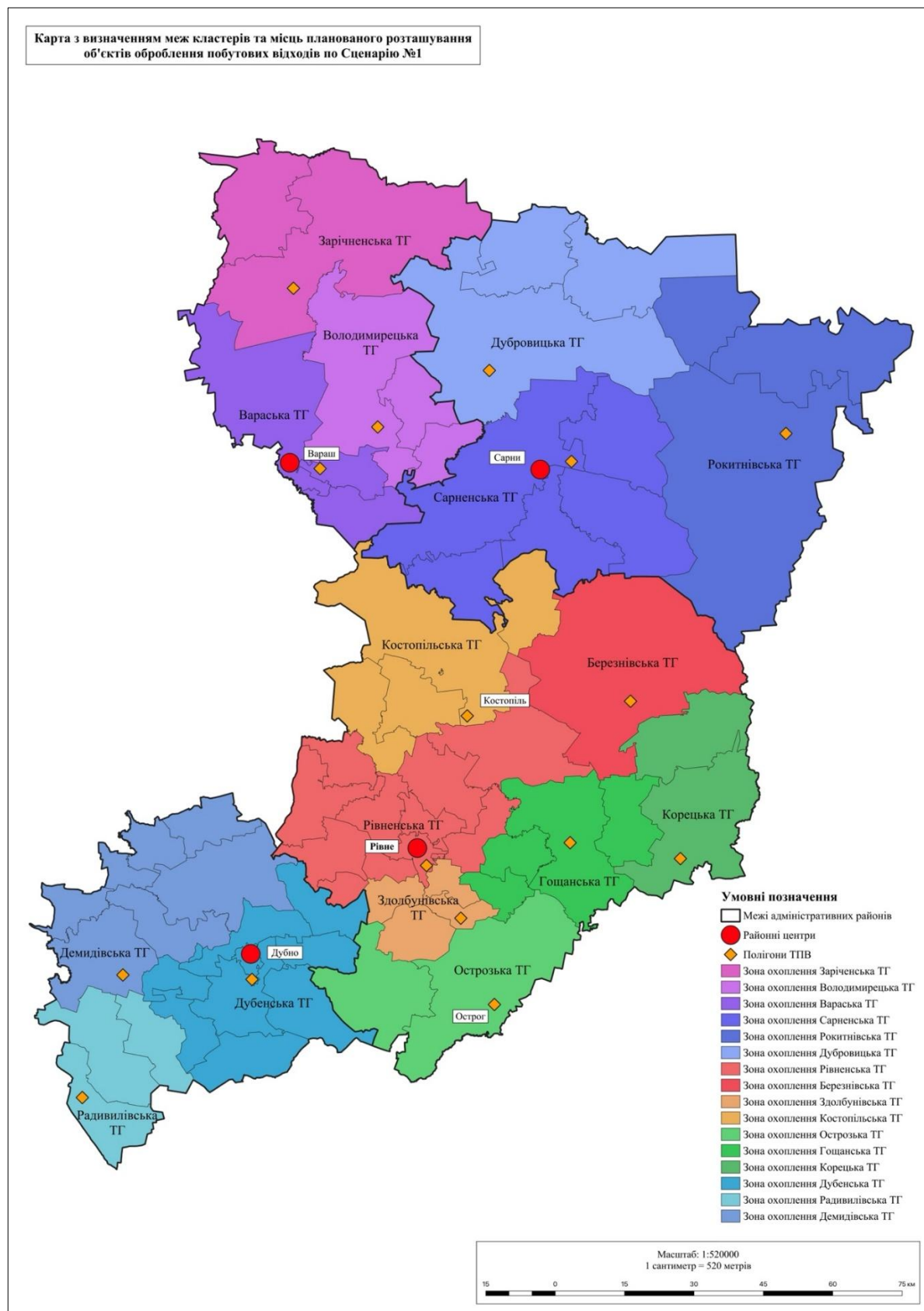
Місця планованого розташування об'єктів розташування та оброблення побутових відходів по Сценарію №1 нанесено на карті 3.2.1.1. та зазначені у таблиці 3.2.1.2. Перелік населених пунктів та їх об'єктів захоронення відходів, пропонованих для оброблення та захоронення побутових відходів по Сценарію № 1.

Таким чином, з метою реалізації Сценарію № 1 планується експлуатувати наступні об'єкти захоронення відходів.

Таблиця 3.2.1.2. Перелік населених пунктів та їх об'єктів захоронення відходів, пропонованих для оброблення та захоронення побутових відходів по Сценарію № 1 (Дубенський кластер)

№ з/п	Назва ТГ, власника місця видалення відходів	Площа, га	Перелік ТГ, яких буде обслуговувати місце видалення відходів
Кластер № 4 Дубенський			
1	Дубенська МТГ	5,0	Дубенська МТГ
			Привільненська ТГ
			Варковицька ТГ
			Бокіймівська ТГ
			Мирогощанська ТГ
			Тараканівська ТГ
			Семидубська ТГ
			Вербська ТГ
			Повчанська ТГ
			Смизька ТГ

2	Радивилівська ТГ	5,0	Радивилівська ТГ
			Крупецька ТГ
			Козинська ТГ
3	Демидівська ТГ	1,1	Демидівська ТГ
			Боремельська ТГ
			Млинівська ТГ
			Підлозцівська ТГ
			Ярославицька ТГ
			Острожецька ТГ

Карта 3.2.1.1. Місця планованого розташування об'єктів розташування та оброблення побутових відходів по Сценарію №1 (джерело: РПУВ у Рівненській області)

Сценарій № 2 - оброблення відходів планується здійснювати на регіональних об'єктах, спеціально визначених у межах однієї зони

оптимального охоплення як об'єкти спільного користування територіальними громадами.

Відповідно в рамках даного сценарію планується перехід до розширення зон охоплення за рахунок закриття й рекультивації більшості місць видалення відходів (звалищ ПВ як тимчасових об'єктів). В результаті планується здійснення об'єднання територіальних громад навколо регіональних об'єктів захоронення та об'єктів оброблення, тобто формування кластерів. Даний Сценарій №2 може реалізовуватись як перехідний до головного стратегічного Сценарію №3 або для певних громад за їх вибором й відповідним техніко-економічним обґрунтуванням може стати альтернативним Сценарію №3.

Місця планованого розташування об'єктів розташування та оброблення побутових відходів по Сценарію №1 нанесено на карті 3.2.1.2. та зазначені у таблиці 3.2.1.3. Перелік населених пунктів та їх об'єктів захоронення відходів, пропонувані для оброблення та захоронення побутових відходів по Сценарію № 2.

Таким чином, з метою реалізації Сценарію № 2, планується експлуатувати наступні об'єкти захоронення відходів.

Таблиця 3.2.1.3. Перелік населених пунктів та їх об'єктів захоронення відходів, пропонувані для оброблення та захоронення побутових відходів по Сценарію № 2 (Дубенський кластер)

№ з/п	Назва ТГ, власника місця видалення відходів	Площа, га	Перелік ТГ, яких буде обслуговувати місце видалення відходів
Кластер № 4 Дубенський			
1	Дубенська МТГ	5,0	Дубенська МТГ
			Привільненська ТГ
			Варковицька ТГ
			Мирогощанська ТГ
			Тараканівська ТГ
			Семидубська ТГ
			Вербська ТГ
			Бокіймівська ТГ
			Демидівська ТГ
			Повчанська ТГ
			Смизька ТГ
			Радивилівська МТГ
			Крупецька ТГ
			Козинська ТГ
			Боремельська ТГ
			Млинівська ТГ
			Підлозцівська ТГ
			Ярославицька ТГ
			Острожецька ТГ

Карта з визначенням меж кластерів та місць планованого розташування об'єктів оброблення побутових відходів по Сценарію №2 та №3

Карта 3.2.1.2. Місця планованого розташування об'єктів розташування та оброблення побутових відходів по Сценарію №2 та Сценарію №3 (джерело: РПУВ у Рівненській області)

Сценарій № 3 - оброблення відходів планується здійснювати на регіональних об'єктах, спеціально визначених для кількох зон оптимального охоплення як об'єкти спільного користування незалежно від обраного інституційного рішення.

Відповідно в рамках даного сценарію планується перехід до формування укрупнених зон охоплення (кластерів) за рахунок організації системи перевезення відходів до регіональних об'єктів оброблення відходів та регіональних полігонів.

Для зниження рівня вартості перевезення відходів в рамках РПУВ заплановано будівництво перевантажувальних та сортувально-перевантажувальних об'єктів, місце розташування яких попередньо визначено на основі розробленої логістичної схеми маршрутів транспортних перевезень, але прийняття рішення щодо їх будівництва потребує узгодження на рівні територіальних громад відповідно до Закону України «Про співробітництво територіальних громад» в рамках розроблення місцевих планів управління відходами.

Окрім цього, дані щодо об'єктів управління відходами, передбачені МПУВ зазначені у додатках 12, 13.

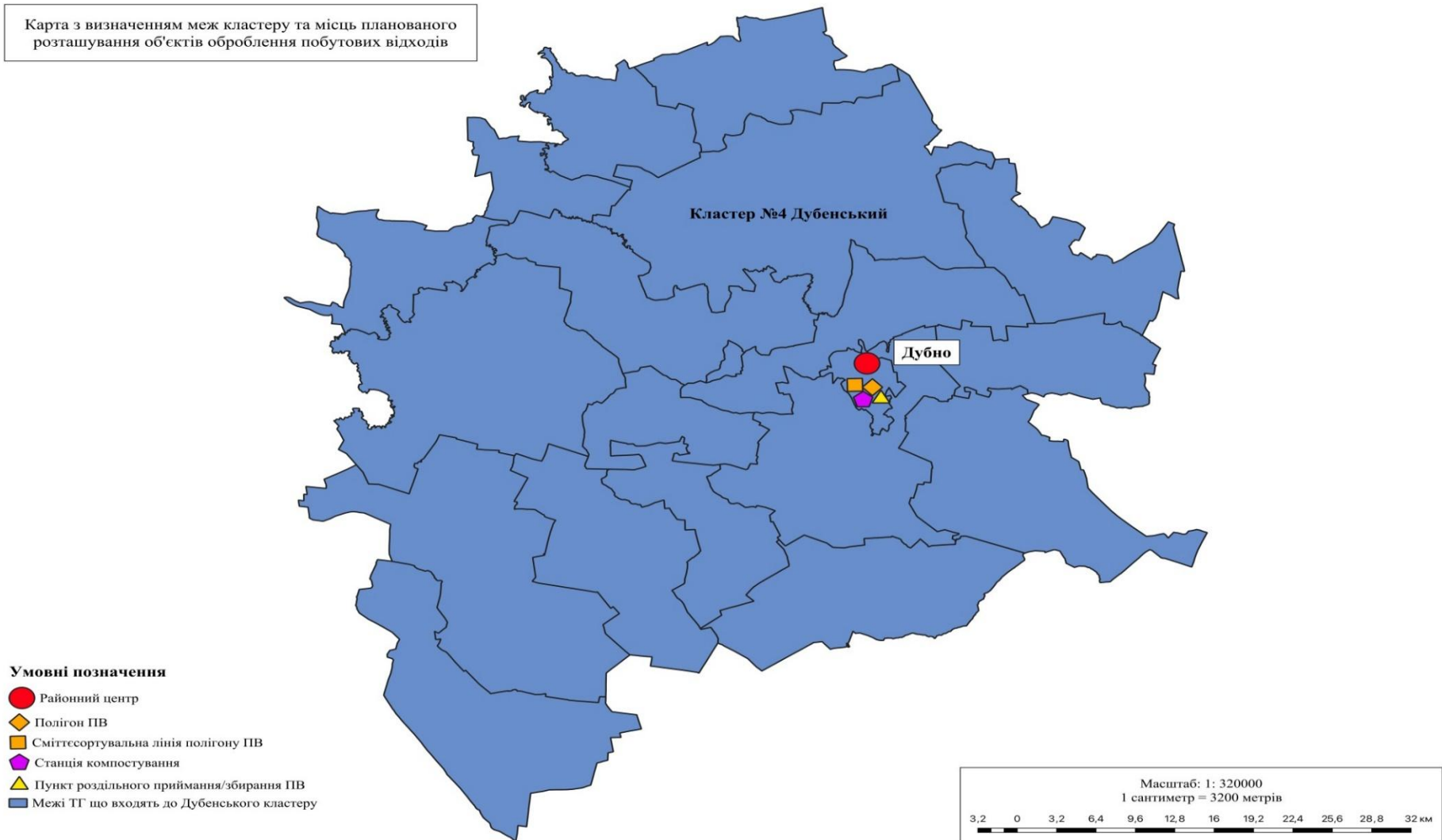
Таблиця 3.2.1.5. Перелік населених пунктів та їх об'єктів захоронення відходів, пропонованих для оброблення та захоронення побутових відходів по Сценарію № 3 (Дубенський кластер)

№ з/п	Назва ТГ, власника місця видалення відходів	Площа, га	Перелік ТГ, яких буде обслуговувати місце видалення відходів
Кластер №1 Вараський			
Кластер № 4 Дубенський			
1	Дубенська МТГ	5,0	Дубенська МТГ
			Привільненська ТГ
			Варковицька ТГ
			Мирогощанська ТГ
			Тараканівська ТГ
			Семидубська ТГ
			Вербська ТГ
			Повчанська ТГ
			Смизька ТГ
			Радивилівська МТГ
			Крупецька ТГ
			Козинська ТГ
			Бокіймівська ТГ
			Демидівська ТГ
			Боремельська ТГ
			Млинівська ТГ
			Підлозцівська ТГ
			Ярославицька ТГ
			Острожецька ТГ

На карті 3.2.1.3. зазначено місця планованого розташування об'єктів розташування та оброблення побутових відходів у Дубенському кластері, згідно з Регіональним планом управління відходами у Рівненській області до 2033 року.

Прогнозні розрахунки утворення відходів на території Дубенської МТГ на період 2024-2033 рр.) наведено у таблиці. 3.2.1.5 (прийнято ріст утворювання ПВ 1 % в рік).

Карта з визначенням меж кластеру та місць планованого розташування об'єктів оброблення побутових відходів

Карта 3.2.1.3. Місця планованого розташування об'єктів розташування та оброблення побутових відходів у Дубенському кластері, згідно з Регіональним планом управління відходами у Рівненській області до 2033 року

**Таблиця 3.2.1.5. Прогнозна кількість ПВ, що утворюються на території
Дубенської МТГ**

Назва об'єктів та показники управління/рік	Одиниці виміру	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Утворення відходів	тонн	16074,6	16074,6	16030,8	16030,8	16030,8	15987,0	15987,0	15987,0
Збирання та перевезення відходів на об'єкти управління відходами	тонн	16074,6	16074,6	16030,8	16030,8	16030,8	15987,0	15987,0	15987,0
Ввезення відходів на територію ТГ	тонн	-	-	-	-	-	-	-	-
Вивезення відходів за межі ТГ	тонн	-	-	-	-	-	-	-	-
Відновлення відходів	тонн	3214,8	3214,8	3206,2	3206,2	4007,7	3996,7	3996,7	3996,7
Видалення відходів	тонн	12859,8	12859,8	12824,6	12824,6	12023,1	11990,3	11990,3	11990,3

Враховуючи вищевикладене на розрахунковий період прогнозується зростання об'ємів утворення побутових відходів пропорційно зростанню кількості утворювачів (населення) та збільшенням утворення відходів на одиницю утворювача в розмірі 1,0% щорічно.

За зростання економіки та відповідного підвищення стандартів життя можливо очікувати зростання і частки відходів, що переробляються (перш за все, паперу, скла, пластику).

Запобігання утворенню відходів

Методичними рекомендаціями з підвищення обізнаності громадськості стосовно сучасного управління побутовими відходами, затвердженими наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 20.06.2024 року № 551, передбачено заходи, що спрямовані на зростання рівня обізнаності громадськості щодо сучасного управління побутовими відходами та підвищення ефективності впровадження у територіальних громадах сучасних методів та технологій управління побутовими відходами.

Під час підвищення обізнаності громадськості стосовно сучасного управління побутовими відходами рекомендується використовувати наступні методи, які визнано найбільш ефективними у розвинутих країнах, а саме:

метод стимулювання - полягає у роз'ясненні громадськості у процесі інформування переваг від здійснення певних вчинків, наприклад мінімізації утворення та роздільного збирання побутових відходів відповідно до прийнятої технологічної схеми їх збирання, скорочення використання кількості пластику, компостування біовідходів замість спалювання або захоронення побутових відходів;

метод переконання - передбачає логічний доказ якогось поняття, правової чи моральної оцінки дій. При цьому на свідомість громадян може впливати не стільки поняття та міркування, скільки їх доказовість - закони, штрафи, статистика, факти про шкоду для здоров'я. Особа, оцінюючи отриману

інформацію, або стверджується у своїх поглядах або коригує їх. Переконаючись у правоті, особа як правило формує свою систему поглядів на проблему;

метод впливу - вплив на людину з метою спонукання її до певних дій, наприклад правильного управління побутовими відходами. Ефективній реалізації цього методу може сприяти використання художніх образів, інфографік, ілюстрацій, відео, перфомансів, виставок, кінопоказів тощо.

Для проведення інформаційно-комунікаційної роботи рекомендується також активно використовувати онлайн-медіа та соціальні мережі. Рекомендується створення в територіальній громаді інформаційного порталу - вебсайту, або сторінки на платформах спільного доступу до інформації, групи в популярній соціальній мережі, яка буде адмініструватися представниками територіальної громади з метою інформування громадськості щодо управління побутовими відходами. Також на цих сторінках може бути розміщено інформацію про виконавців послуги управління побутовими відходами, адміністратора (у разі його наявності), наявні системи збирання різних видів побутових відходів, основні проблеми сучасного управління побутовими відходами в територіальній громаді, шляхи їх вирішення, основні заходи органів місцевого самоврядування із впровадження сучасних методів та технологій, рішень органів місцевого самоврядування в сфері управління побутовими відходами, ціни на послуги та штрафи щодо порушення екологічного законодавства.

Організація системи збирання відходів

Методикою роздільного збирання побутових відходів, затверджений наказом Міністерства розвитку громад, територій України від 13.12.2023 року № 1130, системи роздільного збирання побутових відходів визначаються виконавчим органом сільських, селищних, міських рад для кожного виду побутових відходів з урахуванням норми надання послуги з управління побутовими відходами, економічної доцільності використання вторинних матеріальних та енергетичних ресурсів, органічних добрив, інших економічних факторів та вимог.

Роздільне збирання відходів в межах території територіальних громад здійснюється для таких видів відходів, як папір і картон, пластик, скло, метал. При цьому створюються умови для забезпечення роздільного збирання біовідходів, текстилю, небезпечних відходів у складі побутових та інших видів відходів, що підлягають роздільному збиранню, зокрема відходів деревини, великогабаритних та ремонтних відходів, відходів зелених насаджень, упаковки, електричного та електронного обладнання, батарей та акумуляторів.

Великогабаритні та ремонтні відходи збираються окремо в контейнерах місткістю 5 м³ і більше, які розташовуються на контейнерних майданчиках та пунктах роздільного збирання побутових відходів, а також за заявкою споживача.

Небезпечні відходи у складі побутових відходів збираються окремо від інших видів побутових відходів за такими системами збирання побутових відходів: контейнерною системою, у пунктах роздільного збирання побутових відходів (в тому числі мобільних - оснащених транспортних засобах), або за

заявкою споживача, і передаються суб'єктам господарювання, що отримали ліцензії на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Для збирання побутових відходів застосовується як планово-подвірна так і планово-поквартирна системи збирання побутових відходів. Планово-подвірна система збирання побутових відходів (контейнерний метод з використанням контейнерів місткістю 1,1 м³) застосовується для збирання відходів в зонах багатоповерхової та частково індивідуальної забудови, від організацій, установ і закладів.

На час розробки МПУВ у місті Дубно діє планово-поквартирна система збирання побутових відходів, з використанням контейнерів місткістю 240 літрів.

На Рисунку 3.2.1.3 наведена система управління з побутовими відходами в м. Дубно.

По окремих установах, закладах та організаціях, вивіз побутових відходів здійснюється за заявочною системою.

Збирання ремонтних і великогабаритних відходів здійснюється за заявочною системою.

Збирання рідких відходів здійснюється за заявочною системою.

Для збирання ресурсоцінних відходів в окремих місцях використовуються: контейнери-сітки - для збирання пластикової тари та контейнери металеві місткістю 0,75 м³ - для збирання скла. Для збирання ремонтних, великогабаритних та будівельних відходів використовуються контейнери місткістю 7 м³.

Операції із збирання та перевезення побутових відходів на території м. Дубно здійснюється:

- а) багатоквартирні житлові будинки- 234;
-кількість мешканців — 11 120;
-кількість контейнерних майданчиків- 37;
-кількість контейнерів — 220, об'ємом 1.1 м³.

- б) одноквартирні житлові будинки — 8112;
-кількість мешканців 20343;

- в) підприємства, установи, організації — 768;
г) бюджетні підприємства — 70.

У МПУВ розглядаються наступні варіанти організації системи управління з побутовими відходами в м. Дубно.

На першу чергу реалізації МПУВ (з врахуванням вимог РПУВ) в багатоквартирному секторі забудови, громадських, адміністративних центрах міста збирання побутових відходів забезпечити за 3 технологічною схемою.

При організації роздільного збирання побутових відходів за технологічною схемою 3 на контейнерному майданчику встановлюють:

1) перший та другий контейнери/пластикові пакети для збирання двох видів ресурсоцінних відходів окремо, а саме:

жовтий з написом «Пластик» - для збирання пластику; або

зелений з написом «Скло» - для збирання скла; або

синій з написом «Папір» - для збирання паперу та картону;

2) один контейнер/пластиковий пакет блакитного кольору з написом «Ресурсоцінні відходи», призначений для збирання видів ресурсоцінних відходів, які не збираються у перший та другий контейнери/пластикові пакети;

3) один контейнер/пластиковий пакет сірого кольору, призначений для збирання змішаних побутових відходів.

За технологічною схемою 3 у двох окремих контейнерах/пластикових пакетах, збирається два види ресурсоцінних відходів з подальшим перевезенням на об'єкти відновлення для здійснення операцій з їх попереднього сортування або відновлення.

ІСНУЮЧА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ З ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ

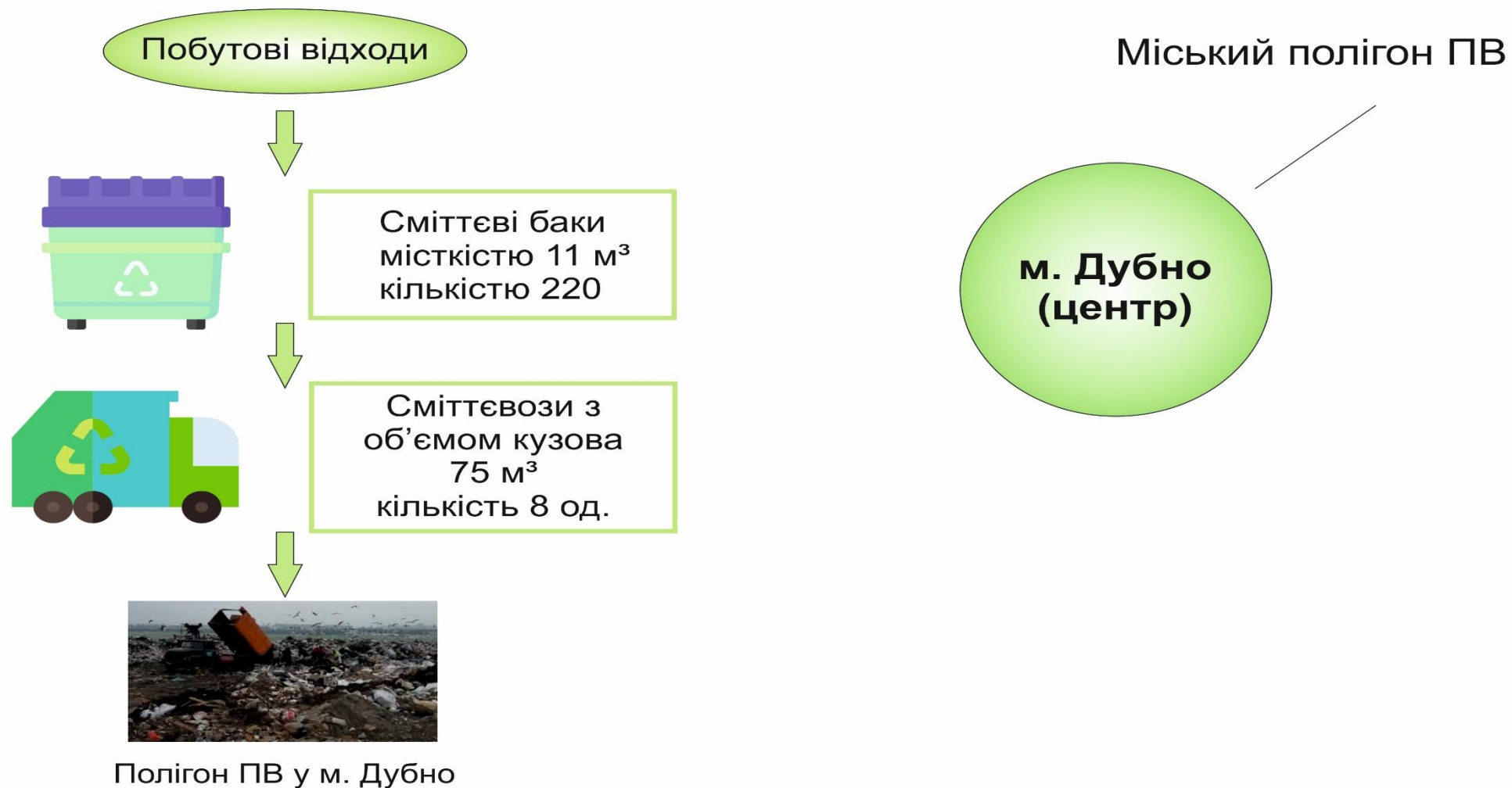

Рисунок 3.2.1.2. Сучасна система управління з побутовими відходами в м. Дубно

При цьому необхідно забезпечити збирання ресурсоцінних відходів на подальше перевезення на об'єкти оброблення для здійснення операцій з їх попереднього сортування чи відновлення або укладення відповідного договору з суб'єктом господарювання, що здійснює оброблення ресурсоцінних відходів. Реалізація ресурсоцінної сировини здійснюється підприємствами, які згідно з чинним законодавством у сфері управління відходами мають бути зареєстровані на інформаційному порталі Екосистема за посиланням: <https://eco.gov.ua/registers/deklaratsii-pro-provazhennia-hospodarskoi-diialnosti-dozvil-na-zdiisnennia-operatsii-z-obroblennia-vidkhodiv>, та мати дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів, згідно з постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі, відмови у видачі, анулювання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів» від 19.12.2023 року №1328.

Збирання ресурсоцінних відходів у Свалявській міській територіальній громаді повинно здійснюватися також через наявні пункти збирання ресурсоцінних відходів для підготовки до повторного використання, організовані приватними підприємцями та комунальними структурами.

Перевезення змішаних побутових відходів здійснюється на об'єкти відновлення.

На першому етапі реалізації МПУВ пропонується охопити усю територію міста роздільним збиранням побутових відходів та забезпечити облаштування контейнерних майданчиків контейнерами для збирання:

- 1 тип контейнера – збір ПЕТ-пляшки,
- 2 тип контейнера «Дзвін» (їх має бути два та позначені відповідними кольорами з надписом) - для збирання ресурсоцінних відходів (скло, папір, інші види пластику за переліком);

- 3 тип контейнера ємністю від 1,1 м³ для збирання інших змішаних відходів.

Впровадження схеми одноетапного перевезення спеціально обладнаними транспортними засобами: 1-й та 2-й тип контейнера/пластикового пакета (роздільне перевезення) від «контейнера» до «об'єкту сортування побутових відходів» з подальшою реалізацією, 3-й тип контейнера/пластикового пакета – від «контейнера» до «місця видалення відходів».

В приватному секторі збирання побутових відходів планується у три типи контейнерів/пластикових пакетів 1-ї схеми, що розташовуватимуться індивідуально. 1-й тип пластиковий пакет (кольоровий) або контейнера для збирання – ПЕТ пляшки, скла, паперу, інших видів пластику за переліком, 2-й тип пластикового пакета (сірий) або контейнера – інші змішані відходи.

Одноетапна система перевезення спеціально обладнаними транспортними засобами: 1-й тип пластикового пакета (кольоровий) або контейнера – від «контейнера» до «об'єкту сортування відходів» з подальшою реалізацією, 2-й тип пластикового пакета (сірий) або контейнера до «місця видалення відходів».

На другу чергу реалізації МПУВ в районах багатоквартирної та садибної забудови, передбачається продовження реалізації роздільного збирання побутових відходів від населення та впровадження 4 технологічної схеми, яка передбачає збирання побутових відходів в такі окремі контейнери/пластикові пакети:

жовтий з написом «Пластик» - для збирання пластику;
зелений з написом «Скло» - для збирання скла;
синій з написом «Папір» - для збирання паперу та картону;
коричневий з написом «Біовідходи» - для збирання органічної складової побутових відходів;
сірий з написом «Змішані відходи» - для збирання змішаних побутових відходів.

За технологічною схемою 4 у чотири окремих контейнери/пластикові пакети збирається чотири види ресурсоцінних відходів з подальшим перевезенням на об'єкти відновлення для здійснення операцій з їх попереднього сортування або відновлення.

Перевезення змішаних побутових відходів здійснюється на об'єкти відновлення.

Впровадження другої черги реалізації МПУВ можливе за умови будівництва та компостувальної станції для оброблення органічних відходів.

Обов'язкове приєднання до системи збирання відходів на компостування закладів торгівлі та громадського харчування, продуктові ринки, виробники продукції, торгівельні мережі тощо.

Садово-паркові відходи, зібрані з території міста теж направлятимуться на компостування.

Контейнерні майданчики повинні відповідати ДСТУ-Н Б Б.2.2-7:2013 «Настанова з улаштування контейнерних майданчиків». Контейнерні майданчики модульного типу (1 модуль на 2 контейнери) розбірні із металевих конструкцій представлені на Рисунку 3.2.1.3. Каркас виготовляється із труби (круглої чи квадратної, кутника тощо). Бокові стінки можуть бути із металевих чи пластикових листів або сітки. Навіс пластиковий або металевий. Виготовляються модулі у вигляді окремих збірних одиниць. Транспортуються у розібраному вигляді до місць встановлення, збираються і закріплюються до твердого покриття болтовим з'єднанням. Модулі можуть з'єднуватись болтовим з'єднанням у блоки по 2, 3, 4 і більше модулів, відповідно, для 4-ох, 6-и, 8-и і більше контейнерів.

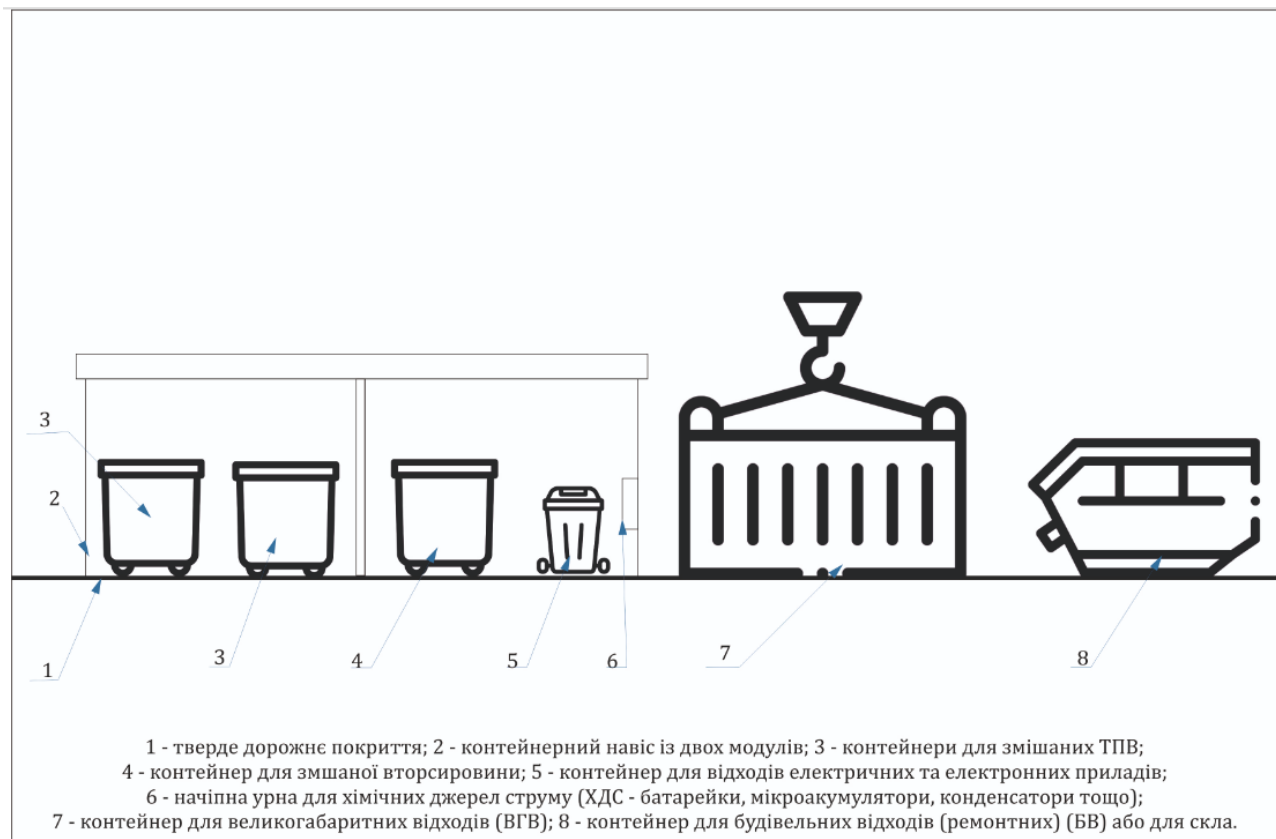

Рисунок 3.2.1.3 . Контейнерні майданчики модульного типу

Облаштування пунктів роздільного збирання побутових відходів

Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року передбачаються спеціальні заходи у сфері управління побутовими відходами, виконання яких покладено на органи місцевого самоврядування.

Пункти роздільного збирання побутових відходів можуть створювати органи місцевого самоврядування.

Збирання окремих видів відходів може здійснюватися мобільними пунктами збирання (оснащеними транспортними засобами).

У пунктах роздільного збирання побутових відходів здійснюється роздільне збирання відходів текстилю, деревини, великогабаритних та ремонтних відходів, відходів зелених насаджень, небезпечних відходів у складі побутових відходів, відходів паперу, картону, металу, пластику, скла, електронного та електричного обладнання, батарей та акумуляторів, інших видів відходів.

У разі запровадження розширеної відповідальності виробника щодо певного виду продукції збирання (приймання) відходів такої продукції у пунктах роздільного збирання побутових відходів здійснюється на підставі договорів з організаціями розширеної відповідальності виробника та за рахунок таких організацій.

У відповідності до п. 11.2.4 ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» (ДБН, 2019) у населених пунктах слід передбачати місця для встановлення пунктів приймання відходів паперу, пластику, скла, відходів упаковки, відпрацьованих батарейок, батарей і акумуляторів, електричного і електронного обладнання та шин. Згідно ДБН Б.2.2-12:2019 пункт площею 30 м²

призначений для обслуговування 10 тис. осіб населення. За умови дотримання відповідних ліцензійних умов, такі пункти можуть використовуватися також для збирання небезпечних відходів у складі побутових.

РПУВ у Рівненській області для Дубенської МТГ передбачено організація 1 пункту роздільного приймання/збирання побутових відходів.

У пунктах роздільного приймання/збирання побутових відходів здійснюється роздільне збирання відходів текстилю, деревини, великогабаритних та ремонтних відходів, відходів зелених насаджень, небезпечних відходів у складі побутових відходів, відходів паперу, картону, металу, пластику, скла, електронного та електричного обладнання, батарей та акумуляторів, інших видів відходів (додаток 16).

Організація перевезення та оброблення відходів у т.ч. підготовки до повторного використання

При збиранні та перевезенні побутових відходів необхідно використовувати планово-регулярну систему, в житловому секторі багатоквартирної забудови – планово-подвірну, а в секторі індивідуальної забудови (приватному секторі) – планово-поквартирну. Рівень охоплення послугами з перевезення побутових відходів у місті повинен складати 100 % під час реалізації 1-ої черги МПУВ.

За національним стандартом ДСТУ-Н Б Б.2.2-7:2013 "Настанова з улаштування контейнерних майданчиків" доцільно здійснювати планування розміщення контейнерних майданчиків.

Об'єкти оброблення відходів та їх розташування:

- Об'єкт сортування побутових відходів на території існуючого полігону побутових відходів (планований об'єкт);
- компостувальна станція оброблення біовідходів – місцерозташування - полігон побутових відходів м.Дубно (планований об'єкт).
- Місце видалення відходів – полігон побутових відходів (існуючий об'єкт, розташований на території Дубенської МТГ).

Будівництво об'єкту сортування побутових відходів на території передбачено – до 2033 року. Захоронення змішаних відходів з 3-го типу контейнера на полігоні побутових відходів.

Будівництво компостувальної станції переробки органічних відходів на території передбачено – до 2033 року.

Створення об'єктів оброблення побутових відходів

До пунктів приймання відходів продукції для ремонту та підготовки їх до повторного використання повинні надходити відходи, які були у вжитку, але за своїм станом або після ремонту придатні до повторного використання.

Це можуть бути меблі, посуд, дрібна та велика побутова техніка, офісна техніка та гаджети, товари для дітей, одяг, косметичні товари та побутова хімія, у яких не вийшов термін придатності, та інші товари.

Організація даних пунктів дозволить створити додаткові робочі місця.

Прогнозна кількість обслуговуючого персоналу для одного пункту складає 12 осіб. Для Дубенської МТГ достатньо одного такого пункту.

Кількість, характеристики, а також необхідні інвестиційні витрати на створення пунктів збирання відходів для підготовки до повторного використання (у тому числі ремонту) будуть визначатися відповідними органами місцевого самоврядування.

Сміттесортувальна лінія

Сміттесортувальну лінію планується збудувати на полігоні побутових відходів у місті Дубно, разом із компостувальною станцією переробки органічних відходів.

Структурно-технологічна схема сортувальної лінії наведена на рисунку 3.2.1.4.

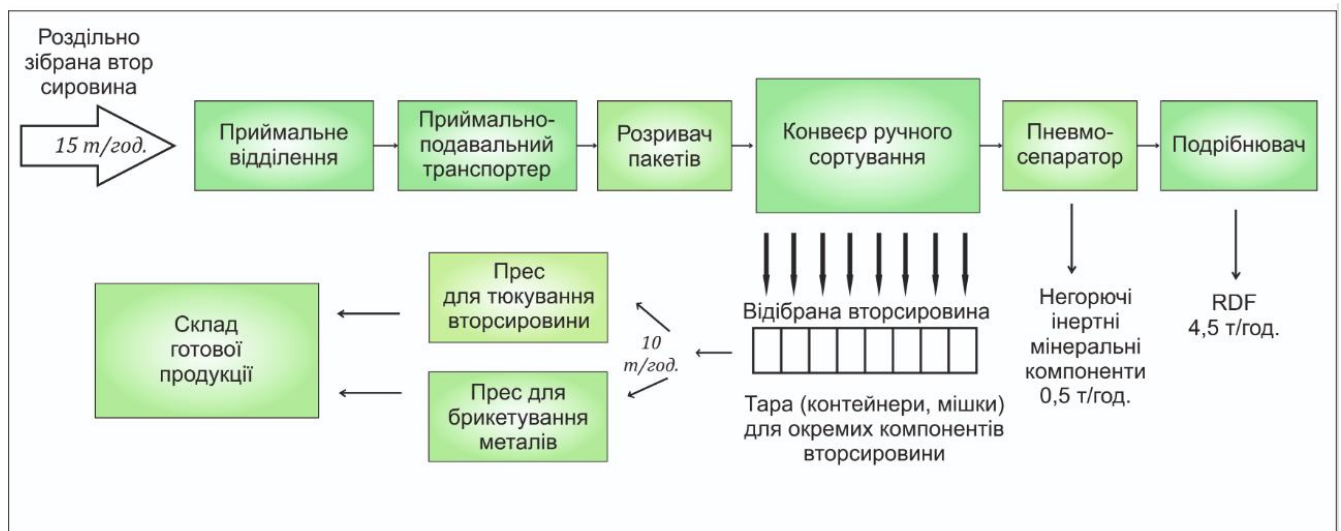

Рисунок 3.2.1.4. Структурно-технологічна схема сміттесортувальної лінії

На сміттесортувальну лінію приймається розділювальна зібрана ресурсоцінні відходи (картон, папір, скло, полімери, метали, текстиль) (суха фракція). На лінії здійснюється ручний відбір ресурсоцінних відходів за видами, а також механізоване відділення горючих компонентів та виготовлення із них відновлюваного палива – Refuse Derived Fuel (RDF). Ресурсоцінні відходи розвантажуються із транспортних засобів у приймальному відділенні і за допомогою колісного бульдозера-навантажувача подається у приймальний бункер приймально-подавального конвеєра, яким вона подається до розривача пакетів і далі - на конвеєр (стрічковий транспортер) ручного сортування. Сортувальники, які розміщені на сортувальних постах з обох боків сортувального конвеєра (транспортера), вручну відбирають із потоку ресурсоцінних відходів, що рухаються на транспортері, окремі види ресурсоцінних відходів подають в тару. Хвіст (несортований залишок) із сортувального транспортера подається у пневмосепаратор, де розділяється на важку (негорючу) фракцію і легку (горючу) фракцію. Горюча фракція подається в подрібнювач для виготовлення відновлюваного палива - RDF. Відібрані

ресурсоцінні відходи за окремим видами почергово туються у пресі неперервної дії, або в пресах циклічної дії і подаються на склад готової продукції. Відновлюване паливо – RDF також є товарною продукцією. Воно може подаватись в контейнери і відправлятись на термічне оброблення, або затарюватись і подаватись на склад готової продукції для тимчасового зберігання. Негорючі (важкі) компоненти (бита цегла, камінь, кераміка, бетон, тощо) може перероблятись на будівельні матеріали, або вивозитись на полігон для використання перешарування тіла полігону відходів.

У МПУВ запропоновано виготовлення відновлюваного палива – RDF, з врахуванням того, що в місті Здолбунів, Рівненського району, функціонує цементний завод «Волинь-Цемент» філія ПРАТ «Дікергофф Цемент Україна», який планує у своїй діяльності розширити перелік альтернативних видів палива на обертовій печі № 6, які використовуватиме під час виробництва шляхом спалювання.

У переліку видів палива є RDF-паливо. На сьогодні дане підприємство готує для Міндовкілля України обґрунтовуючи документи щодо альтернативних видів палива з метою отримання відповідного висновку оцінки впливу на довкілля.

Із залишку несортованої фракції за допомогою магнітного сепаратору виділяють метали. Над конвеєром знаходиться багатофазний магнітний сепаратор, який створює магнітне поле. Напрямок послідовності розташування обмоток магніту перпендикулярно напрямку руху конвеєра. Під впливом магнітного поля металеві вироби скидаються на інший конвеєр та доставляється для приймального бункера.

Біорозкладна фракція, за допомогою механізмів формується в трикутні штабелі або бурти на полу цеха компостування в залежності від варіанту комплексу. Параметри буртів та штабелів приймаються в залежності від обраного методу компостування. Дозрівання компосту відбувається від 3 до 8 тижнів. Готовий компост додатково просушують та оброблюють на ситах та дробарці, фасують в пакети та відправляють на склад для подальшої реалізації. Відокремлюються інертні фракції та небезпечні матеріали (батареї, акумулятори). Опале листя, скошена трава також можуть додаватись до компосту під час компостування для корегування вологості.

Сфера застосування компосту – реалізація в якості ґрунту для домашніх рослин, використання в теплицях, використання для рекультивації полігонів або порушених територій, кар'єрів, в міських клумбах та газонах.

Для здрібнювання органіки використовують спеціальні дробарки та механічні аератори. Також, здрібнювання відбувається за рахунок багаторазового перелопачування матеріалу, який компостується. Нездрібнені фракції відокремлюють на контрольному ситі. Побутові відходи подрібнюють молотковими дробарками.

Споруди та устаткування для компостування повинні забезпечують прийом і підготовку біологічних відходів, що розкладаються, біотермічне знешкодження та остаточне оброблення та фасування компосту. Відходи розвантажують на вирівняну площадку або бурти.

Цех компостування включає:

- сплановану ділянку на водонепроникній підставі, покриту бетонними плитами або блоків буртів;
- прийомна ділянка з двома розвантажувальними постами;
- спеціальне обладнання для формування буртів та штабелів;
- дробильно-сортувальне відділення, обладнане прийомним бункером із пластинчастим живильником, магнітним сепаратором, циліндричним гуркотом, дробаркою для компосту, бункером-наповнювачем для чорного металобрухту;
- систему зволоження і пожежогасіння, що складає з трубопроводів для поливання штабелів компосту.

У процесі компостування щільність матеріалу збільшується з 0,37 до 0,6-0,8 т/м³.

Компост вважається готовим якщо він витримав 3-денний період пастеризації, його температура зрівнялася з температурою навколишнього середовища, структура пухка і темна, без сторонніх запахів або включень. Обґрунтоване рішення про готовність компосту приймається на основі результатів лабораторних аналізів.

Історичні місця розміщення відходів

Історичні місця розміщення відходів — території, де в минулому розміщували відходи, що призвело до забруднення ґрунту, ґрунтових або поверхневих вод. Це можуть бути звалища, покинуті промислові об'єкти та колишні місця розміщення/накопичення відходів. Історичні місця розміщення відходів потребують спеціального очищення, закриття, рекультивації, догляду після закриття.

Більшість видів відходів містять речовини, які становлять небезпеку для здоров'я людей та навколишнього природного середовища, а покинуті промислові підприємства, місця видалення відходів, покинуті об'єкти оброблення відходів є потенційними джерелами викидів небезпечних речовин. Такі об'єкти часто стають джерелом забруднення ґрунтів і ґрунтових вод, оскільки місця зберігання та видалення відходів без належної герметизації перетворюються на історично забруднені території. Місцевий план управління відходів передбачає здійснення невідкладних заходів для підготовки інвентаризації та оцінки ризиків таких об'єктів, визначення рівня ризику від їх впливу для здоров'я людей та навколишнього природного середовища, а також заходів, необхідних для зменшення та усунення цього ризику.

Оцінка ризиків історичних місць розміщення відходів здійснюється шляхом аналізу історичних місць розміщення відходів, для визначення рівня екологічної загрози, впливу на здоров'я людей і навколишнє природне середовище, а також заходи для зниження цих ризиків. Процес повинен включати визначення джерел забруднення, аналіз розповсюдження забруднювачів, оцінку впливу на екосистему та здоров'я людей, розроблення заходів для зниження ризиків.

У разі порушення умов зберігання відходів на історичних місцях розміщення відходів вони стають потужним джерелом забруднення всіх компонентів навколишнього природного середовища (ґрунт, ґрунтові та

поверхневі води, атмосферне повітря), небезпечними речовинами та негативно впливають на умови проживання людей в найближчих населених пунктах.

За інформацією Дубенської міської територіальної громади станом на 01.01.2026 року на території територіальної громади відсутні історичні місця розміщення відходів.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами

З метою досягнення нормативно визначених цільових показників щодо управління відходами:

- зменшення обсягу захоронення побутових відходів - до 30% до 2030 року;
- підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів:
 - до 2025 року - не менше 10% їх маси,
 - до 2030 року - не менше 20% їх маси,
 - до 2035 року - не менше 25% їх маси,
 - до 2040 року - не менше 35% їх маси,

та на підставі аналізу технологічного потенціалу заходів, спрямованих на зменшення обсягу захоронення побутових відходів, при управлінні відходами на території громади необхідно запроваджувати:

- системи роздільного збирання побутових відходів;
- вилучення на сміттесортувальній лінії із «змішаних відходів» окремих фракцій відходів придатних для повторного використання, в т.ч. для виготовлення твердого палива;
- компостування органічної частини і спалювання побутових відходів.

Для Дубенської громади, враховуючи обсяги утворення відходів, фінансово-економічні фактори, можливості залучення інвестиційних коштів оброблення побутових відходів можливе шляхом:

- будівництва сміттесортувальної лінії;
- створення невеликих установок для оброблення органічних відходів методом компостування як на підприємствах, так і у приватних садибах.

Середньорічний обсяг видалення відходів у Дубенській МТГ складає 60,0 тис. м³, обсяг утворення відходів в місті складає 62,3 тис. м³ в рік.

Міське сміттєзвалище займає площу 5 га та експлуатується з 1972 року. За час експлуатації на сміттєзвалищі накопичилось близько 1500,0 тис.м³ відходів. МПУВ передбачена реконструкція та розширення існуючого місця видалення відходів. Відпрацьовані ділянки карт полігону підлягають рекультивації.

Регіональним планом управління відходами Рівненської області пропонується дану ділянку використати під регіональний полігон Дубенського кластеру, за виконання наступних умов:

- Розробки проекту «Реконструкція полігону побутових відходів, проведення технічної та біологічної рекультивації відпрацьованих карт складування відходів», згідно з вимогами нормативів ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів»;

- Влаштуванням основних елементів полігону побутових відходів: ділянка складування відходів, господарська зона, інженерні споруди і комунікації;

- Оснащення системами захисту ґрунтових вод, вилучення та знешкодження

біогазу та збирання фільтрату (Правила експлуатації полігонів побутових відходів, затверджені наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01.02.2010 №435 та Рекомендації з удосконалення експлуатації діючих полігонів та звалищ твердих побутових відходів затверджені наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.01.2006 р.№5);

- Здійснення оцінки впливу на довкілля об'єкту та отримання відповідного висновку;

- Отримання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів, згідно з постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі, відмови у видачі, анулювання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів» від 19.12.2023 року № 1328;

- Розробка плану управління відходами об'єкту;

- Розробка техніко-економічного обґрунтування будівництва та встановлення сміттесортувальної лінії;

- Передбачити ділянку та облаштування компостувальної станції щодо оброблення біовідходів;

- Передбачити на території полігону місце для складування, сортування великогабаритних відходів.

Правилами експлуатації полігонів побутових відходів (наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01.02.2010 року № 435) та Рекомендаціями з удосконалення експлуатації діючих полігонів та звалищ твердих побутових відходів (наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.01.2006 року № 5) передбачено, що полігон побутових відходів, повинен бути оснащений системами захисту ґрунтових вод, вилучення та знешкодження біогазу та фільтрату (згідно з Методичними рекомендаціями із збирання, оброблення та знешкодження фільтрату полігонів побутових відходів, затверджений наказом № 421 від 20.08.2012 року).

По периметру території полігона побутових відходів має бути споруджена суцільна огорожа заввишки до 2,0 - 2,5 м або ґрунтовий вал заввишки 1,5 - 1,7 м і завширшки 3,0 - 3,5 м, що забезпечить в'їзд транспортних засобів на полігон побутових відходів лише через КПП.

При в'їзді на полігон побутових відходів має бути встановлений шлагбаум або в'їзні ворота.

Структура побутових відходів в місті Дубно

Визначення морфології відходів є важливим етапом визначення складу відходів утворюваних громадою. Методичними рекомендаціями з визначення морфологічного складу побутових відходів (наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України № 409 від 03.05.2024 року), рекомендовано визначати за такою класифікацією:

- папір та картон;
- скло;
- пластик (пластмаси та інші полімери);

- деревина;
- текстиль;
- метали (чорні та кольорові);
- комбінована упаковка (упаковка, яка може містити в собі різні поєднання, наприклад картон та метали);
- біовідходи (харчові відходи, овочі, фрукти, відходи садівництва, відходи від зелених насаджень тощо);
- відходи електричного та електронного обладнання (телефони, комп'ютери, телевізори, холодильники, праски, радіопристрої тощо);
- відходи батарей та акумуляторів (пальчикові, автомобільні, тощо);
- небезпечні відходи (тара від розчинників, фарб, ртутні лампи, прострочені ліки, отрута, хімікати, гербіциди та пестициди, засоби гігієни, памперси, тощо);
- великогабаритні побутові відходи (меблі, матраци, тощо);
- ремонтні побутові відходи (цегла, штукатурка, шпалери, тощо);
- залишок побутових відходів (кістки, шкіра, гума (шини, гумові рукавички тощо), каміння, вуличний змет тощо).

По морфології відходів можна визначити яку кількість контейнерів необхідно встановити в територіальній громаді, яких відходів утворюється найбільше, і запланувати подальше управління цими відходами.

На співвідношення компонентів побутових відходів у населених пунктах впливають: джерело утворення, рівень благоустрою (для житлової забудови), сезон року, кліматичні умови. Саме тому, морфологічний склад побутових відходів досить різноманітний та мінливий як в часі так і територіально.

Морфологічний склад та фізико-хімічні властивості побутових відходів забезпечують основну інформацію, необхідну для планування й оптимізації системи управління, екологічної оцінки управління відходами. Об'єктивні дані щодо об'ємів генерування та морфологічного складу ПВ є критично необхідними для розроблення регіональних планів управління відходами, поінформованості громадян, суб'єктів господарювання й органів управління.

Морфологічний склад побутових відходів визначається з метою впровадження у населених пунктах сучасних ефективних технологій управління побутовими відходами, довгострокового прогнозування обсягів утворення ресурсоцінних відходів у складі побутових відходів.

Відповідно до звітних даних морфологічний склад побутових відходів (ПВ) у Дубенській міській ТГ є наступним: змішані ПВ великогабаритні ПВ, макулатура (картон, папір), полімери (плівка, пакети, ПЕТ пляшки і коробки, пластмаса тощо), упаковка Тетра Пак та інша (комбінована, багат шарова), метали (чорні, кольорові), скло (склотара, склобій), органічні компоненти, які здатні до біологічного розкладання (харчові відходи, відходи рослинного походження тощо).

Морфологічний склад побутових відходів Дубенської МТГ відображено на Рисунку 3.2.1.5. Склад побутових відходів Дубенської МТГ.

В складі побутових відходів наявна значна кількість відходів харчових продуктів (41%) та ресурсоцінних відходів які придатні для повторного використання – до 40%. При цьому виявлено що до 10% відходів харчових

продуктів підлягають відновленню при запровадженні домашнього компостування в зонах садибної забудови.

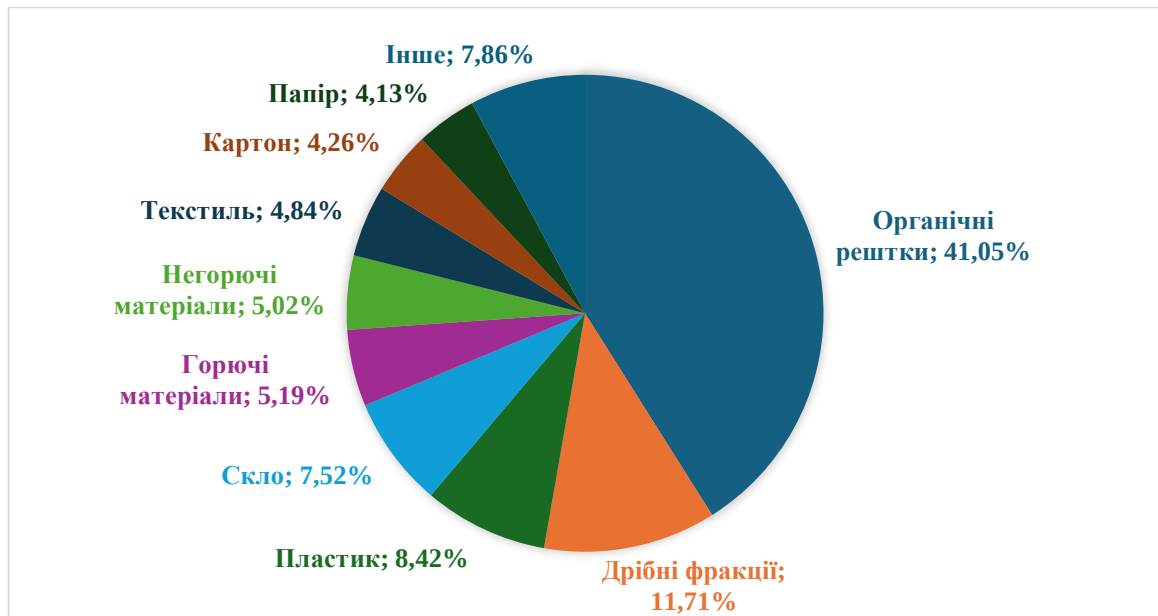

Рисунок 3.2.1.5. Склад побутових відходів Дубенської МТГ

Інформаційне забезпечення

- забезпечення постійного інформування населення щодо необхідності та мети роздільного збирання побутових відходів та небезпечних відходів, утворених в складі побутових;
- проведення агітаційної роботи щодо впровадження проектів у сфері управління побутовими відходами;
- залучення мешканців, учнів та студентів закладів освіти, працівників бюджетної сфери до проведення екологічних акцій, толок та прибирання;
- організація роботи зі стимулювання та заохочення участі мешканців населеного пункту у роздільному збиранні побутових відходів;
- розробка методичних матеріалів та посібників з екологічного виховання.

Відповідно до Методичних рекомендацій з підвищення обізнаності громадськості стосовно сучасного управління побутовими відходами (наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 20 червня 2024 року № 551) організація проведення інформаційно-комунікаційних заходів щодо роздільного збирання побутових відходів здійснюється з урахуванням вимог Методики роздільного збирання побутових відходів, затвердженої наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 13 грудня 2023 року № 1130, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 02 лютого 2024 року за № 168/41513.

3.2.2 Управління небезпечними відходами

Створення і забезпечення функціонування системи управління небезпечними відходами

Небезпечні відходи у складі побутових відходів необхідно збирати окремо від інших видів побутових відходів з урахуванням вимог Закону України «Про управління відходами», вони мають відокремлюватися на етапі збирання чи сортування та передаватися спеціалізованим підприємствам, що одержали ліцензії на здійснення операцій у сфері управління небезпечними відходами.

Інформація щодо суб'єктів господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів знаходиться за посиланням: <https://eco.gov.ua/registers/deklaratsii-pro-provadžhennia-hospodarskoi-dialnosti-dozvil-na-zdiisnennia-operatsii-z-obroblennia-vidkhodiv>.

Загальний реєстр суб'єктів господарювання, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами знаходиться за посиланням: <https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnomy-vidkhodamy>.

До компонентів (складових) небезпечних відходів у складі побутових відходів можуть бути віднесені матеріали, які утворюються при роздільному збиранні побутових відходів, що містять будь-який із складових (елементів) потенційно небезпечних відходів, передбачених в Інструкції з отримання міжнародного коду ідентифікації відходів, затвердженій наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 16 жовтня 2000 р. №165.

Підприємства, організації та установи, які є виробниками небезпечних відходів, зобов'язані вести облік об'ємів утворення таких відходів, забезпечити їх видалення через спеціалізовані підприємства

Небезпечні речовини, суміші та складові (компоненти) видаляються з відходів до або у процесі відновлення.

Утворення, збирання, перевезення та оброблення небезпечних відходів здійснюються у спосіб, що є безпечним для здоров'я людини та навколишнього природного середовища.

Під час здійснення будь-якої операції з управління небезпечними відходами забезпечуються заходи обліку, звітності та контролю відповідно до законодавства.

Утворювачі та власники небезпечних відходів, крім небезпечних відходів у складі побутових відходів, зобов'язані:

1) зберігати небезпечні відходи окремо від інших видів відходів у спосіб, що не становить загрози для здоров'я людини та навколишнього природного середовища;

2) забезпечувати збирання, перевезення, оброблення відходів самостійно, за наявності дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензії на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами, або шляхом укладення договору з суб'єктом господарювання у сфері управління відходами;

3) не допускати передачі небезпечних відходів суб'єктам господарювання, які не мають дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензії на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Утворювачам та власникам небезпечних відходів, суб'єктам господарювання у сфері управління відходами забороняється змішувати:

1) різні види небезпечних відходів або небезпечні відходи з відходами, що не є небезпечними;

2) небезпечні відходи, що можуть бути відновлені, з відходами, що не можуть бути відновлені.

Зміна класу небезпечних відходів не повинна досягатися шляхом розбавлення або змішування відходів для зниження початкової концентрації небезпечних речовин до рівня, що є нижчим за порогові значення для визнання відходів небезпечними.

Якщо небезпечні відходи були змішані з іншими видами небезпечних відходів або іншими відходами, речовинами чи матеріалами, утворювач, власник відходів або суб'єкт господарювання у сфері управління відходами зобов'язані розділити змішані відходи якщо це технічно можливо і не призведе до заподіяння шкоди здоров'ю людини або навколишньому природному середовищу.

Планування управління небезпечними відходами на території громади

МПУВ Дубенської міської ТГ в залежності від категорії небезпечних відходів передбачає збирання відходів:

1. небезпечні відходи у складі побутових, які містять ртутні лампи, хімічні джерела струму, вироби електричних і електронних приладів та деталі машин з важкими металами, тару із залишками фарб, лаків, чорнил, барвників, клеїв, мастил, нафтопродуктів, неідентифікованих хімічних речовин, які утворюються населенням у житловому секторі, ріжучі, колючі та інші травмонебезпечні предмети тощо;

2. відходи електричних та електронних приладів;

3. відпрацьовані нафтопродукти – на станціях технічного обслуговування транспортних засобів;

4. відходи транспортних засобів (мастильні матеріали, охолоджуючі рідини тощо).

5. медичні відходи тощо.

Відпрацьовані паливно-мастильні матеріали, автомобільні шини, акумулятори, відпрацьоване електричне та електронне обладнання, інші небезпечні відходи слід збирати у спеціально відведених і обладнаних місцях та передавати на оброблення суб'єктам господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів і ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Інформація щодо суб'єктів господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів знаходиться за посиланням: <https://eco.gov.ua/registers/deklaratsii-pro-provadžhennia-hospodarskoi-diialnosti-dozvil-na-zdiisnennia-operatsii-z-obroblennia-vidkhodiv>.

Загальний реєстр суб'єктів господарювання, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами знаходиться за посиланням: <https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy>.

Контейнери для небезпечних відходів

Встановлення контейнерів для небезпечних відходів здійснюється з метою забезпечення збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів та уникнення забруднення інших видів побутових відходів.

Встановлення окремих контейнерів, призначених для небезпечних відходів, забезпечують органи місцевого самоврядування (та організації розширеної відповідальності виробників – у випадку прийняття відповідного закону).

Для збирання небезпечних відходів у складі побутових в Дубенській МТГ необхідно встановити контейнери для батарейок та інших небезпечних відходів у пункті роздільного збирання відходів та інших місцях. Облаштованих контейнерами. Також доцільно розширити збирання небезпечних відходів у складі побутових за допомогою мобільних пунктів збирання небезпечних відходів.

Для підвищення результативності роздільного збирання компонентів небезпечних відходів у складі побутових відходів та дієвості агітаційної роботи на контейнерах для збирання компонентів небезпечних відходів у складі побутових відходів рекомендується наносити перелік товарів (виробів, пристроїв, приладів), що вміщують небезпечні компоненти, та знаки, які нанесені на цих товарах або їх упаковці, за якими можливо ідентифікувати компоненти (складові) небезпечних відходів у складі побутових.

Відходи, що містять ртуть

Відходи, що містять ртуть, відносяться до небезпечних відходів.

Їх заборонено вивозити на полігони побутових відходів, натомість – необхідно здавати на оброблення спеціалізованим підприємствам, які мають відповідну ліцензію Міністерства екології та природних ресурсів України.

Ртуть міститься у товарах медичного призначення (ртутні термометри та прилади виміру тиску), енергозберігаючих та люмінесцентних лампах. Ртутьвмісні прилади стають небезпечними лише у випадку порушення їх цілісності.

Небезпечні відходи у складі побутових відходів

У сфері управління небезпечними відходами у складі побутових необхідно забезпечити:

- мінімізацію утворення небезпечних відходів у складі побутових відходів;
- організацію системи роздільного збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів для передачі на подальше оброблення.

Запобігання утворенню небезпечних відходів у складі побутових відходів забезпечується шляхом включення відповідних питань до постійної інформаційної компанії.

Усі зібрані небезпечні відходи будуть передаватися спеціалізованим організаціям для їх оброблення на установках, що розташовані за межами області. За наявності розташованих в області установок з оброблення небезпечних відходів, на які можуть передаватися зібрані відходи, такий варіант також може мати місце.

Варіанти технічних рішень з організації збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів:

- створення стаціонарних пунктів приймання небезпечних відходів у складі побутових відходів;

- організація приймання небезпечних відходів у складі побутових відходів у «мобільні пункти приймання».

Остаточне рішення щодо кількості комунальних пунктів збирання відходів приймається органами місцевого самоврядування.

У відповідності до п. 11.2.4 ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» в населених пунктах слід передбачати місця для встановлення пунктів приймання відходів паперу, пластику, скла, відходів упаковки, відпрацьованих батарейок, батарей і акумуляторів, електричного і електронного обладнання та шин.

В цілому такі пункти можуть застосовуватися у т.ч. для приймання окремих небезпечних відходів у складі побутових.

Площа земельних ділянок для одного пункту приймання ресурсоінних відходів повинна становити 15-30 м². Для узагальнених розрахунків площі земельної ділянки, для організації пункту роздільного збирання відходів слід приймати 3 м² на 1000 осіб населення.

Для Дубенської міської ТГ достатньо одного такого пункту.

Для перевезення небезпечних відходів у складі побутових необхідно застосування спеціалізованих транспортних засобів. Ці машини можуть також застосовуватися для організації збирання небезпечних відходів в якості «мобільних пунктів приймання».

Слід враховувати, що надання послуг у сфері управління небезпечними відходами відноситься до ліцензованих видів діяльності. Для організації діяльності зі збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів надавач послуг повинен отримати відповідні ліцензії (на перевезення небезпечних відходів та на управління небезпечними відходами).

Цільове створення об'єктів оброблення небезпечних відходів у складі побутових відходів в Дубенській МТГ в МПУВ не передбачається.

Небезпечні відходи суб'єктів господарювання

У сфері управління небезпечними відходами суб'єктів господарювання необхідно забезпечити:

- мінімізацію утворення небезпечних відходів суб'єктів господарювання (у т.ч. мінімізація рівнів безпеки відходів, що утворюються);

- максимально повну передачу суб'єктами господарювання небезпечних відходів спеціалізованим організаціям, що мають відповідні ліцензії;
- кінцевого оброблення відходів в спосіб, що гарантує захист довкілля у відповідності до чинних вимог законодавства.

Уся відповідальність за управління цими відходами покладається на їх власників. Органи влади повинні забезпечити виконання власниками відходів, а також організаціями, що здійснюють діяльність у сфері управління небезпечними відходами власних повноважень та/або умов контрактів з надання послуг, що стосуються управління небезпечними відходами.

Створення об'єктів оброблення промислових небезпечних відходів на території Дубенської громади МПУВ не передбачається.

Діяльність з управління небезпечними відходами суб'єктів господарювання, передбачена МПУВ полягає у наданні інформаційної підтримки та організаційного сприяння суб'єктам господарювання щодо запровадження систем екологічного менеджменту у відповідності до стандарту ISO 14001, «методології більш чистого виробництва» у т.ч. створення та функціонування регіонального центру запровадження більш чистих виробництв (технологій) для мінімізації обсягів утворення відходів.

Відпрацьовані нафтопродукти

Порядок збирання, перевезення, зберігання, оброблення (перероблення) та/або знешкодження відпрацьованих мастил (олив) затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17 грудня 2012 р. №1221 «Деякі питання збирання, перевезення, зберігання, оброблення та/або знешкодження відпрацьованих мастил (олив)» (назва в редакції Постанови КМ № 1198 від 25.11.2015).

Відповідно до Порядку, для всіх суб'єктів господарювання – виробників, імпортерів мастил (олив), переробників відпрацьованих мастил (олив) та споживачів мастил (олив) встановлюються норми збирання відпрацьованих мастил (олив):

- на 2020-2024 роки – 50 відсотків загального обсягу мастил (олив);
- на 2025-2029 роки – 60 відсотків загального обсягу мастил (олив);
- на 2030-2035 роки – 70 відсотків загального обсягу мастил (олив).

У сфері управління відпрацьованими нафтопродуктами необхідно забезпечити:

- повну передачу відпрацьованих нафтопродуктів спеціалізованим організаціям, що мають відповідні ліцензії;
- кінцеве оброблення відходів в спосіб, що гарантує захист довкілля у відповідності до вимог законодавства.

Надання послуг у сфері управління небезпечними відходами (у т.ч. відпрацьованими нафтопродуктами) відноситься до ліцензованих видів діяльності.

У сфері управління відпрацьованими нафтопродуктами діяльність полягає у забезпеченні дотримання суб'єктами господарювання відповідних вимог

законодавства з врахуванням можливості застосування управлінських важелів впливу.

Однією з проблем у сфері управління відпрацьованими нафтопродуктами є низька якість інформації про фактичні обсяги утворення відпрацьованих нафтопродуктів в області (дані існуючих систем обліку є неповними).

Вдосконалення системи управління відпрацьованими нафтопродуктами

У МПУВ Дубенської МТГ передбачається вдосконалення системи узагальнення даних обліку відпрацьованих нафтопродуктів.

Усі суб'єкти господарювання повинні здійснювати первинний облік відходів і подавати декларації про відходи відповідно до вимог законодавства і формування єдиної відомчої бази даних щодо управління відпрацьованими нафтопродуктами.

Узагальнені (уточнені) дані щодо відпрацьованих нафтопродуктів використовуються для забезпечення контролю щодо передачі цих відходів ліцензованим суб'єктам господарювання, а також в якості інструменту системи моніторингу.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з небезпечними відходами

Управління небезпечними відходами має забезпечити мінімізацію навантаження на довкілля, пов'язаного з ними, що досягається за рахунок:

- зменшення обсягів утворення небезпечних відходів, зменшення рівня небезпеки відходів;
- впровадження системи збирання небезпечних відходів, які утворюються у домогосподарствах, окремо від побутових, що мінімізує їх потрапляння на полігони ПВ і, як слідство, зменшить негативне навантаження на складові довкілля (грунти, ґрунтові та поверхневі води) та здоров'я населення;
- екологічно безпечне зберігання відходів на спеціально відведених та спеціально обладнаних місцях;
- проведення оцінки ризику місць зберігання небезпечних відходів з визначенням місць, що повинні бути приведені в відповідність до встановлених законодавством вимог;
- закриття місць зберігання небезпечних відходів, що не відповідають встановленим вимогам і проведення їх очищення та рекультивації;
- забезпечення передачі небезпечних відходів в максимальному обсязі спеціалізованим організаціям – ліцензіатам з управління небезпечними відходами (відновлення, рециклінгу, видалення);
- забезпечення оброблення небезпечних відходів за технологіями, що гарантують захист довкілля та здоров'я населення згідно вимог чинного законодавства;
- проведення постійного контролю утворювачів небезпечних відходів щодо дотримання законодавчих вимог в сфері управління небезпечними відходами (укладання договорів на передачу небезпечних відходів

спеціалізованим організаціям, дотримання умов зберігання небезпечних відходів тощо).

Зменшенню впливу на довкілля при управлінні небезпечними відходами сприятимуть заходи, направлені на запобігання утворення відходів, що містять СО₂; запобігання неконтрольованого розбирання відходів електричного і електронного обладнання та видалення кислот та електролітів з відпрацьованих акумуляторів; заборону заміни відпрацьованих нафтопродуктів (моторних масел) у місцях загального користування та на необладнаних для цього місцях; заборона незаконного спалювання нафтопродуктів тощо.

Забезпечення запобігання та мінімізації негативного впливу небезпечних відходів при їх утворення, зберіганні та управлінні покладається на власників небезпечних відходів.

Органи місцевого самоврядування повинні забезпечити координацію діяльності за виконанням власниками відходів, а також організаціями, що здійснюють діяльність у сфері управління небезпечними відходами, власних повноважень та/або умов договорів з надання послуг, що стосуються управління небезпечними відходами.

Інформаційне забезпечення

Місцевим планом управління відходами Дубенської МТГ передбачається ряд заходів, спрямованих на підвищення рівня інформаційного забезпечення системи управління небезпечними відходами, зокрема:

- створення та забезпечення функціонування та вільного доступу до баз даних щодо утворювачів небезпечних відходів з розрізі суб'єктів господарювання різних форм власності з наявністю інформації щодо обсягів, видів, напрямків управління небезпечними відходами, насамперед СТО, АЗС, приватних медичних кабінетів та лабораторій, ФОП, потенційними утворювачами небезпечних відходів тощо;

- створення та забезпечення функціонування і вільного доступу до реєстрів суб'єктів господарювання в сфері управління небезпечними відходами, що здійснюють збирання, купівлю, зберігання, перевезення, оброблення (відновлення та/або видалення) небезпечних відходів;

- інформування утворювачів відходів про заходи для запобігання утворення відходів, про придатність до повторного використання та рециклінгу, про наявні системи для роздільного збирання відходів, що утворились внаслідок використання продукції, на яку поширюється розширена відповідальність виробника;

- розміщення інформаційних матеріалів на сайтах органів виконавчої влади, підприємств, установ і організацій, подання інформації на місцевих телеканалах, інформаційних табло в комунальному громадському транспорті, на дошках оголошень житлових будинків, гаражних кооперативів, садових товариств щодо:

- системи роздільного збирання відходів, насамперед небезпечних відходів в складі побутових;

- місць розташування пунктів прийому небезпечних відходів від населення, зокрема батарейок, акумуляторів від телефонів та ноутбуків, ртутьвмісних ламп та термометрів, зіпсованого та відпрацьованого електронного та електричного обладнання;

- графіків роботи і маршрутів руху мобільних установок прийому небезпечних відходів;

- місць розташування підприємств і організацій, що приймають небезпечні відходи в рамках розширеної відповідальності виробника;

- створення та забезпечення функціонування системи моніторингу об'єктів оброблення та захоронення відходів, зокрема небезпечних;

- проведення інформаційно-просвітницьких заходів на місцевих теле- і радіоканалах, засобах масової інформації з метою підвищення свідомості населення щодо системи управління небезпечними відходами.

3.2.3 Управління відходами промисловості

3.2.3.1. Управління промисловими відходами

Створення і забезпечення функціонування системи управління відходами промисловості

В загальному управління відходами промисловості здійснюється відповідно до норм Закону України «Про управління відходами».

Промислові відходи можна класифікувати за двома категоріями:

- небезпечні промислові відходи;
- безпечні промислові відходи.

Щодо управління небезпечних відходів слід керуватися положеннями викладеними в розділі присвяченому небезпечним відходам, де наведено детальну інформацію про рішення щодо небезпечних відходів.

Що стосується безпечних промислових відходів, то надаються наступні рекомендації:

- відстежуваність: як і у випадку небезпечних відходів, компанії несуть повну відповідальність за належне управління відходами, починаючи від зберігання на місці та до остаточного видалення на відповідний об'єкт по принципу від «колиски до могили». Збирання повинно проводитися лише уповноваженими компаніями, з аркушем відстеження від збирання до остаточного видалення відходів;

- оброблення: безпечні промислові відходи в усьому світі обробляються відповідно до тих самих рішень, що застосовуються для побутових відходів. Однак потік безпечних промислових відходів часто має кращу якість порівняно з комунальними відходами з погляду рішень для відновлення: рециклінг, компостування, виробництво палива RDF тощо.

Таким чином, можуть бути розроблені конкретні рішення для окремих потоків:

- компостування або метанізація безпечних промислових біовідходів,

- виробництво RDF-палива (Refuse-Derived Fuel) за рахунок потоків безпечних промислових відходів із високою теплотворною здатністю, таких як картон, папір чи пластик тощо;

- розділення відходів у джерела утворення: для відновлення значної частки безпечних промислових відходів рекомендованим рішенням є впровадження розділення відходів у джерелі утворення на органічні відходи та ресурсоцінні компоненти відходів.

Істотними проблемами в управлінні промисловими відходами є складність контролю за процесами утворення, накопичення, оброблення та видалення (захоронення) промислових відходів. Оскільки ці процеси частіше відбуваються на території та місцях видалення промислових відходів, що знаходяться у власності суб'єктів господарювання – утворювачів відходів, доволі проблематично отримати достовірну інформацію про санітарно-екологічні умови їх проведення, ступінь дотримання законодавчих вимог, дотримання технології оброблення та відновлення.

У сфері управління промисловими відходами необхідно забезпечити:

- дотримання принципів ресурсо- та енергозбереження, максимального оброблення матеріалів та речовин, залучення їх до господарських циклів, недопущення втрати сировини, змішування окремих видів промислових відходів, які мають перероблюватися окремо;

- удосконалення системи обліку та моніторингу утворення та відновлення промислових відходів, оновлення та актуалізація реєстрів об'єктів утворення, оброблення та відновлення відходів, місць видалення відходів, складання бази даних промислових відходів на рівні регіону, яка буде містити основну інформацію;

- удосконалення інституціональних механізмів управління промисловими відходами для координації діяльності та забезпечення комплексного та системного управління відходами;

- розвиток інфраструктури з оброблення промислових відходів, використання існуючих промислових підприємств як інфраструктурної бази для відновлення відходів виробництва;

- удосконалення контролю за діяльністю суб'єктів господарювання в сфері управління промисловими відходами;

- екологізація технологічних процесів виробництв, створення та впровадження маловідходних технологій;

- впровадження механізмів стимулювання ефективного управління утворенням та відновленням відходів на рівні підприємств, впровадження систем екологічного менеджменту.

Найбільш багатотоннажними відходами у Дубенській МТГ є:

- відходи виробництва продуктів харчових та напоїв;
- відходи підприємств, що здійснюють діяльність зі збирання, очищення та постачання води;
- відходи виробництва хімічних речовин, гумових і пластмасових виробів;
- відходи діяльності з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря.

МПУВ Дубенської МТГ передбачається управління промисловими відходами, що утворюються на промислових підприємствах громади, шляхом передачі їх на оброблення суб'єктам господарювання, які мають ліцензію на оброблення відходів.

Впровадження комплексу заходів, які сприятимуть зменшенню промислових викидів є надзвичайно важливим завданням для подальшого успішного розвитку громади.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з промисловими відходами

Управління промисловими відходами та відходами видобувної промисловості має забезпечувати мінімізацію на довкілля та здоров'я людини, що досягається за рахунок :

- запобігання утворенню відходів або зменшення їх та їхньої шкідливості, беручи до уваги зокрема:
- управління відходами на етапі проектування та у виборі методу, використовуваного для видобування мінералів та їх оброблення;
- зміни, що їх можуть зазнати відходи видобування у зв'язку зі збільшенням площі поверхні та впливом умов на поверхні землі;
- заповнення відходами видобування гірничих виробок після видобутку мінералів, наскільки це є технічно й економічно доцільним та екологічно раціональним відповідно до чинних екологічних стандартів;
- повернення верхнього шару ґрунту на місце після закриття об'єкту розміщення відходів або, якщо це практично неможливо, повторне використання верхнього шару ґрунту в іншому місці;
- використання менш небезпечних речовин для оброблення мінеральних ресурсів;
- заохочення до відновлення відходів видобування шляхом рециклінгу, повторного використання або рекуперації таких відходів, якщо це є екологічно раціональним відповідно до чинних екологічних стандартів;
- забезпечення короткострокового і довгострокового безпечного видалення відходів видобування, зокрема беручи це до уваги на етапі проектування, управління під час експлуатації та після закриття об'єкта розміщення відходів та обираючи проект, який:
- потребує мінімального і, якщо можливо, не потребує зрештою жодного моніторингу, контролю та управління закритим об'єктом розміщення відходів;
- запобігає або принаймні мінімізує будь-які довгострокові негативні наслідки, наприклад пов'язані з міграцією з повітрям або з водою забрудників з об'єкта розміщення відходів; та
- забезпечує довготривалу геотехнічну стабільність будь-яких дамб або відвалів, що піднімаються вище існуючого рівня земної поверхні.

Зменшенню впливу на довкілля при управлінні промисловими відходами та відходами видобувної промисловості сприятимуть заходи:

- оброблення та повторного використання ресурсоцінних відходів;
- утримання і рекультивація місць видалення відходів.

- пошук інноваційних технологічних рішень щодо рециклінгу (відновлення) відходів;
- упровадження та використання найкращих доступних технологій та методів управління при здійсненні управління відходами;
- розробка Розроблення та виконання планів приведення місць розміщення відходів промисловості та відходів видобувної промисловості, їх об'єктів оброблення у відповідність з вимога-ми законодавства;
- моніторинг параметрів навколишнього природного середовища, усунення можливих негативних впливів об'єкта для відходів видобувної промисловості на навколишнє природне середовище та здоров'я людей.

Інформаційне забезпечення

Інформаційне забезпечення системи управління промисловими відходами та відходами видобутку є важливим елементом в сфері управління цими відходами, оскільки наявність оперативної, повної та достовірної інформації є запорукою прийняття ефективних управлінських рішень.

Така інформація має включати дані про:

- утворення та управління промисловими відходами та відходами видобутку та окремих технологічних операцій;
- стан довкілля та впливи на нього, спричинені утворенням промислових відходів та відходів видобутку чи технологічними операціями з їх оброблення (у т.ч. захоронення), а також потенційні загрози;
- методи вирішення завдань в сфері управління відходами;
- вимоги чинного законодавства в сфері управління відходами;
- управлінські рішення, що приймаються в сфері управління відходами та їх наслідки.

Інформаційний механізм включає:

- системне спостереження за станом навколишнього природного середовища, а також об'єктами управління відходами;
- забезпечення належного обліку та звітності, в тому числі обсягу повторно використаних та захоронених відходів;
- комплексне оброблення та аналіз даних спостережень та обліку;
- забезпечення доступу до інформації відповідних зацікавлених сторін (органів влади, підприємств та населення тощо).

3.2.3.2. Управління відходами видобувної промисловості

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

На території Дубенської міської територіальної громади відсутня видобувна промисловість. Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами видобутку буде здійснюватися безпосередньо через розроблення планів управління відходами видобувної промисловості.

При здійсненні діяльності, пов'язаної з порушенням поверхневого шару ґрунту, власники земельних ділянок та землекористувачі повинні здійснювати зняття, складування, зберігання поверхневого шару ґрунту та нанесення його на ділянку, з якої він був знятий (рекультивація), або на іншу земельну ділянку для підвищення її продуктивності та інших якостей. При вирішенні питань зняття та перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок мають бути враховані вимоги законів України «Про землеустрій» (стаття 54 та ін.), «Про охорону земель» (стаття 52 та ін.), а також Правил розроблення робочих проєктів землеустрою, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 року №86.

На виконання Директив 2010/75/ЄС» прийнято Закон України «Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення». Законом визначено основні вимоги до інтегрованого довікілєвого дозволу, перелік видів діяльності, які вимагають його отримання, процедуру видачі, підстави відмови у видачі, підстави та порядок відкликання інтегрованого довікілєвого дозволу, вимоги щодо обов'язкового застосування найкращих доступних технологій та методів управління, моніторингу викидів і контролю дотримання умов інтегрованого довікілєвого дозволу.

З метою запобігання поширенню забруднення компонентів довкілля, власникам відходів видобутку необхідно:

- напрацювати рішення щодо оброблення/повторного використання даних відходів;

- здійснити аналіз на вміст та об'єм важких металів, та визначення радіаційного фону відходів видобутку;

- здійснити інвентаризацію наявних відвалів, шламосховищ, хвостосховищ, та інших місць накопичення відходів, та провести оцінку, як потенційних техногенних родовищ корисних копалин, а також оцінку їх впливу на довкілля;

- опрацювати комплексний підхід до рекультивації порушених земель, зокрема шляхом попередньої нейтралізації кислотності породи (вапнування), внесення органічних компонентів для відновлення родючості ґрунту, а також застосування фіторе mediaційних заходів - висадження деревно-чагарникової та трав'яної рослинності, здатної акумулювати важкі метали. Такий підхід сприятиме зменшенню міграції токсичних елементів у ґрунті, підземні та поверхневі води та забезпечить відновлення екосистемних функцій територій.

- розробити план управління відходами підприємства та передбачити заходи на наступні 5 років, які б забезпечили проведення операцій з управління відходами видобутку, їх повторного використання, відновлення, оброблення чи рециклінгу відповідно до Порядку розроблення планів управління відходами підприємств, установ та організацій, затвердженого наказом Міндовкілля України від 09.08.2024 року №1003, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26 вересня 2024 р. № 1446/42791;

- отримати дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів, згідно з постановою КМУ від 19.12.2023 року № 1328 «Про затвердження Порядку

видачі, відмови у видачі, анулювання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів» або інтегрований довкіллевий дозвіл.

Інформаційне забезпечення

У сфері управління промисловими відходами в тому числі відходами видобутку необхідно забезпечити:

- застосування кращих практик та технологій;
- економіку замкнутого циклу і комплексний підхід до побудови інфраструктури та залучення відходів в економічний оборот;
- ефективне використання вторинних ресурсів і розширена відповідальність виробника;
- максимальне оброблення відходів промисловості;
- розвиток інфраструктури з оброблення, відновлення промислових відходів, використання існуючих промислових підприємств, як інфраструктурної бази для оброблення відновлення відходів виробництва.

3.2.3.3. Управління відходами будівництва та знесення

Відходи будівництва та знесення повинні вважатися першою категорією відходів за кількістю, навіть якщо це не відображено в офіційній статистиці. Ця невідповідність пояснюється труднощами відстеження виробників відходів будівництва та знесення та місць остаточного видалення.

Відповідно до європейського законодавства, відходи будівництва та знесення розглядаються як інертні матеріали. Тому немає необхідності видаляти їх на санітарні полігони.

Спеціалізовані полігони без влаштування геомембранних бар'єрів, без збирання та оброблення фільтрату та біогазу рекомендуються як перше рішення, принаймні, один полігон на кластер.

Проте рішення з переадресації відходів з полігонів також можуть бути розглянуті з метою валоризації інертних матеріалів, наприклад, подрібнення бетону та каміння та перетворення на сировину для будівельних цілей, наприклад, для будівництва доріг.

Такі рішення з відновлення інколи реалізують самі ж будівельні компанії.

Інші типи відходів, які можуть утворюватися в ході будівельної діяльності та знесення, також слід відправляти на відповідні об'єкти оброблення:

- на полігони - кінцеві відходи та змішані безпечні відходи,
- на рециклінг - метали, картон, пластик.

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

МПУВ не включає окремих заходів щодо управління відходами будівництва та знесення.

Середньостатистично обсяг відходів будівництва та знесення складає на рівні 0,02% від обсягу утворення відходів.

Проблеми та загрози, пов'язані з відходами будівництва та знесення на території Дубенської громади не виявлені.

МПУВ включає діяльність, спрямовану на реалізацію вимог та забезпечення досягнення результатів передбачених Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року, у сфері управління відходами будівництва та знесення.

Важливим є розширення використання відходів будівельно-ремонтних робіт для зворотного засипання.

У Дубенській МТГ МПУВ рекомендується створити спеціалізовані пункти збирання великогабаритних відходів.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами будівництва та знесення

З метою мінімізації навантаження на довкілля, відходи будівництва та знесення підлягають роздільному збиранню, обліку та передачі суб'єктам господарювання у сфері управління відходами для їх оброблення що зобов'язані забезпечити суб'єкти господарювання, що здійснюють будівництво або знесення будівель та інженерних споруд.

Відходи будівництва та знесення, що не є небезпечними, підлягають підготовці до повторного використання, рециклінгу, іншому матеріальному відновленню, включаючи зворотне заповнення.

Інформаційне забезпечення

Стратегія підвищення рівня переробки відходів будівництва та знесення вимагає багатостороннього підходу за участю всіх зацікавлених сторін в ланцюжку створення вартості відходів будівництва та знесення. Для цих сторін необхідно організувати навчання, обмін знаннями та підготовку.

Стратегія комунікації з цих питань може включати, серед іншого, такі заходи:

- підготовка довідників і брошур з найважливіших питань, таких як небезпечні відходи, наприклад, азбест;
- підготовка інформації та керівних принципів на всіх рівнях: Власник будівлі, підрядник, орган влади і працівник;
- трансляція новин на телебаченні, публікації у соціальних мережах тощо про успішні проекти зі знесення та переробки;
- підготовка інформації для будівельної галузі про використання перероблених матеріалів/вторинних ресурсів;
- залучення та обговорення з відповідальними особами, такими як політики, керівники відповідних галузевих організацій, а також керівники відповідних державних органів;
- створення відеороликів для інформації та навчання;
- організація публікацій доповідей, статей у засобах масової інформації;

Управління відходами від руйнувань

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами від руйнувань

У час війни з'являється ще одна категорія відходів – відходи від руйнування будівель та споруд, об'єктів інфраструктури, що спричиняє значний негативний вплив на навколишнє середовище.

Обґрунтовано, що небезпечні військові відходи потребують безпечної оброблення військовими та Державною службою України з надзвичайних ситуацій. Відходи від пошкодження будівель і промислових об'єктів можна поділити на безпечні, які частково можливо повторно використовувати у будівництві, та небезпечні, які потребують оброблення.

Особливу небезпеку становлять нерозірвані снаряди і міни, фрагменти збитих ППО ракет, що не вибухнули. Підрозділами Державної служби надзвичайних ситуацій України знешкоджуються вибухонебезпечні предмети по усій території нашої держави. У 2022 році у Рівненській області знешкоджено 403 вибухонебезпечних предметів (Токарчук Д.М. Екозлочини та проблеми з відходами під час воєнних дій і України).

Будівельні відходи, що почали масово утворюватися після обстрілів окупантами, наразі можна використати повторно при відбудові житлових об'єктів та критичної інфраструктури. Але для цього важливою є сепарація небезпечних складових цих відходів (наприклад азбесту). При руйнування промислових об'єктів утворюються різноманітні відходи: будівельні, залишки пошкоджених технологічних ліній, великогабаритні відходи, скло, відходи від речей домашнього вжитку.

Крім того, такі відходи можуть включати великі обсяги уламків та важкі матеріали, які важко транспортувати та захоронювати.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами від руйнувань

Відходи від руйнувань зазвичай включають будівельні матеріали, такі як бетон, цегла, метал, скло, деревина, пластик, та інші елементи інфраструктури, які можуть негативно впливати на екосистеми при неналежному поводженні. Для мінімізації цього впливу необхідно застосовувати комплексні підходи:

- Сортування будівельних матеріалів ще на етапі демонтажу чи після руйнування дозволяє ефективніше їх переробляти. Наприклад, бетон, метал, цегла та інші матеріали можуть бути розділені і піддані різним видам оброблення.

- Відходи будівництва можуть бути перероблені для повторного використання. Бетон і асфальт можна подрібнювати і використовувати як наповнювач для нових доріг або будівель. Метали можуть бути переплавлені, а скло та деревина можуть знайти повторне застосування у будівництві.

- Руйнування будівель може призвести до утворення токсичних відходів, таких як азбест, ртуть, свинець та інші небезпечні речовини. Необхідно вживати

заходів для їх безпечної оброблення з мінімальним ризиком для довкілля та здоров'я людей.

- У руїнах можуть міститися електронні відходи або хімікати, які потребують спеціальної оброблення відповідно до екологічних стандартів.

- Використання сучасних технологій, таких як мобільні установки для подрібнення будівельних відходів, сприяє їх більш ефективній переробці на місці.

- Підтримка ринків для вторинних матеріалів, таких як перероблений бетон або метал, що зменшує потребу у видобутку нових ресурсів і зменшує навантаження на довкілля.

Ці заходи допоможуть зменшити екологічні наслідки від руйнувань, сприятимуть повторному використанню матеріалів і мінімізують обсяги відходів, що потрапляють на звалища або в природу.

Інформаційне забезпечення

Підготовка будівельників та підрядників до відповідального управління відходами допоможе мінімізувати кількість відходів будівництва та знесення і підвищить екологічну ефективність будівельних процесів. Інформувати будівельні компанії, громадськість про сучасні методи управління відходами від руйнувань.

3.2.4. Управління рослинними відходами сільського господарства та лісового господарства, харчопереробної промисловості, деревними відходами, біовідходами

Створення і забезпечення функціонування системи управління відходами сільського господарства та лісового господарства, харчопереробної промисловості, деревними відходами, біовідходами

Рослинні відходи сільського господарства

Управління відходами сільського господарства рослинного походження здійснюється на загальних засадах управління відходами.

Національним планом управління відходами до 2033 року передбачаються наступні заходи, що повинні бути реалізовані в регіонах:

1. Впровадження потужностей з анаеробного розкладення відходів рослинного походження.

Такі проекти можуть бути реалізовані суб'єктами господарювання самостійно, як виключно для рослинних відходів так і для комбінації рослинних відходів з відходами тваринництва/птахівництва, а також з виробничими відходами.

2. Реалізація регіональних пілотних проектів з будівництва когенераційних електростанцій на рівні областей для оброблення відходів сільськогосподарського виробництва.

Рішення щодо створення таких об'єктів буде прийматися за результатами проведеного відповідного дослідження на регіональному (міжобласному) рівні.

3. Проведення досліджень щодо доцільності створення мережі регіональних потужностей для виробництва паперу і матеріалів з відходів рослинного походження.

Процес компостування зелених відходів у Дубенській МТГ передбачає складання зелених відходів у купи. Окрім цього передбачається домашнє компостування (компостна установка може бути зробленою із дерева чи інших матеріалів).

Проблеми та загрози, пов'язані з відходами сільського господарства рослинного походження в громаді, не виявлені.

Рослинні відходи лісового господарства

Загальним напрямком управління рослинними відходами лісового господарства є їх використання в якості твердого палива.

Як правило дане питання вирішується в межах співпраці окремих господарюючих суб'єктів і не потребує спеціального управління на рівні територіальної громади.

Деревні відходи

Загальними напрямком управління деревними відходами є їх використання в якості палива або для виготовлення компосту.

Деревні відходи від домогосподарств можуть використовуватися в якості твердого палива або піддаватися компостуванню в цих же домогосподарствах.

Деревні відходи комунального походження можуть використовуватися в якості палива в комунальній теплоенергетиці або піддаватися компостуванню на компостних полях спеціально облаштованих в громаді.

Біовідходи

Біовідходи – це відходи, що мають властивість піддаватися анаеробному або аеробному розкладу, такі як відходи харчових продуктів або відходи харчової промисловості на всіх етапах виробництва та споживання, відходи від зелених насаджень.

Відходи харчопереробної промисловості

Для відходів харчової промисловості рішення щодо переадресації відходів зі звалищ є легко застосовними. Існують добре перевірені рішення для оброблення біологічних відходів на місці утворення або поза ним:

- компостування;
- метанізація.

Відходи тваринного походження

Організаційні та правові засади діяльності фізичних та юридичних осіб, пов'язаної з утворенням, збиранням, перевезенням, зберіганням, обробленням побічних продуктів тваринного походження, не призначених або визнаних непридатними для споживання людиною, продуктів оброблення побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною визначені Законом України «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною» (7 квітня 2015 року № 287-VIII).

У сфері управління відходами тваринного походження необхідно забезпечити:

1. Дотримання вимог екологічної та ветеринарно-санітарної безпеки в місцях зберігання відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження);
2. Можливість оброблення відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження) з отриманням цільових продуктів шляхом розвитку відповідної інфраструктури;
3. Можливість видалення відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження), таких, що не підлягають обробленню, шляхом розвитку відповідної інфраструктури.

Дотримання вимог екологічної та ветеринарно-санітарної безпеки в місцях зберігання відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження) забезпечується наступним чином:

1. Забезпечення обліку відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження);
2. Складання/уточнення реєстрів об'єктів утворення та зберігання відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження) - окремо розглядаються місця зберігання тваринних екскрементів (у т.ч. пташиного посліду) та інші відходи тваринного походження (у т.ч. побічні продукти тваринного походження);
3. Аналізу місць зберігання відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження) щодо забезпечення екологічної та ветеринарно-санітарної безпеки, усунення невідповідностей, за потреби;
4. Забезпечення контролю вимог законодавства з боку Державної екологічної інспекції у Рівненській області та Головного управління Держпродспоживслужби у Рівненській області.

Власники відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження) повинні мати можливості для оброблення відповідних відходів.

Такі можливості забезпечуються наявністю відповідних об'єктів інфраструктури або у власних господарствах або у сторонніх суб'єктів господарювання, що надають відповідні послуги.

Розвиток системи управління відходами тваринного походження вимагає рішень на рівні обласного управління:

1. Створення/уточнення обласного реєстру об'єктів оброблення відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження). У разі прийняття на державному рівні відповідної нормативної та методичної бази, передбачається проведення інвентаризації об'єктів оброблення відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження).

2. Проведення досліджень щодо визначення потреби у збільшенні потужності наявних та створенні додаткових об'єктів з оброблення відходів тваринного походження.

Особлива увага приділяється забезпеченості території області потужностями санітарно-ветеринарних заводів та надійному функціонуванню системи збирання та перевезення відповідних відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження) від місць їх утворення до об'єктів оброблення.

Стале функціонування системи управління відходами тваринного походження також потребує наявності діючих організаційних механізмів, що забезпечують наявність відповідних послуг, а також системи контролю на державному рівні.

Видалення побічних продуктів тваринного походження можливо наступними способами:

- спалювання відкритим способом або в спеціалізованому обладнанні;
- захоронення в худобомогильниках;
- захоронення в біотермічних ямах.

Побічні продукти тваринного походження, що належать до категорії I, підлягають виключно видаленню.

Спалювання відкритим способом застосовується, як вимушена міра за відсутності альтернатив. В МПУВ такі рішення не передбачаються.

В Дубенській МТГ люди тримають домашніх тварин і наявна певна популяція бездомних тварин. Потребує вирішення завдання щодо забезпечення можливостей позбавлення від трупів домашніх та безпритульних тварин.

Крім іншого існують ризики інфекційних спалахів, що можуть призводити до утворення значної кількості трупів тварин/птиці, що потребують знищення.

Оброблення трупів домашніх та безпритульних тварин здійснюється шляхом кремації в печах. Костопільська філія ДП «Укрветсанзавод» с.Лісопіль, Рівненського району закриває потребу всієї області в управлінні відходами тваринного походження

На територій Дубенської громади відсутні діючі худобомогильники та біотермічні ями а будівництво нових забороняється чинним законодавством – тому використання худобомогильників та біотермічних ям на території громади виключається.

Створення об'єктів зі спалювання відходів тваринного походження (у т. ч. побічних продуктів тваринного походження категорії I та трупів домашніх та безпритульних тварин) передбачає придбання необхідного технологічного обладнання, виконання будівельно-монтажних робіт, отримання необхідних дозволів тощо.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами сільського господарства та лісового господарства, харчопереробної промисловості, деревними відходами, біовідходами

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами сільського господарства, лісового господарства, харчової промисловості, деревини та біовідходів, є важливим завданням для сталого розвитку та захисту природних ресурсів.

Зменшити вплив цих видів відходів на довкілля можна за допомогою реалізації наступних заходів:

1. Компостування біовідходів: органічні відходи, такі як залишки харчових продуктів і біомаса, можуть бути перетворені на компост, що зменшує кількість відходів на звалищах і покращує родючість ґрунтів.

2. Біоенергетика: використання біомаси, включаючи деревні відходи, сільськогосподарські залишки та біовідходи, для виробництва енергії через біогазові установки або спалювання з відновленням тепла.

3. Повторне використання відходів деревини: відходи лісового господарства можуть бути перероблені в будівельні матеріали, паперову продукцію, меблі або використані в енергетичних процесах.

4. Раціональне управління аграрними відходами: залишки сільськогосподарських культур, які традиційно спалюються, можуть бути використані для корму тварин, компостування або як біоенергетичний ресурс.

5. Інноваційні технології переробки харчових відходів: використання технологій для перетворення залишків харчової промисловості в корм для тварин або виробництво добрив.

6. Зменшення використання шкідливих хімікатів: уникнення надмірного використання пестицидів і хімічних добрив, які можуть стати частиною відходів, що забруднюють довкілля.

Запровадження цих заходів сприятиме зменшенню навантаження на екосистеми та підвищенню ефективності використання ресурсів.

Інформаційне забезпечення

Доступ до інформації про оброблення відходів, можливості повторного використання та технології управління ними.

Платформи для обміну знаннями між фермерами, лісовими господарствами, підприємствами харчової промисловості та іншими зацікавленими сторонами.

Проведення тренінгів для підприємців, фермерів та працівників галузей, пов'язаних з відходами, для підвищення рівня обізнаності щодо екологічних стандартів та технологій управління відходами.

Консультації щодо впровадження ефективних методів оброблення відходів та їх повторного використання.

3.2.5. Управління відходами упаковки

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами упаковки

В Україні сьогодні відсутня окрема система управління відходами упаковки. МПУВ не включає окремих заходів щодо управління цією категорією відходів.

Відсутність ефективної системи збирання відходів упаковки щороку призводить до втрати вагомого ресурсного потенціалу для переробної промисловості у вигляді відходів паперу і картону, скла і полімерів. Як наслідок - погіршення екологічної ситуації.

Облік обсягів утворення, оброблення відходів упаковки ведеться на державному рівні не в повному обсязі. Не реалізується європейський принцип розширеної відповідальності виробника, суб'єкти господарювання не несуть відповідальності за управління використаною упаковкою.

Управління відходами упаковки здійснюється на загальних засадах управління побутовими і промисловими відходами в залежності від джерел утворення цих відходів.

Зобов'язання щодо управління відходами упаковки покладено на суб'єкти господарської діяльності у сфері управління відходами, а саме:

- забезпечувати приймання та оброблення використаних пакувальних матеріалів і тари, в яких знаходилася продукція цих підприємств, установ та організацій-суб'єктів господарської діяльності, або укласти угоди з відповідними організаціями на їх збирання та оброблення;

- передбачати при укладанні угод на поставку в Україну товарної продукції оброблення чи вивезення з України використаних пакувальних матеріалів і тари.

Відходи тари та упаковки можуть бути оброблені (відновлені) як ресурсоцінні компоненти або продукти з високою теплотворною здатністю для RDF (Refuse-derived fuel). В останню чергу їх можна направляти на спалювання для відновлення енергії.

Із запровадженням розширеної відповідальності виробника передбачається підтримка збирання та спрямування на оброблення відходів упаковки виробниками продукції в упаковці.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами упаковки

Відходи упаковки, особливо з пластику, паперу, скла і металу, становлять значну частину побутових і промислових відходів, які можуть забруднювати довкілля, якщо їх не переробляти належним чином.

Основні заходи для мінімізації впливу відходів упаковки включають зменшення обсягів використання упаковки, розвиток екологічних матеріалів, переробку, повторне використання та підвищення свідомості споживачів.

Зменшення кількості упаковки: виробники можуть розробляти упаковку, яка використовує менше матеріалу, має меншу вагу та об'єм, але при цьому залишається функціональною. Компактна упаковка зменшує споживання ресурсів і транспортні витрати.

Скорочення використання одноразової упаковки та перехід на багаторазові альтернативи допоможе зменшити кількість відходів. Це може стосуватися як споживчих товарів, так і пакування для транспортування.

Використання упаковки з природних матеріалів, які можуть швидко розкладатися в природних умовах, таких як кукурудзяний крохмаль, целюлоза, або картон, значно зменшує екологічне навантаження. Такі матеріали не накопичуються у навколишньому середовищі та не створюють проблем із забрудненням.

Упаковка, що підходить для компостування, може бути використана як ресурс для створення органічних добрив, що сприяє круговій економіці.

Організація роздільного збирання відходів: Важливим кроком є забезпечення належної інфраструктури для роздільного збирання упаковки. Відокремлення пластику, скла, металу та паперу на рівні домогосподарств і підприємств дозволяє збільшити обсяги оброблення.

Розвиток технологій для переробки різних типів упаковки є важливою умовою для зменшення кількості відходів, що потрапляють на звалища. Виробництво нової упаковки з перероблених матеріалів значно знижує потребу у видобутку первинних ресурсів.

Відходи пластику, які важко обробити механічними методами, можуть бути оброблені хімічним шляхом виготовлення нових продуктів.

Впровадження системи багаторазової тари для продуктів харчування, напоїв та інших товарів дозволяє значно зменшити кількість одноразових відходів. Наприклад, багаторазові пляшки або контейнери можуть бути використані замість одноразових пластикових упаковок.

Підтримка використання вторинних матеріалів у виробництві упаковки стимулює ринок перероблених ресурсів. Це сприяє зниженню попиту на нові ресурси та зменшує кількість відходів, що потрапляють на звалища.

Постійне вдосконалення технологій переробки дозволяє ефективніше використовувати ресурси і створювати нові екологічні продукти з відходів упаковки.

Для мінімізації навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами упаковки, необхідно впроваджувати екологічно орієнтовані підходи на всіх етапах життєвого циклу упаковки: від розробки і виробництва до оброблення та повторного використання. Важливими елементами є розвиток системи оброблення, підтримка екодизайну та підвищення обізнаності споживачів.

Інформаційне забезпечення

Інформування про важливість переробки: освітні кампанії, спрямовані на підвищення свідомості споживачів щодо екологічних наслідків неправильного управління упаковкою, допоможуть змінити поведінку громадян і сприятимуть підвищенню рівня оброблення.

Заохочення споживачів купувати товари в екологічно чистій упаковці або приносити власну багаторазову тару сприяє зменшенню кількості відходів.

3.2.6. Управління відходами електричного та електронного обладнання

Створення та забезпечення функціонування системи управління ВЕЕО

Відходи електричного та електронного обладнання вважаються небезпечними відходами.

Детальна інформації щодо рішень для відходів електричного та електронного обладнання викладена в розділі «Небезпечні відходи».

У сфері управління відходами електричного та електронного обладнання необхідно забезпечити організацію роздільного збирання відходів електричного та електронного обладнання для передачі на подальше оброблення.

Надання послуг у сфері управління відходами електричного та електронного обладнання відноситься до ліцензованих видів діяльності.

МПУВ не включає окремих заходів щодо управління відходами електричного та електронного обладнання, окрім заходів за напрямом управління побутовими відходами, які спрямовані на організацію роздільного збирання таких відходів у складі побутових, а також створення пунктів збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання (насамперед відходів електричного та електронного обладнання).

Управління відходами електричного та електронного обладнання, що утворюються у суб'єктів господарювання здійснюється на загальних засадах управління відходами.

Як і у випадку будь-яких небезпечних відходів, рішення щодо оброблення відходів електричного та електронного обладнання є дуже специфічними та вимагають спеціальних дорогих об'єктів та обладнання.

Рішення про створення об'єктів оброблення відходів електричного та електронного обладнання необхідно узгоджувати в масштабах країни з державними або приватними операторами.

Рішення про створення об'єктів оброблення відходів електричного та електронного обладнання на рівні громади не є фінансово життєздатним.

Створення об'єктів з оброблення відходів електричного та електронного обладнання за МПУВ не передбачається.

При цьому такі об'єкти можуть бути створені суб'єктами господарювання, як частина їх особистої стратегії розвитку власної комерційної діяльності.

Збирання відходів електричного та електронного обладнання, що є у складі побутових відходів, рекомендується здійснювати на майданчиках, призначених для збирання великогабаритних побутових відходів, або у пунктах збирання цих відходів від населення, або за мобільною (пересувною) системою. На майданчику для збирання великогабаритних відходів рекомендується виділити окремий сектор для складування відходів електричного та електронного обладнання, який у разі відсутності огорожі на майданчику рекомендується огородити з чотирьох боків металевою або пластиковою сітчастою огорожею та обладнати дверима, що зачиняються та табличкою з написом про види великогабаритних відходів електричного та електронного обладнання, що є у складі побутових відходів, а також часу, протягом якого будуть відкриті двері сектора для збирання цих відходів. Передавати зібрані відходи електричного та

електронного обладнання необхідно спеціалізованим підприємствам, що одержали ліцензії на здійснення операцій у сфері управління небезпечними відходами.

Пункти збирання відходів рекомендується розташовувати із розрахунку 1 приймальний пункт на 20 тис. мешканців, тобто для МТГ достатньо одного такого пункту в м. Дубно.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з ВЕЕО

ВЕЕО містять небезпечні речовини, такі як свинець, ртуть, кадмій та хімічні сполуки, які можуть забруднювати довкілля. Водночас, електронні відходи містять цінні ресурси, зокрема метали (золото, срібло, мідь), які можна повторно використовувати.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з ВЕЕО, потребує комплексного підходу, що включає зменшення утворення таких відходів, підвищення рівня оброблення, повторне використання компонентів та належне управління небезпечними матеріалами.

Основні заходи для мінімізації впливу відходів електричного та електронного обладнання на довкілля:

Зменшення утворення електронних відходів.

Підвищення довговічності пристроїв, модульний дизайн: Пристрої з можливістю легкої заміни компонентів (наприклад, акумуляторів, екранів) допомагають подовжити термін служби обладнання, оскільки споживачі можуть замінити окремі частини замість покупки нового пристрою.

Створення умов для ремонту електроніки та підтримка інфраструктури для ремонту, наприклад, через сертифіковані сервісні центри, дозволяє продовжити термін використання обладнання.

Підтримка вторинного ринку електроніки: Стимулювання продажу вживаного електронного обладнання дозволяє значно скоротити кількість відходів. Багато електронних пристроїв залишаються функціональними, і їх можна використовувати повторно замість того, щоб їх видаляти.

Збирання і сортування електронних відходів: Створення пунктів роздільного збирання для населення та підприємств дозволить відокремити небезпечні матеріали від інших відходів. Це запобігає потраплянню токсичних речовин у довкілля.

Стимулювання використання вторинних матеріалів у виробництві нових пристроїв допомагає замкнути цикл матеріалів та знизити потребу в первинних ресурсах.

Оренда електроніки замість її купівлі може зменшити утворення відходів, оскільки пристрої залишаються у власності виробників, які забезпечують їхнє обслуговування, ремонт і переробку після завершення терміну служби.

Мінімізація впливу електронних відходів на довкілля вимагає скоординованих зусиль на рівні виробників, споживачів, держави та переробних підприємств.

Інформування населення про важливість правильної оброблення електронних відходів та доступні можливості оброблення може суттєво зменшити негативний вплив на довкілля.

Стимулювання бізнесів та організацій до належного оброблення електроніки через спеціалізовані компанії, що займаються обробленням є важливим для зменшення обсягів відходів на звалищах.

3.2.7. Управління відходами батарей і акумуляторів

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

Такі відходи як відпрацьовані батарейки та акумулятори вважаються небезпечними відходами.

Детальна інформація щодо рішень для відпрацьованих батарей та акумуляторів викладена в розділі «Небезпечні відходи».

Відносини в сфері управління відпрацьованими батарейками, батареями та акумуляторами регулюються Законом України «Про хімічні джерела струму» (від 23 лютого 2006 року № 3503-IV).

До моменту набрання чинності змін в законодавстві щодо управління відпрацьованими батарейками, батареями та акумуляторами дані відходи розглядаються, як специфічні відходи суб'єктів господарювання або побутових відходів.

Управління цими відходами будується на загальних принципах чинного законодавства та запланованої діяльності щодо управління відходами відповідних джерел утворення.

У сфері управління відпрацьованими батарейками, батареями та акумуляторами необхідно забезпечити організацію роздільного збирання відпрацьованих батарейок, батарей та акумуляторів для передачі на подальше оброблення.

Надання послуг у сфері управління відпрацьованими батарейками, батареями та акумуляторами, які відносяться до небезпечних відходів, відноситься до ліцензованих видів діяльності.

Як і у випадку будь-яких небезпечних відходів, рішення щодо оброблення відпрацьованих батарейок та акумуляторів є дуже специфічними та вимагають спеціальних дорогих об'єктів та обладнання.

За станом на 2023 рік в Україні успішно здійснюється вивезення батарейок на оброблення за кордон. Вартість оброблення однієї тонни батарейок складає близько 400 євро. Заводи з оброблення використаних батарейок існують не у всіх країнах ЄС.

Тому МПУВ пропонується здійснювати збирання відпрацьованих батарейок з подальшою їх передачею на оброблення за кордон через відповідні компанії, які мають ліцензії на знешкодження батарейок і акумуляторів та відповідний досвід.

МПУВ не включає окремих заходів щодо управління відпрацьованими батарейками, батареями та акумуляторами, окрім заходів за напрямом управління

побутовими відходами, які спрямовані на організацію роздільного збирання таких відходів.

Фінансування зазначених заходів до впровадження на національному рівні відповідного законодавства може здійснюватися або на основі домовленостей з найбільшими постачальниками на ринок Рівненської області батарейок в рамках впровадження пілотних проектів, або за рахунок місцевих бюджетів.

В Дубенській МТГ необхідно створити спеціалізовані пункти збирання відпрацьованих батарейок, батарей та акумуляторів поблизу житлових районів та підприємств торгівлі і промисловості. Також доцільно розширити збір небезпечних відходів за допомогою мобільних пунктів збирання небезпечних відходів.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами батарей і акумуляторів

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами батарей і акумуляторів, є важливою задачею, оскільки ці відходи містять токсичні метали та хімічні речовини, які можуть забруднювати ґрунти, водні ресурси та повітря. Основні стратегії для зменшення негативного впливу цих відходів включають переробку, належне управління, зменшення утворення відходів та застосування екологічно чистих технологій.

Основні заходи для мінімізації впливу батарей і акумуляторів на довкілля:

Організація системи збирання відпрацьованих батарей: створення пунктів збирання для населення та підприємств допоможе зменшити кількість батарей, що потрапляють на звалища. Це може включати спеціальні контейнери в громадських місцях, магазинах електроніки та супермаркетах.

Оброблення батарей і акумуляторів: сучасні технології дозволяють вилучати цінні метали, такі як літій, кобальт, нікель і свинець, з використаних батарей. Це знижує потребу у видобутку нових ресурсів та зменшує кількість небезпечних відходів, що потрапляють у довкілля.

Використання менш токсичних матеріалів: виробники можуть розробляти батареї з меншим вмістом важких металів, таких як свинець, кадмій і ртуть, або взагалі без них. Перехід на літій-іонні батареї та інші екологічніші технології зменшує негативний вплив на довкілля.

Підвищення довговічності батарей: виробники можуть розробляти батареї з більш тривалим терміном служби, що зменшить кількість відпрацьованих акумуляторів і відповідно зменшить обсяг відходів.

Перезарядні батареї: перехід на використання акумуляторів, які можна перезаряджати, замість одноразових батарей, допоможе зменшити кількість відходів.

Інформаційне забезпечення

Поширення інформації серед населення про шкоду від неправильного управління батареями та важливість їхнього належного оброблення є ключовим елементом зменшення екологічного навантаження. ОМС повинні створювати

умови для заохочення людей здавати батареї у спеціальні пункти збирання замість того, щоб викидати їх разом із побутовими відходами.

3.2.8. Управління медичними відходами

Створення та забезпечення функціонування системи управління медичними відходами

Для організації системи управління відходами і щоденного контролю за дотриманням вимог Державних санітарних норм та правил, утворювач відходів визначає відповідальну особу.

Працівники, які не пройшли навчання, підготовку і перевірку знань щодо стандартної операційної процедури, не допускаються до виконання робіт з відходами.

Управління відходами здійснюється відповідно до схеми управління відходами, яка розробляється відповідальною особою і затверджується керівником утворювача відходів.

Схема управління відходами включає:

- перелік працівників, які залучені до управління відходами, відповідно до кожного з етапів;
- перелік відходів за кодом, групою, підгрупою і видом відходів, відповідно до Національного переліку відходів, що утворюються у кожному з структурних підрозділів або утворювачем відходів в цілому;
- перелік аварійних ситуацій та стандартних операційних процедур щодо послідовності дій працівників у разі їхнього виникнення;
- перелік необхідних засобів індивідуального захисту відповідно до небезпеки відходів;
- стандартних операційних процедур щодо роздільного збирання та маркування відходів;
- стандартних операційних процедур щодо перевезення відходів у корпусні/міжкорпусні (накопичувальні) приміщення тимчасового зберігання відходів;
- стандартних операційних процедур щодо проведення оброблення відходів і перелік технологічного устаткування для його проведення (за наявності);
- визначення приміщення / зони оброблення відходів (за наявності відповідного технологічного устаткування);
- стандартних операційних процедур щодо передавання відходів для вивозу (за межі території утворювача відходів) суб'єкту господарювання у сфері управління відходами за категоріями/підкатегоріями.

Роздільне збирання відходів проводиться в місці їхнього утворення у окремі ємності (контейнери, мішки / пакети), що візуально чітко розрізняються за кольором та/або маркуванням.

Заборонено змішувати, накопичувати, зберігати, перевозити, захоронювати небезпечні відходи разом з відходами, що не є небезпечними.

У місцях первинного утворення відходів мають бути запасні ємності (контейнери, мішки/пакети) для роздільного збирання відходів.

Маркування і пакування небезпечних відходів здійснюється відповідно до додатку 2 до цих Державних санітарних норм та правил.

Зберігання небезпечних відходів проводиться у приміщенні тимчасового зберігання, що виключає доступ сторонніх осіб.

Перевезення відходів здійснюється за графіком, який затверджується керівником утворювача відходів.

Працівники, які контактують з відходами, проходять обов'язкові попередні (при прийомі на роботу) та періодичні медичні огляди.

Керівник утворювача відходів забезпечує наявність і запас засобів індивідуального захисту та організовує проведення навчання працівників щодо їхнього використання на робочих місцях.

Працівники, які здійснюють переміщення відходів в межах території утворювача відходів і дезінфекцію ємностей вторинного пакування відходів, забезпечуються захисним взуттям (наприклад, гумові чоботи) та засобами індивідуального захисту відповідно до оцінки ризиків впливу небезпеки відходів, але мінімально:

- рукавичками захисними (захист від інфекційних агентів та хімічних речовин);
- фартухом захисним (водонепроникний, захист від інфекційних агентів та хімічних речовин);
- медичними (хірургічними) масками.

Медичні відходи, що утворюються в лікувально-профілактичних закладах Дубенської міської ТГ передаються на оброблення суб'єктам господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів, та ліцензію на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Інформація щодо суб'єктів господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів знаходиться за посиланням: <https://eco.gov.ua/registers/deklaratsii-pro-provadhennia-hospodarskoi-diiialnosti-dozvil-na-zdiisnennia-operatsii-z-obroblennia-vidkhodiv>.

Загальний реєстр суб'єктів господарювання, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами знаходиться за посиланням: <https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy>.

У МПУВ приймається варіант створення однієї установки для централізованого спалювання медичних відходів як пріоритетний для кластеру передбаченого РПУВ.

Доцільно розглядати варіант встановлення установок, що можуть бути використані для спалювання медичних відходів, відходів тваринництва (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження), трупів домашніх та безпритульних тварин і окремих видів небезпечних промислових відходів.

Установки утилізатори термічні (УТ) передбачають використання в якості палива газу або дизельного палива. Витрати палива і, відповідно, вартість спалювання відходів залежить від складу відходів, якщо в спалювальну камеру завантажуються разом з біовідходами інші відходи (полімери, тканина, гума), то за рахунок їх теплотворної здатності буде зменшуватися споживання палива.

Економічні показники установок для сталювання відходів наведені в таблицях 3.2.8.1., 3.2.8.2.

На етапі реалізації МПУВ можуть бути прийняті інші рішення з організації логістики управління медичними відходами, включаючи кількість об'єктів централізованого оброблення медичних відходів, що будуть створюватися в області, а також технологічного обладнання, що буде встановлюватися на об'єктах.

Таблиця 3.2.8.1. Утилізатори термічні (технічні характеристики)

Марка установки	Об'єм завантажувальної камери	Обсяг разового завантаження	Продуктивність			Витрата палива (газ, дизель)	
	м³	кг	кг/год	кг/добу	тонн/рік	л/год	л/10кг відходів
УТ50ДП мед	0,1	25	25-30	240	60,0	6-12	2,4-4,8
УТ100ДП мед	0,36	50	50-75	640	160,0	6-18	1,2-3,6
Т200Д	0,40	150	50	650	162,5	6,5-18	1,3-3,6

Джерело: дані виробника обладнання

При цьому окремі медичні заклади можуть встановлювати у себе локальні установки для знешкодження власних медичних відходів.

Таблиця 3.3.8.2. Утилізатори термічні (економічні параметри)

Марка установ ки	Вартість	Вартість експлуатації установки			Вартість спалювання відходів		
		Завантаженість 100%	Завантаженість 80%	Завантаженість 60%	Завантаженість 100%	Завантаженість 80%	Завантаженість 60%
	тис. грн.	тис. грн/рік	грн/тону	тис. грн/рік	грн/тону	тис. грн/рік	грн/тону
УТ50ДП мед	398	930 - 1406	835 - 1216	740 - 1025	15507 - 23427	16945 - 24865	19343 - 27263
УТ100Д П мед	711	1158 - 2425	1031 - 2045	904 - 1665	7237 - 15157	7884 - 15804	8962 - 16882
УТ200Д	633,75	1169 - 2402	1030 - 2016	890 - 1630	7194 - 14784	7751 - 15341	8678 - 16268

Надання послуг з термічного знешкодження медичних відходів інших медичних закладів можливо лише після отримання відповідної ліцензії.

Планування діяльності з розвитку інфраструктури централізованого видалення (спалювання) медичних відходів категорії В доцільно здійснювати одночасно з плануванням діяльності з розвитку інфраструктури централізованого видалення (спалювання) відходів тваринництва (у т.ч. побічними продуктами тваринного походження) та трупів домашніх і безпритульних тварин. Як варіант, така діяльність може розглядатися, як частина локального плану управління відходами для кластерів/субрегіонів.

Збирання та тимчасове зберігання медичних відходів здійснюється безпосередньо медичними установами, де вони і утворюються. Необхідно суворо відстежувати медичні відходи, як будь-які інші небезпечні відходи.

Заклади охорони здоров'я укладають договори зі спеціалізованими суб'єктами господарювання на перевезення та оброблення відходів.

Перевезення та оброблення небезпечних медичних відходів може здійснюватися лише ліцензованими компаніями. Відповідно до Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», «Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами» затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.12.2023 року №1278, ліцензію на оброблення, збирання, зберігання, перевезення медичних небезпечних відходів компаніям видає Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів. Інформація щодо суб'єктів господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів знаходиться за посиланням: <https://eco.gov.ua/registers/deklaratsii-pro-provadzhenia-hospodarskoi-diialnosti-dozvil-na-zdiisnennia-operatsii-z-obroblennia-vidkhodiv>.

Загальний реєстр суб'єктів господарювання, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами знаходиться за посиланням: <https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy>.

За інформацією Дубенської міської ТГ, усі заклади охорони здоров'я, що у своїй діяльності здійснюють утворення клінічних відходів мають укладені угоди із суб'єктами господарювання, які здійснюють оброблення медичних відходів.

Об'єкти управління медичними відходами в Дубенській МТГ відсутні.

Аналіз інформації про обсяги відходів показав, що добова кількість відходів на одне лікарняне ліжко складає близько 0,5 кг. Однак ця цифра, як і базовий склад МВ суттєво відрізняється у залежності від місцевих умов¹ (¹ *Організаційно-економічні засади формування систем управління відходами в регіонах України: науково-аналітична доповідь / наук. ред. д.е.н., с.н.с. Колодійчук І. А. Львів, ІРД НАНУ. 2022. 170 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»).*

Пандемія коронавірусу, що розпочалась у 2020 році і триває донині, викрила велику кількість недоліків, що віддавна існували у сфері управління медичними відходами, але яким не приділялась достатня увага.

За інформацією ВООЗ, із загальної кількості відходів медико-санітарної діяльності близько 85% є звичайними безпечними відходами, а решта 15% можуть бути інфекційними, хімічними або радіоактивними.

За інформацією Дубенської МТГ, усі заклади охорони здоров'я, що у своїй діяльності здійснюють утворення клінічних відходів мають укладені угоди із суб'єктами господарювання, які здійснюють перевезення медичних відходів на оброблення.

Дубенській МТГ забезпечити:

- 1) координацію та інформаційно-консультативний супровід закладів і установ охорони здоров'я та закладів громадського здоров'я з організації управління медичними відходами;
- 2) координацію та інформаційно-консультативний супровід закладів громадського здоров'я з організації та проведення моніторингу дотримання вимог управління медичними відходами.

3.2.9. Управління транспортними засобами, строк експлуатації яких закінчився

Створення та забезпечення системи управління відходами транспортних засобів, строк експлуатації яких закінчився

Вимоги до організації управління знятими з експлуатації транспортними засобами визначаються Законом України від 04.07.2013 № 421-VII «Про оброблення транспортних засобів, знятих з обліку» зі змінами та доповненнями та іншими нормативно-правовими актами.

Підприємства, що виробляють (виготовляють) транспортні засоби та взяли на себе зобов'язання забезпечити оброблення транспортних засобів власного виробництва, подають звітність у встановленому порядку згідно Наказу Міністерства промислової політики України від 25.11.2013 № 63 «Про затвердження форми та порядку подання звітів підприємств, що виробляють (виготовляють) транспортні засоби та взяли на себе зобов'язання забезпечити оброблення транспортних засобів власного виробництва».

Основними безпечними компонентами транспортних засобів які можна відновити є:

- метал (легко піддається рециклінгу);
- пластик (за наявності ринку) можна піддати рециклінгу або використати як продукт із високою теплотворною здатністю для виробництва палива RDF або спалювання (після подрібнення через обмеження розміру спалюваних відходів);
- шини - можна подрібнити та повторно використати для деяких будівельних робіт, або використати як паливо RDF на цементних заводах та/або теплових станціях.

На сьогоднішній день в Україні середній термін експлуатації транспортних засобів становить в середньому 12 років.

Таким чином в розрахунках допустимо прийняти щорічну кількість транспортних засобів які підлягають обробленню в кількості 1,0 тис. одиниць на рік.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами

Господарська діяльність щодо оброблення відходів транспортних засобів не відноситься до компетенції органів місцевого самоврядування.

У сфері управління знятими з експлуатації транспортними засобами в МПУВ не передбачені спеціальні заходи щодо створення додаткових об'єктів з приймання та розбирання знятих з експлуатації транспортних засобів.

Інформаційне забезпечення

Недостатня ефективність системи обліку знятих з експлуатації транспортних засобів ускладнює контроль за їхнім рухом та обробленням. За браком наявної інформації є небезпека у накопиченні необробленого транспорту.

Проводити дієву інформаційно-роз'яснювальну роботу серед населення та суб'єктів господарювання щодо впроваджуваної системи обліку знятих з експлуатації транспортних засобів, за їхнім рухом та обробленням.

3.2.10. Управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд

Створення та забезпечення функціонування системи управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд

Вдосконалення системи управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд включає:

- забезпечення екологічно безпечного функціонування місць видалення відходів (розміщення осаду стічних вод) [Порядок ведення реєстру місць видалення відходів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 3 серпня 1998 р. № 1216], з урахуванням вимог ДБН В.2.5-75:2013 «Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування»;

- повторне використання осадів стічних вод, склад яких відповідає нормативним вимогам [Порядок повторного використання очищених стічних вод та осаду за умови дотримання нормативів гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин, затверджений Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 12 грудня 2018 року № 341]

Для забезпечення повторного використання осадів стічних вод передбачається проведення аналізу їх складу щодо можливостей їх повторного використання у відповідності до вимог ДСТУ 7369:2013. Після чого розробляються рішення щодо повторного використання осадів стічних вод від комунальних очисних споруд, склад яких відповідає відповідним вимогам ДСТУ 7369:2013.

Повторне використання очищених стічних вод та осаду здійснюється відповідно до наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12 грудня 2018 року № 341 «Про затвердження Порядку повторного використання очищених стічних вод та осаду за умови дотримання нормативів гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин».

Осади стічних вод від комунальних очисних споруд зберігаються на спеціально призначених мулових майданчиках шляхом накопичення з

подальшим перевезенням на місця захоронення або використовуються в якості добрива.

Оброблення осадів стічних вод від комунальних каналізаційних очисних споруд здійснюється на мулових картах (майданчиках) шляхом обезводнення та біологічним методом, що відбувається шляхом розкладання органічних відходів під впливом ґрунтових бактерій. Оброблення осадів підприємствами водопровідно-каналізаційного господарства здійснюється шляхом зберігання їх на мулових площадках.

Проблеми та загрози управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд характеризуються наступним:

- складування осадів стічних вод, які мають різний хімічний склад та фізико-механічні властивості, а також мають різний ступінь небезпечності на мулових полях фільтрації, що спричиняє негативний вплив на навколишнє природне середовище;

- непопулярність концепції використання відповідних осадів суміжно із мікробіологічними препаратами (концентратами) з метою отримання цінної продукції, що може бути використана в агрокультурі;

- недостатність впровадження перспективних технологічних рішень та альтернативних технологічних методів оброблення мулових осадів як на регіональному, так і на державному рівнях.

З метою розв'язання вищенаведених проблем заходи МПУВ повинні бути спрямовані на допомогу відповідним профільним організаціям у розробці, затвердженні та реалізації місцевих програм у сфері водовідведення щодо управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд.

Управління осадами та відведення стічних вод в Дубенській МТГ є вкрай важливим питанням. На даний час громада не має повного покриття системами водовідведення та водопостачання, а тому дане завдання буде реалізовуватися через розширення та удосконалення системи водовідведення й водопостачання.

У районах населених пунктів, де виключена можливість підключення до мереж централізованої або децентралізованої господарсько-побутової каналізації, не можна застосовувати введення водопроводу у будинок, внутрішньобудинкову та зовнішню каналізацію з подальшим відведенням стічних вод у вигрібні ями.

Очищення вигребів із використанням асенізаційних машин допускається здійснювати за схемами очищення цього населеного пункту на зливальні станції. Перевозити рідкі відходи з вигребів на території приватних володінь і використовувати їх як добрива у сільському господарстві не можна.

Обладнання внутрішньодомової каналізації з відведенням побутових стоків у вигріб забороняється.

Умови приймання та сплати за очищення таких стічних вод необхідно визначати місцевими правилами приймання. Приймання стічних вод споживачів до системи централізованого водовідведення або безпосередньо на каналізаційні очисні споруди необхідно здійснювати виключно за договорами.

До систем централізованого водовідведення допускається приймати стічні води споживачів, які не призводять до порушення роботи каналізаційних мереж та очисних споруд, безпеки їх експлуатації та можуть бути очищені на КОС

виробників відповідно до вимог Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 1999 року №465.

На даний час Дубенська МТГ не має повного покриття системами водовідведення та водопостачання тому оптимальним рішенням МПУВ є підвищення рівня очищення стічних вод у м. Дубно, реконструкція діючої системи каналізаційно-очисних споруд, будівництво системи очисних споруд глибокої біологічної очистки з подальшою можливістю скиду очищеної води в річку Іква або використання її для поливу пасовищ, миття доріг та використання для будь-яких інших технологічних потреб та покращення стану екології в громаді.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з осадами стічних вод

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з осадами стічних вод (шламами) від комунальних очисних споруд, є важливим аспектом екологічної безпеки та раціонального використання ресурсів. Осади стічних вод можуть містити органічні та неорганічні сполуки, патогени, важкі метали та інші забруднювачі, що вимагає належного управління для запобігання їхньому негативному впливу на довкілля.

Для зменшення цього впливу застосовуються різні технологічні, екологічні та управлінські підходи:

1. Підвищення ефективності очисних споруд: оновлення технологій очистки стічних вод, що зменшують кількість осадів, таких як біологічні методи або мембранні біореактори, дозволяє знизити утворення шламів.

2. Аерація та стабілізація осадів: процеси аерації та стабілізації зменшують обсяги органічних речовин в осадах та допомагають знизити рівень шкідливих речовин.

3. Компостування та виробництво добрив: осади стічних вод можуть бути використані як органічне добриво після стабілізації та знезараження, особливо якщо вони не містять надмірної кількості важких металів або інших токсичних речовин. Компостування дозволяє перетворити осади на корисний ресурс для сільського господарства.

4. Виробництво біогазу: анаеробне зброджування осадів стічних вод може стати джерелом біогазу, який використовується як відновлюваний енергоносіє. Це зменшує кількість осадів і одночасно сприяє виробництву енергії.

5. Спалювання осадів: осади можна спалювати у спеціальних установках для зменшення їх обсягу та знищення небезпечних патогенів. Спалювання може супроводжуватися виробництвом енергії (електрики або тепла), але вимагає ретельного контролю за викидами, щоб уникнути забруднення повітря.

6. Хімічне або термічне знезараження: оброблення осадів із застосуванням хімічних речовин (наприклад, вапна) або високих температур дозволяє знищувати патогенні мікроорганізми, роблячи осади безпечнішими для подальшого використання або захоронення.

7. Контрольоване захоронення: якщо осади стічних вод не можуть бути перероблені або використані, їх можна захоронювати на спеціальних полігонах, які забезпечують належну ізоляцію від ґрунту і підземних вод для запобігання забрудненню.

8. Попереджувальні заходи: сучасні полігони для осадів повинні мати системи збирання фільтрату і газу (метан та інші), щоб мінімізувати викиди шкідливих речовин у довкілля.

9. Використання осадів для відновлення деградованих земель: оброблені та знезаражені осади можуть використовуватися для рекультивації порушених земель,

У результаті впровадження таких комплексних підходів можна значно знизити екологічне навантаження від осадів стічних вод та сприяти їх раціональному використанню.

Інформаційне забезпечення

Інформувати громадськість та залучати її до активного обговорення з метою пошуку шляхів вирішення наявних проблем у роботі системи водовідведення та проводити дієву інформаційно-роз'яснювальну роботу серед населення.

Забезпечити підготовку кваліфікованих фахівців шляхом цільового навчання і формування кадрового резерву інженерно-технічних працівників, здатних впроваджувати нову техніку, сучасне технологічне обладнання, освоювати нові автоматизовані системи управління технологічними процесами на підприємствах водопостачання та водовідведення, де відбуваються процеси з переробки та оброблення осадів стічних вод від комунальних очисних споруд.

3.2.11. Управління відходами, що біологічно розкладаються

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами, що біологічно розкладаються

Відходи зелених насаджень та харчові відходи можуть перероблятися аеробними (компостування в присутності кисню) методами. В результаті компостування в валках, критих траншеях або у спеціальних ємностях виробляється компост, який може потенційно використовуватися в садових і паркових господарствах, а також для ландшафтного будівництва.

Термін «компостування» означає біологічне розкладання відходів у контрольованих аеробних умовах. Відходи розкладаються на CO₂, воду та власне компост.

Процес компостування може бути організований різними засобами.

Крім компостування в валках на відкритих і закритих майданчиках можливе компостування в тунелях, бункерах та реакторах, що обертаються.

Біовідходи мають великий потенціал використання продукту компостування. Результатом компостування залежно від чистоти біовідходів може бути:

- компост, що використовується як добриво,

- технічний ґрунт або інший цінний ресурс для ізоляції відходів на полігонах, їхньої рекультивації та з іншою метою.

Доцільно надати основну увагу компостуванню відходів домогосподарств у місцях їхнього утворення та валковому компостуванню зелених та інших органічних відходів (наприклад, садових та паркових відходів).

Центри валкового компостування мають бути розташовані спільно із з центрами оброблення/захоронення відходів, а також поруч із регіональними центрами оброблення відходів.

Питома вартість компостування залежить від кількості відходів та застосованої технології. Для компостування у валках інвестиційні витрати можуть бути у межах від 50 до 200 €/т органічних відходів на рік.

Для регіонального об'єкта оброблення відходів, розташованого на території кластера, розглянуто компостування зелених і органічних відходів у валках з отриманням товарного компосту. Використовувалися такі припущення:

- капітальні витрати на реалізацію проекту становлять 50€ на тону оброблених відходів протягом року;
- експлуатаційні витрати становлять 15% від капітальних витрат;
- тариф на оброблення становить 15–20 €/т.
- обсяг компосту щодо початкового обсягу побутових відходів дорівнює 30%;
- вартість реалізації компосту 0–10 €/т;
- вартість реалізації вторинних матеріалів, отриманих в процесі попереднього сортування, не враховується.

Основні компоненти капітальних витрат:

- облаштування майданчика компостування;
- вартість обладнання (аератор, перегрібач, навантажувач).

Основні компоненти експлуатаційних витрат:

- споживання електроенергії і палива;
- витрати на ремонт і технічне обслуговування;
- оплата персоналу.

Джерела надходжень:

- плата за оброблення відходів;
- можливий продаж компосту.

МПУВ Дубенської громади передбачає:

- впровадження роздільного збирання та відправку на переробку відходів, що переробляються, біологічно розкладаються;
- створення компостних полів для компостування органічної фракції побутових відходів.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами, що біологічно розкладаються

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами, що біологічно розкладаються детально описана у підрозділі розділу 3.2.5.

Доступ до інформації про оброблення відходів, можливості повторного використання та технології управління ними.

Платформи для обміну знаннями між фермерами, лісовими господарствами, підприємствами харчової промисловості та іншими зацікавленими сторонами.

Проведення тренінгів для підприємців, фермерів та працівників галузей, пов'язаних з відходами, для підвищення рівня обізнаності щодо екологічних стандартів та технологій управління відходами.

Консультації щодо впровадження ефективних методів оброблення відходів та їх повторного використання.

3.3. Інструменти забезпечення виконання МПУВ

Інституційна структура управління відходами

Загальні положення

У загальному вигляді інституційна структура управління відходами на місцевому рівні включає учасників системи управління (їх обов'язки та повноваження), принципи їх взаємодії, у т.ч. інформаційного обміну.

Особливості інституційної структури управління конкретними видами відходів визначаються чинним нормативно-правовим регулюванням, що визначає обов'язки та повноваження учасників системи.

Суб'єктами системи управління відходами є:

- утворювачі відходів (населення, організації, установи);
- суб'єкти, що надають послуги в сфері управління відходами;
- органи державної влади та місцевого самоврядування, що приймають управлінські рішення та виконують функції контролю у сфері управління відходами.

Органи місцевого самоврядування

До повноважень **міських рад** у сфері управління відходами належить (стаття 26. Закону України «Про управління відходами»):

- участь у реалізації державної політики у сфері управління відходами;
- вирішення питань щодо розміщення на території відповідних територіальних громад об'єктів оброблення відходів;
- створення пунктів роздільного збирання побутових відходів.

До повноважень **виконавчих органів міських рад** у сфері управління відходами належить:

- організація управління побутовими відходами, відходами будівництва та знесення;

- визначення у встановленому порядку суб'єктів господарювання, які здійснюють збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів;
- визначення адміністратора послуги з управління побутовими відходами;
- запровадження роздільного збирання побутових відходів та забезпечення виконання цільових показників щодо підготовки для повторного використання та рециклінгу побутових відходів;
- організація роботи пунктів роздільного збирання побутових відходів;
- забезпечення ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ у межах населених пунктів;
- передача відходів, власник яких не встановлений, суб'єктам господарювання у сфері управління відходами для їх оброблення;
- надання інформації, проведення роз'яснювальної та просвітницької роботи серед населення щодо управління відходами;
- визначення одиниці вимірювання обсягу наданої послуги з управління побутовими відходами;
- затвердження норм надання послуги з управління побутовими відходами;
- затвердження інвестиційних програм суб'єктів господарювання у сфері управління побутовими відходами;
- встановлення тарифів на послугу з управління побутовими відходами, а також тарифів на збирання, перевезення, відновлення, видалення побутових відходів окремо за видами побутових відходів (змішані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні);
- укладення договорів з організаціями розширеної відповідальності виробників щодо запровадження приймання та роздільного збирання видів побутових відходів, на які поширюється розширена відповідальність виробника.

Органи місцевого самоврядування здійснюють й інші повноваження у сфері управління відходами відповідно до закону.

Органи місцевого самоврядування забезпечують управління побутовими відходами згідно з правилами благоустрою населеного пункту, регіональними та місцевими планами управління відходами та забезпечують кожному утворювачу побутових відходів надання послуги з управління побутовими відходами.

Організація роздільного збирання побутових відходів здійснюється виконавчими органами органів місцевого самоврядування згідно з методикою роздільного збирання побутових відходів, яка затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

Житлові масиви і внутрішньодворові території, дороги загального користування, зупинки громадського транспорту та інші об'єкти благоустрою населених пунктів, а також місця проведення масових заходів обладнуються контейнерними майданчиками для роздільного збирання побутових відходів, урнами для збирання побутових відходів.

Територіальні громади на засадах співробітництва можуть спільно фінансувати будівництво, реконструкцію та/або утримання об'єктів оброблення побутових відходів, реалізовувати спільні проекти, спільно фінансувати (утримувати) підприємства, установи та організації комунальної форми

власності, утворювати спільні комунальні підприємства, установи та організації, спільний орган управління.

Проектування, будівництво, реконструкція та обслуговування об'єктів оброблення побутових відходів може здійснюватися органами місцевого самоврядування на засадах державно-приватного партнерства відповідно до Закону України "Про державно-приватне партнерство".

Виконавчі органи місцевих рад визначають комунальне підприємство з управління побутовими відходами у строк не більше шести місяців з дня набрання чинності Закону України «Про управління відходами».

Норми надання послуги з управління побутовими відходами визначаються органом місцевого самоврядування відповідно до правил, що затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

З метою забезпечення оброблення небезпечних відходів у складі побутових відходів відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами» та уникнення забруднення інших видів побутових відходів органи місцевого самоврядування та організації розширеної відповідальності виробників забезпечують встановлення окремих контейнерів, призначених для небезпечних відходів.

Тариф на послугу з управління побутовими відходами, а також тарифи на збирання, перевезення, відновлення, видалення побутових відходів встановлюються органом місцевого самоврядування окремо за видами побутових відходів (змішані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні, відходи зелених насаджень).

Суб'єкт господарювання у сфері управління відходами

Суб'єкти господарювання, які здійснюють збирання та перевезення побутових відходів, визначаються органами місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Виконавчий орган місцевої ради на конкурсних засадах може визначити декількох суб'єктів господарювання, які здійснюють господарську діяльність із збирання та перевезення побутових відходів, на території територіальної громади за територіальним принципом та/або за видами побутових відходів (змішані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні).

Суб'єкти господарювання, які здійснюють відновлення та видалення побутових відходів, визначаються органами місцевого самоврядування відповідно до регіонального та місцевих планів управління відходами у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Суб'єкти господарювання, визначені виконавцями послуг з перевезення побутових відходів, що на момент набрання чинності Законом України «Про управління відходами» мають чинний договір на надання відповідних послуг з органами місцевого самоврядування, повинні переукласти такий договір з адміністратором (у разі його визначення). Договір про надання послуги з управління побутовими відходами переукладається на той самий строк, на який він був укладений з органом місцевого самоврядування.

Суб'єкт господарювання у сфері управління відходами для провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами зобов'язаний:

1) мати дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами;

2) провадити діяльність на об'єктах оброблення відходів, які відповідають вимогам законодавства. Види відходів, що підлягають обробленню на таких об'єктах, повинні відповідати дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів.

Маркування зібраних небезпечних відходів у складі побутових відходів здійснюється суб'єктом господарювання у сфері управління відходами після їх збирання.

Розрахунок тарифу на послугу з управління побутовими відходами здійснює виконавець послуги.

Розрахунок тарифів на збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів здійснюють суб'єкти господарювання, які здійснюють відповідні операції.

Суб'єкти господарювання у сфері управління відходами мають право:

1) зберігати відходи на об'єктах оброблення відходів до проведення операцій з оброблення строком до одного року;

2) брати участь у розробленні Національного плану управління відходами, регіональних, місцевих планів управління відходами та програми запобігання утворенню відходів у встановленому порядку;

3) брати участь у встановленому законодавством порядку в конкурсах на набуття права виконання операцій із збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів на певній території.

Суб'єкти господарювання у сфері управління відходами зобов'язані:

1) дотримуватися вимог щодо збирання, перевезення та оброблення відходів, встановлених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами;

2) не допускати змішування відходів, що можуть бути відновлені, з відходами, що не можуть бути відновлені;

3) вести облік відходів, що утворилися у результаті їхньої діяльності чи були отримані від інших суб'єктів господарювання, облік операцій з управління відходами та подавати звітність відповідно до закону;

4) класифікувати свої відходи відповідно до Національного переліку відходів та Порядку класифікації відходів;

5) забезпечувати здійснення операцій з оброблення відходів на об'єктах оброблення відходів;

6) забезпечувати утримання в належному санітарному і технічному стані об'єктів оброблення відходів, забезпечувати дотримання правил техніки безпеки та пожежної безпеки на них;

7) надавати місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, уповноваженим органам виконавчої влади у сфері управління відходами інформацію про відходи та пов'язану з ними діяльність;

8) відшкодовувати шкоду, заподіяну здоров'ю та майну громадян України, навколишньому природному середовищу, підприємствам, установам та організаціям внаслідок порушення встановлених правил управління відходами, відповідно до закону;

9) мати дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів;

10) мати ліцензію на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами та/або письмову згоду (повідомлення) на транскордонне перевезення небезпечних відходів чи висновок на транскордонне перевезення відходів відповідно до закону;

11) забезпечувати професійну підготовку, підвищення кваліфікації та проведення атестації фахівців у сфері управління відходами;

12) призначати відповідальних осіб у сфері управління відходами;

13) виконувати інші обов'язки, передбачені законом.

Утворювачі побутових відходів

Утворювачі відходів

Утворювачами побутових відходів є населення, підприємства, організації, установи, інші суб'єкти господарювання.

Функції утворювачів побутових відходів (первинних) визначені законодавством.

Утворювачі побутових відходів **зобов'язані** (пункт 2 статті 31. Права та обов'язки утворювачів побутових відходів Закону України «Про управління відходами»):

1) укласти договори з виконавцем послуги з управління побутовими відходами та вносити у встановленому порядку плату за послугу з управління побутовими відходами;

2) забезпечувати передачу побутових відходів до системи управління побутовими відходами, а побутові відходи, на які поширюється розширена відповідальність виробника, - до системи приймання або роздільного збирання, створеної організаціями розширеної відповідальності виробників;

3) забезпечувати у встановленому порядку роздільне збирання відходів за наявності об'єкта оброблення відходів.

Утворювачі побутових відходів мають права та обов'язки споживачів житлово-комунальних послуг, передбачені Законом України "Про житлово-комунальні послуги".

Утворювачі відходів, крім утворювачів відходів домогосподарств

Утворювачі відходів, крім утворювачів відходів домогосподарств, **зобов'язані** (пункт 2 статті 16. Права та обов'язки утворювачів відходів, крім утворювачів відходів домогосподарств Закону України «Про управління відходами»):

1) запобігати утворенню та зменшувати обсяги утворення відходів;

- 2) класифікувати свої відходи відповідно до Національного переліку відходів та Порядку класифікації відходів;
- 3) обробляти відходи самостійно, за наявності дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів, або передавати їх для оброблення суб'єктам господарювання у сфері управління відходами, які мають такий дозвіл;
- 4) у разі утворення побутових відходів укладати договір про надання послуги з управління побутовими відходами з виконавцем відповідної послуги та вносити плату за надання такої послуги відповідно до встановлених тарифів;
- 5) не допускати змішування відходів, що можуть бути відновлені, з відходами, що не можуть бути відновлені;
- 6) вести облік відходів, що утворилися в результаті їхньої діяльності, та подавати відповідну звітність;
- 7) розробляти та виконувати плани управління відходами підприємств, установ та організацій у встановленому порядку;
- 8) забезпечувати утримання в належному санітарному і технічному стані місць утворення та зберігання відходів, а також забезпечувати дотримання встановлених правил техніки безпеки та пожежної безпеки у таких місцях;
- 9) надавати органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування інформацію про відходи та пов'язану з ними діяльність;
- 10) призначати відповідальних осіб у сфері управління відходами;
- 11) відшкодовувати шкоду, заподіяну здоров'ю та майну громадян України, навколишньому природному середовищу, підприємствам, установам та організаціям внаслідок порушення встановлених правил управління відходами, відповідно до закону;
- 12) подавати декларацію про відходи, якщо діяльність такого утворювача відходів призводить до утворення небезпечних відходів або річний обсяг утворення відходів, що не є небезпечними, перевищує 50 тонн.

Плани управління відходами підприємств, установ та організацій

Утворювачі відходів, які подають декларацію про відходи відповідно до Закону України «Про управління відходами», суб'єкти господарювання у сфері управління відходами розробляють плани управління відходами.

У планах зазначаються прогнозні показники утворення відходів, їх код та найменування, заходи, яких планується вжити для запобігання утворенню та зменшення обсягів відходів, їх належного збирання, перевезення, оброблення, виконання інших зобов'язань, визначених Законом України «Про управління відходами».

Порядок розроблення планів управління відходами підприємств, установ та організацій затверджений наказом Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України від 09 серпня 2024 року №1003 та зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 26 вересня 2024 року № 1446/42791.

Суб'єкти господарювання, які в результаті господарської діяльності є утворювачами та/або власниками відходів, зобов'язані вести облік за обсягом, кодом і найменуванням, джерелами утворення відходів, здійсненням операцій з управління відходами.

Інструменти які застосовуються для управління системою

Інструменти які застосовуються для управління системою

Для управління відходами застосовуються передбачені чинною нормативно-правовою базою інструменти такі як:

- правила благоустрою території населених пунктів,
- місцеві плани управління відходами,
- приписи органів державного контролю за дотримання законодавства в сфері управління відходами та дотримання вимог санітарного законодавства,
- передбачені законодавством заходи для припинення порушення санітарного законодавства та законодавства про відходи.

Головне управління Держпродспоживслужби у Рівненській області

Головне управління Держпродспоживслужби у Рівненській області є територіальним органом Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів України, який здійснює державний ветеринарно-санітарний контроль за збиранням, обробленням та знищенням загиблених тварин і відходів тваринного походження.

Державна екологічна інспекція Поліського округу до повноважень якої належить здійснення державного нагляду (контролю) з питань запобігання утворенню та управління відходами, зокрема щодо:

- збирання, перевезення, оброблення відходів;
- перевезення небезпечних відходів територією України та транскордонних перевезень відходів;
- дотримання суб'єктом господарювання у сфері управління відходами умов, встановлених дозволом на здійснення операцій з оброблення відходів;
- подання декларацій про відходи;
- ведення обліку відходів та подання звітності;
- дотримання правил і режиму експлуатації об'єктів оброблення відходів;
- виконання планів і програм у сфері управління відходами;
- своєчасного та повного виконання заходів із захисту земель від засмічення та забруднення відходами.

Повноваження, обласних державних адміністрацій у сфері управління відходами

До повноважень обласних державних адміністрацій у сфері управління відходами належить:

- участь у формуванні та реалізації державної політики управління відходами;
- розроблення та реалізація регіональних планів управління відходами, здійснення оцінки ефективності їх виконання;

- сприяння створенню об'єктів оброблення відходів у рамках співробітництва територіальних громад;
- забезпечення реалізації заходів Національного плану управління відходами та Національної програми запобігання утворенню відходів;
- створення умов для організації та будівництва об'єктів оброблення відходів;
- взаємодія з органами місцевого самоврядування;
- облік несанкціонованих сміттєзвалищ та відходів, власник яких не встановлений;
- ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ;
- надання інформації, проведення роз'яснювальної та просвітницької роботи з населенням щодо управління відходами;
- погодження місцевих планів управління відходами.

Установи та відомства обладміністрації у сфері управління відходами

В складі Рівненської обласної державної адміністрації наявні структурні підрозділи у функціональних обов'язках яких передбачена діяльність в сфері управління відходами:

Департамент екології та природних ресурсів Рівненської обласної державної адміністрації:

Основними завданнями департаменту є:

1) забезпечення реалізації державної політики у сферах охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів (земля, надра, поверхневі та підземні води, атмосферне повітря, ліси, тваринний і рослинний світ), управління з відходами (крім управління радіоактивними відходами), пестицидами та агрохімікатами, екологічної безпеки, заповідної справи, формування, збереження та використання екологічної мережі;

2) здійснення регулювання у сферах охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, управління відходами (крім управління радіоактивними відходами), пестицидами та агрохімікатами. організації, охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду області, формування, збереження та використання екологічної мережі;

3) інформування населення через засоби масової інформації про стан навколишнього природного середовища на території Рівненської області.

Департамент житлово-комунального господарства, енергетики та енергоефективності Рівненської обласної державної адміністрації:

Основними завданнями департаменту є:

1) забезпечення на території області реалізації державної політики у сфері житлово-комунального господарства, паливно-енергетичного комплексу та енергозбереження (у тому числі у сфері питної води та питного водопостачання, теплопостачання, енергоефективності та енергозбереження, ціно-,

тарифоутворення і розрахунків за житлово-комунальні послуги та спожиті енергоносії, дотримання лімітної дисципліни), житлової політики, благоустрою населених пунктів, квітково-декоративного насадництва та розсадництва, управління побутовими відходами, поховання;

2) спрямування та контроль за роботою відповідних структурних підрозділів районних державних адміністрацій з питань житлово-комунального господарства, паливно-енергетичного комплексу та енергозбереження;

3) внесення в установленому порядку пропозицій щодо вдосконалення системи обліку, звітності та державної статистики у сфері житлово-комунального господарства, паливно-енергетичного комплексу та енергозбереження;

4) підготовка у межах компетенції пропозицій до проекту обласного бюджету та подання їх на розгляд облдержадміністрації;

5) забезпечення здійснення заходів з реформування житлово-комунального господарства відповідно до державної і обласних програм;

6) забезпечення здійснення заходів щодо стабілізації роботи і нарощування обсягів виробництва та надання послуг у сфері житлово-комунального господарства та паливно-енергетичного комплексу;

7) забезпечення у межах своїх повноважень розроблення пропозицій до проектів державних та галузевих програм та участь у їх виконанні.

Управління інфраструктури та промисловості Рівненської обласної державної адміністрації:

Основними завданнями управління є забезпечення реалізації державної політики у сферах транспорту (авіаційного, автомобільного, залізничного) та галузі промисловості.

Управління відповідно до визначених галузевих повноважень виконує такі завдання:

1) організовує виконання Конституції України і законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, наказів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, розпоряджень голови обласної державної адміністрації та здійснює контроль за їх реалізацією;

2) надає пропозиції щодо розроблення і здійснення заходів для покращення інвестиційного та інноваційного клімату регіону у сферах транспорту (автомобільного, залізничного) та галузі промисловості;

3) здійснює організаційні заходи щодо стабілізації роботи і нарощування обсягів виробництва промисловими підприємствами;

4) надає пропозиції щодо розроблення програм економічного і соціального розвитку регіону, державних і регіональних програм розвитку у галузях транспорту і промисловості, нормативно-правових актів щодо стратегічного планування розвитку зазначених галузей;

5) організовує роботу щодо створення належних умов для доступу осіб з обмеженими фізичними можливостями до об'єктів фізичного оточення та транспорту загального користування для перевезення пасажирів;

6) здійснює аналіз стану і тенденцій розвитку сфер транспорту та промисловості, бере участь у визначенні пріоритетів їх розвитку та підготовці пропозицій із зазначених питань;

7) здійснює відповідно до своєї компетенції підготовку пропозицій до проектів державного і обласного бюджетів;

8) здійснює відповідно до своєї компетенції підготовку пропозицій щодо реформування і розвитку сфер транспорту і промисловості та забезпечує здійснення заходів для їх реалізації;

9) бере участь у розробленні проектів нормативно-правових актів у сферах транспорту і промисловості у законодавчо визначених випадках;

10) здійснює спільно з відповідними організаціями заходи, спрямовані на забезпечення безпеки руху на всіх видах транспорту загального користування;

11) вносить пропозиції щодо вдосконалення маршрутної мережі міжміських, приміських та внутрішньообласних автобусних маршрутів загального користування, проведення конкурсів з метою розвитку конкуренції, обмеження монополізму на ринку пасажирських транспортних послуг та вибору на конкурсних засадах юридичних або фізичних осіб (автомобільних перевізників), які спроможні забезпечувати належну якість обслуговування перевезень пасажирів на автобусних маршрутах загального користування відповідно до вимог законодавства України;

12) сприяє розвитку регіонального ринку транспортних послуг, координації роботи окремих видів транспорту;

13) сприяє розміщенню на території області нових, а також реконструкції і ліквідації існуючих об'єктів виробничого і невиробничого призначення підприємств, що належать до сфери управління облдержадміністрації;

14) в межах функціональних повноважень погоджує призначення на посади та звільнення з посад керівників структурних підрозділів районних державних адміністрацій згідно з чинним законодавством;

15) забезпечує у межах своїх повноважень захист прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб;

16) здійснює контроль за дотриманням підприємствами, установами та організаціями правил, норм, стандартів у межах визначених повноважень;

17) аналізує стан та тенденції соціально-економічного розвитку галузей транспорту, зв'язку та промисловості, вживає заходів до усунення недоліків;

18) забезпечує ефективне і цільове використання відповідних бюджетних коштів;

19) бере участь у підготовці заходів щодо регіонального розвитку;

20) розробляє проекти розпоряджень голови обласної державної адміністрації, у визначених законом випадках - проекти нормативно-правових актів з питань реалізації галузевих повноважень;

21) бере участь у погодженні проектів нормативно-правових актів, розроблених іншими органами виконавчої влади;

22) бере участь у розробленні проектів розпоряджень голови обласної державної адміністрації, проектів нормативно-правових актів, головними розробниками яких є інші структурні підрозділи облдержадміністрації;

23) бере участь у підготовці звітів голови обласної державної адміністрації для їх розгляду на сесії обласної ради;

24) готує самостійно або разом з іншими структурними підрозділами інформаційні та аналітичні матеріали для подання голові обласної державної адміністрації;

25) забезпечує здійснення заходів щодо запобігання і протидії корупції;

26) готує (бере участь у підготовці) проекти угод, договорів, меморандумів, протоколів зустрічей делегацій і робочих груп у межах своїх повноважень;

27) розглядає в установленому законодавством порядку звернення громадян;

28) опрацьовує запити і звернення народних депутатів України та депутатів відповідних місцевих рад;

29) забезпечує доступ до публічної інформації, розпорядником якої є управління;

30) постійно інформує населення про стан здійснення визначених законом повноважень;

31) контролює органи місцевого самоврядування та надає методичну допомогу з питань здійснення наданих їм законом повноважень органів виконавчої влади;

32) здійснює повноваження, делеговані обласною радою;

33) забезпечує у межах своїх повноважень виконання завдань мобілізаційної підготовки, цивільного захисту населення, дотримання вимог законодавства з охорони праці, пожежної безпеки;

34) організовує роботу з укомплектування, зберігання, обліку та використання архівних документів;

35) забезпечує у межах своїх повноважень реалізацію державної політики стосовно захисту інформації з обмеженим доступом;

36) бере участь у вирішенні відповідно до законодавства колективних трудових спорів (конфліктів);

37) забезпечує захист персональних даних;

38) здійснює інші повноваження, передбачені чинним законодавством.

Окрім цього,

Департамент цивільного захисту та охорони здоров'я населення Рівненської обласної державної адміністрації: забезпечує реалізацію державної політики в галузі охорони здоров'я, виконання актів чинного законодавства в галузі охорони здоров'я, державних стандартів, критеріїв та вимог, спрямованих на збереження навколишнього природного середовища і санітарно-епідемічного благополуччя населення.

Департамент економічного розвитку і торгівлі Рівненської обласної державної адміністрації: забезпечує реалізацію на території області державної політики економічного і соціального розвитку України, державної регіональної політики, державної політики у сфері торгівлі та побутових послуг, державної регуляторної політики, зовнішніх зносин, взаємодії з економічними та міжнародними організаціями, розвитку підприємництва, туризму, іміджевої та виставкової діяльності.

Ліцензійна та дозвільна системи

Суб'єкти господарювання для здійснення операцій з оброблення відходів зобов'язані отримати дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів до початку своєї діяльності.

Видача, відмова у видачі, анулювання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів здійснюються відповідно до Законів України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності" та "Про адміністративні послуги" з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про управління відходами».

Особливості взаємодії суб'єктів системи управління відходами

Суб'єкти системи управління відходами - утворювачі відходів (населення, організації, установи) та суб'єкти, що надають послуги в сфері управління відходами взаємодіють на підставі укладених договорів на перевезення та оброблення відходів.

Організація оброблення відходів

Виконавець послуг з управління побутовими відходами укладає договори про надання послуг з управління побутовими відходами із суб'єктами господарювання, що надають такі послуги відповідно до правил благоустрою території населеного пункту, розроблених з урахуванням схеми санітарного очищення населеного пункту.

Утворювачі інших відходів самостійно приймають рішення щодо варіанту оброблення відходів, що утворюються на їхніх об'єктах.

Оброблення небезпечних відходів здійснюється суб'єктами господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів і ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Інформаційне забезпечення системи управління відходами

Інформаційний механізм системи управління має забезпечувати отримання суб'єктами управління (управлінські структури, підприємства, організацій, громадськість, інші зацікавлені сторони) оперативної достовірної інформації, необхідної для вирішення управлінських, науково-виробничих і інших питань, що виникають у процесі діяльності у сфері управління відходами (таблиця 3.3.1 та 3.3.2).

Така інформація включає дані про:

- утворення відходів та управління відходами у розрізі кожного виду відходів та окремих технологічних операцій;
- стан довкілля та впливи на нього, спричинені відходами чи технологічними операціями з їх оброблення (у т.ч. захоронення), а також потенційні загрози;
- методи вирішення завдань в сфері управління відходами;
- вимоги чинного законодавства в сфері управління відходами;
- управлінські рішення, що приймаються в сфері управління відходами та їх наслідки.

Інформаційний механізм включає:

- системне спостереження за станом навколишнього природного середовища, а також об'єктами управління відходами;
- забезпечення належного обліку та звітності у сфері управління відходами;
- комплексне оброблення та аналіз даних спостережень та обліку;
- забезпечення доступу до інформації відповідних зацікавлених сторін (органів влади, підприємств та населення тощо);
- забезпечення надання інформації щодо методів вирішення завдань в сфері управління відходами тощо.

Таблиця 3.3.1. Наявні джерела інформації про поточний стан у сфері управління відходами

№ з/п	Інформаційні джерела	Примітка
1	Дані статистичного обліку відходів за формою №1 – ТПВ, <i>Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства від 19 вересня 2006 року N 308</i>	Поширюється на юридичних осіб усіх форм власності та організаційно-правових форм господарювання, їхні відокремлені підрозділи, фізичних осіб - підприємців, які здійснюють діяльність у сфері управління побутовими відходами. Подається у департаменти житлово-комунального господарства обласних державних адміністрацій
2	Дані статистичного обліку відходів за формою №1 - відходи (річна) "Звіт про відходи" <i>Наказ Державної служби статистики України від 2 травня 2023 року № 167</i>	Статистичну звітність подають юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб, діяльність яких пов'язана з утворенням, управлінням відходами, за переліком, визначеним органами державної статистики
3	Реєстр об'єктів утворення відходів <i>Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 17 лютого 1999 року № 41 (наказ втратив чинність на підставі наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів від 18 серпня 2023 року № 578)</i>	До реєстру включаються об'єкти, для яких Пузв перевищує граничне значення, що дорівнює 1000 умовних одиниць на рік
4	Реєстр об'єктів оброблення відходів <i>Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 17 лютого 1999 року № 41 (наказ втратив чинність на підставі наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів від 18 серпня 2023 року № 578)</i>	До реєстру включаються об'єкти загальний обсяг оброблення чи відновлення відходів на яких не менше 100 тонн на рік
5	Реєстр місць видалення відходів останова КМУ від 3 серпня 1998 року № 1216 «Про затвердження Порядку ведення реєстру місць видалення відходів», (постанова втратила чинність на підставі постанови КМУ від 05 грудня 2023 року №1279 (1279-2023-п))	
6	Декларації про відходи Постанова КМУ «Про затвердження порядку подання декларації про відходи від 7 травня 2022 року № 556	Подається на електронну платформу «Еко-система» утворювачами або власниками відходів, діяльність яких призводить до утворення небезпечних відходів, або власниками відходів, що не є небезпечними, річний обсяг

		утворення яких перевищує 50 тонн.
7	Дані перевірок суб'єктів господарювання Державною екологічною інспекцією у	Згідно плану перевірок
8	Звернення громадськості та інших зацікавлених сторін	
9	Цільових запитів з окремих питань	
10	Результати додаткових досліджень (за потреби)	

Таблиця 3.3.2. Наявні механізми інформування з питань управління відходами

№ з/п	Механізми інформування зацікавлених сторін	Періодичність
1	Публікація Доповіді про стан навколишнього природного середовища у Рівненській області, що містить відповідний розділ	Щорічно
2	Публікація Екологічного паспорту Рівненської області, що містить відповідний розділ	Щорічно
3	Публікація статистичної інформації	Щорічно
4	Інформування громадськості за процедурами, передбаченими законодавством з оцінки впливу на довкілля	При виконанні ОВД
5	Інформування громадськості за процедурами, передбаченими законодавством зі стратегічної екологічної оцінки	При виконанні СЕО
6	Надання відповідей на запити зацікавлених сторін	-
7	Проведення окремих інформаційних компаній	-

Об'єкти оброблення відходів

Забезпечення підготовки відходів до повторного використання, рециклінгу та інших операцій з відновлення відходів здійснюється шляхом:

- створення та діяльності об'єктів оброблення відходів,
- запровадження економічних інструментів,
- встановлення цільових показників із збирання, підготовки відходів до повторного використання, рециклінгу або інших операцій з відновлення відходів,
- а також інших заходів.

Об'єктом оброблення відходів є установка, інженерна споруда або інший об'єкт, що використовується для здійснення операцій з відновлення або видалення відходів.

Об'єкти перероблення відходів

З метою зменшення об'єму захоронення побутових відходів шляхом їх оброблення у Дубенській МТГ МПУВ планується будівництво сміттесортувальної лінії, що зможе приймати побутові відходи на сортування.

Спалювання та сумісне спалювання відходів

Установки спалювання відходів та установки сумісного спалювання відходів включають усі лінії спалювання або сумісного спалювання, приймання та зберігання відходів, технічні засоби з попереднього оброблення на об'єкті, системи подання відходів, палива та атмосферного повітря, котли, технічні засоби для оброблення відхідних газів, встановлені на ділянці стаціонарні технічні засоби для оброблення чи зберігання залишків і стічних вод, димові труби, пристрої та системи для управління операціями спалювання чи сумісного спалювання, обліку та моніторингу умов спалювання чи сумісного спалювання.

Якщо для термічного оброблення відходів застосовують інші процеси, ніж окиснення, такі як піроліз, процес газифікації або плазмового оброблення, установки спалювання відходів або установки сумісного спалювання відходів включають процес термічного оброблення і процес спалювання.

Якщо основним призначенням установки сумісного спалювання відходів є не виробництво енергії або виробництво матеріальних продуктів, а термічне оброблення відходів, така установка вважається установкою спалювання відходів.

Будь-яка теплова енергія, що генерується у процесі спалювання або сумісного спалювання відходів, підлягає відновленню до стану теплової або електричної енергії, наскільки це практично можливо.

Спалювання відходів з метою отримання енергії (електричної та/або теплової) потребує значних капіталовкладень в обладнання очистки димових газів і економічно доцільне при значних обсягах утворення відходів на території яка суміжна із такими об'єктами та наявні споживачів об'єму енергії яка утворюється в процесі спалювання відходів.

Це як правило міста з кількістю населення від 250 тис. осіб або промислові об'єкти на яких наявне обладнання для спалювання твердого палива, наприклад цементні заводи.

Проектне рішення МПУВ

На території Дубенської громади спалювання відходів економічно недоцільне по причині незначних обсягів утворення відходів.

Об'єкти захоронення відходів

Захоронення відходів здійснюється на полігонах, що відповідають вимогам законодавства та технологічне обладнання яких забезпечує захист ґрунтових вод, вилучення та знешкодження біогазу та фільтрату, контроль викидів в атмосферне повітря, забруднення ґрунтів і підземних вод.

Суб'єкт господарювання, що здійснює управління полігоном, повинен мати дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів, а в разі захоронення небезпечних відходів - ліцензію на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Полігони поділяються на такі класи:

- 1) полігони для небезпечних відходів;
- 2) полігони для відходів, що не є небезпечними;
- 3) полігони для інертних відходів.

Власник (балансоутримувач) полігона або суб'єкт господарювання, що здійснює управління полігоном, забезпечує проведення рекультивації полігона після припинення його експлуатації, а також догляд за ним після його рекультивації протягом 30 років. Догляд за полігоном після припинення його експлуатації включає дії, пов'язані з утриманням полігона після припинення його експлуатації, із здійсненням контролю і моніторингу параметрів навколишнього природного середовища, з усуненням можливих негативних впливів полігона на здоров'я людей та навколишнє природне середовище.

Якщо регіональним планом управління відходами передбачено припинення експлуатації місця розміщення відходів (полігону, звалища), яке не відповідає вимогам Закону України «Про управління відходами», власник (балансоутримувач) такого місця розміщення відходів повинен забезпечити розроблення та виконання проекту рекультивації місця розміщення відходів та догляд за ним після припинення експлуатації протягом строку, встановленого Законом України «Про управління відходами».

З 1 січня 2030 року експлуатація місць розміщення відходів (полігонів, звалищ), що не оснащені системами вилучення та знешкодження біогазу та фільтрату, системами моніторингу викидів в атмосферне повітря та моніторингу забруднення ґрунтів і підземних вод, забороняється (Закон України «Про управління відходами»).

Ці вимоги не застосовуються, якщо суб'єкт господарювання, що здійснює управління місцем розміщення відходів, виконує план приведення місця розміщення відходів у відповідність з вимогами законодавства у відповідності згідно з графіком, визначеним умовами дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів.

Облаштування та експлуатація полігонів побутових відходів має здійснюватися у відповідності до «Правил експлуатації полігонів побутових відходів».

Проектне рішення МПУВ

МПУВ передбачається використання для захоронення відходів існуючий полігон побутових відходів при умові реконструкції та розширення полігону, проведення технічної та біологічної рекультивації відпрацьованих карт складування відходів.

Об'єкти оброблення медичних відходів

Управління медичними відходами в Україні регламентують «Державні санітарно-протиепідемічні правила й норми щодо поводження з медичними відходами» затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я від 8 червня 2015 року № 325.

Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року у сфері медичних відходів передбачається запровадження роздільного збирання медичних відходів як мінімум на три потоки:

- безпечні відходи, аналогічні твердим побутовим відходам;
- інфекційні відходи і гострі предмети;

- фармацевтичні відходи з можливістю їх ідентифікації (збереженням упаковок).

Проектне рішення МПУВ

Знешкодження медичних відходів у Дубенській МТГ здійснювати за двома сценаріями:

- основний сценарій - передача медичних відходів на знешкодження спеціалізованим організаціям, які мають відповідні ліцензії.

- альтернативний сценарій - будівництво спеціалізованої установки для знешкодження медичних відходів.

Об'єкти збирання ресурсоцінних відходів

Органи місцевого самоврядування можуть створювати пункти роздільного збирання побутових відходів.

Збирання окремих видів відходів може здійснюватися мобільними пунктами збирання (оснащеними транспортними засобами).

У пунктах роздільного збирання побутових відходів здійснюється роздільне збирання відходів:

- текстилю,
- деревини,
- великогабаритних та ремонтних відходів,
- відходів зелених насаджень,
- небезпечних відходів у складі побутових відходів,
- паперу та картону,
- металу,
- пластику,
- скла,
- електронного та електричного обладнання,
- батарей та акумуляторів,
- інших видів відходів.

У разі запровадження розширеної відповідальності виробника щодо певного виду продукції збирання (приймання) відходів такої продукції у пунктах роздільного збирання побутових відходів здійснюється на підставі договорів з організаціями розширеної відповідальності виробника та за рахунок таких організацій.

Витрати на здійснення роздільного збирання побутових відходів у пунктах роздільного збирання побутових відходів можуть відшкодовуватися за рахунок таких джерел:

- 1) тарифу на послугу з управління побутовими відходами;
- 2) плати, що вноситься утворювачем відходів;

- 3) коштів місцевого бюджету;
- 4) коштів організацій розширеної відповідальності виробника;
- 5) інших не заборонених законом джерел.

У разі покриття витрат на здійснення роздільного збирання побутових відходів з декількох джерел частка витрат, що покривається за рахунок одного джерела, має бути пропорційною до частки обсягу виду відходів, збирання якого покривається за рахунок такого джерела.

Забороняється відшкодування витрат на здійснення роздільного збирання одного виду побутових відходів з різних джерел.

Управління пунктами роздільного збирання побутових відходів, включаючи їх утримання та обслуговування, здійснюється з урахуванням обраного способу організації діяльності таких пунктів, зокрема способу покриття витрат на роздільне збирання певних видів відходів.

У разі якщо витрати на роздільне збирання побутових відходів хоча б одного виду покриваються за рахунок тарифу на послугу з управління побутовими відходами, управління пунктами роздільного збирання побутових відходів, включаючи їх утримання та обслуговування, здійснюється суб'єктом господарювання, що здійснює господарську діяльність із збирання та перевезення побутових відходів на території територіальної громади.

В інших випадках суб'єкт господарювання, що здійснює управління пунктами роздільного збирання побутових відходів, визначається виконавчим органом місцевої ради.

Проектне рішення МПУВ

МПУВ у Дубенській міській територіальній громаді передбачається створення пункту роздільного збирання побутових відходів.

Програмні документи місцевого рівня в сфері управління відходами

Основні проблеми у сфері управління відходами та пропоновані заходи щодо мінімізації негативного впливу відходів на довкілля зазначені у наступних програмних документах:

- Стратегія розвитку Рівненської області на період до 2027 року;
- Обласна програма охорони навколишнього природного середовища на 2022 – 2026 роки.
- щорічні Регіональні доповіді про стан навколишнього природного середовища Рівненської області;
- Екологічний паспорт Рівненської області;
- Стратегія розвитку Дубенської міської територіальної громади на період до 2027 року.

Стратегія розвитку Рівненської області на період до 2027 року

Операційна ціль 3.2. Забезпечення належних умов для проживання та рівних можливостей для самореалізації.

3.2.2. Покращення стану довкілля, формування екологічної культури жителів громади.

- розроблення та впровадження методології з оцінки медико-екологічних ризиків на регіональному, локальному та об'єктовому рівнях;
- інформаційне сприяння жителям громад у питаннях охорони навколишнього природного середовища;
- створення об'єктів інфраструктури для підтримки екологічної культури жителів та формування здорового способу життя;
- впровадження сучасних методів переробки побутових відходів;
- інформаційне та просвітницьке сприяння населенню щодо роздільного збирання ресурсоцінних компонентів побутових відходів.

Управління відходами.

Забруднення навколишнього природного середовища відходами виробництва і споживання набуває для області все більшої гостроти. Нараховується понад 1000 підприємств, установ і організацій, виробнича діяльність яких пов'язана з утворенням промислових та побутових відходів. Відповідно до державного статистичного спостереження №1 - відходи «Поводження з відходами», обсяг накопичення промислових відходів I - IV класів небезпеки станом на 01.01.2018 становив 24,7 млн. тонн (у тому числі II - III класів небезпеки – 161 тис. тонн).

Підприємства - основні утворювачі відходів – ПрАТ «Рівнеазот», ВП «Рівненська АЕС» ДП «НАЕК «Енергоатом», ТОВ «Високовольтний союз - РЗВА», ПрАТ «Єврошпон-Смига», ТОВ «Завод металевих виробів», ТОВ «Вирівський кар'єр», ТОВ «ОДЕК» Україна.

Серед основних екологічних проблем, пов'язаних з утворенням та розміщенням небезпечних відходів, є накопичення на ПрАТ «Рівнеазот»: 102 15,4 млн. тонн фосфогіпсу-дигідрату на площі 58,2 гектара (відходи виробництва фосфорної кислоти); 2,1 тис. тонн моноетаноламіну на площі 2,1 гектара (утворюється при виробництві аміаку); 1,4 млн. тонн шламу станції нейтралізації цеху фосфорної кислоти на площі 45,3 гектара. На території 11 районів накопичено залишки непридатних хімічних засобів захисту рослин (пестицидів та агрохімікатів) в кількості 46,8 тонни.

Основним способом видалення побутових відходів є їх захоронення на полігонах і сміттєзвалищах. За останні роки в населених пунктах області накопичується понад 1 млн. куб. метрів побутових відходів. У населених пунктах області низькими темпами запроваджується роздільне збирання побутових відходів (із 1026 населених пунктів впроваджено у 56). На території Шпанівської сільської ради Рівненського району побудовано завод з переробки побутових відходів ТОВ «Укреко-Індастрі». Технологією передбачено сортування, оброблення ресурсоцінних відходів на компост та альтернативне паливо з подальшим використанням його в якості носія енергії на «Волинь-Цемент» філія ПРАТ «Дікергофф Цемент Україна».

На території Рівненського міського полігону відбулося відкриття першої в області біогазової станції - системи збирання та утилізації газу, який накопичується під товщею побутових відходів на полігоні. Пробурено 30 свердловин, з яких газ на поверхню підніматиметься насосами. Це дозволить значно зменшити ризик загоряння полігону і одночасно виробляти електроенергію. Основні підприємства, що здійснюють відновлення

ресурсоцінних відходів: Здолбунівський завод пластмасових виробів «Іскра» спеціалізується на безвідходному технологічному процесі. Ресурсоцінні відходи відновлюються та використовуються для виготовлення пластмасових труб. У 2017 році було перероблено 31 тону таких відходів; Костопільська філія державного підприємства «Укрветсанзавод» спеціалізується на виробництві кісткового борошна для потреб сільського господарства, сировиною для якого є відходи обвалування туш та кістки. За 2017 рік перероблено 3820 тонн зазначених відходів; ТОВ «Папірінвест» займається обробленням ресурсоцінних відходів (папір) та випуском з неї паперової продукції. У 2017 році підприємством перероблено 2538,8 тонни макулатури; на приватному підприємстві «Торгово-промислове підприємство «Політор» працює цех з відновлення, переробки та виробництва поліетиленових виробів, у 2017 році перероблено 45 тонн технологічного браку пластмасових виробів; ТОВ «Еко-Хелп» здійснювало збір відпрацьованих люмінесцентних ламп та термометрів, що містять ртуть. За 2018 рік зібрано та передано на спеціалізовані підприємства 36,2 тис. штук відпрацьованих люмінесцентних ламп та 526 термометрів. Вказані відходи передані до ТОВ «Кийгранд» (м. Київ) для подальшого управління ними.

Обласна програма охорони навколишнього природного середовища на 2022 – 2026 роки

Основні завдання Програми включають охорону водних та земельних ресурсів, зокрема збереження та відновлення природного стану водних об'єктів, підвищення родючості орних земель, і захист територій від затоплення і підтоплення. Крім того, значна увага приділяється підвищенню якості атмосферного повітря, зменшенню обсягів антропогенних викидів, зниженню кількості відходів та їх негативного впливу на довкілля та здоров'я людини.

Забруднення навколишнього природного середовища відходами виробництва і споживання набуває все більшої гостроти.

Відсутність ефективної системи управління відходами на рівні області зумовлює накопичення їх значної кількості у місцях видалення, що призводить до антропогенного навантаження на довкілля, забруднення його основних компонентів: землі, водних ресурсів та атмосферного повітря, погіршення умов проживання населення.

На території області більш як 1000 підприємств, установ і організацій, виробнича діяльність яких пов'язана з утворенням промислових та побутових відходів. Відповідно до державного статистичного спостереження № 1 - відходи «Поводження з відходами» обсяг накопичення промислових відходів I-IV класів небезпеки станом на 01 січня 2021 року становить 25100,1 тис. тонн, у тому числі II-III класів небезпеки – 16,116 тис. тонн.

У 2020 році в області утворилось 886,2 тис. тонн відходів I-IV класів небезпеки, з них перероблено 15 тис. тонн, спалено 43,7 тис. тонн.

Серед основних екологічних проблем, пов'язаних з утворенням та розміщенням небезпечних відходів, слід виділити такі:

У відвалі площею 58,2 гектара на ПрАТ «Рівнеазот» накопичено 15,4 млн. тонн фосфогіпс-дигідрату – відходів виробництва фосфорної кислоти.

Станом на 01 січня 2021 року залишок непридатних хімічних засобів захисту рослин (ХЗЗР) на території області становив 46,815 тонн, з них 43,53 тонн – зберігається у 60 бетонополімерних контейнерах, 3,285 тонн – залишилися неконтейнеризованими.

У розрізі колишніх районів та міст (до реформи адміністративно-територіального устрою) залишок ХЗЗР становив: у Березнівському районі – 4,345 тонн, Дубенському – 3,7 тонн, Дубровицькому – 2,057 тонн, Здолбунівському 10,47 тонн, Корецькому – 1,5 тонни, Млинівському – 0,3 тонни, Острозькому – 1,367 тонн, Радивилівському – 0,5 тонн, Рівненському – 12,076 тонн, Рокитнівському – 2 тонни, Сарненському – 0,3 тонн, м. Рівне – 8,2 тонн. У Володимирецькому, Гощанському, Демидівському, Костопільському та Зарічненському районах відсутні непридатні ХЗЗР.

Основним способом видалення побутових відходів (далі - ПВ) на сьогодні в області є їх захоронення на полігонах і сміттєзвалищах. Складування відходів проводиться за схемою: розрівнювання, ущільнення, ізоляція ґрунтом.

У населених пунктах області обліковується 468 місць видалення відходів (полігонів, звалищ побутових та промислових відходів), з них 374 – паспортизовані та внесені до Реєстру місць видалення відходів, у тому числі діючих – 367 одиниць (2 полігони та 365 звалищ побутових відходів), закритих – 7 одиниць: полігон для складування побутових відходів ПрАТ «Рівнеазот», 2 звалища ПВ Вирівської сільської ради Сарненського району та звалища побутових відходів Великоомелянської, Олександрійської, Городоцької (с. Обарів та с. Бронники) сільських рад Рівненського району. Із вищезазначених закритих МВВ потребують рекультивації 2 об'єкти (сміттєзвалища побутових відходів Городоцької (с. Обарів та с. Бронники) сільської ради Рівненського району). Три полігони (звалища) побутових відходів працюють в режимі перевантаження у містах Вараш, Дубно та с-ще Млинів.

На об'єктах оброблення ПВ від початку їх експлуатації захоронено 35,36 млн. куб. метрів відходів та їх компонентів.

Разом з тим, органи місцевого самоврядування та органи виконавчої влади визначаються з методами та засобами роздільного збирання компонентів побутових відходів з урахуванням їх морфологічного складу, річного обсягу утворення, потреб у вторинних енергетичних та матеріальних ресурсах, органічних добривах, наявності підприємств, які можуть переробляти окремі компоненти побутових відходів та інших економічних факторів.

Роздільне збирання побутових відходів контейнерним методом запроваджено у 68 населених пунктах області. В основному компоненти ПВ, які збираються окремо – це ПЕТ-пляшка та інші вироби з поліетилену, скло, папір.

Серед підприємств, що здійснюють оброблення відходів, слід виділити такі:

- Костопільська філія ДП «Укрветсанзавод» спеціалізується на виробництві кісткового борошна для потреб сільського господарства, сировиною для чого є відходи обвалування туш, кістки тощо. За 2020 рік перероблено 3894 тонни зазначених відходів;

- ТОВ «Папірінвест» с. Моквин Рівненського району займається обробленням ресурсоцінних відходів (паперу) та випуском з неї паперової продукції. В 2020 році підприємством перероблено 1500,45 тонни макулатури;

- ТОВ «Еко-Хелп» м.Рівне займалось збиранням, перевезенням, зберіганням відпрацьованих ламп, що містять ртуть. За 2020 рік зібрано від підприємств, установ та організацій області 8146 відпрацьованих люмінесцентних ламп та 24 термометри. Вказані відходи передані до спеціалізованого товариства ТОВ «Еко-Терра» м. Київ для подальшого управління ними.

Щорічні Регіональні доповіді про стан навколишнього природного середовища Рівненської області

Наповнення інформацією наступних розділів:

8. Відходи

8.1. Структура утворення та накопичення відходів

8.2. Управління відходами (збирання, зберігання, відновлення та видалення)

8.3. Транскордонне перевезення небезпечних відходів

8.4. Державне регулювання в сфері управління відходами

Розділ 8, присвячений відходам, є критично важливим, оскільки він охоплює всі аспекти управління відходами, які мають значний вплив на екологічний стан та здоров'я населення. Розуміння структури утворення та накопичення відходів (8.1) дозволяє ідентифікувати основні джерела відходів та їхній вплив на довкілля, що є необхідним для розробки ефективних стратегій їх управління. Управління відходами (8.2), включаючи збирання, зберігання, відновлення та видалення, є ключовими процесами, що забезпечують належне управління відходами та зменшення їхнього негативного впливу на екосистеми. Транскордонне перевезення небезпечних відходів (8.3) є особливо важливим у контексті міжнародного співробітництва та дотримання екологічних стандартів, що знижує ризики для довкілля та населення. Державне регулювання в сфері управління відходами (8.4) забезпечує правову базу та механізми контролю, які є необхідними для забезпечення виконання екологічних норм та стандартів, а також для стимулювання інновацій та інвестицій у сфері управління відходами.

Екологічний паспорт Рівненської області

Наповнення інформацією наступних розділів:

XIII. Управління відходами та небезпечними хімічними речовинами

Даний розділ присвячений поводженню з відходами та небезпечними хімічними речовинами, є надзвичайно важливим, оскільки охоплює комплекс заходів та стратегій, спрямованих на мінімізацію ризиків для довкілля та здоров'я населення. Цей розділ має забезпечити всебічний підхід до управління відходами та небезпечними хімічними речовинами, включаючи їхню класифікацію, збирання, зберігання, перевезення, відновлення та видалення. Особлива увага приділяється безпечному поводженню з небезпечними речовинами, що включає дотримання міжнародних стандартів та регламентів, а також впровадження найкращих практик та технологій для зменшення шкідливого впливу на довкілля. Державне регулювання та контроль у цій сфері є ключовими для забезпечення виконання екологічних норм і стандартів, захисту природних ресурсів та здоров'я людей.

Регіональний план управління відходами у Рівненській області до 2033 року - це комплекс взаємно пов'язаних та узгоджених в часі заходів: організаційних, технологічних, технічних, ресурсозберігаючих, екологічних, санітарно - гігієнічних, фінансово - економічних, соціальних, інформаційних, спрямованих на розв'язання проблем сфери управління відходами у Рівненській області.

Регіональний план управління відходами спрямований на поліпшення стану благоустрою населених пунктів, охорони навколишнього природного середовища, санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, створення умов для залучення коштів бюджетів усіх рівнів, інвестиційних та кредитних ресурсів, міжнародної технічної допомоги.

Основними завданнями Регіонального плану управління відходами є конкретні суспільні, інституційні, організаційно-технічні, регуляторні, освітньо-виховні, технологічні та технічні, екологічні заходи, які сформовані на основі заходів, передбачених Національною стратегією, Національним планом управління відходами, та спрямовані на реалізацію державної та регіональної політики у сфері управління відходами.

По кожному завданню є розписані заходи, відповідальні виконавці, строки здійснення заходів, джерела та обсяги фінансового забезпечення, засобів контролю за станом здійснення заходів та проведення моніторингу результатів їх впровадження у сфері управління відходами на території Рівненської області.

Стратегія розвитку Дубенської міської територіальної громади на період до 2027 року, що затверджена рішенням Дубенської міської ради від 12.04.2024 року №3542 є документом стратегічного планування місцевого рівня, що визначає стратегічні, оперативні цілі та завдання для сталого розвитку територіальної громади.

Стратегія розвитку територіальної громади покликана об'єднати зусилля усіх зацікавлених сторін – місцевих мешканців, бізнесових структур, влади, громадських активістів – задля забезпечення місцевого економічного та соціального поступу через використання стратегічних переваг громади.

Серед стратегічних цілей є стратегічна ціль 3. Покращення комфорту проживання, безпеки та якості довкілля, яка серед інших включає Оперативну ціль 3.4. «Відновлення та стале використання природних ресурсів, ефективне управління побутовими відходами»

Структура оперативної цілі 3.4. «Відновлення та стале використання природних ресурсів, ефективне поводження з ПВ» серед інших включає завдання 3.4.3. «Підвищення ефективності управління ПВ, розроблення місцевого плану управління відходами» які реалізуватимуться через:

- благоустрій контейнерних майданчиків міста; збільшення кількості контейнерів для збирання побутових відходів;
- встановлення сортувальної станції;
- збільшення кількості одиниць спецавтотранспорту для збирання і перевезення відходів.

Очікуваними результатами буде підвищення ефективності управління побутовими відходами.

Індикатори виконання оперативної цілі: кількість контейнерів для збирання побутових відходів у місті.

3.4 Фінансово-економічне забезпечення управління відходами територіальної громади

Стале функціонування системи управління відходами потребує покриття витрат на вдосконалення системи управління відходами та підтримання її функціонування для кожного з потоків відходів.

Для забезпечення функціонування та розвитку системи управління відходами сфери відповідальності органу місцевого самоврядування передбачається фінансування за наступними напрямками:

- забезпечення громади об'єктами оброблення відходів;
- ліквідація сміттєзвалищ на території громади;
- забезпечення населення можливості роздільного збирання відходів;
- забезпечення роздільного збирання ресурсоцінних відходів;
- забезпечення технічними засобами збирання та перевезення побутових відходів.

За інформацією Дубенської міської ТГ фінансування заходів у сфері управління відходами протягом останніх п'яти років по територіальній громаді здійснювалось за рахунок коштів бюджету територіальної громади згідно з програми:

- Програма фінансової підтримки комунальних підприємств та здійснення внесків до їх статутних капіталів на 2021-2025 роки, затверджена рішенням міської ради №5268 від 20.11.2020 року:

У 2020 році профінансовано 2 100,0 тис.грн. на придбання сміттєприбиральної машини IZUZU 1 для механізованого прибирання загальноміських територій та перевезення відходів від прибирання на міське звалище;

У 2022 році профінансовано 2 317,0 тис.грн. на придбання контейнеровоза об'ємом завантаження 12 м³ для збирання та перевезення побутових відходів з контейнерів на міське звалище;

У 2023 році профінансовано 2707,0 тис.грн. на придбання контейнеровоза об'ємом завантаження 12 м³ для збирання та перевезення побутових відходів з контейнерів на міське звалище.

- Програма поліпшення утримання об'єктів благоустрою на 2021-2025 роки, затверджена рішенням міської ради №5267 від 20.11.2020 року:

У 2020 році профінансовано 101.0 тис.грн. на придбання 8 контейнерів оцинкованих ємністю 1,1 м³ для збирання побутових відходів (з фонду ОНПС міської територіальної громади).

У 2021 році профінансовано 145,66 тис.грн. на придбання 10 контейнерів оцинкованих ємністю 1,1 м³ для збирання побутових відходів (з фонду ОНПС міської територіальної громади);

У 2023 році профінансовано 1081,4 тис.грн. на придбання 66 контейнерів оцинкованих ємністю 1,1 м3 для збирання побутових відходів (з фонду ОНПС міської територіальної громади).

Забезпечення фінансового ресурсу за програмами на період до закінчення строку їх виконання буде в межах обсягів, передбачених у бюджеті Дубенської міської територіальної громади на ці цілі на відповідний бюджетний рік.

Можливості фінансування за джерелами

В цілому в якості джерел фінансування діяльності в сфері управління відходами розглядаються:

1. кошти місцевих бюджетів;
 - фонд охорони навколишнього природного середовища сільських, селищних, міських бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад;
 - інші кошти сільських, селищних, міських бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад;
2. кошти бюджету області:
 - фонд охорони навколишнього природного середовища бюджету області;
 - інші кошти бюджету області;
3. кошти державного бюджету:
 - державний фонд охорони навколишнього природного середовища;
 - державний фонд регіонального розвитку;
 - інші кошти державного бюджету;
4. власні кошти суб'єктів господарювання;
5. інвестиційні кошти;
6. кредити;
7. надходження за надані послуги та реалізовану продукцію;
8. фінансування за принципом розширеної відповідальності виробника.

Фінансування кожного з видів діяльності за різними потоками відходів має свою специфіку.

Основою фінансування заходів з реалізації МПУВ є фонд охорони навколишнього природного середовища місцевих бюджетів та інші незаборонені законодавством кошти.

Поповнення фонду складається з екологічного податку та грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності.

Для визначення фінансового потенціалу на реалізацію МПУВ доцільно враховувати тільки складову екологічного податку, оскільки грошові стягнення за заподіяну шкоду є менш прогнозованими і в ідеальному варіанті повинні бути відсутні.

Державний бюджет розглядається, як джерело фінансування МПУВ, що має підвищені ризики. Це зумовлено тим, що на час розроблення МПУВ відсутні чіткі пріоритети і правила щодо фінансування заходів РПУВ у Рівненській області з державного бюджету, а органи місцевого самоврядування та обласної

адміністрації мають обмежені можливості щодо впливу відносно залучення на реалізацію МПУВ коштів з державного бюджету (додатки 17, 18).

Можливості фінансування заходів по управлінню відходами визначені законодавчо (Закон України «Про управління відходами»)

Стаття 55. Фінансування заходів у сфері управління відходами

1. Фінансування заходів у сфері управління відходами здійснюється за рахунок коштів утворювачів та власників відходів. Для фінансування заходів у сфері управління відходами можуть залучатися кошти державного та місцевих бюджетів, фондів охорони навколишнього природного середовища, добровільні внески підприємств, установ, організацій, громадян України та їх об'єднань, а також інші джерела, не заборонені законом.

Стаття 56. Економічні інструменти для дотримання ієрархії управління відходами та фінансування заходів у сфері управління відходами

1. Для стимулювання дотримання ієрархії управління відходами, забезпечення повного відшкодування витрат утворювачів та власників відходів та забезпечення фінансування заходів у сфері управління відходами уповноваженими органами впроваджуються такі економічні інструменти:

1) встановлення ставок екологічного податку, що справляється за захоронення відходів на полігонах, залежно від виду відходів та класу полігону;

2) запровадження системи, за якої утворювачі та власники відходів сплачують лише за фактичну вагу відходів, непридатних для підготовки до повторного використання та відновлення, та створюються стимули для роздільного збирання відходів;

3) запровадження розширеної відповідальності виробника для певних видів відходів, розроблення заходів для підвищення її організаційної та економічної ефективності;

4) впровадження депозитних схем та інших заходів для заохочення ефективного збирання використаних продукції та матеріалів;

5) надання податкових пільг для стимулювання повторного використання та благодійного пожертвування продукції;

6) оподаткування продукції, відходи якої спричиняють значний негативний вплив на навколишнє природне середовище, з метою зменшення споживання такої продукції та стимулювання впровадження найкращих доступних технологій і методів управління для їх рециклінгу;

7) стимулювання використання продукції та матеріалів, отриманих у результаті підготовки відходів до повторного використання та рециклінгу;

8) надання податкових і кредитних пільг для фінансової підтримки проведення наукових досліджень та впровадження інноваційних технологій оброблення, зокрема рециклінгу, відходів.

2. Законом можуть встановлюватися також інші економічні інструменти для запобігання утворенню відходів, забезпечення їх рециклінгу та іншого відновлення, зокрема пільгове оподаткування екологічних видів продукції, пільгове кредитування і субсидіювання екологічних проектів, надання дотації на

придбання природоохоронного обладнання, прискорені строки амортизації природоохоронного обладнання.

Фінансування діяльності пунктів роздільного збирання побутових відходів

Витрати на здійснення роздільного збирання побутових відходів у пунктах роздільного збирання побутових відходів можуть відшкодовуватися за рахунок таких джерел:

- 1) тарифу на послугу з управління побутовими відходами;
- 2) плати, що вноситься утворювачем відходів;
- 3) коштів місцевого бюджету;
- 4) коштів організацій розширеної відповідальності виробника;
- 5) інших не заборонених законом джерел.

У разі покриття витрат на здійснення роздільного збирання побутових відходів з декількох джерел частка витрат, що покривається за рахунок одного джерела, має бути пропорційною до частки обсягу виду відходів, збирання якого покривається за рахунок такого джерела.

Забороняється відшкодування витрат на здійснення роздільного збирання одного виду побутових відходів з різних джерел.

Управління пунктами роздільного збирання побутових відходів, включаючи їх утримання та обслуговування, здійснюється з урахуванням обраного способу організації діяльності таких пунктів, зокрема способу покриття витрат на роздільне збирання певних видів відходів.

У разі якщо витрати на роздільне збирання побутових відходів хоча б одного виду покриваються за рахунок тарифу на послугу з управління побутовими відходами, управління пунктами роздільного збирання побутових відходів, включаючи їх утримання та обслуговування, здійснюється суб'єктом господарювання, що здійснює господарську діяльність із збирання та перевезення побутових відходів на території територіальної громади.

В інших випадках суб'єкт господарювання, що здійснює управління пунктами роздільного збирання побутових відходів, визначається виконавчим органом місцевої ради.

Управління побутовими відходами

Фінансове забезпечення діяльності у сфері управління побутовими відходами включають покриття витрат на:

- створення, вдосконалення та підтримання функціонування системи управління відходами на рівні громади (інституційні і організаційні аспекти);
- забезпечення надання послуг у сфері управління побутовими відходами:
- покриття капітальних витрат;
- покриття поточних витрат;
- створення та експлуатація інфраструктурних об'єктів оброблення побутових відходів;

- будівництво та облаштування регіональних полігонів відходів, що не є небезпечними;
- припинення експлуатації/закриття та рекультивація сміттєзвалищ і полігонів відходів, що не є небезпечними, які не відповідають встановленим вимогам;
- проведення інформаційно-просвітницької діяльності.

Створення пунктів із збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання

Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року [Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 820-р] передбачено створення пунктів із збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання (насамперед відходів електричного та електронного обладнання). РПУВ передбачено створення такого пункту в м. Дубно. З метою уніфікації рішень та більш підвищення ефективності використання фінансових ресурсів фінансування розроблення концепції функціонування центрів із збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання передбачається з місцевого бюджету.

Створення інших об'єктів інфраструктури збирання відходів (наприклад об'єктів оброблення великогабаритних відходів) здійснюється за рахунок бюджетів громад. За загальними принципами громади можуть залучати додаткові джерела співфінансування.

Фінансування розширення та оновлення матеріально-технічної бази (парк спецавтотранспорту, придбання контейнерів) здійснюється за рахунок надавачів послуг у сфері управління побутовими відходами і покриваються за рахунок включення в тарифи на послуги відповідної амортизаційної складової. Надавачі послуг для фінансування зазначених витрат можуть використовувати такі інструменти фінансування, як лізинг, займи тощо. Якщо надавачем послуг є комунальні підприємства, у фінансуванні зазначених витрат можуть бути задіяні бюджетні кошти у т.ч. за механізмами співробітництва територіальних громад. У МПУВ передбачається покриття витрат на оновлення матеріально-технічної бази (парк спецавтотранспорту, придбання контейнерів) з місцевого бюджету та інших незаборонених законодавством коштів.

Створення та експлуатація інфраструктурних об'єктів оброблення та захоронення побутових відходів

У МПУВ передбачається покриття витрат на створення та експлуатацію інфраструктурних об'єктів оброблення та захоронення побутових відходів з місцевого бюджету та інших незаборонених законодавством коштів.

Управління небезпечними відходами

Фінансування системи управління небезпечними відходами у складі побутових відходів здійснюється на загальних принципах управління побутовими відходами.

Фінансування управління небезпечними відходами суб'єктів господарювання здійснюється відповідними суб'єктами господарювання за власний рахунок.

Управління промисловими відходами

Фінансування управління промисловими відходами здійснюється відповідними суб'єктами господарювання за власний рахунок.

Управління відходами будівництва та знесення

Фінансування управління відходами будівництва та знесення здійснюється відповідними власниками відходів за власний рахунок.

Управління відходами сільського господарства

Поточні витрати на управління відходами сільського господарства фінансується відповідними власниками відходів за власний рахунок, а також за рахунок фінансових надходжень від реалізації продуктів перероблення окремих відходів.

Створення об'єктів оброблення відходів тваринного походження фінансується власниками відповідних об'єктів.

Управління відходами упаковки

Управління відходами упаковки фінансується відповідними власниками відходів за власний рахунок, а також за рахунок фінансових надходжень від реалізації продуктів перероблення відходів упаковки.

Після введення в дію законодавства щодо розширеної відповідальності виробника з'явиться додаткове джерело фінансування.

Управління відходами електричного та електронного обладнання

Управління відходами електричного та електронного обладнання фінансується відповідними власниками відходів за власний рахунок, а також за рахунок фінансових надходжень від реалізації продуктів перероблення відходів.

Після введення в дію законодавства щодо розширеної відповідальності виробника може з'явитися додаткове джерело фінансування.

Управління відпрацьованими батарейками, батареями та акумуляторами

Управління відпрацьованими батарейками, батареями та акумуляторами фінансується відповідними власниками відходів за власний рахунок, а також за рахунок фінансових надходжень від реалізації продуктів перероблення відходів.

Після введення в дію законодавства щодо розширеної відповідальності виробника може з'явитися додаткове джерело фінансування.

Управління медичними відходами

Поточні витрати на управління медичними відходами фінансується відповідними власниками відходів за власний рахунок, а також за рахунок фінансових надходжень від реалізації продуктів перероблення окремих відходів (ресурсоцінних).

Капітальні витрати на створення об'єктів оброблення медичних відходів фінансуються місцевими бюджетами (у разі створення локальних об'єктів в окремих медичних закладах).

Створення об'єктів централізованого оброблення медичних біовідходів здійснюється за рахунок бюджетів громад з залученням співфінансування з обласного бюджету.

Управління знятими з експлуатації транспортними засобами

Фінансування діяльності з управління знятими з експлуатації транспортними засобами здійснюється підприємствами, які здійснюють таку діяльність.

Управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд

Управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд фінансується відповідними власниками відходів за власний рахунок.

3.5. План заходів МПУВ

Місцевий план управління відходами у Дубенській МТГ визначає головні напрями розвитку сфери управління відходами в громаді на найближчі 10 років з урахуванням європейських підходів, що базуються на положеннях Директив ЄС.

Місцевий план управління відходами спрямований на поліпшення стану благоустрою у Дубенській громаді, охорони навколишнього природного середовища, санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, створення умов для залучення коштів бюджетів усіх рівнів, інвестиційних та кредитних ресурсів, міжнародної технічної допомоги.

З метою забезпечення переходу до сучасного управління відходами для їх ефективного використання як ресурсів та сталого розвитку шляхом запобігання їх утворенню відповідно до державної політики у сфері управління відходами; здійснення заходів у сфері управління відходами без загрози здоров'ю людей та навколишньому природному середовищу шляхом зменшення негативних

наслідків від утворення відходів та їх управління; забезпечення і підвищення ефективності такого використання, що є вкрай важливим для переходу до циркулярної економіки та забезпечення довгострокової конкурентоздатності розроблено план заходів Місцевого плану у правління відходами у Дубенській МТГ.

Основними завданнями Місцевого плану управління відходами є конкретні суспільні, інституційні, організаційно-технічні, регуляторні, освітньо-виховні, технологічні та технічні, екологічні заходи, які сформовані на основі заходів, передбачених Національною стратегією, Національним і Регіональним планами управління відходами, та спрямовані на реалізацію державної та місцевої політики у сфері управління відходами.

По кожному завданню є визначені заходи, відповідальні виконавці, строки здійснення заходів, джерела фінансового забезпечення, засобів контролю за станом здійснення заходів та проведення моніторингу результатів їх впровадження у сфері управління відходами на території громади. Місцевий план управління відходами охоплює всі види діяльності у сфері управління відходами на території міської територіальної громади.

При формуванні переліку завдань та заходів МПУВ враховувалися терміни та обсяги їх виконання, визначені документацією дозвільного характеру, зокрема екологічними умовами висновків з оцінки впливу на довкілля, плани заходів з управління відходами, наданими промисловими підприємствами, пропозиції громадських організацій, висновків та рекомендацій членів робочої групи для підготовки пропозицій до проєкту місцевого плану управління відходами у Дубенській громаді, узгодження позицій до них.

Коригування заходів, термінів їх виконання здійснюється на підставі безумовного виконання документів дозвільного характеру у сфері охорони навколишнього природного середовища та управління відходами та за наявності обґрунтованих пояснень щодо змін.

У випадку недостатності або відсутності фінансування з державного та обласного бюджетів можливий перегляд термінів виконання окремих заходів МПУВ.

Під час реалізації завдань та заходів МПУВ має бути забезпечено врахування та дотримання вимог статті 46 Закону України «Про охорону земель», зокрема щодо наступного:

при здійсненні господарської діяльності, пов'язаної із зберіганням, обробленням, та видаленням, знешкодженням і захороненням відходів, забезпечуються:

виконання заходів щодо запобігання або зменшення обсягів утворення відходів та екологічно безпечне управління ними;

максимальне збереження ґрунтового покриву на основі обраного оптимального варіанта територіального розміщення об'єктів управління відходами;

зняття родючого шару ґрунту, його складування, збереження та використання при рекультивації земель, покращенні малопродуктивних земель і благоустрої населених пунктів;

запобігання негативному впливу об'єктів управління відходами, що використовуються для збирання, зберігання, оброблення, видалення, знешкодження і захоронення відходів на ґрунтовий покрив прилеглих територій; рекультивація земельних ділянок після ліквідації об'єктів управління відходами.

Також під час реалізації завдань і заходів МПУВ має бути забезпечено дотримання вимог статей 7, 26, 28 та інших Закону України «Про природно-заповідний фонд України» щодо територій та об'єктів природно-заповідного фонду України розташованих на території Дубенської МТГ, охорони дикої флори та фауни і природних середовищ існування на територіях Смарагдової мережі.

Перелік територій та об'єктів природно-заповідного фонду у Рівненській області станом на 01.01.2024 розміщено на офіційному вебсайті Міндовкілля в розділі Діяльність/Відкриті дані/Набори відкритих даних/Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду за посиланням https://data.gov.ua/dataset/mepr_05.

Межі та рекомендації при плануванні або здійсненні діяльності для врахування необхідності забезпечення збереження у довгостроковій перспективі природних оселищ та видів природної фауни і флори, що підлягають особливій охороні в Європі вказані у стандартних формах даних територій Смарагдової мережі, що розміщені на офіційному сайті Ради Європи: <https://www.coe.int/en/web/bern-convention/emerald-viewer>.

Місця розташування 50 водно-болотних угідь міжнародного значення можна ознайомитися на сайті Рамсарської конвенції за посиланням <https://www.ramsar.org/wetland/ukraine>.

Біосферні резервати програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера», об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в межах МТГ відсутні.

Відповідно до пропозицій Міндовкілля України від 14.11.2024 року №25/2-21/15002, визначення місць розташування відповідних об'єктів управління відходами має здійснюватися з урахуванням пріоритету вимог екологічної безпеки (див. статтю 3 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та статтю 3 Закону України «Про охорону земель»), збереження цінних природоохоронних територій та об'єктів, забезпечення дотримання вимог природоохоронного та іншого законодавства, а також затвердженої у встановленому порядку містобудівної документації.

Стосовно питань рекультивації місць видалення відходів мають бути враховані вимоги законів України «Про землеустрій» (стаття 54 та ін.), «Про охорону земель» (статті 46, 52 та ін.), «Про управління відходами» (стаття 40 та ін.), а також Правил розроблення робочих проектів землеустрою, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 №86.

Відповідно до вимог частини четвертої статті 15 Закону України «Про екологічну мережу України», регіональні та місцеві схеми формування екомережі, програми у сфері формування, збереження та використання екомережі є основою для розроблення усіх видів проектної документації при здійсненні землеустрою, розробці містобудівної документації, а також здійсненні господарської та іншої діяльності.

Під час реалізації завдань та заходів МПУВ, з метою регламентації господарської діяльності в межах прибережних захисних смуг та водоохоронних зон водних об'єктів рекомендується дотримуватись вимог, визначених Водним Кодексом України та законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення безперешкодного доступу громадян до узбережжя водних об'єктів для загального водокористування».

Також рекомендується дотримуватись:

Санітарно-захисних зон та санітарних розривів у відповідності до ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів», а також ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій».

Зокрема, врахувати вимоги пункту 5.4 ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів», де зазначено, що територія санітарно-захисної зони не повинна розглядатись як резерв нового будівництва, реконструкції, капітального ремонту об'єктів підприємства.

Вимог Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», зокрема статті 55, згідно з якою здійснення операцій з оброблення відходів дозволяється лише за наявності дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів на визначених місцевими радами територіях з додержанням санітарних та екологічних норм.

Державних санітарно-протиепідеміологічних правил і норм щодо поводження з медичними відходами, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 08.06.2015 року №325, зареєстрованих в Мінюсті 07.08.2015 року за №959/27404.

Закону України «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною» щодо управління відходами тваринного походження.

Правил щодо забезпечення родючості ґрунтів і застосування окремих агрохімікатів, затверджені наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 24.11.2021 року №382, зареєстрованих в Мін'юсті 14.01.2022 року за №34/37370, щодо правил зберігання гною в уразливих до (накопичення) нітратів зонах (розділ VI)

Згідно з вимогами статті 11 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» органи державної влади, органи місцевого самоврядування, приймаючи рішення про провадження планованої діяльності (у разі її належності до категорій, що підпадає під види діяльності, зазначені у частинах другій та третій статті 3 вищезазначеного Закону), зобов'язані врахувати висновок з оцінки впливу на довкілля.

Керуючись Законом України «Про охорону земель», при здійсненні господарської діяльності, пов'язаної із зберіганням, обробленням, знешкодженням і захороненням відходів, забезпечуються:

- виконання заходів щодо запобігання або зменшення обсягів утворення відходів та екологічно безпечне управління ними;

- максимальне збереження ґрунтового покриву на основі обраного оптимального варіанта територіального розміщення об'єктів управління відходами;

- зняття родючого шару ґрунту, його складування, збереження та використання при рекультивації земель, покращенні малопродуктивних земель і благоустрої населених пунктів;

- запобігання негативному впливу об'єктів управління відходами, що використовуються для збирання, зберігання, оброблення і захоронення відходів на ґрунтовий покрив прилеглих територій;

- рекультивація земельних ділянок після ліквідації об'єктів захоронення відходів.

Відповідно до пропозицій департаменту житлово-комунального господарства, енергетики та енергоефективності Рівненської облдержадміністрації від 19.12.2024 року №12643/0/01-54/24 під час реалізації завдань і заходів МПУВ врахувати наступні методичні рекомендації, що затверджені наказами:

1. Методичні рекомендації з визначення морфологічного складу побутових відходів (наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 03.05.2024 №409).

2. Методичні рекомендації з організації збирання та перевезення побутових відходів (наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 23 Жовтня 2024 року №1172).

3. Методичні рекомендації з підвищення обізнаності громадськості стосовно сучасного управління побутовими відходами (наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 20.06.2024 № 551).

Підприємства, установи та організації, а також громадяни, діяльність яких пов'язана з накопиченням відходів, зобов'язані забезпечувати своєчасне перевезення таких відходів на спеціальні об'єкти, що використовуються для їх збирання, зберігання, оброблення і захоронення.

Забороняється несанкціоноване скидання і розміщення відходів у підземних горизонтах, на території міст та інших населених пунктів, на землях природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, у межах водоохоронних зон та зон санітарної охорони водних об'єктів, в інших місцях, що може створювати небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини.

Відповідно до ст. 211 Земельного кодексу України, громадяни та юридичні особи, винні в порушеннях земельного законодавства несуть цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність.

За порушення земельного законодавства, пов'язаного із заподіянням шкоди землям сільськогосподарського призначення, підприємства, установи, організації та громадяни несуть цивільно-правову відповідальність. У цьому разі винні зобов'язані відшкодувати шкоду в повному обсязі.

Відшкодування шкоди за загальним правилом регулюється нормами цивільного законодавства. Проте, існують спеціальні правові акти, які встановлюють порядок розрахунків і відшкодування шкоди, що настала внаслідок порушення земельного законодавства (*Методика визначення розмірів шкоди, зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства, затверджена наказом*

Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 27 жовтня 1997 року № 171).

Найпоширенішим видом відповідальності за земельні та інші екологічні правопорушення є адміністративно-правова відповідальність, яка настає за наявності в діях винних осіб адміністративних порушень, перелік яких міститься в екологічному та адміністративному законодавстві.

Більшість з них передбачає накладення на винних штрафів різних розмірів.

Адміністративна відповідальність може наставати: за псування та забруднення земель хімічними та радіоактивними речовинами, виробничими відходами, стічними водами, за невиконання вимог природоохоронного режиму по використанню земель. За ці правопорушення на винних громадян може накладатися штраф.

У деяких випадках закон передбачає адміністративне попередження або застосування додаткових санкцій.

Кримінальна відповідальність за злочинні порушення екологічного законодавства передбачена Кримінальним кодексом. Природоохоронне правопорушення вважається злочином, якщо воно спричиняє суттєву шкоду вказаним у законі об'єктам природи або навколишньому середовищу внаслідок знищення, ушкодження, псування природних об'єктів, що охороняються законом або може спричинити шкоду здоров'ю та життю людей.

Кримінальним кодексом, зокрема, передбачені такі екологічні злочини, як забруднення або псування земель, безгосподарське використання земель. Винні громадяни та посадові особи залежно від характеру злочину та його екологічної і суспільної небезпеки караються позбавленням волі, штрафом та додатковими покараннями у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, а також конфіскацією знарядь і засобів злочину.

Реалізація завдань і заходів МПУВ сприятиме ефективній інтеграції положень директив Європейського Союзу для переходу до мінімізації забруднення та закладе основи посиленого переходу до Європейського зеленого курсу, зокрема з розбудови та удосконалення інфраструктури управління відходами та покращенню екологічної ситуації в громаді.

Місцевий план управління відходами у Дубенській громаді – це один із пріоритетів вирішення питань управління відходами на місцевому рівні.

Згідно вимог щодо управління відходами на національному, регіональному рівнях в межах Дубенської МТГ виділено основні цілі та заходи, які потрібно реалізувати:

4. Рекультивація відпрацьованих карт полігону ПВ.
5. Впровадити роздільний збір ПВ, ефективно використовуючи фінансові ресурси.
6. Забезпечити на регулярній основі збирання та перевезення 100% відходів, що утворюються у Дубенській МТГ.
7. Впровадити роздільне збирання та відправку на переробку відходів, що переробляються, біологічно розкладаються, а також небезпечних відходів.
8. Забезпечити експлуатацію існуючого полігону ПВ у спосіб, що не спричиняє негативного впливу на навколишнє середовище.

9. Зменшити обсяг утворення із розрахунку на душу населення небезпечних відходів та тих, що не переробляються.
10. Реалізувати комплексну освітньо-інформаційну складову.
11. Створити умови для повторного використання предметів та матеріалів (пунктів прийому вживаних речей та способів інформування тих осіб, які можуть ними скористатися)
12. Впровадити системи роздільного збирання біовідходів, а також відходів зелених насаджень та будівництво компостувальних станцій та домашніх компостувальних пунктів.

Результатом реалізації МПУВ стане:

- сприяння реалізації державної політики у сфері управління відходами;
- покращення стану навколишнього природного середовища та здоров'я мешканців громади, оскільки МПУВ покликаний стати ключовим інструментом у досягненні комплексного управління відходами в громаді, що передбачає зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище, захист здоров'я людей та збереження природних ресурсів;
- створення передумов для фінансування та залучення інвестицій у сектор управління відходами;
- ефективне використання природних ресурсів, зменшення обсягів відходів, підвищення рівнів повторного використання та рециклінгу, що сприятиме переходу до циркулярної економіки та сталому використанню ресурсів;
- створення нових робочих місць та сприяння економічному зростанню;
- забезпечення основи для стратегічного планування управління відходами в громаді, а також на рівні підприємств, установ та організацій;
- покращення системи моніторингу та контролю за управлінням відходами (додатки 19, 20, 21).

Розділ IV. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ МІСЦЕВОГО ПЛАНУ

Система моніторингу та оцінки - це сукупність організаційних структур, процесів управління, стандартів, стратегій, планів, показників, інформаційних систем, звітності та зв'язків, що дозволяє національним та регіональним органам влади, муніципалітетам та іншим установам ефективно виконувати свої функції з моніторингу та оцінки. Оцінка та моніторинг - це періодичне відстеження відповідних індикаторів, яке здійснюється з метою забезпечення своєчасної та належної реалізації Плану управління відходами.

Основна мета системи моніторингу та оцінки місцевого плану управління відходами – запропонувати стратегічний інструмент для підвищення ефективності реалізації Плану шляхом підвищення актуальності, ефективності, доцільності, сталості та його впливу.

Система оцінки реалізації місцевого плану управління відходами включає ряд кількісних індикаторів, які показують хід та результативність впровадження передбачених заходів, досягнення очікуваних результатів - встановлених цільових показників тощо. Індикатори визначались на основі аналізу поточного стану управління відходами, виходячи з цільових показників, наведених у підрозділі 3.1, заходів місцевого плану, наведених в підрозділі 3.5, на основі Закону України «Про управління відходами», Національної стратегії управління відходами до 2030 року, Національного плану управління відходами до 2033 року, Регіонального плану управління відходами у Рівненській області та з урахуванням місцевої специфіки системи управління відходами у Дубенській МТГ.

Індикатори, які відбираються для здійснення оцінки місцевого плану управління відходами, мають відповідати наступним критеріям: відповідність, вимірюваність, досяжність, чутливість, доступність, надійність, простота, практичність, об'єктивність, ощадливість та обмеженість в часі.

Відносно цільових показників МПУВ встановлено їх значення, які планується досягати поетапно.

Індикатори виконання заходів Місцевого плану управління відходами в Дубенській МТГ наведені у таблиці 4.1.

Таблиця 4.1. Індикатори виконання заходів Місцевого плану управління відходами в Дубенській МТГ

Індикатор виконання місцевого плану	Одиниця виміру	Періодичність*
Розділ I. Створення та розвиток інституційної структури системи управління відходами міської територіальної громади		
Кількість підготовлених та оприлюднених моніторингових звітів з оцінки ефективності реалізації МПУВ	одиниць	щорічно
Участь у тренінгах, семінарах, навчаннях працівників виконкому Дубенської міської ради, суб'єктів господарювання щодо впровадження системи управління відходами	одиниць	щорічно
Проведення заходів з екологічного інформування населення, у т.ч. розміщення реклами екологічного спрямування	кількість сюжетів та	щорічно

	публікацій в медіа, кількість розміщеної соціальної реклами та інше	
Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи та інших заходів з підвищення обізнаності населення щодо управління відходами, у т.ч. що біологічно розкладаються	кількість інформаційних кампаній, рейдів тощо	щорічно
Кількість проведених тематичних заходів щодо управління відходами в закладах освіти	одиниць	щорічно
Розділ II. Управління побутовими відходами		
Обсяг утворених побутових відходів	тис.тонн	щорічно
Обсяги видалених побутових відходів	тис.тонн	щорічно
Обсяг роздільно зібраних побутових відходів	тис.тонн	щорічно
Обсяг зібраних змішаних побутових відходів	тис.тонн	щорічно
Відсоток охоплення населення послугами управління побутовими відходами	%	щорічно
Кількість зібраних побутових відходів	т/рік на 1 жителя	щорічно
Частка роздільно зібраних побутових відходів у загальній масі побутових відходів	%	щорічно
Кількість придбаного обладнання, спецтехніки для збирання, перевезення та складування побутових відходів	одиниць	щорічно
Кількість пунктів, контейнерів для роздільного збирання та підготовки до повторного використання побутових відходів, у т.ч. небезпечних у складі побутових	одиниць	щорічно
Обсяг побутових відходів, що відновлені на об'єктах з оброблення та видалення таких відходів	тис.тонн	щорічно
Зменшення загального обсягу відходів, що видаляються на полігони	%	щорічно
Проведення рекультивації сміттєзвалищ і полігонів відходів	га	щорічно
Розроблення плану/програми із проведення моніторингу полігонів	одиниць	щорічно
Ліквідація стихійних сміттєзвалищ	одиниць	щорічно
Кількість складених адміністративних протоколів за порушення у сфері благоустрою, у т.ч. у сфері управління відходами	одиниць	щорічно
Розділ III. Управління відходами промисловості та відходами видобувної промисловості		
Кількість розроблених планів: - управління відходами підприємств	одиниць	щорічно
Кількість отриманих дозвільних документів у сфері управління відходами (дозволів, ліцензій, висновків з оцінки впливу на довкілля тощо)	одиниць	щорічно
Обсяг утворених промислових відходів та відходів видобувної промисловості	тис.тонн	щорічно

Обсяг відновлених промислових відходів та відходів видобувної промисловості	тис.тонн	щорічно
Обсяг видалених промислових відходів та відходів видобувної промисловості	тис.тонн	щорічно
Частка відходів, що захоронюється від загального обсягу утворених відходів	%	щорічно
Частка оброблених до утворених відходів	%	щорічно
Збільшення обсягів повторного використання та оброблення відходів	%	щорічно
Кількість створених/модернізованих об'єктів оброблення відходів промисловості	одиниць	щорічно
Кількість проведених комплексних досліджень та впроваджених існуючих напрацювань і найкращих доступних технологій управління промисловими відходами та відходами видобувної промисловості	одиниць	щорічно
Розділ IV. Управління відходами будівництва і знесення та відходами руйнувань		
Обсяг утворених відходів будівництва та знесення	тонн	щорічно
Обсяг відновлених відходів будівництва та знесення	тонн	щорічно
Обсяг видалених відходів будівництва та знесення	тонн	щорічно
Розділ V. Управління медичними відходами		
Кількість облаштованих місць для тимчасового зберігання та оброблення медичних відходів	одиниць	щорічно
Обсяг утворених медичних відходів за окремими категоріями	тонн	щорічно
Кількість укладених договорів з суб'єктами господарювання, які мають ліцензію на управління небезпечними відходами, щодо управління медичними відходами	одиниць	щорічно
Розділ VI. Управління транспортними засобами, знятими з експлуатації		
Кількість транспортних засобів, знятих з експлуатації	одиниць	щорічно
Розділ VII. Управління відходами мастил (олив) та шин		
Обсяг утворених мастил (олив)	тонн	щорічно
Обсяг відновлених мастил (олив)	тонн	щорічно
Обсяг видалених мастил (олив)	тонн	щорічно
Обсяг утворених шин	тонн	щорічно
Обсяг відновлених шин	тонн	щорічно
Обсяг видалених шин	тонн	щорічно
Розділ VIII. Управління осадом стічних вод		
Кількість утворених осадів стічних вод	тис.т	щорічно
Кількість використаних осадів стічних вод на проведення заходів з рекультивації земель та заходів з пилопридушення	тис.т	щорічно
Розділ IX. Управління біовідходами		
Обсяг утворених біовідходів	тис.т	щорічно
Кількість зібраних біовідходів	т/рік на 1 жителя	щорічно
Створення об'єкту для компостування біовідходів, у т.ч. відходів зелених насаджень	одиниць	щорічно
Кількість домогосподарств, які здійснюють домашнє компостування	одиниць	щорічно

* за окремими індикаторами виконання місцевого плану, щорічне їх визначання здійснюється після упровадження конкретних заходів, наприклад із роздільного збирання відходів

Моніторинг Місцевого плану

Моніторинг є процесом регулярного збирання ключових кількісних даних для визначення прогресу в досягненні встановлених цільових показників та попередженні небажаних результатів, відставання тощо.

Моніторинг здійснюється за принципами достовірності, добросовісності, відповідності та актуальності інформації та обов'язкового врахування.

Моніторинг реалізації МПУВ проводиться щорічно за визначеними в Розділі IV індикаторами.

Організація та здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування Місцевого плану управління відходами у Дубенській МТГ здійснюватиметься у відповідності до Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 № 1272.

На основі узагальнених даних моніторингу щорічно готується Звіт з моніторингу, результати якого використовуються для коригування чи оновлення МПУВ, планування діяльності, прийняття рішень тощо.

РОЗДІЛ V. ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

Місцевий план управління відходами Дубенської міської територіальної громади є документом державного планування та підлягає стратегічній екологічній оцінці в порядку, встановленому Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Стратегічна екологічна оцінка здійснюється за етапами (пункт 1 статті 9 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»):

- 1) визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки;
- 2) складання звіту про стратегічну екологічну оцінку;
- 3) проведення громадського обговорення та консультацій у порядку, передбаченому статтями 12 та 13 цього Закону, транскордонних консультацій у порядку, передбаченому статтею 14 цього Закону;
- 4) врахування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій;
- 5) інформування про затвердження документа державного планування;
- 6) моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Для забезпечення процедури СЕО Дубенською міською радою було сформовано реєстраційну справу в Єдиному реєстрі стратегічної екологічної оцінки за № 30-09-9826-24 та подано Заяву про визначення обсягу СЕО щодо рівня деталізації інформації, що повинна бути включена в Звіт про СЕО. Дану заяву разом з повідомлення було оприлюднено на офіційному веб-сайті. Термін розгляду заяви становив з 01.10.2024 р. до 10.10.2024 р.

За цей час до заяви надійшли пропозиції з Департаменту екології та природних ресурсів Рівненської ОДА від 10.10.2024 р. №вих-1984/0/24, що були враховані розробниками даної документації.

На даному етапі, проєкт МПУВ проходить процедуру громадського обговорення та консультацій з уповноваженими органами виконавчої влади, що реалізують політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та у сфері охорони здоров'я щодо стратегічної екологічної оцінки.

З цією метою проєкт МПУВ та Звіт про СЕО оприлюднено на офіційному веб-сайті міської ради та подано в Єдиний реєстр СЕО

За результатами громадського обговорення та консультацій буде сформовано консультативні довідки, які є публічною інформацією та будуть оприлюднені в порядку передбаченому Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку».

У довідках буде відображено інформацію, яким чином у документі державного планування та звіті про СЕО враховані подані зауваження та пропозиції або обґрунтоване їх відхилення, а також обґрунтування щодо надання документа державного планування у тому вигляді, в якому він запропонований до затвердження.

ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Директиви ЄС

1. Директива 2008/98/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 19 листопада 2008 року «Про відходи та скасування деяких директив».
2. Директива 2006/21/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувної промисловості та про внесення змін до Директиви 2004/35-ЄС».
3. Директива 1999/31/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів».
4. Директива 2004/12/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 11.02.2004 «Про упаковку та відходи упаковки» цією Директивою внесено зміни до Директиви Європейського Парламенту і Ради 94/62/ЄС від 20 грудня 1994 року про пакування та відходи пакування, що чинна і до якої внесено ще 6 змін.
5. Директива 2012/19/ЄС Європейського парламенту і Ради від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)».
6. Директива 2006/66/ЄС Європейського парламенту і Ради від 6 вересня 2006 року «Про батареї і акумулятори та відпрацьовані батареї і акумулятори та про скасування Директиви 91/157/ЄЕС».

Кодекси і Закони України, постанови Кабінету Міністрів України

7. Закон України від 25.06.1991 №1264-XII з подальшими змінами «Про охорону навколишнього природного середовища».
8. Закон України від 28.02.2019 №2697-VIII «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».
9. Закон України від 20.06.2022 №2320-IX «Про управління відходами».
10. Закон України від 21.05.1997 №280/97-ВР з подальшими змінами «Про місцеве самоврядування в Україні».
11. Закон України від 09.11.2017 №2189-VIII з подальшими змінами «Про житлово-комунальні послуги».
12. Закон України від 23.05.2017 №2059-VIII з подальшими змінами «Про оцінку впливу на довкілля».
13. Закон України від 20.03.2018 №2354-VIII з подальшими змінами «Про стратегічну екологічну оцінку».
14. Закон України від 06.09.2005 №2807-IV з подальшими змінами «Про благоустрій населених пунктів».
15. Закон України від 05.02. 2015 №157-VIII з подальшими змінами «Про добровільне об'єднання територіальних громад».
16. Закон України від 06.09.2022 №2573-IX «Про систему громадського здоров'я».
17. Закон України від 24.06.2004 №1864-IV. «Про екологічну мережу України».
18. Закон України від 16.11.1992 №2780-XII «Про основи містобудування».
19. Закон України від 19.06.2003 №962-IV «Про охорону земель».

20. Закон України від 09.04.1999 №591-XIV «Про рослинний світ».
21. Закон України від 22.05.2003 №858-IV «Про землеустрій».
22. Водний кодекс України від 06.06.1995 №213/95-ВР зі змінами. Постанова Верховної Ради України від 06.06.1995 №214/95-ВР «Про введення в дію Водного Кодексу України».
23. Кодекс України про надра від 27.07.1994 №123/94-ВР зі змінами. Постанова Верховної Ради України від 27.07.1994 року №133/94-ВР «Про введення в дію Кодексу України про надра».
24. Земельний кодекс України від 25.10.2001 №2768-III зі змінами.
25. Закон України від 02.03.2015 року № 222-VIII зі змінами «Про ліцензування видів господарської діяльності».
26. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.10.2021 №1065 «Про Єдину екологічну платформу «ЕкоСистема».
27. Постанова Кабінету Міністрів України від 07.05.2022 №556 «Деякі питання подання декларації про відходи».
28. Постанова Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 №473 «Про затвердження Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд».
29. Постанова Кабінету Міністрів України від 07.07.2023 №733 «Про внесення до деяких постанов Кабінету Міністрів України змін з питань управління побутовими відходами».
30. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.09.2023 №947 «Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами».
31. Постанова Кабінету Міністрів України від 19.06.2023 №625 «Деякі питання управління побутовими відходами в особливих умовах».
32. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.09.2022 №1073 «Про затвердження Порядку управління відходами, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд в наслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України».
33. Постанова Кабінету Міністрів України від 07.07.2023 №695 «Деякі питання виконання інвестиційних програм у сфері управління побутовими відходами».
34. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2006 №1045 «Про затвердження Порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах».
35. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.12.2023 №1278 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами».
36. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2024 №1003 «Про реалізацію експериментального проекту щодо спрощеного порядку отримання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів».
37. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.09.2024 № 1067 «Про затвердження Порядку надання письмової згоди (повідомлення) на

транскордонне перевезення небезпечних відходів та висновку на транскордонне перевезення відходів».

38. Постанова Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 №835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами».

39. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2023 року №918 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів».

Державні будівельні та санітарні норми і правила, стандарти

40. Наказ Мінжитлокомунгоспу ГБН від 21.02.2011 №14 «Про затвердження ГБН «Будинки і споруди. Підприємства сортування та перероблення твердих побутових відходів. Вимоги до технологічного проектування».

41. ДБНБ.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій».

42. ДБНБ.2.2-5:2011 «Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій. Зі Змінами №1, №2 та №3».

43. ДБНВ.2.4-2-2005 «Полігони побутових відходів. Основні положення проектування».

44. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 31.10.2024 №1827 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Порядок управління медичними відходами, у тому числі вимоги щодо безпечності для здоров'я людини під час утворення, збирання, зберігання, перевезення, оброблення таких відходів».

45. ДСТУ 8392:2015 «Колісні транспортні засоби. Засоби транспортні спеціально обладнані для перевезення побутових відходів. Загальні технічні умови».

46. ДСТУ 8476:2015 «Контейнери для побутових відходів. Загальні технічні вимоги».

47. ДСТУ-НББ.2.2-7:2013 «Настанова з улаштування контейнерних майданчиків».

48. Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01.06.2010 №170 «Норми часу на роботи із збирання та перевезення побутових відходів».

49. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 16.10.2000 №165 «Перелік небезпечних властивостей та інструкцій щодо контролю за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням».

50. Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 04.05.2012 №196 «Правила експлуатації об'єктів поводження з побутовими відходами».

51. Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01.12.2010 №435 «Правила експлуатації полігонів побутових відходів».

52. Наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 13.06.2023

№489 «Правила компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках».

Методичні рекомендації

53. Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 15.03.2024 №288 «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення місцевих планів управління відходами».
54. Наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 20.06.2024 №551 «Про затвердження Методичних рекомендацій з підвищення обізнаності громадськості стосовно сучасного управління побутовими відходами».
55. Наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 23.10.2024 №1172 «Про затвердження Методичних рекомендацій з організації збирання та перевезення побутових відходів».
56. Наказ Міндовкілля України від 12.10.2021 №668 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо визначення територій, що містять стійкі органічні забруднювачі».
57. Наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 03.05.2024 №409 «Про затвердження Методичних рекомендацій з визначення морфологічного складу побутових відходів».
58. Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 07.07.2008 №213 «Про затвердження Методичних рекомендацій з прибирання території об'єктів благоустрою населених пунктів».
59. Наказ Міністерства розвитку громад і територій України від 20.06.2024 №551 «Про затвердження Методичних рекомендацій з підвищення обізнаності громадськості стосовно сучасного управління побутовими відходами».
60. Наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 13.12.2023 № 1130 «Про затвердження Методики роздільного збирання побутових відходів».

Стратегії, програми, плани

61. Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 №820-р: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/820-2017-%D1%80#Text>.
62. Національний план управління відходами до 2033 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.202 №1353-р.
63. Регіональний план управління відходами Рівненської області до 2033 року, затверджений Рівненською ОДА від 30.09.2025 року.
64. Стратегія розвитку Рівненської області на період до 2027 року затверджена розпорядженням голови Рівненської ОДА від 28 лютого 2025 року №122;
65. Обласна програма охорони навколишнього природного середовища у Рівненській області на 2022-2026 роки.
66. Стратегія розвитку Дубенської міської територіальної громади на період до 2027 року.

67. Рівненська обласна державна адміністрація: <https://www.rv.gov.ua/>.
68. Департамент екології та природних ресурсів Рівненської обласної військової адміністрації: <https://www.ecorivne.gov.ua>.
69. Державна екологічна інспекція Поліського округу: <https://polissyareg.dei.gov.ua>.
70. Головне управління Держпродспоживслужби у рівненській області: <https://www.rivneprod.gov.ua/>.
71. Головне управління статистики у Рівненській області: <https://www.gusrv.gov.ua/>.
72. Вебсайт Дубенської міської територіальної громади: <https://dubno-adm.gov.ua/>.

ДОДАТКИ